

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS

KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ FAKULTETAS

KŪRYBOS KOMUNIKACIJOS KATEDRA

Ilona Baliūnaitė

**ŽINIASKLAIDA KAIP BAIMĖS KĖLĖJA: ISLAMOFOBIJOS RAIŠKA
LIETUVOS NAUJIENŲ PORTALUOSE**

**MEDIA AS FEAR CREATOR: THE EXPRESSION OF ISLAMOPHOBIA IN
LITHUANIAN ONLINE NEWS MEDIA**

Baigiamasis magistro darbas

Kūrybos visuomenės komunikacijos studijų programa, valstybinis kodas 621P90005

Komunikacijos studijų kryptis

Vilnius, 2018

Vilniaus Gedimino technikos universitetas
Kūrybinių industrijų fakultetas
Kūrybos komunikacijos katedra

ISBN _____ ISSN _____
Egz. sk.
Data-.....-.....

Antrosios pakopos studijų **Kūrybos visuomenės komunikacijos** programos magistro baigiamasis darbas iii

Pavadinimas **Žiniasklaida kaip baimės kėlėja: islamofobijos raiška Lietuvos naujienų portaluose**

Autorius **Ilona Baliūnaitė**

Vadovas **Nida Vasiliauskaitė**

Kalba: lietuvių

Anotacija

Baigiamajame darbe nagrinėjamas neigiamas islamo religijos ir musulmonų rėminimas Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje.

Atsižvelgiant į Lietuvos etninių tyrimo instituto duomenis musulmonų ir islamo religijos aptarimas Lietuvos viešojoje erdvėje turėjo neigiamos įtakos Lietuvos gyventojų nuomonei, kuri stipriai pakito į neigiamą pusę. Žiniasklaidos rėminimas kitoniškų grupių atžvilgiu visuomenėje kelia baimę, išankstinį neigiamą nusistatymą bei gali skatinti etninio nepakantumo apraiškas, todėl svarbu ištirti žiniasklaidos pateikiamą turinį visuomenei, iš kurio formuojasi visuomenės nuostatos tolimo kitoniškumo atžvilgiu.

Teorinėje dalyje nagrinėjama islamofobijos samprata, jos ryšys su žiniasklaida, stereotipais, terorizmu, taip pat Rytų kraštų suvokimas ir kitoniškumo priėmimas Vakaruose. Taip pat nagrinėjama žiniasklaida kaip viešosios nuomonės formuotoja, žiniasklaida ir socialinės tikrovės konstravimas, naujienų formavimo aspektai, santykis su stereotipais bei nagrinėjamos žiniasklaidos poveikio teorijos.

Tiriamojame darbo dalyje naudojama medijų turinio analizė. Tiriami populiariausių Lietuvos internetinių naujienų portalų aktualiausi straipsniai ir analizuojamas neigiamas islamo religijos ir musulmonų rėminimas.

Darbo pabaigoje remiantis teorine ir tiriamąja dalimis pateikiamos išvados ir rekomendacijos Lietuvos internetinių naujienų portalų redakcijoms ir valstybinėms bei kultūrinėms organizacijoms.

Darbą sudaro 7 dalys: įvadas, islamafobijos sampratų ir sąsajų analizė, žiniasklaidos ir viešosios nuomonės formavimas, neigiamo islamo religijos ir musulmonų rėminimo Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje analizė, išvados, rekomendacijos ir literatūros sąrašas.

Darbo apimtis – 79 psl. teksto be priedų, 16 pav., 2 lent., 43 literatūros šaltiniai. Atskirai pridedami darbo priedai.

Prasminiai žodžiai: Artimieji Rytai, musulmonas, islamas, žiniasklaida, rėminimas, kitoniškumas, visuomenės nuomonė, medija, islamofobija, terorizmas, socialinė tikrovė.

Vilnius Gediminas Technical University
Faculty of Creative Industries
Department of Creative Communication

ISBN ISSN
Copies No.
Date-.....-.....

Master Degree Studies **Communication of Creative Society** study programme Master Graduation Thesis III

Title **Media as fear creator: the expression of islamophobia in Lithuanian online news media**

Author **Ilona Baliūnaitė**

Academic supervisor **Nida Vasiliauskaitė**

Thesis language: Lithuanian

Annotation

In final thesis is analyzed negative framing of Islamic religion and Muslims in Lithuanian online news media.

Taking into account the findings of the Lithuanian Institute for Ethnic Studies, the discussion of Muslims and Islamic religion in the Lithuanian public space had a negative impact on the opinion of the Lithuanian society, and it was strongly changed into the negative side. The media framing of otherness in the society can raise fear, prejudicial attitudes and can promote the manifestations of ethnic intolerance. It is important to analyze the content of the media which is given to a society that shapes public opinion in terms of otherness.

In the theoretical part is analyzed the concept of Islamophobia, its relation with the media, stereotypes, terrorism, as well as the perception of the Eastern countries and the acceptance of the otherness in the West. The media is also analyzed as a public opinion maker, the media and the construction of social reality, the aspects of formation of the news, the relationship with stereotypes and the theories of the impact of the media.

The research is made by the analysis of media content. The most relevant articles of the most popular Lithuanian internet news portals are investigated and the negative framing of Islamic religion and Muslims is analyzed.

At the end of the work, based on theoretical and research parts, conclusions and recommendations are presented for editors of Lithuanian online news media and state and cultural organizations.

The work consists of 7 parts: introduction, analysis of the concepts and interrelationships of Islamophobia, analysis of the media and public opinion, analysis of the negative Islamic religion and the framing of Muslims in the Lithuanian online media, conclusions, recommendations and references.

Thesis consist of: 79 p. text without appendixes, 16 pictures, 2 tables, 43 bibliographical entries.

Appendixes included.

Keywords: Middle East, Muslim, Islam, media, framing, otherness, public opinion, islamophobia, terrorism, social reality.

TURINYS

IVADAS.....	9
1. ISLAMOFOBIJOS SAMPRATA IR SĄSAJOS	12
1.1. Rytų kraštų suvokimas ir jų reprezentavimas Vakaruose	12
1.2. Islamofobijos samprata	15
1.3. Islamo, terorizmo ir žiniasklaidos santykis	18
2. ŽINIASKLAIDA IR VIEŠOSIOS NUOMONĖS FORMAVIMAS.....	21
2.1. Žiniasklaida ir socialinės tikrovės konstravimas	21
2.2. Žiniasklaida ir naujienų formavimas	22
2.3. Žiniasklaida, viešosios nuomonės formavimas ir stereotipai.....	25
2.4. Žiniasklaidos poveikio teorijos.....	28
2.4.1. Rėminimo teorija	28
2.4.2. Dienotvarkės nustatymo teorija	31
2.5. Teorinės dalies apibendrinimas	35
3. NEIGIAMO ISLAMO RELIGIJOS IR MUSULMONŲ RĖMINIMO TYRIMAS LIETUVOS INTERNETINĖJE ŽINIASKLAIDOJE	37
3.1. Tyrimo metodologija	37
3.2. Straipsnių antraščių analizė	39
3.2.1. Antraščių stilius	39
3.2.2. Antraščių ypatybės.....	40
3.2.3. Straipsnių antraštėse keliami baimės aspektai.....	41
3.3. Straipsnių turinio analizė.....	43
3.3.1. Straipsnių pobūdis	43
3.3.2. Straipsnių žanrai	44
3.3.3. Nuotraukų pobūdis.....	47
3.3.4. Nuotraukų kiekis ir komentarų skaičius	47
3.3.5. Straipsnių apimtis	48

3.4. Temų pasiskirstymas straipsniuose.....	49
3.4.1. Straipsnių teminis lygmuo.....	56
3.4.2. Rėminimo būdas	58
3.5. Kontekstas	59
3.6. Straipsniuose pateikiami islamo religijos ir musulmonų pavojingumo motyvai	64
3.7. Tyrimo apibendrinimas	67
IŠVADOS.....	70
REKOMENDACIJOS	73
LITERATŪRA	76
ILIUSTRACIJOS.....	79
PRIEDAI	80

IVADAS

Temos aktualumas

Šiuolaikinėje vis labiau globalėjančioje visuomenėje, įvairioms kultūroms migruojant ir keičiantis dideliais tempais, daugiakultūriškumas tampa vienu pagrindiniu diskusijų objektu. Daugybė skirtingų kultūrų ir religijų su savimi atsineša nepažintas tradicijas, kalbas, pasaulėžiūrą, todėl kyla įvairių konfliktų ir nesutarimų tarp vietinių bendruomenių ir imigrantų. Viena iš priežasčių, kodėl migrantai dažniausiai būna sutinkami priešišškai ir turint jau išankstinę neigiamą nusistatymą, kuris būna paremtas baime ir suvokimu, kad „kitoks“ kelia grėsmę yra, būtent, medijos. Pagrindiniu tarpininku tampa įvairios medijos, kurios formuoja suvokimą ir skleidžia informaciją, tačiau „šiandien turime daugiau medijų ir mažiau patikimos informacijos“ (Altheide 2009: 1). Didėjant informacijos srautams visuomenei tampa sunku atsirinkti tinkamą informaciją, o žiniasklaida apima ne tik naujienų kūrimo, bet ir įvairius interpretavimo procesus. Pagrindinė žiniasklaidos varomoji jėga yra kelti auditorijos susidomėjimą ir pritraukti kuo daugiau skaitytojų, nepaisant to, kokiomis temomis kalbama, todėl pateikiamą informaciją nebūtinai galima įvardinti kaip objektyvią ir realistišką. Kalbant apie kitoniškumą svarbus yra žiniasklaidos kaip tarpininko vaidmuo, kuri visuomenei suteikia informaciją tiesiogiai nesusiduriant su etninėmis, religinėmis grupėmis, o žiniasklaida geba „<...> sukurti socialinius įvaizdžius, lemti visuomenės nuostatas, nuomones specifiniais klausimais ir įvairių grupių atžvilgiu“ (Frėjūtė-Rakauskienė 2012: 71). Todėl nuo žiniasklaidos pateikiamos informacijos visuomenėje gali formotis įvairios etninio nepakantumo formos, įvairios nepagrįstos baimės kaip ksenofobija¹, rasizmas, diskriminacija.

2015-2016 m. pasižymėjo kaip teroristinių išpuolių metai. Žiniasklaidai informuojant apie teroristinės atakas Paryžiuje, Briuselyje, Stambule atrodė, kad Europą užliejo galinga teroro banga, kurią sukėlė musulmonai, taip visuomenėje sukuriant didžiulę islamo religijos baimę. Tais pačiais metais kilo ir Artimųjų Rytų migrantų krizė², kai į Europą didžiuliais srautais pradėjo keltis pabėgėliai, o žiniasklaidos pateikiama informacija sukėlė visuomenėje paniką. Sensacijoms įsipareigojusi žiniasklaida tampa itin paranki teroristinius išpuolius rengiančioms gruputėms, kadangi žiniasklaida sugeba sukurti maksimalų baimės efektą, o „terorizmas tapo dominuojančiu

¹ perdėtas nepalankumas arba priešiškumas svetimšaliams ir tam, kas svetimšališka.

² didžiausia migrantų krizė Europoje nuo Antrojo pasaulinio karo, kurios metu iš Artimųjų Rytų gyventojai iš karo niokojamų valstybių dideliais srautais bėga į Europą.

rėmu supančiu daugybę kultūrinių ir institucinių pasakojimų, įtraukiant suvokiamą nelegalių migrantų grėsmę, kuri tampa kitoniškumo baimės kodu.“ (Altheide 2009: 2) Dažniausiai musulmonų įvaizdis yra kuriamas pagal tai, kokią informacinę žinutę pateikia žiniasklaida, o labiausiai islamo religijos išpažinėjai būna pateikiami per neigiamas istorijas (Nurullah 2010: 1027). Lietuvos etninių tyrimų instituto duomenimis, po 2015 m. lapkričio mėn. įvykdytos teroristinės atakos Paryžiuje bei kitų teroro aktų, jų aptarimas Lietuvos viešojoje erdvėje turėjo neigiamos įtakos Lietuvos gyventojų nuostatoms dėl musulmonų ir pabėgėlių. Žvelgiant į ankstesnių metų apklausas, pastebima, kad visuomenės nuomonė stipriai pablogėjo tiek musulmonų (73 proc.), tiek pabėgėlių (72 proc.) atžvilgiu, o 2014 m. atliktos apklausos metu pasiskirstymas buvo atitinkamai tik 42 ir 38 proc.³ Iš to galima matyti, kad žiniasklaida vaidina svarbų vaidmenį konstruojant socialinę tikrovę. Pati žiniasklaida turi didžiulę galią kurti reikšmes (McQuail 2010: 382), todėl pateikti vaizdiniai tam tikrų kitoniškų grupių atžvilgiu visuomenėje kelia baimę ir išankstinį neigiamą nusistatymą.

Problema

Nuo to kaip žiniasklaidoje yra rėminamos įvairios etninės grupės visuomenėje formuojasi tam tikros nuostatos jų atžvilgiu. Būtent islamo religijos grupė labiausiai atkreipia žiniasklaidos dėmesį ne tik bendrai pasaulyje, bet ir Lietuvoje, o Vakarų žiniasklaidai būdingos nuomonės atsispindi bei yra tiražuojamos ir Lietuvos spaudoje (Beresnevičiūtė, Frėjūtė-Rakauskienė 2006: 21). Galima pastebėti, kad požiūris į islamo išpažinėjus ypač pasikeitė, po 2001 m. rugsėjo 11 dienos išpuolio Jungtinėse Amerikos Valstijose, kuriuos sąlygojo religinės priežastys. Islamo religijos išpažinėjai įgavo itin neigiamą atspalvį ir musulmonai buvo pradėti sieti su teroristo sąvoka, o kiekvienas įvykdytas teroro išpuolis siejo kaltę Arabų šalių atstovams, o toks įvaizdis plito ne tik Amerikoje, bet ir pasauliniu mastu (el-Aswad 2013: 44). Islamo religijos įvaizdis dažniausiai kuriamas su negatyviomis terorizmo ir smurto sąvokomis, pastebint ir tai, kad po rugsėjo 11 išpuolių buvo pradėta spekuliuoti musulmonų įvaizdžiu, ypač politikos ir žiniasklaidos darbuotojų (Mythen, Walklate, Khan 2009: 736). Smarkiai Lietuvoje metų laikotarpyje išaugusi islamofobija parodo, kad žiniasklaida daro įtaką visuomenės nuostatoms, požiūriui ir, kad žiniasklaida yra stiprus mechanizmas, kuris ne tik pateikia, bet ir pats konstruoja įvairias reikšmes. Svarbu išsiaiškinti kaip žiniasklaidoje islamo religija ir musulmonai yra rėminami, kadangi globalizacijai vis labiau spartėjant, kitų kultūrų įsiliejimas į labiau monokultūrines valstybės yra neišvengiamas, todėl svarbu tolerantiškai priimti ir žvelgti į kitoniškas etnines ir religines grupes. Visuomenėje stipriai

³ Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimų instituto užsakymu atliktos visuomenės nuostatų apklausos 2015 m. rezultatai.

išaugusi islamofobija rodo, kad gyventojams suformuojamas išankstinis neigiamas nusistatymas bendrai islamo ir musulmonų atžvilgiu ypač vykstant įvairioms teroristinėms atakoms. Todėl svarbu išanalizuoti koks neigiamas rėminimas ir koks turinys yra pateikiamas Lietuvos žiniasklaidoje, pagal kurį visuomenėje formuojasi baimė ir priešiškus šios grupės atžvilgiu.

Literatūros apžvalga

Pasaulyje mokslinių tyrimų musulmonų vaizdavimo žiniasklaidoje atžvilgiu atlikta nemažai (Kabir 2006; Anwar 2008; Nurullah 2010; Narayana, Kapur 2011; Kabir, Hamid 2015 ir kt.), tačiau Lietuvoje tokių tyrimų trūksta. Daugiausiai įvairūs moksliniai tyrimai atliekami tradicinių vietinių mažumų tematika: romų, lenkų, rusų, baltarusių, žydų. Tačiau vis labiau „dėmesys nukreipiamas „naujoms“ arba „aktualioms“, ypač tarptautiniu mastu, grupėms, kaip musulmonai, imigrantai, pabėgėliai“ (Frėjūtė – Rakauskienė, Beresnevičiūtė 2006: 24), tačiau kol kas Lietuvoje didesnio dėmesio tam skirta nėra. Pagrindiniai moksliniai tyrimai etnine tematika yra atlikti Lietuvos etninių tyrimų instituto darbuotojų. Kiek plačiau apžvelgdama Lietuvoje gyvenančių musulmonų situaciją, per etninio nepakantumo prizmę, Lietuvos spaudoje tyrinėjo Frėjūtė-Rakauskienė (2009), taip pat Beresnevičiūtė (2006). Visuomenės nuostatų etninių grupių tematika rašė Petrušauskaitė (2013), Blažytė (2015), Pilinkaitė - Sotirovič, Žibas (2011). Daugiausiai tyrimai atliekami visuomenės nepakantumo raiškos atžvilgiu, tačiau trūksta žiniasklaidos turinio tyrimų, kurie parodytų, koks turinys žiniasklaidoje yra formuojamas tolimo kitoniškumo atžvilgiu.

Tyrimo objektas

Neigiamas islamo religijos ir musulmonų rėminimas

Tyrimo dalykas

Neigiamas islamo religijos ir musulmonų rėminimas Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje 2015-2017 metų laikotarpyje.

Tikslas

Išanalizuoti Lietuvos žiniasklaidos neigiamą musulmonų ir islamo religijos rėminimą ir kaip žiniasklaida konstruoja visuomenės baimę.

Uždaviniai

Išnagrinėti islamofobijos sampratą ir neigiamo vaizdavimo kilmę;

Išnagrinėti kaip žiniasklaida formuoja ir pateikia naujienas auditorijai;

Išnagrinėti žiniasklaidos ir viešosios nuomonės bei stereotipų santykį;

Išanalizuoti žiniasklaidos rėminimo ir dienotvarkės nustatymo poveikio teorijas;

Išnagrinėti žiniasklaidos naudojamas musulmonų pavojingumo ir baimės motyvų tematinės strategijas;

Išnagrinėti kokiais atžvilgiais ir kam musulmonai yra laikomi pavojingi;

Išanalizuoti kokiuose kontekstuose pateikiamos temos apie musulmonus ir islamo religiją;

Išanalizuoti kaip per žiniasklaidos turinį sukuriama baimės efektas.

1. ISLAMOFOBIJOS SAMPRATA IR SĄSAJOS

1.1. Rytų kraštų suvokimas ir jų reprezentavimas Vakaruose

Analizuojant islamofobijos raišką medijose svarbu išsiaiškinti, iš ko kyla neigiamas Rytų kraštų suvokimas, kuris panaudojamas ir žiniasklaidoje pateikiant įvairų turinį. Norint suvokti, iš ko kyla neigiama islamo samprata, svarbu pažvelgti į tai, kaip patys Vakarai suvokia ir reprezentuoja Rytų kraštus ir jų gyventojus, kaip seniai ir kaip istoriškai išsiplėtėjusi yra islamo neigiamo vaizdavimo ir suvokimo problematika, kuri visuomenėje kelia baimę ir prieštarīgus jausmus.

Kaip vieną iš priežasčių galima išskirti tai, kad Rytų valstybių neigiamas vaizdavimas ir samprata iš dalies kilo dėl Europos kolonijinių bei imperinių ambicijų. Vienas žymiausių Oriento⁴ tyrėjų E.W. Saidas veikale „Orientalizmas“ (1978) nagrinėja įvairias prielaidas, kuriomis grindžiamas Vakarų požiūris į Rytus. Ir kaip vieną iš priežasčių galima išskirti etnocentrizmą⁵ „<...> svarbiausią Europos kultūros komponentą, kuris nulėmė jos hegemoniją pačioje Europoje ir už jos ribų, buvo idėja, kad europiečiai yra pranašesni už visas neeuropietiškas tautas ir kultūras“ (Saidas 1978: 33). Savęs suvokimas ir laikymas aukštesne tauta rodo tai, kad europietiška kultūra yra laikoma aukštesnės pozicijos nei svetima, todėl į kitokią kultūrą žiūrima prieštarīgai ir manoma, kad ji turėtų būti priklausoma, būtent, nuo dominuojančios grupės, šiuo atveju Vakarų. Tokį dviejų grupių ryšį pažymi ir Adorno „Autoritarinėje asmenybėje“ (1950), kuris nurodo, kad

⁴ Rytai, Rytų kraštai.

⁵ etninės grupės išskirtinumo, pagarbos siekimas kitų grupių atžvilgiu. Savo etninės grupės aukštinimas ir laikymas geresnėje pozicijoje už kitas, viena iš nacionalizmo priežasčių.

autoritarinių ir etnocentristinių pažiūrų asmenys suvokia, kad išorinė grupė turi būti pavaldi vidinei, tačiau jeigu taip neatsitinka, iškyla nesutarimų. Tai galima pritaikyti ir Vakarų bei Rytų valstybių santykiams „pirmieji valdo, antrieji turi būti valdomi, o tai paprastai reiškia, kad jų žemė turi būti okupuota, jų vidaus reikalai griežtai kontroliuojami, jų gyvenimas ir ekonominiai ištekliai pavaldūs vienai ar kitai galingai Vakarų valstybei“ (Saidas 1978: 64). Žvelgiant į tai istoriškai, galima pastebėti, kad Rytai buvo suvokiami kaip pavaldžios, žemesnės valstybės, kurios turėjo būti priklausomos nuo Vakarų. „Į Egiptą, o vėliau ir į kitas islamiškas žemes imta žvelgti kaip į administruojamą provinciją, laboratoriją <...>“ (Saidas 1978: 72). Rytai buvo laikomi kaip neišsilavinęs regionas, kuris skirtas tyrinėjimui, tačiau ne politiškai ar ekonomiškai konkuruoti su galingomis Vakarų valstybėmis, kurios plėtė savo valdas. Rytai suvokti kaip paklusnus regionas, kuris priklausė dominuojančioms Vakarų šalims. Pati islamo religija kolonijinėje sistemoje irgi buvo sumenkinta ir nepripažįstama Vakarų „musulmonai buvo laikomi „be religijos“, „žmonės be Dievo“, kurie buvo hierarchijos dugne“ (Grosfoguel 2006: 11). Vakarų valstybių etnocentristinis požiūris buvo viena iš priežasčių, kuri privertė Rytus matyti kaip menkesnę, neišsilavinusią provinciją, kurios žmonės ir jų išpažįstama religija nebuvo pripažįstama prilygstanti krikščionybei, o vertinama „kaip apgaulinga nauja jau pažįstamos patirties (šiuo atveju krikščionybės) versija. Ji suvokiama kaip paslėpta grėsmė <...>“ (Saidas 1978: 89). Iš to galima spręsti, kad islamo religija buvo suvokiama kaip nepilnavertiška krikščionybės versija, kuri savo „kitokiomis“ idėjomis galėjo įnešti sumaištį ir kliudyti tuo laikotarpiu stabiliai krikščioniškai Vakarų religijai bei įsitvirtinusioms tradicijoms ir normoms.

Neigiamas suvokimas kyla ir iš to, kad Rytų vaizdinys buvo suvokiamas kaip grėsmė, kuri buvo plačiai reprezentuojama ir visuomenėje. Neigiamas Rytų suvokimas, egzistuojantis vakariečio sąmonėje dažnai neturėdavo nieko bendro su empirine tikrove. Tokiam Rytų kultūros suvokimui įtakos turėjo ir tai, kad Vakaruose Rytų civilizacija buvo romantizuojama ir visuomenėje pateikiami stereotipiški, egzotiški barbarų vaizdiniai, ypač įvairiuose rašytiniuose šaltiniuose ar vaidinimuose. „Jau Aischilo dramoje „Persai“ svetimas ir dažnai gąsdinantis Oriento kitoniškumas paverčiamas palyginti pažįstamais personažais <...>. Dramatiškas reprezentacijos betarpiškumas „Persuose“ užgožia faktą, kad žiūrovai stebi preciziškai surežisuotą inscenizaciją, kurią autorius, nepriklausęs Orientui, paverė viso Oriento simboliu.“ (Saidas 1978: 47) Toks vaizdavimas rodo, kad Rytus reprezentuojantys asmenys, kurie neturi tiesioginio kontakto ar Rytų patirties, sugeba visuomenei pristatyti netikslų įvaizdį, kuris priimamas kaip tiesioginis to atitikmuo, kas klaidina ir įsitvirtina žmonių sąmonėje kaip tiesa. Neigiamas Rytų suvokimas kyla ir iš to, kad išaugęs ne tik kultūrinis, religinis, bet ir karinis islamo dominavimas neleido Europai jaustis saugiai „<...> islamas ėmė

simbolizuoti terorą, nuniokojimą, demoniškas galias ir nekenčiamų barbarų ordas. Iki XVII amžiaus pabaigos „Osmanų pavojus“ glūdėjo greta Europos kaip nuolatinė grėsmė krikščioniškajai civilizacijai“ (Saidas 1978: 90). Istoriskai žvelgiant į Rytų valstybes jos Vakaruose buvo reprezentuojamos kaip pavojaus ir grėsmės nešėjos, o pats „Osmanų imperijos palikimas padarė įtaką istoriskai „kitokio“ musulmonų tapatumo konstravimui“ (Kaya 2015: 450). Musulmonas pradėtas suvokti kaip grėsmės, naikinimo ir karo simbolis. Istoriskai „kitoks“ Rytų gyventojas Vakarams susiformavo kaip karinė grėsmė, kuri kilo dar nuo kolonizacijos laikų. Pati islamo religija taip pat sumenkinama lyginant su Vakarų krikščioniškąja „islamą yra suvokiamas kaip menkesnis Vakarams: barbariška, neracionali, primityvi, seksistinė ir smurtinė, agresyvi, grasinanti religija, kuri gina terorizmą ir priima „konfliktiškos civilizacijos“ mąstymą“ (Lathion 2015: 138).

Rytų įvaizdžiui kurti įtakos turėjo ir tai, kad Rytų bei Vakarų pasaulis buvo dalijamas ir politikos lauke „<...>orientalizmas iš esmės buvo politinė realybės vizija, kurios struktūra skatino skirtumą tarp to, kas pažįstama (Europa, Vakarai, „mes“), ir to, kas svetima (Orientas, Rytai, „jie“). Tam tikra prasme ši vizija sukūrė šiuos du pasaulius ir jiems tarnavo“ (Saidas 1978: 73). Tokie skirstymai sukūrė apibendrinimus, kurie „<...> istorijoje buvo praktiškai naudojami skirtumams tarp žmonių pabrėžti <...>“ (Saidas 1978: 75). Toks suskaldymas privedė prie to, kad išryškėjo politiškai dominuojantis europietiškas pasaulis ir pavaldusis Rytų regionas, o jo reprezentavimas siejosi su Europos politika ir galia. Svarbu paminėti ir tai, kad prie tokio suvokimo prisidėjo eurocentrizmas⁶, nuostata, kad Europoje susiformavusios idėjos, mąstymo sistemos yra pačios teisingiausios, o prieš Rytus atsirado tarsi kultūrinė gynyba, kuri sustiprėjo globaliame pasaulyje, intensyviai vykstant įvairių kultūrų, religijų ir pasaulėžiūrų sąveikai.

Svarbu aptarti ir vėlyvąją Rytų reprezentavimo fazę, kuri siejosi su populiariais vaizdiniais medijose. Neigiamam Rytų kraštų gyventojų suvokimui įtakos turėjo ir tai, kad arabai buvo itin pradėti sieti su naftos ištekliais „<....> po 1973 m. karo arabas visur ėmė figūruoti kaip tai, kas kelia didesnę grėsmę. Viena po kitos pasipylė karikatūros, kuriose buvo vaizduojamas arabų šeichas, stovintis prie benzino kolonėlės pompos. Šių arabų bruožai neabejotinai „semitiški“: jų smarkiai kumpas nosys, klastingų šypsenų perkreipti ūsuoti veidai akivaizdžiai priminė <...>, kad visų „mūsų“ bėdų, šiuo atveju iš esmės benzino stygiaus, priežastis yra „semitai““ (Saidas 1978: 354). Tokie pateikiami vaizdiniai buvo naudingi politinei Vakarų sistemai, kurie leido sukurti realybę, kurioje už Vakarams kylančias problemas yra kalti, būtent, Rytų kraštų gyventojai. Sukuriami ir vaizdiniai, kad arabai neturi reikalingų savybių, kad galėtų tinkamai bendradarbiauti su Vakara

⁶ ideologija ar pažiūra, kad europietiška (ir apskritai Vakarų) civilizacija, yra viršiausia (dažnai ir vienintelė teisinga) bei pavyzdinė kitoms kultūroms.

„arabas kaip naftos tiekėjas, kurio įvaizdis perteikiamas per negatyvų bruožą, nes daugumoje ataskaitų apie arabų naftą 1973-1974 m. naftos boikotas (kuris daugiausiai buvo naudingas Vakarų naftos bendrovėms ir negausiam valdančiajam arabų elitui) siejamas su tuo, kad arabai visiškai neturi tokių moralinių savybių, kurios leistų jiems disponuoti tokiais milžiniškais naftos ištekliais“ (Saidas 1978: 355). Tai nurodo ir tai, kad arabai vis dar siejami su kolonizacija, kurioje jie buvo sumenkinami ir laikomi žemesnio hierarchijos sluoksnio.

Neigiamas vaizdavimas sklinda ir iš medijų, kuriose akcentuojamos blogos arabų savybės „filmuose ir televizijoje arabas siejamas su gašlumu arba vaizduojamas kaip kraugeriškas nedorėlis. Jis atrodo esąs geidulių apsėstas išsigimėlis, iš tiesų gebantis regzti suktas intrigas, tačiau iš esmės sadistas, klastūnas, niekšas“ (Saidas 1978: 355). Taip pat arabai siejami ir su stereotipišku, egzotiniu įvaizdžiu „vergų pirklys, kupranugarių varovas, pinigų keitėjas, spalvingas nenaudėlis – tokie yra kai kurie tradiciniai arabų vaidmenys kine“ (Saidas 1978: 355). Per kiną pasiekiamos plačios auditorijos, kurios perima suformuotus Rytų vaizdinius kaip realistiškus ir tiesiogiai atspindinčius Rytų regioną. Taip pat Rytų gyventojai siejami su masiškumu, kuris atneša su savimi grėsmę ir yra pavojingi kitoms tautoms „dauguma kadru ir nuotraukų vaizduoja masių įniršį ir vargą arba iracionalius (todėl beviltiškai ekcentriškus) gestus. Už visų šių vaizdų slypi džihado grėsmė. Pasekmė: baimė, kad musulmonai (ar arabai) užvaldys pasaulį“ (Saidas 1978: 356). Medijose pateikiami vaizdiniai sukuria Rytų gyventojus kaip priešus, kurių reikia bijoti. „Televizija, filmai ir visos žiniasklaidos priemonės sugrūdo informaciją į vis labiau stereotipines formas“ (Saidas 1978: 53), o toks musulmonų reprezentavimas Vakaruose kyla iš stereotipinių įvaizdžių, kurie plačiai įsivyrąja visuomenės sąmonėje ir kalbant apie Rytų kraštus ir jų gyventojus.

Neigiamas Rytų suvokimas Vakaruose kilo iš kultūrinių bei nepažintos regioninės vietos žinių trūkumo. Taip pat „kitokio“ žmogiškumo sumenkinimas ar net paneigimas buvo viena iš kolonizacijos pasekmių. Islamas ir arabai bei jų kultūra buvo Europoje reprezentuojama kaip svetima ir kitoniška, kuri gali sukelti grėsmę. Patys Rytai laikyti „<...> silpnuoju partneriu politikos, kultūros ir net religijos srityse“ (Saidas 1978: 69), o Vakarai vedami etnocentristiškų idėjų norėjo Rytus valdyti ir turėti sau paklūstančias gamtos išteklius apdovanotas žemes.

1.2. Islamofobijos samprata

Kalbant apie Rytų kraštus islamo religija tapo vienu pagrindiniu musulmonų tapatumo suvokimo elementu. Europoje Rytų gyventojas tapo pirmiausiai atpažįstamas pagal išpažįstamą religiją, kadangi ji plačiai naudojama ir skleidžiama kasdieniniame musulmono gyvenime „<...>

daugelis įsitikinę, jog religijos svarbai kasdieniniame gyvenime buvo lemta išnykti, todėl tai sustiprino baimę ir teiginius apie musulmonų tapatybę“ (Lethion 2015: 137). Taip pat musulmonai Europoje asocijuojasi su praeityje vykusiais užkariavimais „tiesa ta, kad Europoje musulmonų buvimas atgaivina įtampą, susijusią su daugeliu religinių konfliktų, kurie pažymėjo žemyno istoriją“ (Lethion 2015: 137). Islamo religija Europai sugrąžino prisiminimus apie konfliktišką praeities istoriją: kolonizaciją, dekolonizaciją, kultūrinį kitoniškumą, kurį lydėjo įvairios egzotinės istorijos ir miglotas žemyno pažinimas. Taip pat tyrinėjant islamofobijos sampratą svarbu pažvelgti kaip islamas buvo pateikiamas akademiname pasaulyje, į ką labiausiai kreipiamas dėmesys, kokiuose kontekstuose islamas buvo nagrinėjamas. Įvairius tyrimus šiai tematika galima suskirstyti į du periodus:

1. „Nuo 1980 m. iki 2000 m. Pagrindinis tikslas akademiname pasaulyje buvo pateikti kas yra islamas, perteikti daugialypę musulmonų pasaulio realybę, pabrėžti bendrų vertybių ir teologinį bendrą pagrindą, kuris buvo įrėmintas istorinės perspektyvos.
2. Nuo 2000 m. iki 2010 m. Pažymėjo esminius įvykius, kaip 2001 m. Rugsėjo 11-osios išpuolius, 2004 m. sprogdinimus Madride ir 2005 m. Londone ir kitus“ (Lethion 2015: 134)

Toks skirstymas žymi, kad pirmuoju periodu nuo 1980 m. iki 2000 m. akademiname pasaulyje labiau vyravo šviečiamieji, supažindinamieji islamo tyrimai, kurie pateikė Rytų kraštus iš įvairių perspektyvų. Tačiau esminiu lūžiu musulmonų tyrinėjimuose tapo Rugsėjo 11 d. išpuoliai JAV, po kurių tyrimai buvo nukreipti į terorizmą ir įvairius išpuolius. Toks diskursas įsitvirtino ir viešojoje erdvėje bei žiniasklaidoje, kuriame musulmonai buvo pradėti sieti su džihado grėsme. Vyravusi „pasyvi“ islamofobija tapo aktyvia, būtent, po teroristinių išpuolių, o musulmonas tapo grėsmingu priešu, kuris yra toli nuo Europos, bet tuo pačiu visai šalia. Išskiriamos 4 pagrindinės priežastys, kodėl pasyvi islamo baimė Vakaruose virto stipriu „kito“ atmetimo jausmu:

1. „Paviršinis islamo ir musulmonų vaizdavimas;
2. Nepavykę būdai politikos formuotojams surasti visuomenės atstovą, kuris galėtų kalbėti visos, ypač skirtingos, mažumų bendruomenės vardu;
3. Neaiškiai išsireiškiantys musulmonų religijos ir bendruomenių lyderiai, kurie tik pagilina baimes;
4. Akademinio pasaulio ir tyrėjų mažas susidomėjimas ar baimė įeiti į politinius debatus ir atsakyti į įvairius visuomenės mąstymus apie musulmonų pasaulį, kurie kyla iš nesusipratimų.“ (Lethion 2015: 136)

Pirmiausia, išskiriama tai, kad islamo religija ir musulmonai vaizduojami paviršutiniškai, tai reiškia, kad medijose nėra gilinamasi į priežastis, įvykius ar reikšmes. Musulmonai dažniausiai vaizduojami remiantis lengvu, stereotipiniu ir išankstiniu žinojimu, kuris sustiprinamas pateikiant tai tam tikrame kontekste. O, ypač, žiniasklaidoje „<...> tekstai gali sukurti ne tik žinias, bet ir pačią realybę, kurią jie, regis, tik apibūdina. Laikui bėgant toks pažinimas ir realybė suformuoja tradiciją <...>“ (Saidas 1978: 130). Nuolat pateikiama paviršutiniška informacija ir vaizdavimas suformuoja realybę, kuri priskiriama Rytams, taip didinant ir įtvirtinant įvairias visuomenės baimes. Taip pat viena iš priežasčių, sukelianti islamo baimę yra ta, kad politikos formuotojai baiminasi musulmonų bendruomenių izoliacijos, bet tuo pačiu metu, skatina izoliaciją. Izoliacija skatinama surandant vieną atstovą, kuris turi balsą už visą tautinės mažumos bendruomenę, tačiau pasirinktas atstovas dažnai negali tinkamai atstovauti, kadangi pati bendruomenė yra labai skirtinga ir įvairi, o atstovas vadovaujasi tik apibendrinimais, kartais net neturint tiesioginio kontakto. Kita problema yra ta, kad musulmonų religijos ir bendruomenių lyderiai aiškiai neišsako savo pozicijų, tyli ir jaučiasi nepatogiai norėdami paneigti visuomenėje įsitvirtinusį diskursą ir pareikšti, ką islamas iš tiesų reiškia. Retas bendruomenių atstovas išdrįsta viešai pareikšti tai, kad islamo religija neturi nieko bendro su terorizmu, išpuoliais ir agresija, nes pati religija simbolizuoja „<...> meilę, taiką ir gailestingumą <...>“ (Lethion 2015: 136). Problematika kyla ir iš to, kad atliekami moksliniai tyrimai islamo religijos ir musulmonų tematika nėra viešai publikuojami. Neįsitraukiant mokslininkams į visuomenės debatus visuomenėje nėra parodoma reali situacija ir atsakoma į kylančius klausimus, dėl to yra kliaujamasi gaunama nepagrįsta informacija, kurią pateikia įvairios medijos ar Rytų suvokime kompetencijos neturintys visuomenės veikėjai.

Kaip kitą islamo religijos baimės priežastį galima išskirti vienos kultūros vertinimą aukščiau kitos. Tai reiškia, kad vakarietiškoji Europos kultūra yra suprantama kaip aukštesnėje pozicijoje nei Rytų, tai galima pritaikyti ir religijos suvokimui. Tam galima panaudoti kultūrinio rasizmo sąvoką, kadangi „naujuosiuose kultūros rasizmo diskursuose religija yra dominuojanti“ (Grosfoguel 2006: 13). Kai religija tampa pagrindine priežastimi, kodėl kitokia kultūra yra sumenkinama ir vertinama neigiamai. „Kultūrinis rasizmas yra rasizmo forma, kur žodis rasė nėra minimas. Jis yra orientuotas į kultūrinį tam tikros grupės žmonių nepilnavertiškumą. Paprastai, tai yra reminama kaip prastesnių įpročių, įsitikinimų, elgesio ar žmonių vertybių. Tai yra arti biologinio rasizmo tame, kad kultūrinis rasizmas natūralizuoja „žemesnius“ žmones.“ (Grosfoguel 2006: 13) Kultūrinis rasizmas dominuoja ir kalbant apie Rytų tradicijas ir „vienas iš kultūrinio rasizmo argumentų naudojamų prieš islamą išpažįstančius žmones yra patriarchaliniai ir lyčių vaidmenys susiję su moterų piknaudžiavimu“ (Grosfoguel 2006: 16). Dažnai yra pabrėžiama tai, kad islame moterys yra laikomos žemesnėje

hierarchijoje nei vyrai, „tačiau islamo apibūdinimas per lyčių ir patriarchalinį vaidmenis yra, tai, kas vaizduojama žiniasklaidoje, tačiau vyrauja visiška tyla apie patriarchalinę moterų priespaudą, kuri yra patiriama ir praktikuojama Vakaruose, judaizmo ir krikščionybės religijose“ (Grosfoguel 2006: 17). Nuo to, kaip pateikiamas islamas ir per ką dažniausiai ši religija yra rėminama priklauso nuo žiniasklaidos, o dažnas temų įrėminimas tame pačiame kontekste sukuria žinojimą, kuris tampa tradicija. O „tam tikra prasme orientalizmo trūkumų pagrindas yra kitos kultūros, žmonių ar geografinio regiono žmogiškumo ignoravimas, sumenkinimas, paneigimas“ (Saidas 1978: 147), kuris sukuriamas per medijas ir sukelia baimę „kitokiam“, kuris yra nepažintas ir „apipintas“ medijų istorijomis ir nepatvirtinta informacija. Dažniausiai būna neatskiriamos islamo ir ekstremizmo⁷ bei džihado⁸ sąvokos, o naudojamos kalbant bendrai apie Rytų religiją ir jos išvedžiojimus. Saido teigimu, skirtingų Azijos (ir kitų neeuropinių) kultūrų sugrūdimas po viena apibendrinančia sąvoka nuolat tapdavo rasistinių teorijų pagrindu ir imperinės politikos įrankiu (Saidas 1978).

1.3. Islamo, terorizmo ir žiniasklaidos santykis

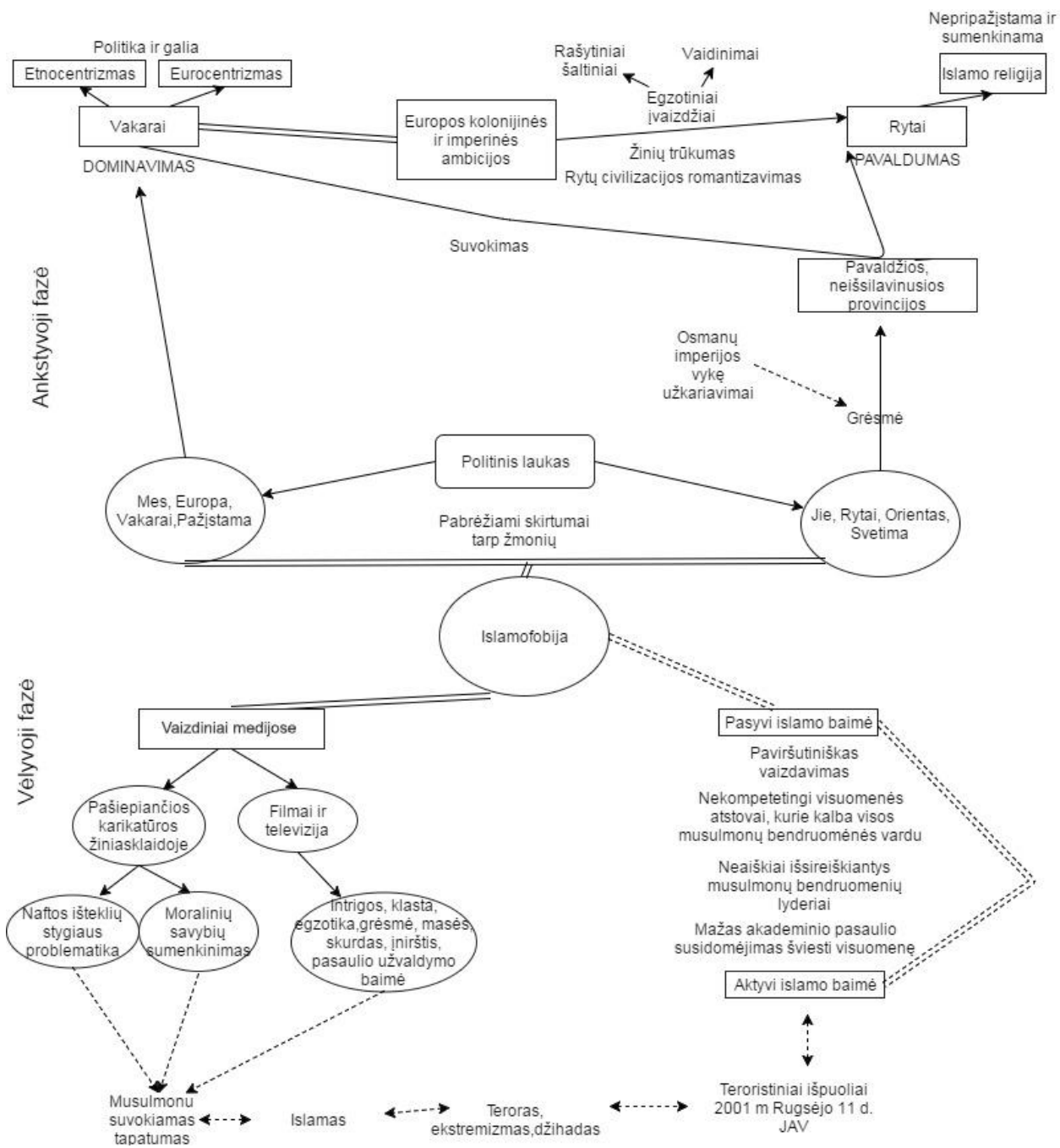
Pati islamo religija savo pirmine reikšme simbolizuoja taiką ir gailestingumą, tačiau medijos pakeitė šios religijos suvokimą. Po rugsėjo 11-osios teroristinių atakų Amerikoje ši religija pradėta sieti su teroru, ekstremizmu, džihadu bei arti esančia grėsme (Kabir 2006; Anwar 2008; Buijs 2009; Lathion 2015 ir kt.). Išaugusi džihado baimė buvo formuojama per islamo religiją „pats žodis islamas reiškia paklusnumą, o musulmonas yra tas, kuris paklūsta Alachui. Koranas sako, kad negali būti tikru musulmonu, jeigu nepaklūsti Alachui“ (Gabriel A. M. 2002: 25). Paklusnumas religijai tapo vienu iš pagrindinių skleidžiamų žinių apie musulmonus ir jų religiją. Musulmonams yra svarbu daryti tai, ko prašo Alachas, nes islamas yra religija grįsta darbais ir patekimas į rojų turi būti užsidirbtas. Yra tik vienas būdas patekti į rojų ir tai tampa puikiu motyvu savižudžiams bombų sprogdintojams ir džihado kovotojams. Vienintelis kelias užtikrinantis, kad pateksi į rojų yra paaukoti savo gyvybę džihade- mirti kol kovojama su islamo priešu. (Gabriel A. M. 2002: 27-28) Toks po teroristinių atakų medijose vyraujantis turinys sukūrė įvaizdį, kad islamo religija yra pretekstas žudyti. Islamas tapo baimės sinonimu, o „demonizuojant nežinomą priešą, kuriam prisegta „teroristo“ etiketė padeda pasiekti bendrą tikslą – kurstyti žmonių sąmyšį ir įtūžį, žiniasklaidos vaizdai pernelyg prikausto dėmesį ir gali būti panaudoti piktam tokiu krizės ir nesaugumo laikotarpiu, koks susiklostė po rugsėjo 11-osios“ (Saidas 1978: 18).

⁷ polinkis į kraštutines pažiūras ir priemones

⁸ siekis žodžiu ar veiksmu apginti tiesą, teisingas šventasis karas, nukreiptas prieš tikrą ar įsivaizduojamą blogį.

Teroristinių išpuolių rengėjai naudojami žiniasklaida kaip priemone sukurti didžiulį baimės efektą „mokslininkai tiriantys terorizmą mano, kad viena iš priežasčių, kodėl teroro aktai vykdomi yra dėl viešumo ar noro pritraukti visuomenės dėmesį“ (Yusof, Hassan, Hassan, Osman 2013: 108), o įvairios medijos tam itin parankios. Pati „žiniasklaida yra žinoma kaip pagrindinis tarpininkas perduoti visuomenei pranešimus apie terorizmo pavojų“ (Yusof, Hassan, Hassan, Osman 2013: 108), todėl tai tampa parankiu įrankiu sukelti sąmyšį visuomenėje, kas yra vienas iš teroristams naudingų žingsnių. Pats „žurnalistinis diskursas apie islamą dažnai yra redukcionistinis, supaprastintas ir diktuoja žiniasklaidos orientuotą logiką, kuri labai priklauso nuo ekonominių interesų“ (Lethion 2015: 138). Visuomenei pateikiant supaprastintą informaciją, atrenkant ir „suskaldant“ į paprastesnius reiškinius prarandama dalis svarbios, įvairiapusės informacijos, kuri atskleistų islamą, musulmonų gyvenimą iš įvairių perspektyvų. Nėra atliekama išsamių tyrimų, o auditorijai pateikiama patraukli ir greitai suprantama informacija.

Žiniasklaidoje nėra atskiriama tai, kad islamas pats savaime kaip religija simbolizuoja ištikimybę, o politinės teroristų grupuotės naudoja tuo, kad pritraukti naujų narių į savo radikalias veiklas. O „radikali islamiška teorija yra pastatyta ant politinio vykdymo, kuris grįstas religinių įsitikinimų sąvokomis“ (Dogan 2015: 72). Neatskiriant sąvokų ir naudojant jas viena bendra reikšme, ypač žiniasklaidoje, kyla nesusipratimai ir netiksliai suprantami islamo religijos reiškiniai. Taip pat svarbu tai, kad teroristinės grupuotės bando supriešinti Rytus su Vakariais. Taip bandydami Vakaruose gyvenančius musulmonus patraukti savo pusėn per religiją ir „tai vienas iš „al Qaeda“ ir ISIS pagrindinių tikslų ir, siekiant tai pasiekti, jie griebiasi terorizmo propagandos naudojant terminus, kurie daugumai musulmonai turi emocinį ir dvasinį ryšį“ (Dogan 2015: 72).

1 pav. Islamofobijos samprata ir sąsajos (sudaryta darbo autorės pagal nagrinėtus šaltinius)

2. ŽINIASKLAIDA IR VIEŠOSIOS NUOMONĖS FORMAVIMAS

2.1. Žiniasklaida ir socialinės tikrovės konstravimas

Kalbant apie kitokios kultūros, religijos supratimą visuomenėje dažnai tai yra suvokiama remiantis gauta informacija iš medių. Neturint tiesioginio kontakto su „kitokiais“ nuomonė ir įvaizdžiai yra susikuriami bei suvokiami remiantis socialine tikrove, kuri pateikiama žiniasklaidos. Tačiau „modernioje ir postmodernioje visuomenėje socialinė realybė yra labai kompleksiška, todėl šiuolaikiniai mąstytojai kalba apie realybės kaip atvaizdo praradimą“ (Algėnaitė, Vaičekauskaitė 2011: 81). Žiniasklaidai formuojant naujų turinį socialinė realybė gali būti iškreipiama: sušvelninama arba suaštrinama, kas neleidžia susiformuoti teisingam situacijos ar problemos vertinimui, o „<...> joks žmogaus mąstymas <...> nėra laisvas nuo ideologizuojančios jo socialinio konteksto įtakos“ (Berger, Luckmann 1999: 21). Kad realybė būtų suvokiama tokia, kokia ji yra reikalinga įvairių šaltinių analizė, tačiau dažniausiai visuomenė yra linkusi greitai ir lengvai gauti informaciją iš žiniasklaidos priemonių, kurios pateikia savo sukonstruotą vaizdą ir vertinimą. Čia svarbu paminėti ir Neumann (1974) tylos spiralės teoriją (angl. *Spiral of silence*), kuri nurodo, kad tie žmonės, kurių nuomonė priklauso mažumai yra linkę ją nutylėti, o ta visuomenės dalis, kuri palaiko daugumos nuomonę reiškia ją daug atviriau. Daugumos nuomonė yra atspindima žiniasklaidos ir tai sudaro įspūdį, kad tokia nuomonė vyrauja visuomenėje ir yra priimtina. Dažnai susitapatinama su žiniasklaidoje vyraujančia nuomone, bijant socialinės izoliacijos, todėl žiniasklaidoje sukonstruota realybė tampa paplitusia viešąja nuomone.

Pasitikint žiniasklaidos sukonstruota realybė visuomenė nepažintus objektus gali suvokti ir atpažinti per žinomus tipus „kasdienio gyvenimo tikrovėje glūdi tipizacijos schemas, kurios padeda suprasti kitus ir su jais „turėti reikalų“ akistatos situacijose“ (Berger, Luckmann 1999: 47). Kalbant apie islamą ir musulmonus visuomenei, kuri niekada neturėjo tiesioginio kontakto, juos gali suvokti tik pasikliaujant žiniasklaidos pateiktais ir komunikuojamais tipais „<...> anonimiškumas gali būti beveik visiškai esant tam tikroms tipizacijoms, kurių niekada neketinama individualizuoti“ (Berger, Luckmann 1999: 49). Todėl sukurta socialinė realybė apie tam tikras kultūrines grupes, kuri grįsta blogąja patirtimi ir neigiamomis istorijomis gali tokia likti ir nekisti, kadangi individualizavimas gali įvykti tik esant tiesioginiui akistatai su „kitoku“ individu. Pats socialinės tikrovės konstravimas nėra laikinas dalykas. Patys „<...> socialiniai dariniai gali būti perduodami naujai kartai“ (Berger, Luckmann 1999: 81). Todėl jeigu „nauja karta socializuodamasi perima ją kaip objektyvią tiesą ir šitaip internalizuoja ją kaip subjektyvią tikrovę“

(Berger, Luckamann 1999: 90). Todėl žiniasklaidoje pateikiamas turinys ir sukonstruoti įvaizdžiai gali turėti ilgalaikį poveikį.

Taip pat žiniasklaida prisideda ir prie tapatumo konstravimo. Kaip ryškų pavyzdį galima išskirti arabų atvejį. Ne visi arabai išpažįsta islamo tikėjimą ir yra musulmonai, tačiau daugumai visuomenės narių, kurie neturi tiesioginio kontakto su šia grupe, išgirdus arabo sąvoką yra pritaikomas musulmono, kuris siejasi su teroristo sąvoka vaidmuo. Kadangi vienas įsitvirtinęs stereotipas pritaikomas visai grupei, kurį pakeisti tampa nelengva „<...> stereotipas priklauso mintyse susikurtam įspūdžiui“ (Mengstie 2011: 8), o pirminis įspūdis nulemia visa tolimesnį tam tikro subjekto įvaizdį. Sukurtą įvaizdį pateikia žiniasklaida, kuri per tam tikrą laikotarpį musulmono tapatumą sukonstravo per terorizmo prizmę. O „socialinis žinojimo bagažas diferencijuoja tikrovės sritis pagal tai, kiek jos pažįstamos“ (Berger, Luckamann 1999: 61). Todėl jeigu musulmono tapatumas yra suvokiamas per terorizmo ir grėsmės sąvoką, tada toks įvaizdis žiniasklaidoje bus suvokiamas kaip tikras realybės atspindys. Žiniasklaidos įvaizdžių konstravimui pritaria ir imigracijos tema tyrimus atliekanti Blažytė (2015), kuri pažymi tai, kad „<...> nuomonė apie imigrantus paprastai yra susikuriama ne iš asmeninės patirties, o iš įvairių žiniasklaidos priemonių. Lietuvoje įgyvendintos visuomenės nuostatų apklausos rezultatai atskleidžia, kad daugumai respondentų nėra tekę girdėti, matyti ar bendrauti su imigrantais iš kitų nei ES šalių, o apie trečdalis apklausos dalyvių pažymėjo, kad įvairios imigrantų grupės jiems yra pažįstamos tik iš žiniasklaidos“ (Blažytė 2015:124). Todėl žiniasklaida gali sukurti socialinę tikrovę apie nepažintas kultūras ir „kitokius“ asmenis, kas ne visada yra tiesa, tačiau visuomenėje įsivyrėja kaip suprantamas dalykas.

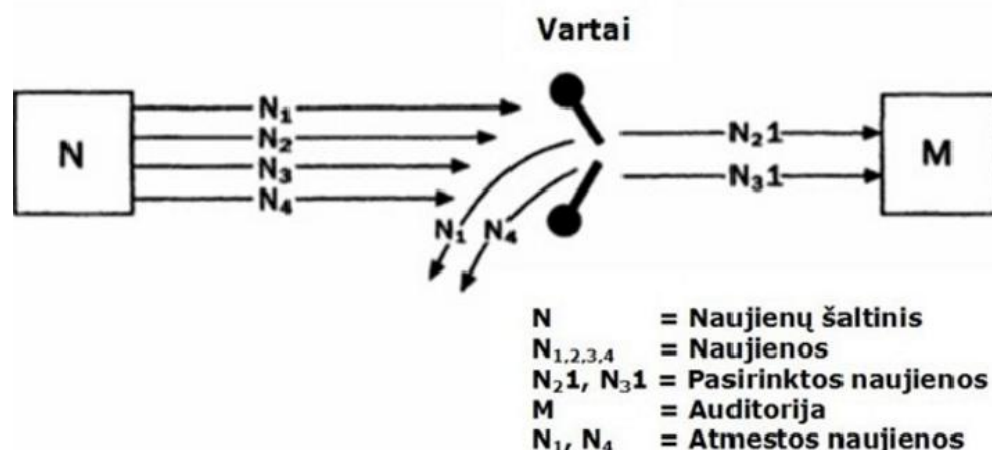
2.2. Žiniasklaida ir naujienų formavimas

Žiniasklaida šiuolaikinėje visuomenėje tapo pagrindiniu informacijos šaltiniu, leidžiančiu susipažinti su pasaulyje vykstančiais įvykiais, procesais ar aktualiomis problemomis. Žiniasklaida ne tik pateikia informaciją, bet ir turi poveikį formuoti nuomonę, „konstruoti reikšmes“ (McQuail 2010: 382), perteikti vertybes, kurti įvaizdžius bei suformuoti išankstinį nusistatymą nepažintų kultūrų, individų, aplinkų atžvilgiu. Žiniasklaidai persikėlus į internetinę erdvę informaciją tapo perduoti itin lengvą ir paprastą. Greitai pasiekiamą masinę auditoriją tapo įrankiu pritraukti didesnę pelną, todėl žiniasklaida informaciją pateikia „<...> dramatišku ir sensacingu būdu, nušviečiant nusikaltimus, nelaimes, krizes, skandalus, karą ir įžymybes“ (McQuail 2010: 32). Patrauklios, sensacingos temos leidžia žiniasklaidai sukurti didesnę skaitytojų ratą ir išlaikyti bei kelti naujienų portalų reitingus, kas šiuolaikinei žiniasklaidai tampa vis svarbiau.

Svarbu išanalizuoti tai, kaip žiniasklaidoje yra atrenkamos naujienos ir pateikiamos visuomenei, kokie įvykiai tampa svarbiausi formuojant visuomenės nuomonę tam tikra problematika. Galtungas ir Ruges (1965) išanalizavo, kokie veiksniai lemia, kad įvykis būtų paverčiamas naujiena:

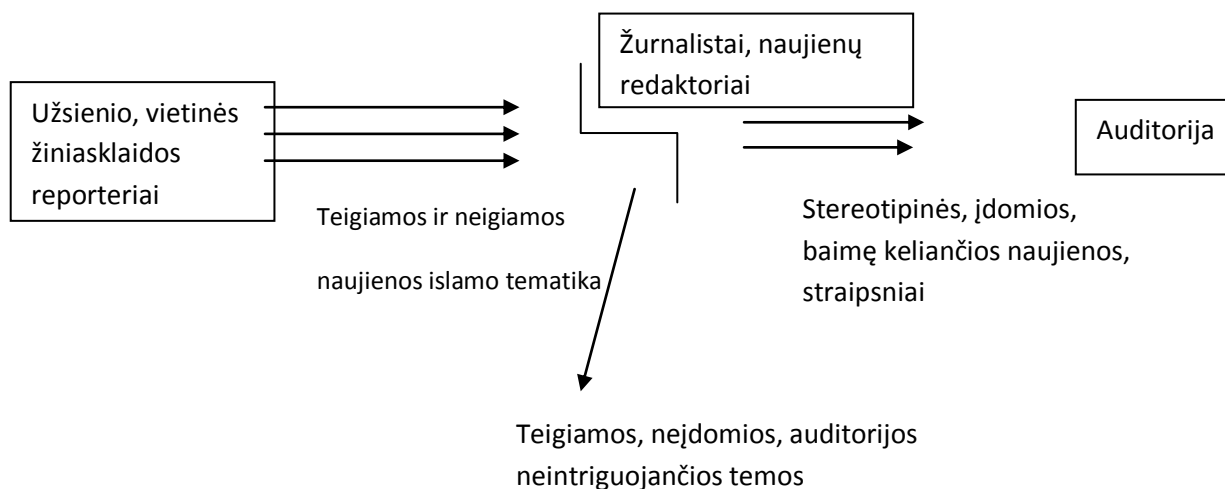
1. **„Dažnumas.** Įvykiai, kurie nutinka periodiškai yra dažniau atrenkami kaip naujienos, negu įvykis, kuris vyksta ilgą laiko tarpą.
2. **Slenkstis.** Tai reiškia, kad įvykis turi peržengti tam tikrą nustatytą ribą. Kuo įvykis yra žiauresnis, tuo jis turi galimybę patekti į naujienas.
3. **Vienaprasmisškumas.** Kuo mažiau įvykis turi interpretacijų ir yra lengviau suprantamas, tuo lengviau tampa naujiena.
4. **Prasmingumas.** Įvykiai artimesnėje aplinkoje, kultūroje turės daugiau prasmės nei tolimi.
5. **Sąskambis.** Žmogus, kuris atrenka įvykius į naujienas gali tikėtis, kad kažkas įvyktų ir kai tai įvyksta naujiena nediskutuojanč atrenkama.
6. **Netikėtumas.** Iš įvykių, kurie yra kultūriškai artimi, didžiausią tikimybę patekti turės rečiausi arba netikėčiausi įvykiai.
7. **Tęstinumas.** Jeigu įvykis jau buvo tapęs naujiena, jis išlieka žiniasklaidos lauke ir vėl tampa naujiena, kurią galima mažiau interpretuoti.
8. **Komponavimas.** Naujiena gali būti pateikta ir dėl to, kad ji tinka kuriant bendrą kompoziciją.
9. **Elitinės valstybės.** Laikoma, kad elitinių valstybių veiksmai turi didesnę poveikį, šiai grupei, visų sutarimu, priklauso Jungtinės Amerikos Valstijos.
10. **Elitas.** Įvykis, kuriame dalyvauja žymus asmuo yra laikomas stipresniu”.
11. **Įasmeninimas.** Įvykiai pateikiami per tam tikrą žmonių veiklą.
12. **Neigiamas pobūdis.** Neigiami įvykiai patenka į naujienas greičiau nei teigiami.“ (Harcup, O’Neill 2001: 262-263).

Įvykio atrinkimas ir pavertimas naujiena rodo, kad visi įvykiai netampa naujienomis, o yra atsižvelgiama į tai, kas auditoriją sudomintų labiau ir naujiena taptų aktuali masėms. Pats naujienos atrinkimo procesas priklauso nuo asmens, kuris tas naujienas pateikia, todėl asmeniškumas pateikiant žinutę labai svarbus. Tai paaiškina White vartų saugojimo proceso schema:

2 pav. White naujienų atrankos proceso modelis (Watson, 1998, p.121)

Naujienų šaltiniu dažniausiai tampa jau pats reporteris, kuris pasirenka kaip naujieną pateikti, ką rodyti ir ko ne, kokias įvykio puses atskleisti, kurias nutylėti. Vietinė ar tarptautinė žiniasklaida pateikia įvairias naujienas, kurios pirmiausia yra atrenkamos „vartininko“. Tai reiškia, kad naujienos įvertinamos subjektyviai ir pasirenkamos tik aktualiausios auditorijai „<...> žurnalistikoje vyrauja svarbiausių naujienų parinkimo principai, ir žurnalistai sąmoningai ar ne manipuliuoja savo teise nustatyti, ką visuomenei verta žinoti.“ (Ožalas 2005: 146). Dažnai naujienos būna atrenkamos pagal tai, kas pritrauktų ir sudomintų didelį kiekį auditorijos, kadangi šiuolaikinė žiniasklaida paremta ne tik pateikti visuomenei informaciją, bet ir ekonomine nauda, kaip pritraukti kuo didesnę auditorijai ir turėti kuo didesnius reitingus. Kitos naujienos, kurios neatrenkamos kaip aktualios - atmetamos kaip nepatraukiančios dėmesio. Toks naujienų atrinkimas neleidžia į situaciją pažvelgti iš skirtingų perspektyvų ir įvertinti įvykį objektyviai.

3 pav. Autorės sudaryta schema islamo tematika pagal White naujienų atrankos proceso modelį

Kalbant apie naujienų pateikimą islamo tematika galima išskirti tai, kad dažniausiai žiniasklaidoje gaunamos įvairiapusiai įvykiai: tiek teigiamos, tiek neigiamos naujienos. Tačiau žurnalistai, redaktoriai naujienas atranka, atsižvelgiant į auditorijos sudominimą, „neblėstantis žurnalistų, kaip „naujienų parinkėjų“, vaidmuo susijęs ir su pačios auditorijos reikalavimais. Nors internetinę žiniasklaidą, kuria visiškai naują informacijos pateikimo būdą, skaitytojai vis dar nori, kad žurnalistai padėtų jiems suvokti informaciją ir patartų, kur jos ieškoti“ (Ožalas 2005: 146). Naujienos, kurios savyje talpina teigiamas, neįdomias ir auditorijai neaktualias temas yra nepanaudojamos, o stereotipinės, įdomumą keliančios naujienos pateikiamos auditorijai. Nes būtent „<...> jei arabas užima pakankamai vietos, kad patrauktų dėmesį, tai tik kaip negatyvi vertybė“ (Saidas 1978: 354). Tokia naujienų atranka paaiškina tai, kad neigiama, šokiruojanti informacija apie musulmonus ir islamą yra pateikiama dažniau norint sudominti auditoriją ir pritraukti didesnę skaitytojų ratą.

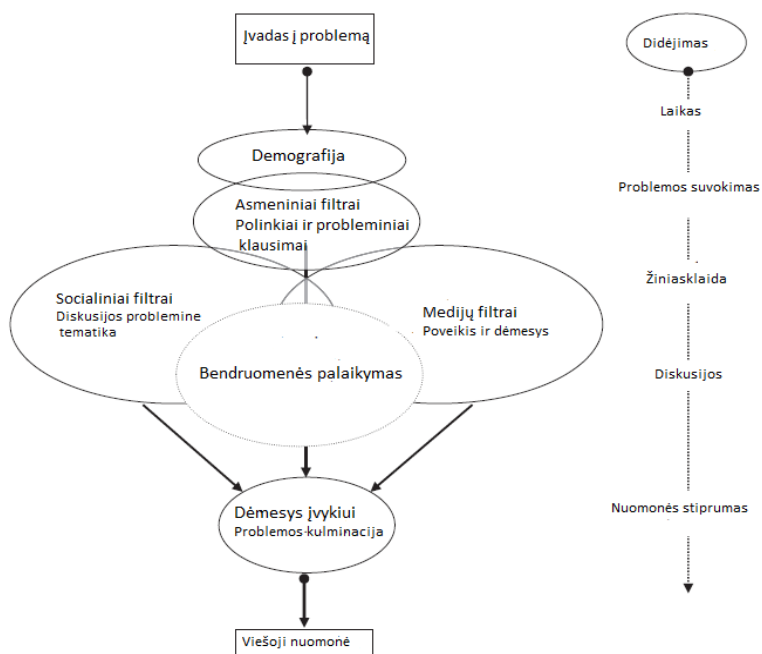
2.3. Žiniasklaida, viešosios nuomonės formavimas ir stereotipai

Nagrinėjant viešosios nuomonės formavimą svarbu paminėti viešosios nuomonės tyrimų pradininką Wolterį Lipmanna (1998), kuris kalbėdamas apie nuomonės formavimą pabrėžia, kad visuomenėje „žinojimas yra paremtas ne tiesioginio ar tam tikro žinojimo, bet vaizdu, kurį asmuo iš anksto yra susiformavęs ar jam buvo pateiktas“ (Lippmann 1998: 25). Susiduriant su tam tikru įvykiu ar problema asmuo iš karto tai įvertina pagal savo jau turimą suvokimą ir vaizdą, kuris buvo suformuotas seniau. Pasak Lippmanna visuomenė tam tikrus faktus priima ne tokius, kokie yra realybėje, bet tokius, kokius jie patys suvokia esant tikriems. Tai vyksta dėl įvaizdžių, kurie žmonės būna susidarę apie įvykius, kitus žmones, vietas su kuriomis neturėjo tiesioginio kontakto. Todėl pažinti galima tik per galvoje susikurtą vaizdą. Vaizdą konstruoja ir įvairios medijos, ypač žiniasklaida, pateikdama naujienas. Lippmanas išskiria naujienos ir tiesos skirtumą: naujiena turi pranešti apie įvykį, o tiesos funkcija parodyti nematomas, paslėptas įvykio puses, spauda turėtų sujungti šiuos aspektus ir taip parodyti tikrovės vaizdą. Tačiau žmonėms dažniausiai pateikiama ne naujiena, o faktas, kuris paveikiamas žiniasklaidos atstovų (reporterių). Pati naujiena dažnai priklauso nuo stereotipų, smulkmenų ignoravimo ar standartų atitikimo (Lippmann 1998: 358). Todėl žiniasklaida sukuria stereotipinį, lengvai suvokiamą ir perprantamą realybės vaizdą visuomenei.

Svarbu pažvelgti ir į patį viešosios nuomonės procesą, kuris „<...> apima psichologinius (pažiūras ir įsitikinimus), socialinius (grupės diskusijų ir normų), ir politinius (žiniasklaidos pateikiamos elito perspektyvos) komponentus“ (Hoffman, Glynn, Huge, Sietman, Thomson 2007:

287). Viešoji nuomonė formuojasi per tai, kokie kiekvieno visuomenės nario įsitikinimai, pažiūros, kokios patirtys su tam tikru klausimu. Taip pat įtakos turi ir tai kiek ir kaip plačiai apie tai yra diskutuojama viešai bei kokį turinį pateikia žiniasklaida, atsižvelgdama į politinius, kitus visuomenės nuomonės formuotojus.

Viešosios nuomonės formavimo procesas susideda iš to, kad susipažįstant su tam tikra vyraujančia problema, visuomenės grupė, kuriai ta problema aktuali ir ją pasiekia, ją „perleidžia“ per asmeninius filtrus. Tai reiškia, kad problema yra suvokiama ir vertinama pagal asmeniškų polinkius, patirtis. Taip pat šie faktoriai įtraukia ir demografinius bruožus kaip pajamos, vaikų kiekis ar požiūrį į socialines problemas, politinį požiūrį (Hoffman, Glynn, Huge, Sietman, Thomson 2007: 290). Svarbų vaidmenį nuomonės formavimo procese užima socialiniai filtrai, kurie reiškia įvairias diskusijas viešojoje erdvėje problemine tematika. Svarbūs ir medių filtrai, kurie daro poveikį auditorijai pateikiant problemą tam tikroje perspektyvoje bei išskirdamos didesnę dėmesį vieniems aspektams nei kitiems, o „nuomonės yra suformuojamos ir sustiprinamos per diskusijas ir medijas“ (Hoffman, Glynn, Huge, Sietman, Thomson 2007:290). Taip pat nuomonė priklauso ir nuo to, kokios nuomonės pozicijos laikosi didžioji bendruomenės dalis. Jeigu nuomonė yra palaikoma, tada individas išreiškia ir savo, tačiau jeigu nuomonė nesutampa, prieštarauja vyraujančiai tada ji yra nutylima. Galiausiai visas dėmesys yra skiriamas išryškintai problemai ar įvykiui apie kurį susiformavo viešoji nuomonė veikiami įvardintų komponentų.

4 pav. Viešosios nuomonės formavimosi procesas (Hoffman, Glynn, Huge, Sietman, Thomson 2007: 291)

Prieš viešosios nuomonės formavimo prisideda ir stereotipai. Apie stereotipą, kaip socialinį reiškinį plačiau pradėta kalbėti XX a., vienas pirmųjų šią sąvoką pradėjo nagrinėti W. Lippmanas, kuris mėgino paaiškinti kaip susikuria tam tikri portretai ir įvaizdžiai žmonių galvose. Lippmano manymu stereotipai neatspindi tiesos, tai greičiau yra emocijomis paremtas išankstinis nusistatymas, kadangi vienintelis jausmas apie tam tikrą nepatirtą įvykį yra mintyse esantis vaizdas (Lippman 1998: 13). Fizinis atstumas dažniausiai skiria žmones nuo tiesioginio kontakto, todėl yra pastebimi bruožai, kurie pažymi gerai žinomus atvaizdus ir jie užpildo likusį įvaizdį žinomais stereotipais, kurie nešiojami galvoje (Lippmann 1998: 89). Patį stereotipą galima sieti su žmogui priimtinomis tradicijomis, kurios tarsi apsaugo asmens poziciją visuomenėje. Stereotipas tampa tarsi pozicijos ir teisių užsitikrinimas savoje kultūroje, suteikia savivertės jausmą ir apsaugo nuo įsivaizduojamos išorinės grėsmės (Lippmann 1998: 95). Todėl kitokios kultūros, įvykiai yra susiejami su gerai žinomais vaizdais ir įvertinama pagal jau turimą informaciją. Lippmanui pritaria ir Pruskus (2010), kuris pažymi tai, kad „neretai stereotipai būna bendri visiems“, o tai reiškia, kad turimas galvoje vaizdas dažniausiai yra pritaikomas ne pavieniui asmeniui, o bendrai visai grupei. Pačiam „stereotipo palaikymui turi įtakos individų išsilavinimo lygis, intelektas, asmeninė patirtis, taip pat normos, įpročiai, socialiniai vaidmenys, gyvenamoji aplinka“, todėl egzistuojantis stereotipas asmenį gali veikti labai individualiai. Jeigu asmens aukštas išsilavinimo lygis, didelė geroji asmeninė patirtis tikėtina, kad stereotipas tam tikro kitoniškumo atžvilgiu nebus stiprus. Turint tiesioginį kontaktą įmanomą susilpninti arba sustiprinti tam tikras jo puses (Pruskus 2010: 31). Taip pat yra išskiriamos trys socialinės stereotipo funkcijos:

1. „Santykinai patikimos informacijos perdavimo funkcija;
2. Orientacinė funkcija
3. Laikysenos nustatymo svetimos kultūros atžvilgiu funkcija“ (Pruskus 2010: 33).

Pirmoji funkcija rodo, kad susiduriant su kitokios kultūros atstovu jis yra vertinamas pagal jau turimą informaciją ir bandoma pritaikyti jau turimus stereotipus konkrečiam atvejui. Kliaujantis stereotipais yra tikimasi tų paties veiksmų, elgesio modelių, kokie yra žinomi jau iš anksčiau. Todėl tai turi įtakos „kitoniško“ asmens elgesio vertinimui. Orientacinė funkcija nurodo tai, kad stereotipų dėka galima lengviau orientuotis aplinkoje. Tai reiškia, kad „kitoks“ yra sutinkamas pagal išankstinį nusistatymą ir tikimasi atitinkamo elgesio. Paskutinė funkcija perteikia tai, kad stereotipai padeda išsaugoti savo etninės grupės pozityvų vertinimą kitos „svetimos“ grupės atžvilgiu, pati „stereotipizacija leidžia klasifikuoti aplinkinių elgesį ir paaiškinti jo priežastis lyginant žinomus reiškinius, vertybes, tradicijas su kitos svetimos grupės vertybėmis ir tradicijomis“ (Pruskus 2010: 33). Stereotipai prisideda prie viešosios nuomonės kūrimo apie nepažįstamus individus, aplinką ar

įvykius. Stereotipizavimo pagalba yra lengviau priimama informacija bei lengviau orientuojamasi naujoje aplinkoje, kuri yra svetima ir nepažįstama.

2.4. Žiniasklaidos poveikio teorijos

2.4.1. Rėminimo teorija

Tyrinėjant masinės komunikacijos priemones svarbu išanalizuoti, kokį poveikį jos gali turėti visuomenei ir kaip medijos veikia informaciją gaunančius asmenis. Viena iš pagrindinių žiniasklaidos poveikių teorijų yra rėminimo teorija (*ang. framing theory*). Pats „rėminimas yra terminas, kuris reiškia, kaip įvykis yra vaizduojamas tam tikroje istorijoje ar straipsnyje. Rėminimo samprata dažnai iškeliama kaip viena svarbiausių masinės komunikacijos ir teorijos ir mokslinių tyrimų temų.“ (Saleem 2007: 133) Pats pirmasis rėminimo sąvoką pasiūlęs Goffmanas (1974) apibūdino šią sąvoką, kad žmonės informaciją suvokia pagal tam tikras interpretacines schemas. Schemas padeda suvokti kontekstą, kaip ir kur informacija yra pateikiama bei nurodo į ką atkreipti dėmesį labiau, o ką praleisti, kaip nesvarbų įvykio aspektą. Anot vieno, taip pat, šios teorijos tyrinėtojų Entmano (1993) informacija žiniasklaidoje gali būti pateikiama per išryškinamus tam tikrus aspektus, į ką atkreipti dėmesį, kas suformuoja požiūrį į keliamą problemą. Trumpai tariant, rėminimo teorija apibūdina komunikuojamo teksto galią parodant auditorijai geriau žinomą ir suvokiamą informaciją (Entman 1993: 51.) Taip pat rėmai tam tikras naujienų problemas auditorijai padaro labiau įsimintinas, pastebimas ir prasmingas (Entman 1993). Kaip nurodo kitas mokslininkas Roganas, tiriantis konfliktų rėminimą „<...>rėmai yra tam tikrų apibrėžimų interaktyvios struktūros, kurios pagrįstos individualiu suvokimu ir apibrėžimais“ (Rogan 2006: 159). Tai reiškia, kad istorija ar įvykis pateiktas tam tikrame kontekste ne visada simbolizuos kitiems tą patį, ką simbolizuoja naujienos pateikėjui. Pats rėminimas gali būti suvoktas labai individualiai, priklausomai kokią patirtį, kontaktą asmuo turi ar turėjo su keliama problema. Taip pat kokios įsitvirtinusios sąvokos yra vyraujančios asmens sąmonėje apie tam tikrą įvykį, taip jis bus suvokiamas ir „įdedamas“ dar į savo interpretacinius rėmus. Pati „<...> rėmų funkcija yra tiek apibrėžti sąveikos kontekstą, tiek verbalinės komunikacijos turinį“ (Rogan 2006: 159), o tai galima suprasti taip, kad kokiame įvykių lauke, aplinkoje viskas vyksta bei koks turinys yra komunikuojamas. Rėmai padeda informaciją sustatyti į tam tikrą schemą, kurioje išryškėja išskiriami svarbiausi aspektai.

Rėminime svarbi ne tik pati naujiena, bet ir kas tą naujieną pateikia. Reporteriai ne visada istoriją supranta ir perteikia tinkamai, ypač perteikiant naujienas apie tolimas ir nepažintas vietas, kultūras. Ypač užsienio reikalų naujienų perdavimas reikalauja patyrusių, kompetetingų ir gerai informuotų reporterių, kurie suprastų kaip tikslingai perduoti siunčiamą žinutę naujienoje. Nuo

naujienu pateikėjų priklauso kaip siunčiama žinutė bus suprantama ir kokios kils interpretacijos. Svarbu ir tai, kad „<...> naujienu rėminimas yra sukurtas ir „įkūnytas“ raktiniuose žodžiuose“ (Saleem 2007: 133). Tai reiškia, kad naujiena yra suvokiama atsirenkant suprantamiausius, artimiausius žodžius, su kuriais yra turėta tam tikra patirtis. Raktiniai žodžiai yra įsitvirtinę kaip pažįstami žodžiai, kurie leidžia greitai ir lengvai perprasti ir įsisavinti informaciją. Pažymima ir tai, kad „žiniasklaidos rėmai gali vaidinti svarbų vaidmenį skatinant pasipriešinimą ar palaikymą tam tikro įvykio ar problemos“. Todėl rėminimas gali įvykį, individą ar istoriją pateikti teigiamame arba neigiamame kontekste, nuo kurio priklausys kaip jis bus vertinamas visuomenėje. Rėmai itin svarbūs kalbant apie įvairias mažumas, socialines grupes, kitoniškumą „<...> rėminimas sąmoningai ar nesąmoningai, veikia žiniasklaidos pranešimuose apie sąjungas, feminizmą, gamtos apsaugą, antirasizmą, lesbiečių ir gėjų aktyvizmą ir antiglobalizacijos protestuose“ (McGrath 2002: 390). Taip pat per rėminimą gali būti sukuriami įvairūs įvaizdžiai, reprezentacijos, kurios įsitvirtina kalbant apie kitokias, nepažintas ir tolimas kultūras, neturint tiesioginio kontakto rėminimai (teigiamai ar neigiamai) gali tapti vienintele informacija, leidžianti susidaryti tam tikrą įspūdį ir įvaizdį. Svarbu ir tai, kad rėminimas gali priklausyti nuo visuomenės veikėjų nuomonės ir tai, kad medijos rėmina turinį atsižvelgdamos į elito narių nuomonę (Narayana, Kapur 2011: 154). Todėl rėminimą veikia ir šalutiniai faktoriai, ne tik naujienos pateikėjo subjektyvi nuomonė.

Mokslinėje literatūroje yra išskiriamos tokios rėmų funkcijos:

1. „Žiniasklaidos rėmai gali skatinti moralinį vertinimą, priežastinį aiškinimą, sprendimą žiniasklaidos orientuotoms problemoms;
2. Žiniasklaidos rėmai pristato tam tikrą ideologiją;
3. Žiniasklaidos rėmai, įtraukiant patrauklius žodžius, metaforas, frazes taip pat padeda nustatyti žiniasklaidos pateiktos problemos, įvykio „toną““ (Saleem 2007: 134-135).

Žiniasklaidos rėmai ne tik pateikia naujieną tam tikrame kontekste, tačiau gali skatinti ir ją vertinti, ieškoti probleminės priežasties ar sprendimo. Rėmai gali nurodyti ir tam tikrą ideologiją, kuri gali būti sukurta priežastiniu pagrindu paveikti, įtikinti ar pakeisti esamą nuomonę, situaciją. Rėmai sukuria ir „toną“, kuriame problema pateikiama. Nuo to priklauso kaip į įvykį bus sureaguota, kokių priemonių imtasi tam spręsti. Gerchards ir Rucht (1992) išskiria tris įrėminimo būdų modelius:

1. Diagnostinis
2. Prognostinis
3. Motyvacinis (Gerhards, Rucht 1992: 579-583).

Diagnosticinis rėminimas pasižymi tuo, kad padeda identifikuoti problemą, priskirti kaltę ar priežastingumą. Prognostiniu įrėminimu specifikuojama, ką reikia daryti, o motyvacinis ragina imtis tam tikrų veiksmų, kurie pagerintų esamą situaciją. Naujienos įrėminimas paskatina auditoriją vienaip ar kitaip į ją sureaguoti ir vertinti.

Taip pat prie rėmų teorijos galima priskirti ženklavinimą kitaip „etikečių klijavimą“ (ang. *labelling*). Kalbant apie islamą, terorizmo etikečių žymėjimas nėra naujas reiškinys, žvelgiant į literatūrą, kuri siejasi tiek su terorizmu, tiek su islamu, matoma, kad pagrindinės dažniausiai naudojamos islamo etiketės siejamos su tam tikromis šalimis arba žiniasklaida:

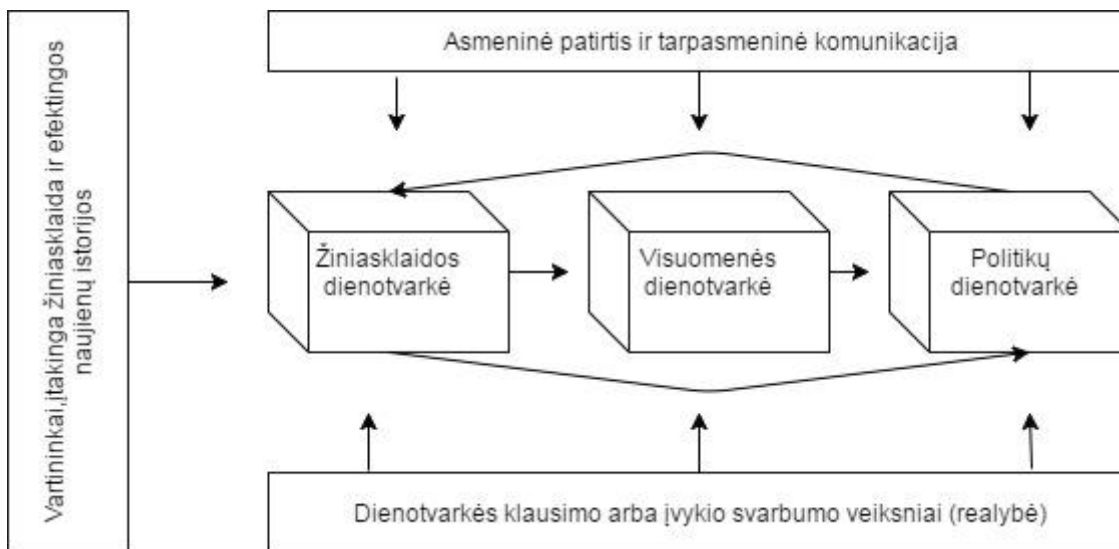
1. „Musulmonų lyderiai ir visuomenės veikėjai <...>, kurie kartais sutapatinami su žiauriais diktatoriais kaip Adolfas Hitleris;
2. Islamistų judėjimai, kurių lyderiai siejami su prievarta ir džihado elementais;
3. Musulmoniškos šalys, kurios turi išvystytą ginklų gamybą Vakarų žiniasklaidoje yra visada svarstomos kaip grėsmė;
4. Pagrindiniai asmenys, kurie yra ženklinami kaip teroristai visada buvo tarp musulmonų;
5. Egzistuojantys politiniai judėjimai Afganistane, Palestinoje, Irake, kurie natūraliai yra kariniai, taip pat visi pasaulyje esantys musulmonai iš šių šalių yra paženklinti kaip teroristai;
6. Fundamentalizmo sąvoka, kuri originaliai egzistuoja tiek Judaizme, tiek krikščionybėje, tačiau dabar ji priskiriama tik islamui, ypač musulmonams, kurie laikosi religinių papročių;
7. Kova už nepriklausomybę, pavyzdžiui, Palestinoje tai yra vaizduojama kaip teroristų judėjimas;
8. Tarptautinė žiniasklaida rodo islamą, kaip kitą grėsmę po Sovietų Sąjungos žlugimo;
9. Musulmoniškos šalys, kurios žiniasklaidos pateikiamos kaip smurto šalininkės;
10. Vakarų lyderių pasisakymai perorganizuoti švietimo sistemą Egipte;
11. Vakarų žiniasklaida pateikia moterų nuotraukas, kurios prisidengusios ar pasipuošusios šydu ir jos susiejamos su terorizmo problematika, nors neturi su tuo nieko bendro;
12. Karikatūrų publikavimas, kuris žemina islamą, pranašą Mohametą, <...> taip pat netikslios Korano interpretacijos“ (Yusof, Hassan, Hassan, Osman 2013: 110).

Toks stipriai įsitvirtinęs „etikečių klijavimas“ rėminą islamą ir musulmonus kaip priešus ir grėsmę, kuri siejama neatskiriant gerųjų ir blogųjų praktikų. Pats ženklavinimas yra pakankamai stipri rėmų dalis, kadangi „etiketės“ stipriai ir plačiai įsitvirtina, kurias pakeisti tampa sudėtinga.

Naujienų rėminimą galima įvardinti kaip vieną svarbiausių aspektų tiriant žiniasklaidos turinį, kadangi žurnalistai pasirinkdami tam tikrą rėminimo būdą suformuoja visuomenės nuomonę apie tam tikrą įvykį, vietą ar net kultūrą ir tos kultūros žmones.

2.4.2. Dienotvarkės nustatymo teorija

Kaip vieną iš svarbiausių ir įtakingiausių medijų galima išskirti žiniasklaidą, kurios daromą įtaką visuomenei patvirtina McCombs ir Shaw (1972) dienotvarkės nustatymo teorija (ang. *Agenda setting*). Kuri parodo tai, kad žiniasklaida žmonėms ne visada gali įsakyti kaip galvoti, bet gali įsakyti apie ką galvoti, kad turi poveikį skirdamos daugiau dėmesio vienoms temoms nei kitoms. „Dienotvarkė yra problemų nustatymas, kuris komunikuojamas hierarchiškai paskirstant problemų svarbumą“ (Dearing, Rogers 1996: 2). Iš mokslininkų atlikto politinės kampanijos tyrimo paaiškėja, kad ta informacija, kuri itin akcentuojama naujienose tampa svarbiausia ir auditorijai. Todėl jeigu žiniasklaidoje matoma daugiau neigiamos nei teigiamos informacijos – visuomenėje natūraliai susidaro neigiama nuomonė kitokios religijos, kultūros ar žmonių atžvilgiu, kas gali skatinti realybėje formuotis neigiamoms reakcijoms, o tai veda prie rasizmo apraiškų ir kitų etninių nepakantumo formų. Dienotvarkės nustatymo modelyje buvo išskirtos trys skirtingos dienotvarkės, kurios yra veikiamos šalutinių veiksnių:

5 pav. Pagrindiniai dienotvarkės nustatymo proceso komponentai

(Schema naudota iš: (Dearing, Rogers 1996: 5))

Mokslininkai Dearingas ir Rogersas išskiria tris pagrindines dienotvarkes:

- Žiniasklaidos dienotvarkė, kuri reiškia tai, kiek pačioje žiniasklaidoje yra skiriama vietos ir laiko nagrinėjamoms problemoms ar įvykiams;
- Visuomenės dienotvarkė, kuri reiškia tai, ką pati visuomenė laiko svarbiais ir aktualiais klausimais;
- Politikų dienotvarkė, kuri reiškia apie kokius aktualius klausimus kalba politikai, vyriausybė ir kokius klausimus bando išspręsti.

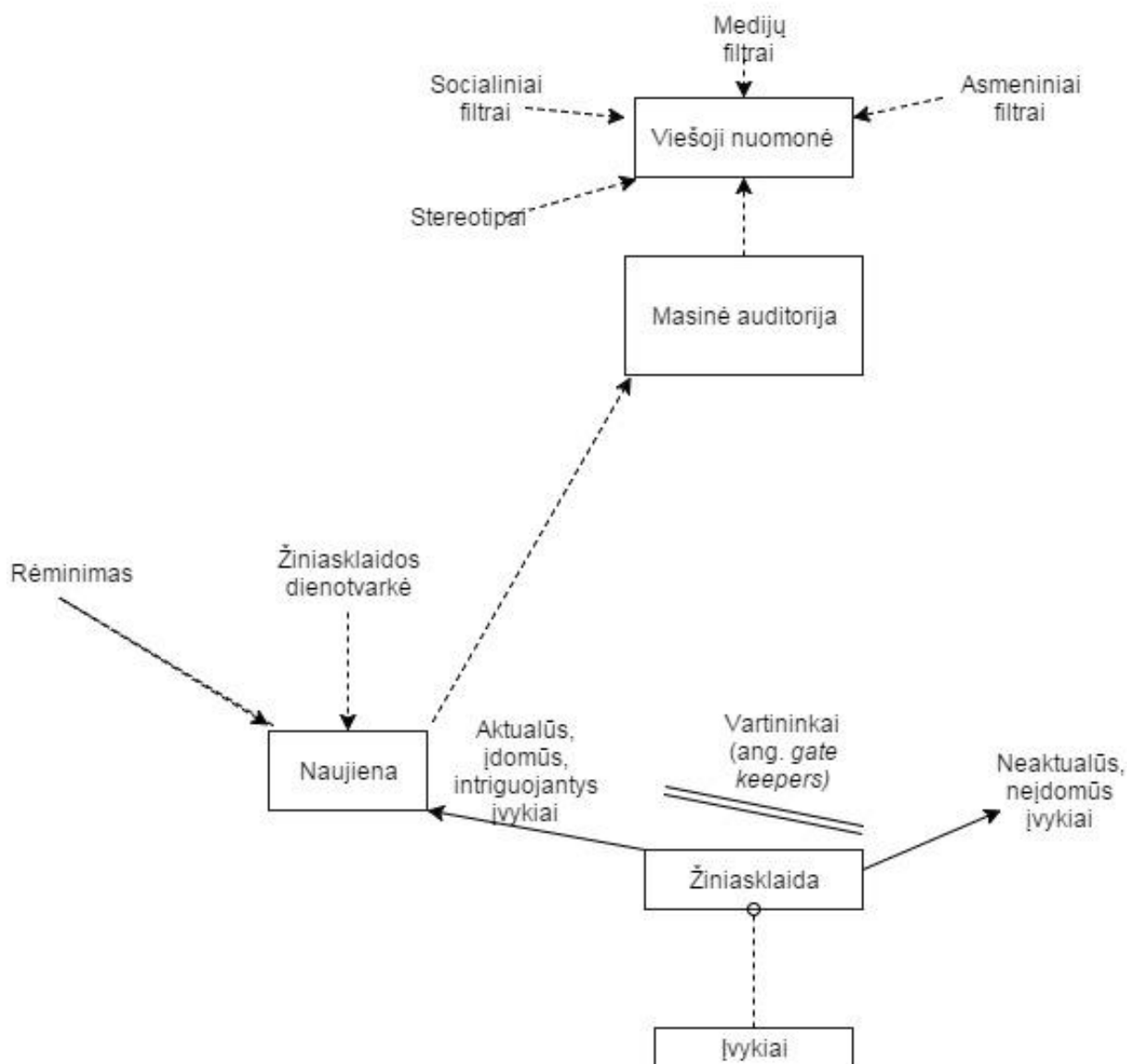
Visos trys dienotvarkės yra tarpusavyje susijusios ir viena kitą veikia, todėl aktuali problematika žiniasklaidai tampa aktuali ne tik visuomenei, bet ir politikams ir atvirkščiai. Šių dienotvarkių efekto stiprumą lemia ir šalutiniai veiksniai. Visų pirma, asmeninė patirtis ar tarpasmeninė komunikacija, kuri reiškia tai, kad asmenys patys asmeniškai patiria ar susiduria su nurodoma problema ar įvykiu. Efekto stiprumas priklausys nuo to, koks asmens santykis su įvykiu, jeigu turėta patirties- efektas bus silpnesnis, tačiau jeigu ne ir informaciją gauname tik iš naujienų- efektas bus stiprus. „Dienotvarkės nustatymo teorijos poveikis labai priklauso nuo to, kokį žinojimą ir artumą visuomenę turi su ta problema“ (Besova, Cooley 2009: 224). Taip pat svarbu kokie realybės veiksniai lemia tai, kad įvykis yra laikomas svarbiu. Ne ką mažiau svarbų vaidmenį dienotvarkės nustatymo teorijoje atlieka „vartininkai“, kurie gali būti reporteriai, naujienų redaktoriai ar tie patys žurnalistai, kurie atrenka ir pateikia naujienas, kurios jiems atrodo svarbios ir išryškina subjektyvius problemos aspektus. „Dienotvarkės teorija priskiria masinėms medijoms rangavimo, pasirinkimo, informacijos užsakymo ir pateikimo funkciją, taip pat aktualumo nustatymą bei kūrimą“ (Mucundorfeanu, Vana 2012: 191). Žiniasklaida ieško efektingų istorijų sudominti, pritraukti auditoriją ir „žiniasklaida, kuri yra suinteresuota ne tik informuoti, bet ir atitikti recipientų lūkesčius, nuolat ieško naujų, įdomių, dažnai kontraversiškų temų“ (Juraite 2000: 52). Todėl dienotvarkės teorija yra veikiamą daugelio faktorių, kurie daro įtaką naujienų atrinkimui ir pateikimui.

Žiniasklaidos dienotvarkė „<...> turi įtakos visuomenės nuomonės formavimui“ (Besova, Cooley 2009: 224), tačiau dienotvarkėje „<...> būtina pabrėžti problemos pobūdžio reikšmę, nes ne visoms visuomenėje egzistuojančioms problemoms pavyksta susilaukti tiek žiniasklaidos, tiek visuomenės dėmesio“ (Juraite 2000: 52). Todėl visuomenės nuomonė per dienotvarkę gali būti paveikiama, jeigu žiniasklaida pateikia ir iškelia problemos reikšmę pačiai visuomenei ir kaip tai gali ją paliesti. Pati problema gali būti ir tikslingai iškeliama, kad būtų atkreipiamas dėmesys ir pradėta apie tai kalbėti ir taip „<...> tikisi patraukti žiniasklaidos profesionalų, visuomenės ir

politikos elito dėmesį“ (Dearing, Rogers 1996: 6). Dažnai būna iškeliamos socialinės problemos, kurios reikalauja visuomenės dėmesio ir diskusijų, kadangi pritraukiant žiniasklaidą, visuomenę ir politikus gali būti sukelti vienokie ar kitokie pokyčiai.

Kalbant apie dienotvarkės nustatymo teoriją svarbu paminėti pirminio paruošimo teoriją (ang. *Priming*), kurios procesas reiškia, kad medijos iškelia ir pasirenka rodyti pirmo svarbumo temų fragmentus, tačiau nepilnas istorijas. Žmonės pasirenka patogiausią būdą gauti informaciją ir neieškodami kitų informacinių šaltinių ir nedarydami gilesnių analizių, pasirenka pažymėtas, labiausiai matomus naujienos fragmentus ir juos suvokia kaip svarbiausius (Mucundorfeanu, Vana 2012: 194). Taip auditorija priima sprendimus neturėdami išsamios informacijos, o remdamiesi tik labiausiai matomomis naujienų dalimis.

Žiniasklaidos dienotvarkė nustato apie ką galvoti ne tik visuomenei, bet ir paveikia politinį lauką. Taip pat politinis laukas ir pati visuomenė nurodo ir žiniasklaidai, kokias temas laikyti aktualiomis. Tarp visų šių trijų elementų vyksta nuolatinė priklausomybė, kuri lemia kaip ir kada reaguoti į naujienas bei esančias problemas.

6 pav. Žiniasklaida ir viešosios nuomonės formavimas
(sudaryta darbo autorės pagal nagrinėtus šaltinius)

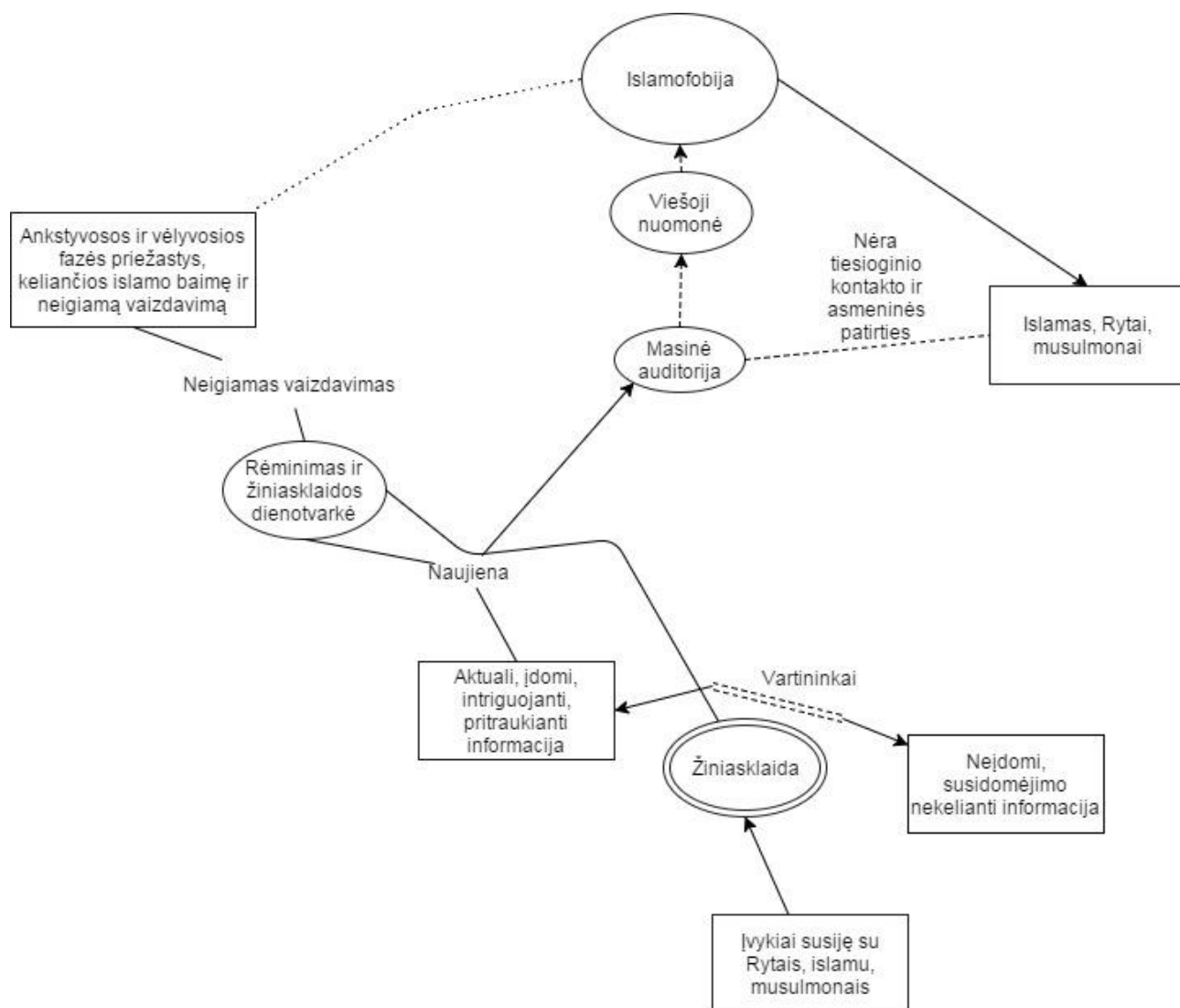
2.5. Teorinės dalies apibendrinimas

Išnagrinėjus mokslinę literatūrą galima apibendrinti, kad žiniasklaida, gaunanti informaciją apie islamą, musulmonus ir bendrai Rytus ją atrenka ir pateikia tam tikrą į auditoriją orientuotą turinį. Žiniasklaidos „vartininkai“, kuriuos galima įvardinti kaip žurnalistus, naujienų redaktorus ar reporterius atrenka tam tikrą informaciją, kuri auditorijai būtų patraukli, provokuojanti, įdomi bei skatinanti susidomėti straipsniu. Tokia informacija apie tam tikrus įvykius yra paverčiama naujiena, o kita neįdomi, nekelianti susidomėjimo yra atmetama ir nepanaudojama. Tai neleidžia įvykio vertinti objektyviai bei pažvelgti į jį iš įvairių perspektyvų.

Pati naujiena yra įreminama bei veikiama žiniasklaidos dienotvarkės. Šios poveikio teorijos rodo tai, kad yra išryškinami tam tikri naujienos aspektai, bruožai bei nusprendžiama kiek vietos ir laiko skirti tam tikrai informacijai naujienų portaluose. Darbe remiamasi prielaida, kad islamas ir musulmonai žiniasklaidoje dažniausiai yra vaizduojami neigiamai, todėl neigiamas vaizdavimas žiniasklaidoje kyla iš ankstyvosios ir vėlyvosios fazės islamo, musulmonų ir bendrai Rytų suvokimo bei vertinimo (žr. 1 pav.).

Neigiamą vaizdavimą iš žiniasklaidos pateikiamų naujienų perimanti auditorija susiformuoja nuomonę, kuri tampa vieša. Perimama neigiama informacija kelia islamo religijos ir kultūros baimę, kadangi neturint tiesioginio kontakto ar patirties su Rytai, vieninteliu informacijos kanalu tampa žiniasklaida. Žiniasklaida sugeba suformuoti socialinę realybę, kuri remiasi stereotipais, išankstiniu žinojimu bei baime grįsta informacija, kuri leidžia pritraukti auditorijos susidomėjimą. Lengva ir greitai suprantama naujiena leidžia be gilesnio vertinimo susikurti įvaizdžius, kurie įsivyrąja kaip realybės atspindžiai.

Žiniasklaida pateikdama negatyvų turinį ir vertinimą Rytų religijos, kultūros bei gyventojų atžvilgiu formuoja išankstinį nusistatymą bei nepakantumą kitoniškumui. Neigiamas turinys visuomenei tampa pagrindiniu informacijos šaltiniu apie Rytus, todėl sukuriamas įvaizdis gali lemti tolimesnį asmens vertinimą Rytų atžvilgiu. Jeigu vertinimas bus paremtas baime, tai gali reikšti, kad kitoniškumas nebus priimamas ir dėl žiniasklaidos skelbiamo turinio gali įsivyrėti kultūrinės atskirtys.

7 pav. Apibendrinamoji žiniasklaidos kaip islamo baimės kėlėjos schema
(sudaryta darbo autorės pagal nagrinėtus šaltinius)

3. NEIGIAMO ISLAMO RELIGIJOS IR MUSULMONŲ RĖMINIMO TYRIMAS LIETUVOS INTERNETINĖJE ŽINIASKLAIDOJE

3.1. Tyrimo metodologija

Tyrimo metodų apžvalga

Norint išanalizuoti žiniasklaidos pateikiamą turinį dažniausiai yra taikoma spaudos turinio analizė, kuri leidžia į žiniasklaidą pažvelgti, kaip į mediją, kurios turinys daro įtaką visuomenei. Kadangi šio darbo tikslas yra išanalizuoti žiniasklaidoje vyraujanti neigiamą musulmonų ir islamo religijos rėminimą, dėl to tai lengviausia atskleisti atliekant vien turinio analizę. Tyrimui atlikti pasirinkta medijų turinio analizė, kuri leidžia giliau pažvelgti į žiniasklaidą, kaip mediją, kurios turinys formuoja visuomenės požiūrį. Išanalizuoti neigiamą rėminimą, tematinės strategijas, kontekstą taikomi kokybiniai analizės rodikliai, taip pat naudojami ir kiekybiniai analizės rodikliai, kurie padeda išanalizuoti duomenų pasiskirstymą skaičiais, siekiant surasti išorinius reiškinių požymius (Kardelis 2007: 105). Kokybiškai ir kiekybiškai analizuojamas ne tik straipsnių turinys, bet ir antraštės, kurios leidžia giliau pažvelgti į žiniasklaidos rėminimą.

Kiekybinė analizė naudojama ištirti:

- Straipsnių antraščių stiliaus pasiskirstymą (paveikiamoji, informacinė, įtikinamoji, pramoginė, skatinamoji, įspėjančioji);
- Antraščių ypatybių pasiskirstymą;
- Antraštėse keliamos baimės aspektams ištirti;
- Straipsnių turinio pobūdžiui (interviu, politikų pasisakymai, žurnalistų straipsniai ir kt.);
- Straipsnių žanrui (informacinis, vertinamasis, analitinis, pažintinis ir kt.);
- Temų pasiskirstymui;
- Konteksto pasiskirstymui;
- Vizualizacijų pobūdžiui (nuotrauka, karikatūra, koliažas, video medžiaga, diagramos/schemos/lentelės);
- Teksto apimčiai (trumpas (iki 300 žodžių), vidutinis (301-1000 žodžių), ilgas (daugiau nei 1001 žodžių));
- Lokalizacijai (vietinė (Lietuva), regioninė (aptariamos ir kaimyninės Lietuvos šalys), globali (pasaulio, Europos ar kitos šalies);
- Rėminimo būdai (diagnostinis, prognostinis, motyvacinis);
- Komentarų skaičiui.

Tyrimas remiasi ir kokybine turinio analize, kurios metu analizuojamas turinys leidžia giliau ir detaliau pažvelgti į turinio informaciją, atskleisti ryšius, daryti sąsajas tarp iš anksto išsiskirtų kategorijų. Straipsnių turinį pasirinkta analizuoti išskiriant tokias kategorijas:

- Straipsnio tema;
- Turinio problematika;
- Straipsnio tonas (emocingas, neutralus-techniškas, ironiškas ir kt.);
- Argumentacijos forma (straipsnis labiau remtasis emocijomis ar faktais, nepatvirtintais faktais, teiginiais ir kt.);
- Kontekstas;
- Rėminimo būdas (diagnostinis, prognostinis, motyvacinis);
- Pagrindiniai straipsnyje minimi neigiami aspektai, bruožai;
- Pastebimi islamo, musulmonų keliama baimės, pavojaus motyvai, aspektai.

Straipsnių atsirinkimo kriterijai

Žiniasklaidos turinio analizei atlikti pasirinkti keturi populiariausi Lietuvos interneto naujienų portalai: „Delfi.lt“, „15min.lt“, „tv3.lt“ ir „Lrytas.lt“. Šie tinklapiai pagal Gemius⁹ atliktą 2017 m. liepos mėnesio atliktą tyrimą įvardijami, kaip sulaukę didžiausio skaičiaus auditorijos apsilankymų. Dėl to galima teigti, kad šie portalai Lietuvoje pateikia pagrindinę informaciją apie islamą, musulmonus Lietuvos gyventojams, kurie pagal pateiktą turinį susiformuoja nuomonę. Straipsniai tyrimui atrinkti pagal portaluose naudojamos paieškos raktažodžius: „islamą“, „musulmonas“, „terorizmas“, „arabas“, „Artimieji Rytai“, „išpuolis“, „ekstremizmas (ekstremistai)“, „džihadą“, „Allahu Akbar“, „koranas“. Šios sąvokos pasirinktos kaip dažniausiai žiniasklaidoje pasirodantys raktažodžiai, kurie leidžia išnagrinėti pateikiamą islamą ir musulmonus iš įvairių perspektyvų. Tiriamasis laikotarpis pasirinktas 2015-2017 m., atsižvelgiant į Lietuvos etninių tyrimų instituto duomenis, kad po 2015 m. lapkričio mėn. įvykdytų teroristinių išpuolių, jų aptarimas viešojoje erdvėje turėjo itin didelės neigiamos įtakos Lietuvos gyventojų nuostatoms musulmonų atžvilgiu. Todėl svarbu ištirti koks rėminimas vyravo nuo minėto laikotarpio iki pat dabar. Straipsniai atsirinkti tirti ir pagal aktualumo kriterijų, kuris leidžia matyti, kokie straipsniai labiausiai dominavo ir buvo populiariausi tarp auditorijos bei darė įtakos nuomonės formavimuisi.

Pagal atsirinktus raktažodžius Lietuvos naujienų portaluose iš viso rasti 444 aktualūs straipsniai. 169 straipsnius pateikė „Delfi“ portalas, kuris vis dar išlieka populiariausiu naujienų

⁹ Gemius- Lietuvos interneto tyrimais užsiimanti kompanija.

portalų Lietuvoje. Šiek tiek mažiau 145 straipsnius pateikė „15min“ portalas, „tv3.lt“ portale vyraavo 97 straipsniai, o „lytas.lt“ pateikė 31 straipsnį.

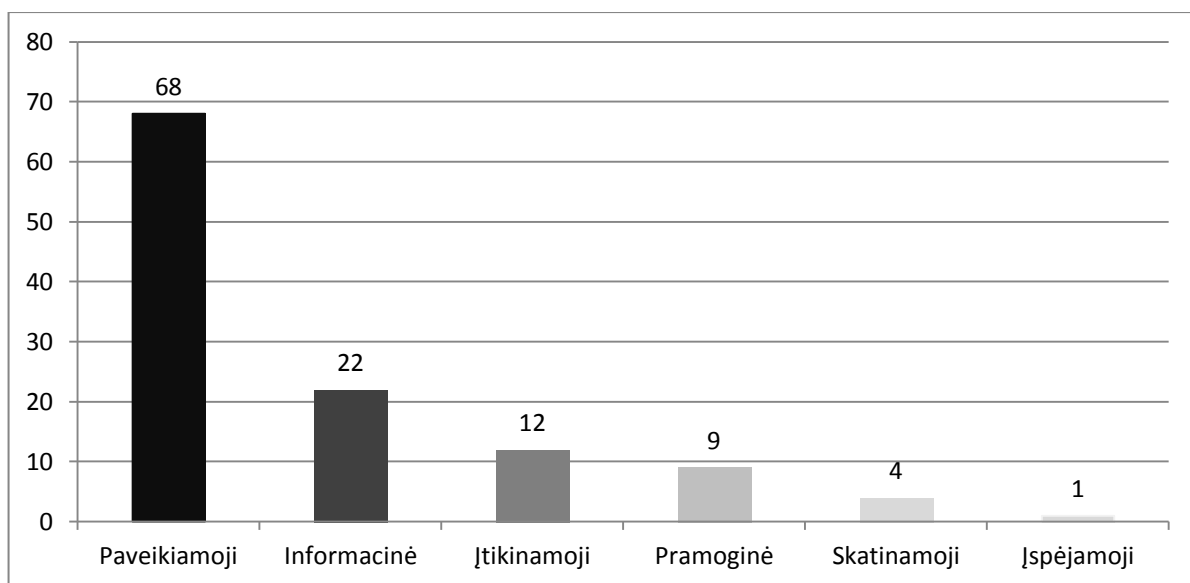
Iš viso tyrimui atlikti buvo pasirinkti 116 straipsniai. Likę straipsniai buvo atmesti ir į tyrimą neįtraukti dėl to, kad straipsnyje nebuvo jokio islamo ar musulmonų rėminimo, vyraavo itin trumpa informacinė žinutė apie įvykį, bendrojo pobūdžio informacija, nebuvo pateikiami jokie su islamu ar musulmonais susiję aspektai. Straipsniuose pateikiami raktažodžiai, tačiau pačiame turinyje apie tai nėra kalbama, pavyzdžiui, randami raktažodžiai „musulmonas“, „islamą“ straipsnyje apie Azerbaidžianą, tačiau pats straipsnio turinys nenurodo jokių sąsajų tarp teksto ir raktažodžių. Iš to galima spręsti, kad musulmono sąvoka yra tapusi lygiavertė grėsmės sinonimui, kuris skatina susidomėjimą ir skaitytojų pritraukimą.

3.2. Straipsnių antraščių analizė

3.2.1. Antraščių stilius

Išanalizavus pasirinktų aktualiausių straipsnių antraštes (8 pav.) paaiškėjo, kad 2015-2017 metų laikotarpiu daugiausiai buvo naudojamos **paveikiamosios** antraštės (68). Tokio pobūdžio antraštės leidžia skaitytojui interpretuoti straipsnį dar prieš jį perskačius. Paveikiamosiose antraštėse daugiausiai vyrauja stiprūs teiginiai, politiko ar visuomenės veikėjo nuomonės naudojimas. Naudojama nemažai stiprių veiksmažodžių ir būdvardžių situacijai apibūdinti, pavyzdžiui: „žiauriai nužudytas“, „šokiravo visuomenę“. Taip skatinant pritraukti kuo didesnę auditoriją, naudojant tai, kas kelia baimę. Nemažai panaudota retorinių klausimų, kurie skatina skaitytojų smalsumą bei kelia tam tikrus jausmus, pavyzdžiui, „<...> kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę?“, tokio pobūdžio klausimai antraštėse provokuoja skaitytoją ir intriguoja vidiniu straipsnio turiniu. Daug mažiau pateikta **informacinių** antraščių (22), kuriose vyrauja faktinė informacija bei stereotipinis islamo siejimas sus terorizmu, pavyzdžiui, „<...> britams islamas asocijuojasi su terorizmu“. Daugiausiai tokio pobūdžio antraštės nesuteikia galimybės didesnėms interpretacijoms, o informuoja apie įvykdytus išpuolius, politinius svarstymus islamo tematika. Rasta ir **įtikinamųjų** antraščių (12), kurios siekia paveikti skaitytoją ir įtikinti jį galvoti apie temą tam tikra linkme ar net bandyti pakeisti požiūrį. Antraštėse naudojami stiprūs neiginiai, kaip „Islamą nėra taikos religija“ ar teiginiai „<...> laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna“. Tokio pobūdžio antraštės bando nuteikti auditoriją prieš islamo religiją ir musulmonus, kurie pateikiami neigiamame kontekste. Nemažiau rasta ir **pramoginių** antraščių (9), kuriose islamą, musulmonai ir jų kultūros detalės naudojamos privilioti auditoriją „norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis“. **Skatinamosios** antraštės (4) pasižymi raginimais, kurie nukreipti imtis tam tikrų veiksmų prieš musulmonų rengiamus išpuolius

„<...> ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje“. Taip pat **įspėjamoji** (1) antraštė nukreipta į visuomenę, kuriai musulmonai pristatomi kaip keliantys grėsmę „<...> atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės“. Išanalizavus antraštes galima išskirti, kad žiniasklaidoje daugiausiai naudojamos paveikiančios auditoriją antraštės, kurios skatina skaitytojų susidomėjimą ir įsitraukimą. Per antraštes siunčiamos paveikiamosios žinutės, kurios daugiausiai neigiamai apibūdina islamą ir musulmonus, o auditorija geba susidaryti nuomonę vien iš antraštės pavadinimo, neperžvelgdama paties straipsnio turinio.

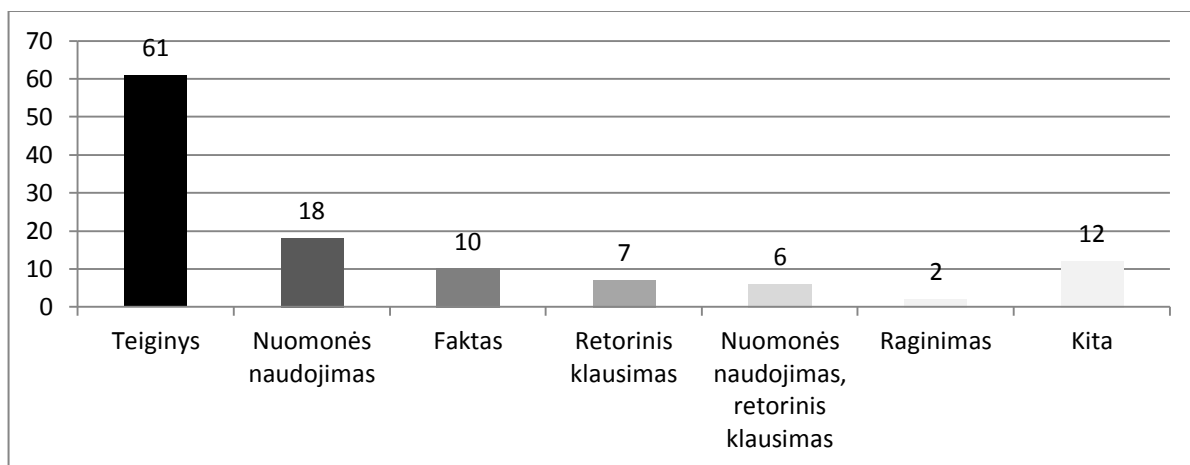

8 pav. Straipsnių antraščių stiliaus pasiskirstymas Lietuvos naujienų portaluose

3.2.2. Antraščių ypatybės

Daugiausiai straipsnių antraštės (9 pav.) pasižymi stipriais **teiginiais**, kurie sukuria vaizdinį, kad islamas yra grėsminga ir kitoniška religija, kuri Europoje sunkiai priimama. Kuriama priešprieša tarp islamo ir krikščionybės bei skirtingų kultūrų. Antraštėse naudojama nemažai politikų ir kitų visuomenės veikėjų pasisakymų ištraukų, **nuomonių**. Daugiausiai tokios antraštės yra suasmenintos, grįstos subjektyvia nuomone, pavyzdžiui: „mūsų laisvė – pavojuje“. Antraštės, kuriose naudojami **faktai**, itin negatyvios, kadangi pateikiami faktai, kurie susiję su nusikaltimais, išpuoliais ar teroro aktais. Antraštėse naudojami **retoriniai** klausimai sieja musulmonų invazijos grėsmę su Vakarų silpnėjimu. Taip pat **retoriniai klausimai** antraštėse naudojami kartu su **visuomenės veikėjų ar politikų nuomone**. Keliami klausimai ką turime daryti, kreipiamasi ne tik į Europos visuomenę, bet ir atskirai lietuvius, taip sukuriant šalia esančią grėsmę, į kurią privaloma reaguoti. Taip pat yra keletas **raginimų**, kurie skatina imtis veiksmų ir atkreipti dėmesį į grėsmę

nešančią islamo religiją. Kitose antraštėse pastebimi vertinimai, įspėjimai, apibūdinimų ir perkeltinių prasmių naudojimas.

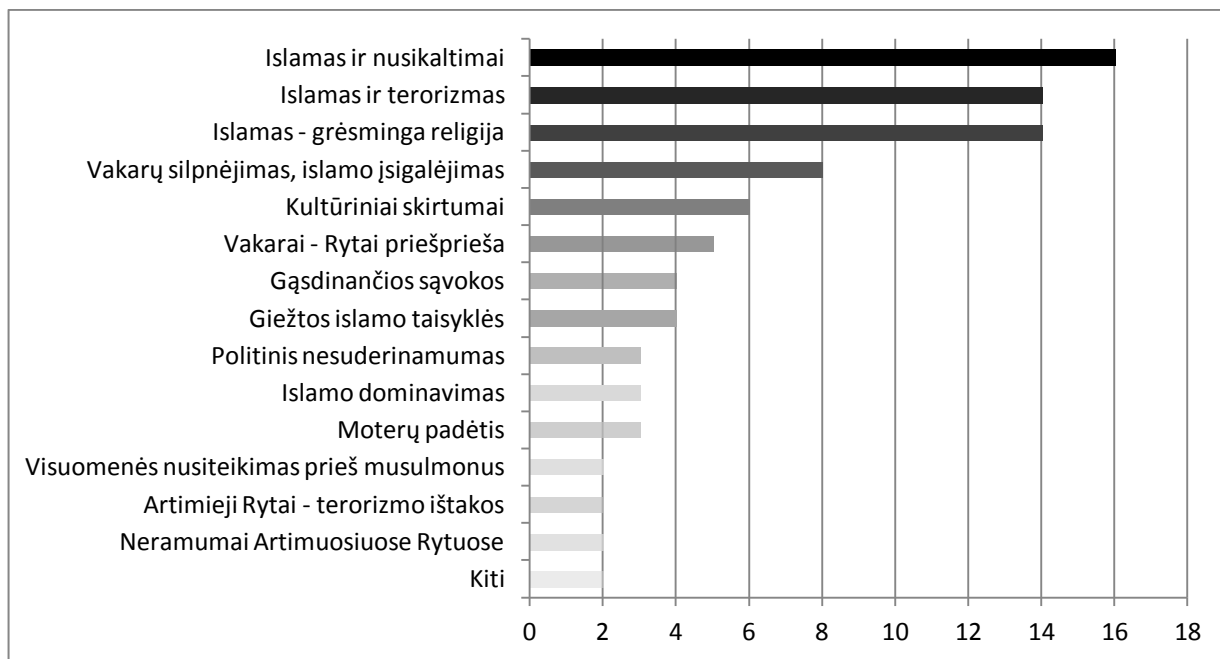

9 pav. Straipsnių antraščių ypatybių pasiskirstymas Lietuvos naujienų portaluose

3.2.3. Straipsnių antraštėse keliami baimės aspektai

Straipsnių antraštės ne ką mažiau svarbios nei pats straipsnio turinys. Jos pateikia pirminę informaciją, iš kurios skaitytojas gali susidaryti nuomonę bei pirminį vertinimą. Išnagrinėjus antraštes (10 pav.) išskirta 15 žiniasklaidos keliamų baimės aspektų, kurie leidžia auditorijai sukurti baimės efektą vertinant islamą bei pačius musulmonus net neskaičius straipsnių. Daugiausiai minimas baimės aspektas yra tai, kad **islamo religija siejama su nusikaltimais**. Patys nusikaltimai daugiausiai įvardijami kaip prievartavimas, vairavimas išgėrus, užpuolimai ar žudymas dėl religijos „<...> Alachas liepė man žudyti“. Tokio pobūdžio antraštės neigiamai veikia ir sukuria įvaizdžius, kad visi nusikaltimai yra atliekami dėl religinių tikslų. Ne ką mažiau baimę kelia tai, kad **islamą siejamas su terorizmu**. Antraštėse vyrauja islamo siejimas su teroristinėmis grupuotėmis kaip ISIS bei galima terorizmo grėsmė Europoje. Keliami retoriniai klausimai auditorijai „Kodėl nedrįstate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?, „<...> kokį pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?“, kurie kalba ne tik europiniu lygmeniu, bet ir vietiniu, taip sudarant įvaizdį, kad terorizmo grėsmė visai šalia Lietuvos gyventojų. Pati **islamo religija pateikiama kaip grėsmė**, kuri su savimi „atsineša“ nepriimtas normas krikščionims. Islamas įvardijamas kaip „neracionali religija“, vartojamos ekstremizmo bei radikalizmo sąvokos. Pabrėžiamas ir religinis fanatizmas, kuris iškelia religiją aukščiau visko „nesu belgas, esu musulmonas“. Taip pat vyrauja politinės antraštės, kurios ragina drausti islamą kaip pavojingą ir netinkamą religiją Europoje. Nemažai antraštėse minimas **Vakarų silpnėjimas ir Rytų valstybių stiprėjimas**. Tokios pobūdžio pavadinimai sukuria įspūdį apie Europos silpnėjimą ar net nykimą. Pabrėžiamas islamo

dominavimas, kuris sukuria įvaizdį, kad mažėja krikščionių, o į Europą vis daugiau atsikelia musulmonų. Tokio pobūdžio antraštės įvardija Europos silpnėjimą stipriais teiginiais, kurie sukuria įvaizdį, kad Europa iš tiesų silpsta dėl atvykstančių Artimųjų Rytų gyventojų „Europos saulėlydis ir islamas“. Pabrėžiami ir **kultūriniai skirtumai**, kurie sukuria ribą tarp mes (Europa) ir jie (Rytai). Antraštėse naudojami griežti supriešinimai „<...> lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi“, kurie sukuria antipatijos jausmą tarp skirtingų kultūrų. Išskiriamos ir religinės tradicijos kaip kiaulienos nevalgymas, burkų dėvėjimas ar musulmonų ir moterų santykiai ir tai, kad kultūriniai skirtumai neleidžia išlaikyti laimingos santuokos. **Vakarų-Rytų priešprieša** kelia ne ką mažiau baimės, kadangi antraštėse pabrėžiama, jog islamas yra nesuderinamas su Vakarais, išskiriama dviejų civilizacijų kova bei islamo ir krikščionybės priešprieša. Naudojama nemažai **gąsdinančių sąvokų**, kaip „nukirsdintos galvos“, „fanatizmas“, „sekso vergės“ ar „ginklai“. Tokios sąvokos sukuria neigiamą kontekstą, kuriame įvardijami musulmonai ir islamo religija. Antraštėse pabrėžiamos **griežtos islamo religijos taisyklės**. Išskiriami įvairūs draudimai, kurių netoleruoja islamas kaip tam tikri žaidimai, alkoholio vartojimas ir griežtos bausmės už taisyklių nesilaikymą. Baimę kelia ir tai, kaip pateikiamas **politinis nesuderinamumas**. Antraštėse vyrauja teiginiai, kad islamas yra nesuderinamas su demokratija, įvairūs politiniai svarstymai apie Europos šalių musulmonus ir kokių priemonių turi būti imtasi prieš juos. Tokie pareiškimai antraštėse kelia baimę, kad musulmonai sunkiai integruojami į Europos visuomenę ir kelia grėsmę ne tik politinei sistemai, bet ir vakarietiškai visuomenei. Pabrėžiamas ir **islamo dominavimas**, kuris reiškia, kad islamo religija Europoje plinta itin sparčiai ir kelia grėsmę krikščionybei. Teigiama, kad vis daugiau žmonių atsiverčia į islamą, o tai kelia susirūpinimą, kad demografiškai musulmonų daugėja daug sparčiau nei krikščionių. Baimę kelia ir tai, kaip pabrėžiama **moterų padėtis** islame. Moterų situacijai pateikti naudojami apibūdinimai, kaip „košmaras“, o tai sukuria įspūdį apie nelaimingą gyvenimą islamiškoje šeimoje. Antraštėse pabrėžiamas ir **visuomenės nusiteikimas prieš musulmonus**, kuris pateikiamas rasistiniais išpuoliais, mečečių naikinimu, užpuolimu. Visa tai sukuria įspūdį, kad Europoje musulmonai yra nepageidaujami, todėl bandoma prieš juos kovoti nelegaliais būdais. **Artimieji Rytai pabrėžiami kaip terorizmo ištakos**, o tai sukuria įvaizdį, kad Rytų valstybės ir jų gyventojai yra potencialūs teroristai „imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu“. Keliami retoriniai klausimai, ką daryti ir kaip stabdyti gyventojus iš Rytų, kad jie nesikeltų į Europą. Patys Artimieji Rytai vaizduojami kaip **neramumų kupini kraštai**, iš kurių neramumai gali persikelti ir į Europos žemyną. Antraštėse pabrėžiamas ir **kitatikių žudymas bei migracijos pavojai**. Neigiamos antraštės sukuria baimės efektą skaitytojams, kurie tik iš antraščių gali susidaryti įspūdį, kad islamas ir musulmonai šalia esanti grėsmė, kurios reikia saugotis

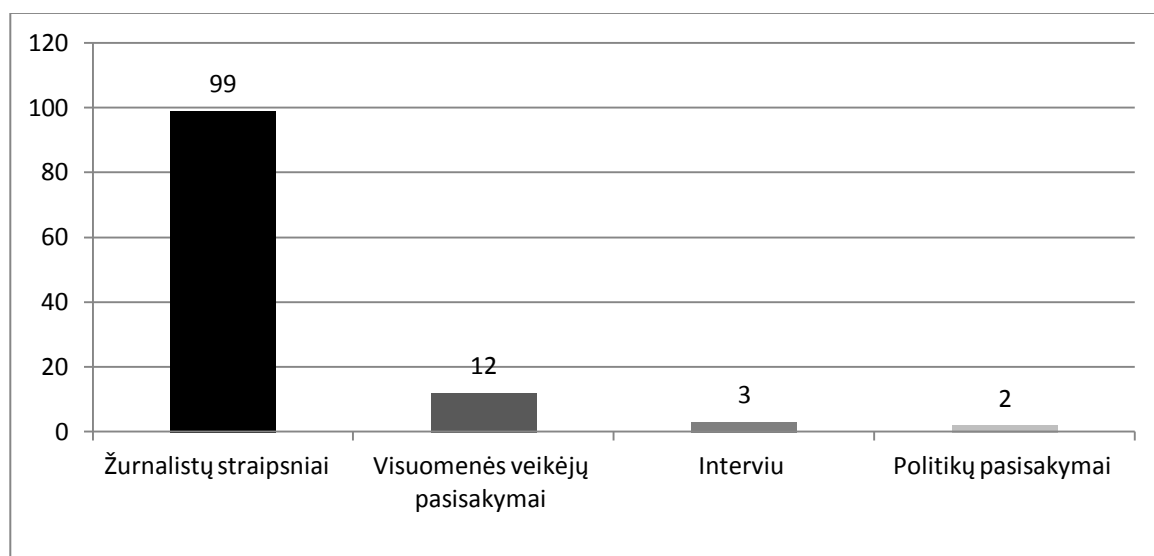
10 pav. Straipsnių antraštėse keliami baimės aspektai

3.3. Straipsnių turinio analizė

3.3.1. Straipsnių pobūdis

Išanalizavus pasirinktus straipsnius, jų turinį galima suskirstyti į 4 pobūdžius: žurnalistų straipsniai, visuomenės veikėjų pasisakymai, interviu bei politikų pasisakymai (11 pav.). Daugiausiai vyraavo ir aktualiausi buvo **žurnalistų straipsniai** (99). Tokio pobūdžio straipsniai daugiausiai remiasi technišku naujienų perteikimu: nėra gilesnių įžvalgų, ekspertų vertinimo, nuomonių. Žurnalistų straipsniuose kalbant apie islamą ir musulmonus randama hiperbolizacijos užuominų „<...> jei dabar Europa braškėte braška nuo 1 mln. Migrantų <...>“ bei palyginimų „<...> radikalieji musulmonai, kaip drugeliai prieš liepsną, negali atsilaikyti tų pačių laisvų ir pasiturinčių Vakarų pagundoms“. Nevengiama pateikiant naujieną panaudoti emocingų veiksmažodžių „paskui dar šoko praeivius negailestingai badyti peiliais, sulig kiekvienu dūriu bliaudami, kad tai dėl Alacho.“, kurie parodo subjektyvų žurnalisto vertinimą tiek islamo religijos, tiek musulmonų atžvilgiu „o mes dabar norim iš tos pačios medžiagos, iš kurios radosi pilietiniai karai Artimuosiuose Rytuose, pasiūti integracijos rūbą? Tai – fatališka klaida!“. Tokie išsireiškimai rodo neigiamą žurnalisto vertinimą musulmonų atžvilgiu, kuris perteikiamas ir tekste. **Visuomenės veikėjų pasisakymai** (12) daugiausiai orientuoti į ironiją, perkeltine prasme naudojami įvairūs išsireiškimai „<...> tačiau kaip įmanomas toks masinis įtikėjimas islamu – „taikos religija“?“, „tai štai, tie „kovotojai už laisvę“ dabar automobiliais traiško Europos miestų gyventojus.“. Pasisakymus lydi ir nemažai retorinių klausimų, kurie skirti sužadinti auditorijos jausmus, dažniausiai neigiamus

„žinoma, juk visi Prancūzijoje žino, kad pranašas – Mahometas. Juk yra tik vienas pranašas, argi ne?“. Visuomenės veikėjų pasisakymuose itin jaučiamas subjektyvumas, išreiškiama asmeninė nuomonė apie didėjantį musulmonų skaičių Europoje, to padarinius bei pačią islamo religiją, kuri europiečiams yra itin kitoniška ir nepažinta ar net pavojinga. Subjektyvi nuomonė pateikiama ir vertinant teroristinius išpuolius ir ieškant priežastinių ryšių „<...>naivu būtų teigti, kad šių laikų konfliktą tarp vakarietiškos ir islamiškos civilizacijų sukėlė tik kažkokie gerai organizuoti teroristų tinklai, banditai, psichiniai ligoniniai.“. **Interviu** (3) daugiausiai atspindi asmeninę nuomonę apie musulmonų keliamą grėsmę ne tik Europai, bet ir Lietuvai. Išreiškiami teiginiai „aš asmeniškai labiau linkęs būčiau tą musulmonišką žanrą irgi priskirti prie radikalų, kadangi, pažiūrėkime, kas vyko Prancūzijoje“, kurie remiasi subjektyvia nuomone. Taip pat vyrauja ir **politikų pasisakymai** (2), kurie orientuoti į visuomenę, siekiant suteikti informacijos apie galimą islamo grėsmę.

11 pav. Straipsnių pobūdis

3.3.2. Straipsnių žanrai

Išnagrinėjus pasirinktą laikotarpį daugiausiai rasta **informacinio žanro** (45) straipsnių (12 pav.). Tokiuose straipsniuose pateikiami negatyvūs faktai, kurie stereotipiškai sieja islamą su teroristiniais išpuoliais „Didžiosios Britanijos gyventojams islamas labiau asocijuojasi su žodžiu „terorizmas“ ir jo vediniais (12 proc.) negu su žodžiais „religija“ (11 proc.) arba „mečetė“ (9 proc.)“. Straipsniuose pateikiami ir teiginiai kaip faktai, kurie nėra patvirtinti „daugiau kaip keturi tūkstančiai teroristinės organizacijos „Islamo valstybė“ narių kaip pabėgėliai prasmuko į Europos Sąjungos valstybes“, tokia „faktinė“ informacija leidžia susidaryti klaidingą nuomonę ir iššaukti baimę visuomenėje. Informaciniuose straipsniuose nevengiama ir griežtų pareiškimų, kurie pateikia

islamą kaip politinę ideologiją, kuri yra svetima vakarietiškomis normoms „<...>islamą yra politinė ideologija, nesuderinama su Vokietijos konstitucija“. Pateikiant naujienas, susijusias su islamu naudojami ir musulmonų pareiškimai, kurie neretai pasižymi grasinančiu turiniu „<...>paklaustas, ar Europos laukia islamo nukariavimas teigė, kad dauguma musulmonų to norėtų ir tikino, kad Europai artėja pabaiga.“. Tokie pareiškimai priešina vakariečius su Rytų šalių gyventojais, nuteikiant, kad musulmonai į Europą veržiasi, norėdami ją užkariauti. Straipsniuose galima išskirti ir skatinimus, kurie įspėja atidžiai stebėti musulmonų vaikus „tėvams, kurie pastebėjo šiuos požymius savo vaikų elgesyje, siūloma kreiptis į Antiteroristinį centrą.“. Tokio pobūdžio turinys gali skatinti nepasitikėjimą musulmonų bendruomenėmis, juos siejant su potencialiais teroristais.

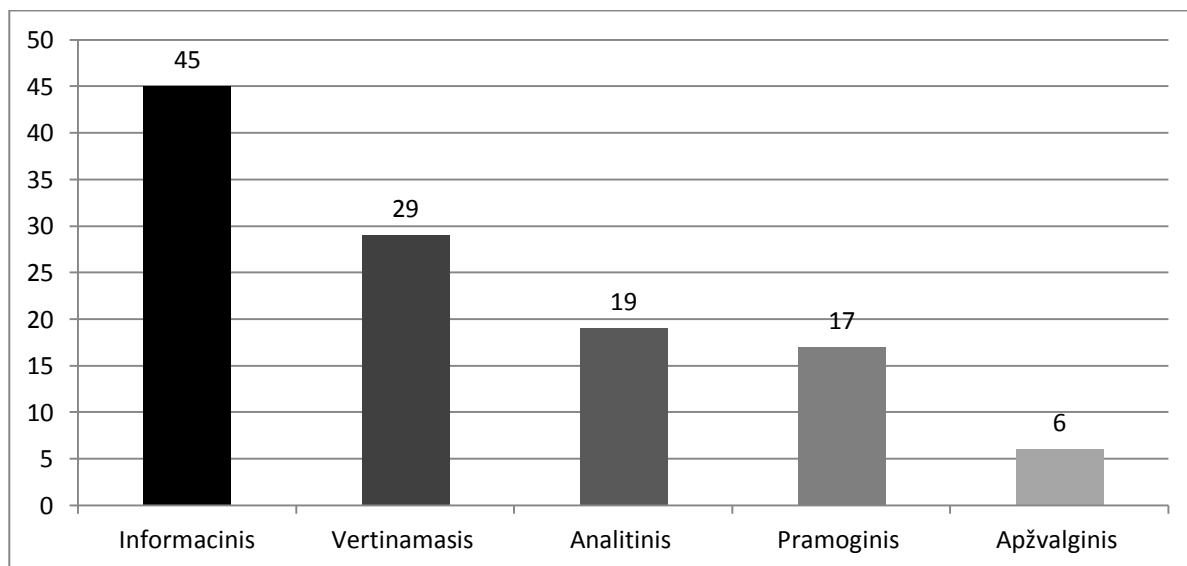
Vertinamojo žanro (29) straipsniuose daugiausiai vyrauja asmeninė nuomonė, kuri remiasi emocingais teiginiais „<...>kaip ji drįsta su musulmonu draugauti!“. Naudojama situacijai vertinti asmeninė patirtis „neseniai viešojoje erdvėje susidūriau su gyva polemine diskusija, kurioje lietuvės moterys, ištekėjusios už musulmonų, atskleidžia savo išgyvenimus<...> susidūrė su pažeminimu, smurtu ir džiaugiasi pasprukusi tarsi iš vergovės.“, straipsniuose pateikiami teiginiai argumentuojami ne faktine informacija, o asmenine patirtimi. Situacijos įreminamos ir skatinimais, kurie nurodo saugotis atvykėlių iš musulmoniškų šalių, kadangi kartu su jais „atvyksta“ ir grėsmė „<...>reikia užsidaryti, uždaryti sienas, neįsileisti jokių pabėgėlių, nes tik taip būsimė saugesni.“. Vertinant įvykius jaučiamos ir ironijos užuomazgos „net aršiausi karštagalviai, po kiekvieno įvykio užliejantys naujienų portalus komentarais, ragindami uždaryti sienas ir ištremti iš Europos visus musulmonus į jų kilmės šalis, ko gero, pavargo ar iškeikvojo visas savo pykčio atsargas“, kurios pateikia tai, kad prarandama viltis sustabdyti vis didesnius musulmonų srautus į Europą ir jau priprantama prie nuolatinių išpuolių, kuriuos sukelia, būtent, musulmonai.

Analitinio žanro (19) straipsniuose bandoma giliau ir detaliau pažvelgti ir išnagrinėti keliamą problemą. Straipsniuose nevengiama pateikti šokiruojančių faktų „įėjau į stotį, o ant žemės buvo kraujo ir žmonės bėgo laiptais žemyn šaukdami „bėkite!“ žmonės ėjo iš stoties ir plūdo krauju“, tokie faktai sukuria baimę keliančios situacijos vaizdą, chaosą, kurį sukelia musulmonai. Pati islamo religija pateikiama kaip iššaukianti smurtą ir karinę grėsmę, o musulmonai, paverčiami kovotojais, kurie gina savo religiją nuo kitatikių „<...>tokiu būdu jų apmokyti Alacho kariai gynė pranašo Mahometo garbę.“. Naudojami ir teiginiai su klausiamaisiais žodžiais, kurie sukuria įspūdį, kad atsakymo į keliamą klausimą nėra „nors parduotuvėse jų galima rasti įvairiausių spalvų ir audinių, 99 procentai Saudo Arabijos moterų renkasi tik juodus apdarus. Kodėl? Nežino niekas.“ Itin pabrėžiamas kultūrinis kitoniškumas: kitokia apranga, moterų padėtis, vyrų dominavimas. Straipsniuose nagrinėjančiuose įvairius nusikaltimus itin pabrėžiama religija ir musulmonų kilmės vieta „jauni musulmonai, ypač kilę iš Maroko<...>įvyko neproporcingai daug nusikaltimų<...>“. Tekste jaučiama ir negatyvi

nuomonė „net ir pagerinus moterų švietimą bei integravus jas į darbo procesą, tuo būdu pristabdant gyventojų skaičiaus augimą (kam, suprantama, būtinos esminės reformos), suvaldyti šio „demografinio sprogimo“ jau nebus įmanoma.“, kuri nuteikia neigiamai vertinti esamą padėtį.

Pramoginio žanro (17) straipsniuose daugiausiai pateikiama intriguojanti, auditoriją „masinanti“ medžiaga. Dažnai kalbama apie musulmoniškų šalių moterų padėtį, požiūrį į jas „<...>būtina sumažinti moterų seksualumą. Jeigu tai būtų atliekama visoms moterims, tai būtų labai gerai. Aukščiausiasis sukūrė (moteris) tam, kad ji gimdytų vaikus ir juos auklėtų. O tai (apipjaustymas) niekaip tam netrukdo. Moterys nuo to nesiliaus gimdžiusios. O ištvirtimo būtų mažiau.“. Kalbama ir apie tai, kad islamą išpažįstančios šalys nepripažįsta vakarietiško tradicijų, švenčių, dėl to vyksta protestai „sakome „ne“ Valentinui!“ – skandavo 13-15 metų mokiniai, tarp kurių buvo daug musulmoniškus galvos apdangalus dėvinčių mergaičių.“. Dažnai išskiriami moterų galvos apdangalai, kitos aprangos detalės, kurios vakariečiams yra svetimos „Teherane prasidėjusiame pasaulio moterų šachmatų čempionate visos dalyvės pakluso Irano tradicijoms ir sėdo prie lentų plaukus apsigobusios skaromis.“. Straipsniai pabrėžiantys kultūrinį, religinį kitoniškumą intriguoja skaitytojų smalsumą, tačiau pats kitoniškumas pateikiamas parodant skirtumus tarp Vakarų ir Rytų valstybių, taip jas dar labiau supriešinant.

Apžvalginis žanras (6) remiasi įvykių, situacijos apžvelgimu be didesnių analizių. Straipsniuose kalbama apie islamo religijos stiprėjimą, plėtimąsi bei teroristinių grupuočių ir pačio terorizmo grėsmes ne tik Europoje, bet ir Lietuvoje.

12 pav. Straipsnių žanrai

3.3.3. Nuotraukų pobūdis

Lietuvos naujienų portaluose iš viso per tiriamąjį laikotarpį straipsniuose panaudotos 862 nuotraukos ir 2 video medžiagos. Didžiausios nuotraukų galerijos buvo naudojamos straipsniuose apie teroro aktus, sukilimą Turkijoje bei Artimųjų Rytų pabėgėlių migracijos srautus į Europą. Naudoti ir keli nuotraukų koliažai, dažniausiai norint sukurti priešpriešą. Pavyzdžiui, straipsnyje apie krikščionių atsivertimą į islamą vaizduojamas islamo ir krikščionybės supriešinimas: islamo religijos perteikimui parinkta seno, tamsaus gymio, grėsmingų veido bruožų vyro nuotrauka, krikščionybei – jauno vaikino, kuris dar mokosi tapti kunigu. Taip sukuriant grėsmės ir nekaltumo priešpriešą. Islamo religijos tematikoje dažniausiai pateikiamos ISIS kovotojų nuotraukos, kuriose jie vaizduojami su ginklais, apsirengę juodai, užsidengę veidą, naudojamos egzekucijos nuotraukos kai šalia ant kelių klūpi baltaodis vyras, kuriam ruošiamasi nupjauti galvą. Nuotraukose dažnai dominuoja ISIS vėliavos, kurias kariniuose automobiliuose iškėlę laiko grėsmingai nusiteikę ar su ironiška šypsena veide kovotojai. Tokio pobūdžio nuotraukos stereotipiškai susieja islamą ir terorizmą, kas vizualiai įsitvirtina ir auditorijos sąmonėje.

Straipsniuose apie nusikaltimus vyrauja policininkų, šaunamųjų ir duriamųjų ginklų nuotraukos, kariniai lėktuvai, greitosios pagalbos automobiliai. Įvykius komentuojančių asmenų profilio nuotraukose vaizduojami susirūpinę veidai. Taip pat straipsnių turinį lydi terorizmo vietų nuotraukos: vieta po išpuolio, kenčiantys žmonės, artimųjų skausmas, gėlės, žvakės, rašteliai. Politiniame kontekste musulmonai vaizduojami kaip turtingi šeichai, jų politiniai susitikimai vyksta prabangiose menėse. Nuotraukos galima pastebėti ir kultūrinių detalių, skirtumų: moterų dėvimos burkos, įvairūs šydai, tamsaus gymio vyrai, kurie meldžiasi mečetėse, taip pat pateikiamas islamo išpažįstančių žmonių masiškumas, vienoje vietoje meldžiasi šimtais žmonių.

Iš išnagrinėtų nuotraukų pobūdžio galima spręsti, kad islamas ir musulmonai straipsniuose vizualiai pateikiami neigiamai ir susiejami su neigiamu kontekstu. Įvairios ginklų, policijos, karių nuotraukos formuoja grėsmingą musulmonų tapatybę. Vaizdinė medžiaga parodo kultūrinį Rytų kitoniškumą, kuris Vakarams yra svetimas ir nepriimtinas. Vizualinė straipsnio pusė tik sustiprina turinį, kuris musulmonus įrėmina kaip terorizmo ir nusikaltimų kėlėjus, kurie įgauna pavojaus sinonimą.

3.3.4. Nuotraukų kiekis ir komentarų skaičius

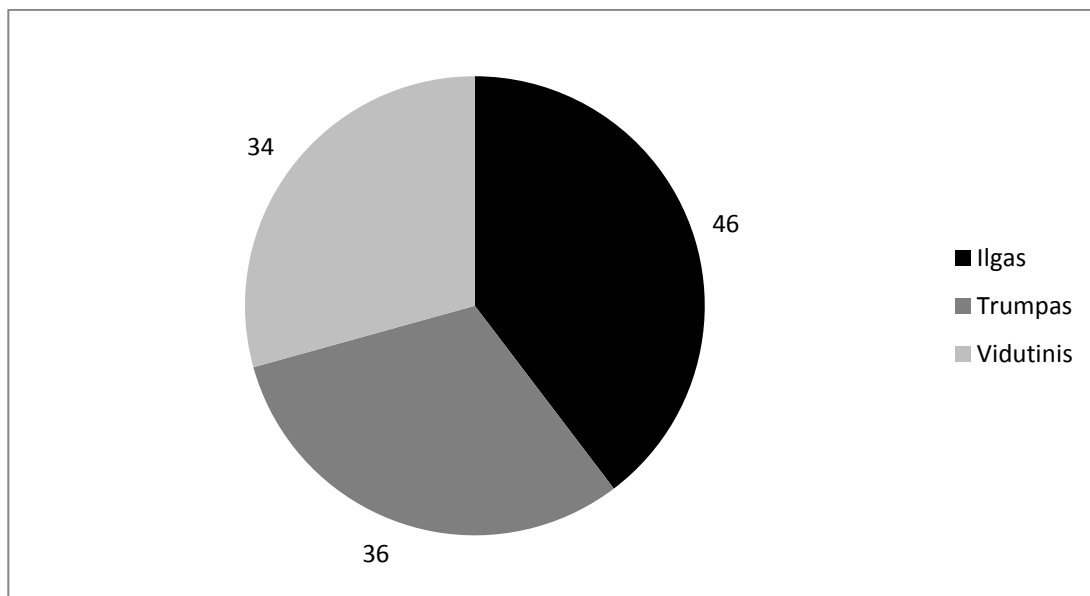
Vidutiniškai straipsniuose pateikiama po keletą nuotraukų 1 ar 2, kurios tik bendrai iliustruoja patį straipsnį, pavyzdžiui, informaciniuose straipsniuose apie agresyvų užpuolimą pateikiamos ginklų nuotraukos. Taip pat nuomonės straipsniuose vyrauja kelios nuotraukos, kurios iliustruoja visuomenės veikėją ar jo pateikiamą temą. Politikų straipsniuose irgi galima atrasti tik po vieną

nuotrauką, kuri dažniausiai yra politiko portretas. Daugiau nei 10 nuotraukų pateikiama pramoginio pobūdžio straipsniuose, pavyzdžiui, apie burkų dėvėjimą ar musulmoniško jaunimo gyvenimo būdą. Taip pat toks kiekis nuotraukų vyrauja kalbant apie Artimuosius Rytus, moterų padėtį musulmoniškose šalyse. Daugiau nei 25 nuotraukos pateikiamos apžvelgiant įvairaus pobūdžio išpuolius. Daugiau nei 85 nuotraukos naudojamos straipsniuose apie terorizmo išpuolius bei pabėgėlių srautus Europoje. Toks didelis kiekis nuotraukų leidžia auditorijai sukurti masiškumo bei problemos rimtumo įspūdį.

Taip pat svarbu pažvelgti į komentarų skaičių, kuris rodo, kiek kokia tema gavo grįžtamojo ryšio iš visuomenės. Visuomenė visiškai nereagavo į straipsnius apie pačią islamo religiją, griežtas taisykles, musulmonų gyvenimo aspektus: alkoholio vartojimą, burkų dėvėjimą. 1 – 100 komentarų vyravo straipsniuose, kuriuose kalbama apie išpuolius, nusikaltimus, musulmonų ir moterų santykius, aptariamą visuomenės nusistatymą prieš musulmonus, atsivertimą į islamą, Rytų ir Vakarų santykius. Nuo 100 iki 500 komentarų buvo straipsniuose, kuriuose kalbama apie islamo religijos plėtimąsi, radikalųjį islamą, teroristines grupuotes. Nuo 500 iki 1000 komentarų randama straipsniuose, kuriuose kalbama apie potencialius teroristus, kurie į Europą patenka kaip pabėgėliai, teroristinius aktus. Nuo 1000 iki 2000 komentarų paliekama temose apie Vakarų – Rytų priešpriešą ir kodėl musulmonai yra pavojingi Europai. Iš komentarų kiekio galima matyti, kad auditorija labiausiai reaguoja į straipsnius, kuriuose pateikiama potenciali grėsmė Europai ir europiečių tapatumui, taip pat terorizmo tema, kurioje musulmonai įvardijami kaip grėsmės Europai kėlėjai.

3.3.5. Straipsnių apimtis

Išnagrinėjus 117 straipsnių daugiausiai rasta **ilgos** apimties straipsnių (13 pav.). Tekstą sudarė daugiau nei 1000 žodžių. Tokie straipsniai daugiausiai buvo įvairūs visuomenės veikėjų pasisakymai, teroristinių išpuolių apžvalgos ir analizės, straipsniai apie islamo religiją ir krikščionybę, įvykdyti nusikaltimai. **Trumpus** straipsnius daugiausiai sudarė tekstai iki 300 žodžių. Tokie straipsniai daugiausiai buvo trumpos, informacinės žurnalistų žinutės, apžvalgos, pramoginio pobūdžio informacija, statistinių duomenų pateikimas apie musulmonų skaičių šalyje ar nusikaltimų apžvalgos. **Vidutinio** ilgio straipsnių buvo mažiausiai (nuo 300 iki 1000 žodžių). Tekste daugiausiai kalbama apie moterų padėtį islamiškoje šeimoje, visuomenės nusistatymą prieš musulmonus, teroristinius išpuolius. Teksto apimtis rodo kokios temos buvo aktualiausios, reikalaujančios gilesnės analizės. Teksto ilgis rodo temos svarbumą, tačiau auditorija nuo didelio informacijos kiekio kasdien nėra linkusi skaityti ilgų tekstų, tad pirminę nuomonę apie nagrinėjamą problematiką skaitytojai gali susidaryti vien iš straipsnių antraščių.

13 pav. Straipsnių apimtis

3.4. Temų pasiskirstymas straipsniuose

Išnagrinėjus Lietuvos naujienų portaluose esančius aktualiausius straipsnius islamo religijos ir musulmonų tematika rasta 11 pagrindinių, dominuojančių temų (1 lentelė). Daugiausiai straipsniuose kalbama **islamo ir terorizmo** tematika. Musulmonai rėminami kaip neapykantos kupini Artimųjų Rytų gyventojai „Akivaizdu, kad tai buvo asmuo, persunktas neapykantos“, straipsniuose nevengiama pabrėžti musulmonų pilietybės ir, kad dažnai nusikaltimai yra atliekami nelegalių migrantų <...> akivaizdūs faktai, kad abu teroristai kilę iš Pakistano, kad Tashfeen Malik neturėjo JAV pilietybės ir didesnę gyvenimo dalį praleido Saudo Arabijoje, kad sutuoktiniai reguliariai lankėsi Saudo Arabijoje ir atvirai demonstravo savo priešiskumą Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir t.t.“. Rėminant migrantus kaip galimą terorizmo grėsmę dažnai argumentuojama faktais, kurie naudojami kituose užsienio portaluose „Remiantis „The Guardian“ turimais duomenimis, 1993 metais būsimojo teroristo šeima atvyko į Didžiąją Britaniją, kur trejus metus laukė pabėgėlių statuso.“, tokie teiginiai pateikiami kaip patvirtinti faktai, kurie įsitvirtina kaip tiesa. O apžvelgiant bendrai terorizmą Europoje straipsniuose minimi faktai, kurie parodo išaugusį šio pavojaus skaičių „Nuo 2015 metų, kai po kruvinių išpuolių Prancūzijoje, Tunise ir Kuveite terorizmo grėsmės lygis Ispanijoje buvo padidintas iki ketvirtojo aukščiausio lygio penkių lygmenų skalėje, šios šalies policija suėmė 181 žmogų.“.

Pati islamo religija siejama su kraštutinėmis pažiūromis ir priemonėmis „<...>radikalus islamo ekstremizmas“, kas anot straipsnių sieja islamą su terorizmu. Argumentai, kodėl

musulmonai tampa teroristais pateikiami dažniausiai iš religinės perspektyvos. Noras įsilieti į teroristines organizacijas atsiranda iš stipraus tikėjimo islamu, atsivertimu, religingumu „Vienu metu ji man pradėjo kalbėti, kad rimtai galvoja apie islamą. Tą dieną, kai ji tapo musulmone, aš buvau labai nustebęs <...> po kelių savaičių ji nusprendė dėvėti hidžabą. Tai buvo jos pačios pasirinkimas. Žinai, ji nuo galvos iki kojų vilkėdavo drabužius, kuriuos įprasta vilkėti musulmonų moterims.“. Patys musulmonai pateikiami kaip kovotojai už religiją „<...> tokiu būdu jų apmokyti Alacho kariai gynė pranašo Mahometo garbę.“, kurie ginklais gina savo tikėjimą. Musulmono ir islamo religijos sąvokos įgauna grėsmės sinonimus, kadangi žiniasklaidoje islamo idealogija yra sugretinama su teroristinėmis grupuotėmis „Nėra tokio dalyko kaip „ISIS ideologija“, nes jų ideologija yra pats islamas“.

Pats terorizmas reminamas kaip būdas kovoti prieš Vakarus, vykstanti kova tarp Rytų ir Vakarų valstybių „<...> vėl grįžta apokaliptinio „civilizacijų konflikto“ tema“. Islamas pateikiamas kaip idealogija, kuri propaguoja kovą ginklu <...> nes tai yra pačiame islamo pagrinde“. Straipsniuose keliama klausimai, kur yra terorizmo šaknys ir kaip tai sunaikinti „<...> siūloma valdžiai spręsti terorizmo problemą „ten, kuri yra jos šaknys, – musulmonų bendrijose, kurio gyvena izoliacijoje nuo didžiosios dalies visuomenės Mančesteryje, Paryžiuje ir Briuselyje“. Pačios musulmonų bendrijos pateikiamos kaip terorizmo kilmė, kurią reikia atidžiai stebėti ir saugoti. Migrantai iš Artimųjų Rytų reminami kaip invazinė kultūra, kelianti problemas „<...> kadangi pabėgėliai patys save užsidaro į getus, gyvena savo gyvenimą pagal savo kultūrines nuostatas.“.

Straipsniuose apžvelgiama ir potenciali terorizmo grėsmė Lietuvai. Pateikiama informacija apie sulaikytus migrantus, kurie gali būti potencialūs teroristai „Iš jų nustatyti 9 asmenys, kurių kelionės tikslas, VSD vertinimu, nėra saugus prieglobstis ir jų buvimas Lietuvoje keltų grėsmę nacionaliniam saugumui.“, tokie teiginiai, kurie dažniausiai yra nepatvirtintos spėlionės pateikiami kaip faktai.

Taip pat straipsniuose aktuali tema yra pati **islamo religija**. Itin daug kalbama apie tai, kad islamo religija sparčiai plečiasi visame pasaulyje, ypač Europoje „<...> nepaisant šių diskusijų, faktas lieka faktas: islamas plečiasi greičiau nei krikščionybė<...>“, kyla grėsmė krikščionybės išlikimui, vaizduojamas akivaizdus jos silpnėjimas. Kuriamą priešpriešą tarp dviejų religijų bei jų išpažinėjų, musulmonas reminamas kaip priešiškas žiūrintis į krikščionį – vakarietį ir jį sumenkinantis „<...> paprasto musulmono mintyje sąvokos „krikščionys“, „europietis/amerikietis“, „politika“, „grobikas“, „netikėlis“ yra tapačios“. Skiriasi ir požiūriai „krikščionybės ir islamo požiūriai į Dievą bei žmogų yra nesuderinami.“, o pačią priešpriešą kuria istorinė patirtis „<...>

istorinė krikščionių ir musulmonų priešprieša, kurią lydėdavo karai ir prievarta.“. Politiniame kontekste islamas pateikiamas kaip nesuderinamas su demokratija, tačiau pateikiama, kad musulmonai nori Europoje įvesti savo taisykles „<...> kad vakarų demokratiją pakeistų griežti šariato įstatymai<...>“, taip kuriamas musulmonų dominavimas Europoje, kas kuria įvaizdį apie islamo religijos skverbimąsi į visas sritis. Pabrėžiami pačios religijos itin griežtos taisyklės, kurių kiekvienas musulmonas privalo laikytis <...> dukra ėmė skęsti. Tačiau jos tėvas uždraudė atskubėjusiems gelbėtojams ištraukti ją iš vandens. Musulmonas griežtai laikėsi Korano tiesų – jei dukrą būtų palietęs svetimas vyras, ji prarastų garbę“. Pabrėžiamos ir kitos religiniai – kultūriniai aspektai, kaip kiaulienos nevalgymas „Visiems girdėtas paaiškinimas – jie laiko šią mėsą nešvaria.“, sutartinės santuokos „Mano motina ir tėvas, be mano sutikimo, atidavė mane tam vyrui. Jie sakė, kad daro tai dėl islamo, kad jis musulmonas ir man bus geras. Jis mane kankino šešerius metus“ bei kitos Korane minimos tiesos, kurios siejamos su agresija „Taip pat Koranas moko, kad kiekvienas, kuris kovoja prieš Alachą ir jo pranašą, turi būti „užmuštas arba nukryžiuotas“. Besipriešinantis islamo ekspansijai yra priskiriamas prie Alacho priešų. Tad agresija ir aršumas yra tarsi užkoduoti islame.“. Stereotipiškai islamas susiejamas ir su terorizmu „Išeitų, darbo negavęs musulmonų tikėjimo jaunuolis tuoj lėks įsigyti kalašnikovo? <...> Tam juk esama pagrindo.“.

Ne ką mažiau straipsnių išryškėjo **nusikaltimų** tematika. Tokiuose straipsniuose musulmonai siejami įvykdžius nusikaltimus: užpuolimai, nužudymai, muštynės, prievartavimai. Viena iš nurodomų nusikaltimų priežasčių yra nepasitenkinimas Vakarų šalių kultūra, kuri musulmonams yra nepriimtina „<...> nurodoma, kad užpuolikas niršo dėl „purvinių Vakarų papročių <...>“. Nusikaltimų priežastimi išskiriama ir religija „<...> nužudė du buto draugus – 22 metų Jeremy Himmelmaną ir 18-metį Andrew Oneschuką, nes jie negerbė jo naujosios religijos.“, „<...>vienas teisės studentas, savo „Facebook“ pranešimuose pasisakydavęs prieš islamizmą, buvo nužudytas“. Straipsniuose nusikaltimų tematika pabrėžiama nusikaltimų vykdytojo religija „Jaunas musulmonas Mohammadas Youssufas Abdulazeezas nešėsi 30 šovinių dėtaves“. Patys musulmonai vaizduojami kaip agresyvūs, konfliktus provokuojantys asmenys „jis aiškino, kad mes esame okupavę jų žemes. Jis įbedė savo vidurinį pirštą man į veidą, tada griebė už žando. Aš stūmiau jį nuo savęs, kad išlaikyčiau atstumą <...> tada pirmasis man smogė į veidą. Aš atgal netrenkiau, tik laikiau jį ištiestomis rankomis. Tuomet jis griebė alaus bokalą ir sudaužė jį man į galvą“. Nusikaltimai siejami ir su netinkamu elgesiu su moterimis, dažniausiai prievartavimu „musulmonas inžinierius pagrobė savo kolegę ir prievartavo ją 5 dienas tam, kad „įtikintų atsiversti į islamą“ <...> inžinierius buvo paėmęs tris laisvadienius vien tam, kankintų ir prievartautų merginą“. Visuose nusikaltimuose, kurie aprašomi straipsniuose pabrėžiama islamo religija ir pačių musulmonų religingumas „27 metų

vyras pirmadienį subadė du žmones ir vėliau aiškino, kad jam „Alachas liepė čia ateiti ir žudyti žmones“. Nors daugumoje straipsnių nusikaltimų kėlėjai vyrai, tačiau minimos ir moterys, kurios nusikaltimus įvykdo dėl Alacho „<...> pareigūnai sulaikė juodu hidžabu vilkinčią moterį, kuri šaukė frazę „Šlovė Alachui!“, o rankose laikė vaiko galvą.“.

Itin dažnai kalbama apie **radikalųjį islamą**. Islamas pateikiamas kaip priešprieša krikščionybei „<...> mūsų, vakariečių, vertybės kaip laisvė, demokratija ir žmogaus teisės yra nesuderinamos su islamo religija.“. Islamas siejamas su griežtomis taisyklėmis, kraštutiniu požiūriu ir asmenis, kurie atsiverčia į šią religiją žiniasklaida stereotipiškai sieja su teroristiniais išpuoliais „Leidiniai „Der Spiegel“ ir „Die Welt“ nurodė, kad vyras atsivertė į islamą 2014 metais <...> „<...>jis galbūt planuoja surengti išpuolį savo agentūros būstinėje<...>“. Dominuoja spėjimai ir nepatvirtinti teiginiai, kurie kelia baimę dėl terorizmo grėsmės. Kalbama ir apie tai, kad turėtų būti griežtinama islamo religijos atstovų priežiūra, kadangi jų kilmės šalys siejamos su teroristinėmis grupuotėmis, iš kurių gali būti perimta pavojinga ideologija „<...>prakalbo apie griežtesnę mečetėse pamokslaujančių imamų priežiūrą, nes nemaža dalis jų atvyksta iš užsienio, neretai iš Saudo Arabijos remiamų religinių centrų, kur propaguojama itin griežtų pažiūrų islamo atmaina artima islamo valstybės ideologijai.“. Islamo religija dažnai rėminama ekstremizmo, radikalizmo ir džihado sąvokose „<...>niekas nėra per jaunas vykdyti džihadą, nes kiekvienas musulmonas privalo dalyvauti džihade“, kurios vaizduojamos kaip islamo religijos duotybė ir be jų ši religija neišsivaizduojama. Itin pabrėžiamas religinis karas ir religinis fanatizmas, be kurių islamo religija negalėtų egzistuoti, o musulmonai pradedami mokyti šių tiesų nuo mažens „<...> šokiruojantys musulmonų vaikų mokymai, kaip naudotis peiliais, pistoletais, automatiniais ginklais, granatomis.“.

Baimės efektą sukuria nemažai straipsnių apie nesustabdomą **musulmonų bendruomenės didėjimą Europoje**. Pateikiami stiprūs teiginiai, kurie kelia baimę visuomenei „Islamą bus Europos mirtis“. Religija rėminama kaip grėsmė visam Europos žemynui ir „<...>šūkiei „Mes nebijome“, kurie yra europiečių bandymas įtikinti save, nes bijo, labai bijo.“. Pateikiami statistiniai duomenys, kurie nurodo potencialią grėsmę „<...>Prancūzijoje gyvenančių musulmonų skaičių rodo, kad jų daugėja: per praėjusius 30 metų musulmonų skaičius Prancūzijoje išaugo, o katalikų – sumažėjo.“, o pati islamo religija vaizduojama kaip greitai įsitvirtinanti ir stiprėjanti „Persijos įlankos regiono monarchijų finansuojamos salafitų atšakos per pastaruosius 20 metų pastebimai sustiprino savo pozicijas Europoje ir net sugebėjo įtvirtinti tam tikras religinio pobūdžio praktikas, pavyzdžiui, veidus dengiančių drabužių dėvėjimą. Taip pat nurodoma, kad religija itin stipri religijos išpažinėjų religingumu „Sociologo tyrimas rodo, kad maistui keliamų musulmoniškų reikalavimų ir pasninko ramadano mėnesio metu laikosi 90 proc.“. Didėja ir musulmonų maldos

namų, stiprėja tradicinių drabužių dėvėjimas „Londone sutinka vis daugiau mergaičių, kurios nuo 4-5 metų nešioja tradicinius musulmonų apdarus, taip pat pastebi, kad sparčiai daugėja musulmonų maldos namų. Be mečečių nuomojamos salės, kur vyrai eina reguliariai melstis. Padaugėjo mokyklų, kuriose vyksta šeštadieninės religijos pamokos.“. Tačiau į Europą atvykstantys musulmonai nurodomi ne tik kaip ypač religingi, bet ir vieni pavojingiausių migrantų „Prancūzijos kalėjimuose musulmonai sudaro 50-70 proc. kalinių, o Švedija pagal išprievartavimo atvejus dukart lenkai JAV ir Didžiąją Britaniją, o daugiausia išprievartavimų iš užsieniečių vykdo musulmonai imigrantai.“. Ypač sparti migracija kelia nerimą dėl terorizmo grėsmės, kuri nepastebėtai patenka į Europą „Migracija yra terorizmo medinis Trojos arklys“.

Išsiskiria straipsniai ir apie **moteris bei jų padėtį**. Daugiausiai straipsnių turiniuose kalbama apie nelaimingas santuokas su musulmonais, kurios dažniausiai kyla dėl to, kad „<...>europiečiai nesupranta islamo civilizacijos, kuriai visiškai svetimos mūsų vertybės“. Musulmonai vyrai reminami kaip agresoriai, kurie laiko moterį žemesnėje pozicijoje „Labai aiškiai pačiame Korane, kuris yra pirminis teisės šaltinis, pabrėžiama, kad vyras yra virš moters. Kas yra žodis „virš“, mes dabar galim tik spėlioti ir interpretuoti“. Neigiama patirtis perduodama ne tik iš asmeninės moterų patirties, kurių santuoka nepavyko, bet ir iš aplinkinių žmonių, kurie susidarę neigiamą nuomonę musulmonų atžvilgiu „Ji tikino nesutikusi nė vienos moters, kuri būtų laiminga, ištekęs už tokio žmogaus“. Kalbama ir apie moterų teisės Artimuosiuose Rytuose, jų žemesnę padėtį nei vyrų bei draudžiamus vyrų ir moterų bet kokius santykius viešumoje „Daugelyje įstaigų taip pat tebeegzistuoja atskiri įėjimai vyrams ir moterims, čia jas aptarnauja irgi tik moterys.“. Pateikiama, kad moterys islamiškose šalyse suvokiamas kaip objektas gimdyti vaikus ir prižiūrėti namus „<...>būtina sumažinti moterų seksualumą. Jeigu tai būtų atliekama visoms moterims, tai būtų labai gerai. Aukščiausiasis sukūrė (moteris) tam, kad ji gimdytų vaikus ir juos auklėtų. O tai (apipjaustymas) niekaip tam netrukdo. Moterys nuo to nesiliaus gimdžiusios. O ištvirtimo būtų mažiau“.

Mažiau kalbama apie **islamišką kultūrą, papročius**. Dažniausiai minima moterų apranga: burkos, hidžabai, skaros, tačiau straipsniuose jos vertinamos neigiamai „Tai atrodo tikrai baisiai ir turėtų būti draudžiama“. Naudojamas vakariečių neigiamas požiūris į islamišką kultūrą „Manau, kad tokio lygio varžybos neturėtų būti organizuojamos ten, kur moterys yra verčiamos dėvėti hidžabą“, taip pat minimi kiti kultūrinio gyvenimo aspektai, kaip musulmonai ir alkoholis, santykiai iki vestuvių ir griežtos bausmės už priimtų kultūrinių nuostatų nesilaikymą „Saudo Arabijoje viešai nuplaktas musulmonas, kuris užsiiminėjo seksu su moterimi iki santuokos. Už tai jam skirta šimtas kirčių“. Straipsniuose akcentuojama, kad migrantai, kurie savo gimtosiose šalyse

buvo apribojami griežtų taisyklių, atvykę į Europą visas tas taisykles pamirš ir elgsis kaip nori „Tūkstančiai jaunų vyrų kankinami seksualinio troškulio, nesugebantys susivokti demokratinėje santvarkoje prieštaraujančioje jų primityviai vyro ir moters santykių kultūrai (nes niekas jų šito naujoje šalyje nemokė), kelia grėsmę civilizuotoms Europos bendruomenėms.“

Tematiškai išryškinami ir **Rytų–Vakarų santykiai**. Daugiausiai straipsniuose lyginami Rytai su Vakaraais, sukuriant religinę, politinę, kultūrinę priešpriešą „Vakaruose jokie opoziciniai ar kiti judėjimai nesprogina restoranų ir nežudo nekaltų žmonių. Krikščionys nedegina mečečių <...>nekapoja galvų civiliams ir viso to nefilmuoja.“. Rytų valstybės reminamos kaip nekenčiančios Vakarų ne tik dėl religinių, bet dėl politinių priežasčių „<...>Jie nekenčia ne pačios žmonijos, o Vakarų – dėl daugelio priežasčių, kurios tikrai neapsiriboja vien parama Izraeliui, naftos pirkimu iš turtais pertekusių šeichų ar pavienių atakų, Vakarų rengiamų prieš teroristų objektus.“. Nurodoma, kad, būtent, islamiškų valstybių žiaurumas lemia įsigalėjimą Europoje „<...>neišvengiamas yra Vakarų ir islamo civilizacijų susidūrimas, kurį skatina islamui būdingas žiaurumas ir agresyvumas kitatikių atžvilgiu, taip pat demografiniai veiksniai“. Pati islamo civilizacija reminama kaip konservatyvių, senų pažiūrų, kuri yra prieš šiuolaikinius vakarietiškus sprendimus „<...>nepriimtina Vakarų skleidžiama modernizacijos programa, kur svarbiausia yra politiniai demokratijos principai ir vien juridiniu pagrindu plėtojamos žmogaus teisės.“.

Straipsniuose kalbama ir apie teroristinę grupuotę „**Islamo valstybę**“ (ISIS). Straipsniuose apžvelgiama vienos didžiausių teroristinių grupuočių įtaka musulmonams, jų gyvenimui, religingumui „Dalyvaujant ISIS veikloje, Abdelazizui netikėtai į galvą atėjo naujos mintys apie jį patį. Jis suprato, kad pasirodė kaip stiprus, žiaurus ir ryžtingas žmogus, kuris negailestingai nukirsdavo priešams galvas.“. Teroristinė grupuotė naudoja religiją kaip pateisinamą priežastį savo išpuoliams „<...> savo egzistenciją pateisina musulmonų kova prieš kitatikius, nes pirmieji musulmonai buvo apsupti kitatikių ir matė vienintelę priemonę išgyventi – plėtimąsi kardo pagalba.“, tačiau žiniasklaidoje tai pateikiama kaip faktinė medžiaga kalbant bendrai apie musulmonų tapatumą. „Islamo valstybės“ skleidžiamos tiesos įvardijamos kaip ištraukos iš Korano „Islamą draudžia dainas ir muziką, nes tai atitraukia nuo minčių apie Dievą ir Koraną, skatina pagundas ir ištvirtinimą“, o tokios „tiesos“ žiniasklaidoje įsitvirtina kaip realūs teiginiai, kurie minimi Korane. Dažnai minimas susidomėjimas islamo religija vien dėl teroristinių ideologijų „19-metė filosofijos studentė staiga susidomėjo islamu ir bandė iš Maskvos nusigauti į Siriją, kur jos jau laukė „Islamo valstybės“ grupuotė.“, tokie teiginiai sukuria įvaizdį, kad atsivertimas į islamą yra grįstas teroristinių idėjų palaikymu.

Straipsniuose dominuoja ir **neigiamas požiūris** į musulmonus ir islamo religiją. Pateikiami statistiniai duomenys iš vykdytų apklausų „Didžiosios Britanijos gyventojams islamas labiau asocijuojasi su žodžiu „terorizmas“ ir jo vediniais (12 proc.) negu su žodžiais „religija“ (11 proc.) arba „mečetė“ (9 proc.).“, taip pat naudojama politikų nuomonė „Australijos premjeras tikino, kad 30 procentų Jungtinėje Karalystėje ir Prancūzijoje gyvenančių musulmonų simpatizuoja „Islamo valstybės“ džihadistų plėtros ir veiklos metodams.“ Visuomenės nuomonės panaudojime straipsniuose vyrauja stereotipinis islamo siejimas su terorizmu bei neapykantos apraiškos:

„Na ką čia ir sakyti, nekenčiau jų gyvendamas Lietuvoje, nekenčiu ir dabar. Ypač po tų išpuolių – iš kur man žinoti, kad šalia gyvenantis „babajus“ nėra teroristas, ar užpykęs kada juo netaps? Juk jie sprogdino ten, kur gimė ir augo, ne nuo vaikystės buvo radikalai. Bijau dėl savo šeimos <...>“.

Tokio pobūdžio naudojami pasisakymai skatina visuomenę susitapatinti su publikuojamomis nuomonėmis ir perimti tai kas dažnai matoma ir teigiama. Akivaizdžiai išreiškiama neapykanta islamo išpažinėjams iš visuomenės pozicijos „Vienintelis geras musulmonas yra miręs musulmonas <...> pareiškęs, jog mėgautųsi musulmoną nušaudamas į galvą.“.

Tematiškai atsiskleidžia ir **pabėgėlių baimė**, kuri siejama su islamo invazija. Bijoma nepažinto kitoniškumo, kitokių papročių bei nacionalinio tapatumo išnykimo ar pakitimo galimybės.

Kitose temose kalbama apie neramumus Artimuosiuose Rytuose: vidinės islamo pakraipų kovas, nesutarimus „<...> susipriešinimą tarp sunitiško ir šiitishko islamo, abu jie reiškiasi radikalizuota forma.“. Taip pat pramoginio konteksto temos: stereotipinis musulmonų vaizdavimas televizijoje, musulmonų keliamus neramumus sporte bei politizuotą islamo mokymą Turkijos mokyklose.

Straipsniuose daugiausiai dominuoja ir persipina per visas temas islamo gretinimas su terorizmu, kultūrinis, religinis kitoniškumas, islamo invazijos baimė bei musulmonai kaip įvairių nusikaltimų kėlėjai.

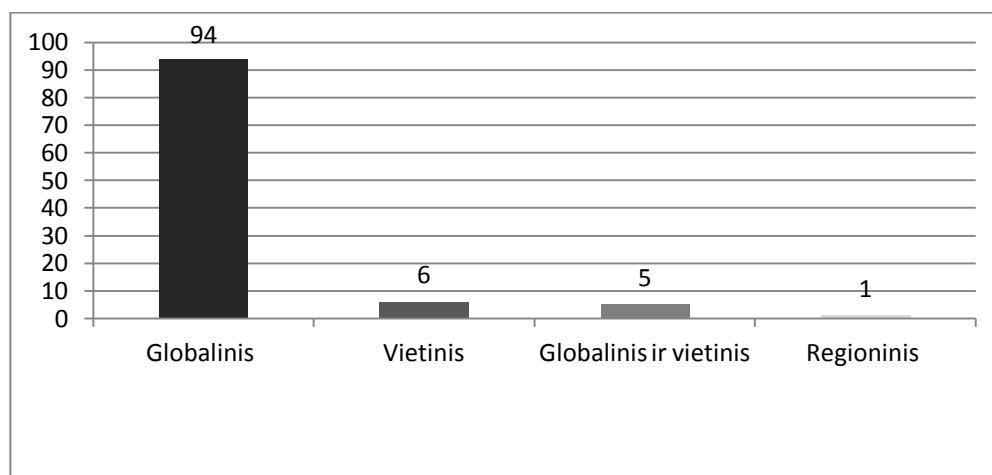
1 lentelė. Temų pasiskirstymas straipsniuose

Tema	Straipsnių skaičius
Islamas ir terorizmas	24
Islamo religija	16
Nusikaltimai	15
Radikalusis islamas	12
Musulmonų bendruomenės didėjimas Europoje	11
Moterys, jų padėtis	9
Kultūra, papročiai	7
Rytų - Vakarų santykiai	7
Teroristinė grupuotė „Islamo valstybė“	5
Neigiamas požiūris į islamą	5
Pabėgėlių baimė	1
Kitos	4

3.4.1. Straipsnių teminis lygmuo

Lietuvos naujienų portalų straipsniuose apie musulmonus ir islamo religiją daugiausiai kalbama **globaliame** lygmenyje (14 pav.). Tai reiškia, kad Lietuvos auditorijai daugiausiai buvo pateikiami užsienio įvykiai, su kuriais supažindinami buvo ir kitų šalių gyventojai. Žurnalistų straipsniai parengiami pagal tarptautinių naujienų agentūrų (BNS, ELTA) skelbiamą informaciją, kurie yra bendri, standartiniai ir neišsamūs. Daugiausiai kalbama apie įvykius Europoje: teroristinius išpuolius Paryžiuje, Belgijoje, kitus vykusius nusikaltimus Lenkijoje ir kituose Europos miestuose. Straipsniuose minimos ir kitos pasaulio šalys: Amerika, Turkija, taip pat Artimieji Rytai, kurie siejami su terorizmo kilme. Islamo religijos problematika nurodoma ne tik Europoje, bet ir kituose žemynuose, ypač Amerikoje: prezidento D. Trampo draudimai musulmonams atvykti į Ameriką, neigiamas nusistatymas ir islamo religijos siejimas su grėsme. Nedaug straipsniuose kalbama **vietiniame** lygmenyje, daugiausiai pateikiama potenciali grėsmė Lietuvai, kurią gali „atnešti“ islamas religiją ir atvykstantys musulmonai „Valstybės egzistencijai gal ir nekils grėsmė, jei bus perkelti 1105 sirai. Bet kas bus, jei čia persikels 100 tūkst. arabų, o jeigu dar daugiau. Milijardiniam musulmonų pasaulyje tai būtų tik menka bendruomenė, bet Lietuvai ji būtų labai didelė! Ar persikėlėliams rūpės mūsų vertybės, mūsų istorija? Kaip rodo kitų šalių patirtis, tikėtina, kad jie savo tapatybę sies su Artimųjų Rytų vertybėmis.“. Pateikiama, kad musulmonai sunkiai priima naują kultūrą, adaptuojasi ir gali net pakenkti lietuviškam tapatumui. Tekstas dažniausiai

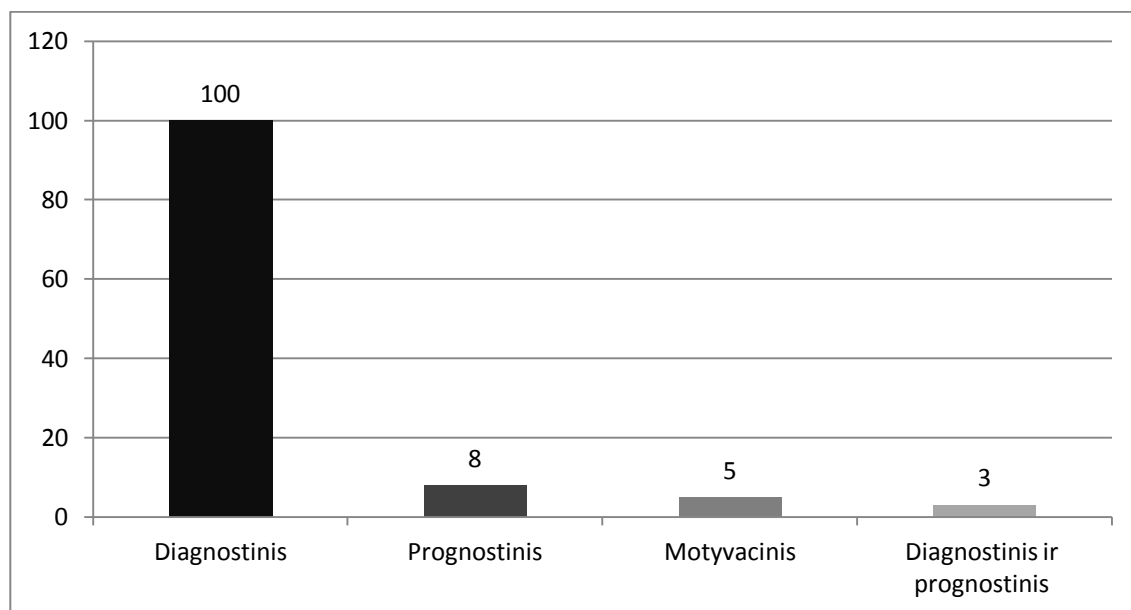
remiasi ne faktais, o nepatvirtintais spėjimais „Be to, esą neatmestina, kad Lietuva, kaip ES ir NATO narė, gali tapti teroristų taikiniu<...>“, tokie netikslūs spėjimai priartina terorizmo pavojų prie Lietuvos, kas visuomenėje gali kelti baimę ir nuteikti prieš islamą išpažįstančius asmenis. Sukuriama ir kultūrinė priešprieša, naudojami lietuvių emigrantų pasakojimų motyvai „<...> rajonuose, kur telkiasi musulmonai, pastebimas noras, kad visi žmonės gyventų, kaip jie nori ir supranta. Kadangi lietuvių bendruomenė tarp jų įsiterpia, yra kitokia, jaučiasi įtampa.“. Lietuvos kontekste labiausiai kalbama apie islamo religiją išpažįstančius pabėgėlius, kurie turėtų būti perkelti, tačiau migrantai pateikiami neigiamai, remiantis asmenine nuomone „<...>labiau apsišvietę ir su Vakarų kultūra dažniau susidūrę arabai nebūtinai bus tokie, kurie norės kaip nors varžyti savo žmonių laisvę, V. Arvasevičius abejoja, ar į Lietuvą atvyks tokie žmonės“. Taip pat kalbama tiek **globaliame**, tiek ir **vietiniame** lygmenyje. Daugiausiai minima Artimųjų Rytų pabėgėlių migracija į Europą, paliečiant ir situaciją Lietuvoje „Lietuva per dvejus metus įsipareigojo priimti 1105 pabėgėlius iš tokių šalių kaip Sirija, Irakas ir Eritrėja“. Apibūdinant migrantus dažniausiai remiamasi teiginiais, kurie pateikiami kaip faktai, nėra nurodoma jokių patikimų šaltinių, kuomet remiantis tokie faktai yra teigiami „Prancūzijos kalėjimuose musulmonai sudaro 50-70 proc. kalinių, o Švedija pagal išprievartavimo atvejus dukart lenkai JAV ir Didžiąją Britaniją, o daugiausia išprievartavimų iš užsieniečių vykdo musulmonai imigrantai“. Neigiamas kontekstas pateikiamas remiantis užsienio valstybių patirtimi, tačiau potenciali grėsmė nurodoma ir Lietuvai. Labai mažai kalbama **regioniniame** lygmenyje. Rastas tik vienas straipsnis, kuriame aptariamos kaimyninės Lietuvos šalys. Kalbama apie potencialią grėsmę Baltijos šalims „Artimieji Rytai tampa ilgalaikiu probleminiu dabarties pasaulio „mazgu“, o Baltijos šalių zona vis labiau „kaista“.“, tokio pobūdžio straipsnis nurodo, kad grėsmė yra ne kažkur Europoje, bet visai šalia, kuri bet kada gali užklupti Lietuvą.

14 pav. Straipsnių teminis lygmuo

3.4.2. Rėminimo būdas

Išanalizavus straipsnius galima įžvelgti ir aptariamų temų rėminimo būdus (15 pav.). Daugiausiai straipsniuose rasta diagnostinio rėminimo, kuris padeda identifikuoti problemą, priskirti kaltę ar priežastingumą. Kalbant apie įvairius Rytų – Vakarų nesutarimus problema dažnai priskiriama istoriniam kontekstui „Šio reiškinių šaknys – istorinė krikščionių ir musulmonų priešprieša, kurią lydėdavo karai ir prievarta.“. Dažnai priežastingumas yra spėjamas, tačiau neargumentuotas patikimais faktais „<...> tokios situacijos priežastimi gali tapti itin aukštas gimstamumas tarp musulmonų ir gana jaunas daugelio dabartinių islamo išpažinėjų amžius.“. Įvairių užpuolimų kaltė priskiriama Artimųjų Rytų kilmės asmenims „<...> užpuolė ne mūsų šalies chuliganai – turistą atakavo radikalai nusiteikę arabai.“, o radikalizmas priskiriamas kaip neatsiejama islamo dalis „<...> sesuo netikėtai radikalizavosi prieš maždaug šešis mėnesius, kai pradėjo dėvėti hidžabą.“. Išpuolių, nusikaltimų ir bendrai islamo religijos išpažinėjų neigiami veiksmai siejami su „<...> kerštu <...> už viso pasaulio musulmonų skriaudas“ ir Vakarų kultūros, politikos, religijos nepripažinimu ir nepriimtiniu kitoniškumu. **Prognostinio** rėminimo straipsniuose buvo specifikuojama, ką reikia daryti. Daugiausiai randama raginimų sumažinti musulmonų skaičių Europoje ar individualiai tam tikroje Europos šalyje „Reikia juos iš čia išvaryti<...>“. Bei pripažinti, kad islamo religija yra skatinanti smurtą ir terorizmą „Vakarams būtų sveika nustoti sau meluoti, kad islamas yra taikos religija <...>“. **Motyvaciniu** rėminimu daugiausiai yra raginama imtis tam tikrų veiksmų, kurie pagerintų esamą situaciją. Tematiškai labiausiai toks rėminimas atsispindi moterų ir jo padėties temose. Straipsniuose nemažai įspėjančių raginimų dėl kitokios kultūros ir religijos vyrų <...> merginos turėtų būti atsargios, jeigu galvoja kurti šeimas su kitos kultūros – arabiškos ar musulmoniškos – vyrais.“ bei atidžiau stebėti musulmonų bendruomenes Europoje „<...> kviečia valdžias iš arčiau prižiūrėti musulmonų bendrijas ir į gatves leisti daugiau policininkų“. Motyvacinis rėminimas jaučiasi ir neigiamuose visuomenės nuomonės straipsniuose, kuriuose gausu raginimų „Baikime su šia islamizacijos politika. Kitaip mes, austrai, europiečiai, žengsime į neišvengiamą galą“, kuriais kreipiamasi į politikus. Vyrauja raginimai kovoti su islamo religija „Tačiau daugėjant radikaliųjų islamo fundamentalistų ir džihadistų išpuolių mus nesunku bus įtikinti, kad yra būtent taip – su islamu reikia kovoti. Su šaknimis išrauti tą mirtį nešantį medį.“, tokie skatinimai sukuria vaizdinį, kad islamas – mirtį ir skausmą Europoje nešanti religija. Straipsniuose yra ir persipynusių tarpusavyje rėminimo būdų, tai **diagnostinis ir prognostinis** rėminimai, kurie straipsnyje diagnozuoja problemą bei ką reiktų daryti, kad problema išsispręstų „Jei artimiausiu laiku nepasirodys griežtesni migracijos įstatymai, neprasisdės masinės deportacijos ir nebus atsigręžta į pamatines krikščioniškas vertybes, Europa įklims į vidaus konfliktus, gatvių mūšius, etninių – religinių anklavų sankirtas.“.

15 pav. Straipsnių rėminimo būdas

3.5. Kontekstas

Vis dėlto daugiausiai apie musulmonus straipsniuose kalbama **religiniame** kontekste (2 lentelė). Musulmonai rėminami kaip religiniai fanatikai, kurie savo religiją laiko aukščiau visų įstatymų „<...> jie visi nori šariato. Jei esi musulmonas ir tau svarbu, kad islamo teisė būtų viršesnė už, pavyzdžiui, Britanijos teisę, tuomet tavo pozicija jau nėra nuosaiki, net jei dėl to tu nesi pasirengęs mikroautobusu sutraiškyti minios nekaltų žmonių.“ Žiniasklaida pateikia, kad, būtent, per religiją kiekvienas musulmonas suvokia savo tapatumą, kuris remiasi griežtais reikalavimais ir taisyklėmis, kurioms nevalia nusižengti „<...>islamo religija labai griežta, turi daug išorinių ir vidinių nuostatų bei reikalavimų, draudžia bet kokias abejones, todėl labai stipriai įtraukia tikinčiuosius. Dėl to musulmonai labai tvirtai suvokia savo tapatybę.“. Tai parodo ir tai, kad straipsniuose labai dažnai akcentuojama religija „Mohammedas buvo vienintelis musulmonas klasėje.“, kurios griežti reikalavimai siejami su musulmonų vykdomais nusikaltimais, tarsi visi nusižengimai vykdomi kliaujantis islamo religijos dogmomis. Straipsniuose dominuoja rėminimas, kad, būtent, išpuoliai yra vykdomi Alacho vardu ir jo garbei „<...> liejamu krauju pašlovinamas Dievas ir taip vykdoma jo valia.“. Religiniai motyvai naudojami rėminti ir kitus nusikaltimus „Strasbūre musulmonas užpuolikas, šaukdamas „Allakhu Akbar“ (Dievas visų didžiausias) peiliu padūrė vieną žydų kilmės vyrą.“

Islamo religija beveik visada siejama su terorizmu ir rëminama, kad islamas yra prievartos religija „<...> terorizmo ugnis jau degë, nes prievartos ideologijos bûta nuo pat islamo pradþios“. Teroristai rëminami kaip kovotojai uþ islamą, kurie puoselëja religines vertybes ir patys yra labai religingi „Dþihadistų gretos įvairiatautės, jų varomoji jëga – islamo vertybės, kurias jie diegia bet kokia kaina. Dþihadistai yra labai religingi žmonės ir jų poelgių motyvacija yra grynai religinė.“. Straipsniuose stiprūs teiginiai pateikiami kaip faktai, kurie sudaro įspūdį, kad terorizmą inicijuoja, būtent, islamo religijos tiesos, kuriomis tiki musulmonai „Galima kiek nori įvardinti terorizmo religinę prigimtį ir jo gimimo vietą. Šį kartą arabų šalys ir islamas.“.

Islamo religija vaizduojama kaip besiplečianti itin dideliais ir greitais tempais, o pateikiami spëjimai kelia baimę, kuria sukuriamas efektas, kad islamas Europoje greitu metu gali tapti dominuojančia religija „<...> Europoje ne mažiau 10 proc. visų gyventojų išpažins islamą“.

Nemaþai straipsnių **politiniame** kontekste, kuris rëmina islamą ne kaip religiją, bet kaip politinę ideologiją „Mes norime sukurti kalifatą ne tik Sirijoje, bet ir visame pasaulyje“, – pareiškë jis ir prognozavo, kad išpuoliai bus nukreipti prieš Vakarų valstybių vyriausybes, o ne civilius asmenis.“. Islamas pateikiamas kaip politinė doktrina, kuri yra nesuderinama su Europos demokratija „Islamą irgi yra politinė doktrina ir dėl to yra nesuderinamas su laisva demokratine tvarka“, išskiriama, kad islamas tiek kultūriškai, tiek politiškai yra per daug skirtingas ir Vakarų požiūrių neįmanomas pritaipyti Europoje. Politiniame kontekste atsiranda aiški priešprieša „Mes“ ir „Jie“, kuri išskiria Artimuosius Rytus kaip necivilizuotą regioną „Mes“ – tai jau ne politika, o civilizacija, kova su barbarizmu, globali dorovinė bendrija, kuri pateikia aiškius priklausomybės ir izoliacijos nurodymus <...>. Artimųjų Rytų regionas nurodomas ir kaip turtinga vietovė, kurios turtų nori kitos „civilizuotos“ valstybės „Artimiesiems Rytams nepasisekë, nes jie tų išteklių turi labai daug, o norinčių juos valdyti taip pat netrūksta.“, dėl to kyla daug nesutarimų ir konfliktų. O konfliktus ypač kelia nesutarimai dėl naftos „Naujas iššūkis yra žemos naftos kainos, kurios kaitina atmosferą ir tik skatina tarpusavio nesutarimus <...>“. Straipsniuose pabrëžiama ir baimė dėl islamo invazijos pasekmių „geriau prarasti kelis šimtus milijonų ar milijardų eurų subsidijų, kurios tenka visiems Europos ir mūsų žemdirbiams, nei prarasti šimtus ar tūkstančius gyvybių teroristiniuose karuose.“ bei pokyčių Europos politikoje „<...> lydinti terorizmo banga dar labiau radikalizuos Europos politiką <...>“. Straipsniuose dažnai kuriama dviejų civilizacijų priešprieša „<...> įsivyrąja Vakarų ir Islamo civilizacijų konfliktas.“, o tam didelę įtaką turi tai, kad straipsniuose pateikiama, kad islamas nepripažįsta europietiškosios demokratijos principų „Europoje galioja principas visus valstybės piliečius traktuoti kaip lygiaverčius <...> Arabiškasis „valstybės piliečio“ atitikmuo „muvatin“ reiškia visai ką kitą.“.

Politiniam kontekste išskiriamas „Mes“ ir „Jie“ junginys, kuris nurodo, kad Europa yra civilizuotas, demokratiškas žemynas, kuriame saugu, o Artimieji Rytai barbariška grėsmė „<...>panašu, kad nebelieka nei tikros dešinės, kuri gintų savo kultūrą nuo barbarų, nei tikros kairės, kuriai rūpėtų socialinis teisingumas <...>“.

Kultūriniame kontekste daugiausiai išskiriamas kultūrinis kitoniškumas ir nepriimtumas Vakarų kultūrai. Islamo kultūra vaizduojama kaip menkesnė ir ne tokio išsivystymo lygio kaip Vakarų civilizacijos, islamo kultūra įvardijama kaip nelygiavertė vakarietišškai „Nėra jokio kultūrinio nejautrumo reikalavime gerbti Australiją ir Vakarų civilizaciją. Kultūros nėra lygios“. Tekstuose dažnai išryškinami musulmonų kultūriniai aspektai, daugiausiai moterų dėvimi šydai, musulmonų pamaldumas bei to nepriėmimas Europoje „<...>reikalaus uždrausti tokius islamo simbolius, kaip minaretai ir mečetės, muezino kvietimą maldai, visą veidą dengiančius šydus.“. Taip kultūrinis kitoniškumas įvardijamas kaip priežastis sunkiai musulmonų integracijai į Europos visuomenes „Nedarbo lygis musulmonų tarpe Vokietijoje yra keturis kartu didesnis nei vokiečių“. Stereotipiškai musulmonių moterų apranga siejama su terorizmo galimybe „Tai atrodo tikrai baisiai ir turėtų būti draudžiama. Tu niekada nežinai, kas ten po juo yra. Gali būti teroristai su ginklais“. Neigiamas požiūris į kitokią kultūrą dažniausiai argumentuojama iš subjektyvios pozicijos, naudojant asmeninį požiūrį ir nuomonę. Apžvelgiami ir kiti islamo religijos draudimai tikintiesiems „Korane teigiama, kad musulmonai negali valgyti kiaulienos, kraujo, plėšrūnų nugalabytų gyvūnų (nebent jie aptinkami dar gyvi), kitoms religijoms paaugotų gyvūnų ir tų, kurie buvo paskersti ne pagal taisykles.“ bei itin pabrėžiama tinkama apranga musulmonams bei alkoholio nevartojimas „Islamo religija nurodo, kad moterys turi prisidengti šydu, rengtis kūną dengiančiomis suknelėmis, o vyrai taip pat turi būti tvarkingi. Tiesa, alkoholiniai gėrimai šalyje uždrausti.“. Straipsniuose bijoma, kad Europoje musulmonai norės įteisinti savo kultūrinės normas ir jomis vadovautis, o negyventi pagal europietiškos kultūros taisykles „Arabiški užrašai, jų stilčiau turgavietės, kuriose prekeiviai garsiai rėkia: „Pirkit bananus“, pigių padirbinių turgeliai. Musulmonai įveda savo tvarką ir kiek įmanoma pagal ją gyvena“. Migrantai iš Artimųjų Rytų vaizduojami ir kaip nestabilios psichikos asmenys, musulmonai dažnai yra nužmoginami „Atėjūnai iš tų šalių yra labai paklusnūs ir inertiški savo kultūros atžvilgiu, jie kartais prasilenkia su elementaria psichine sveikata ar fiziologija.“ Prie kultūrinių dalykų priskiriama ir tai, kad islamo kultūrai įprasta neapykanta kitatikiams „<...>kvietimas išžudyti netikėlius krikščionis nėra tik kultūrinio savitumo nuspalvinta žodžio laisvės išraiška“.

Nemažai straipsnių, kuriuose musulmonai pateikiami **nusikaltimų** kontekste. Vykdomi nusikaltimai siejami su moterimis, prievarta, smurtas jų atžvilgiu dėl religinių sumetimų „<...>ją

nuolat mušė ir kankino ne tik sutuoktinis, bet ir jo draugai bei giminaičiai.“. Dominuoja įvairūs grasinimai, moterų užpuolimai „<...> jis išsitraukė peilį ir pagrasino ją nužudyti“. Straipsniuose kalbama ir apie smurtą prieš kitatikius „<...>be skrupulų žudo ir kankina kitų religijų atstovus ir tuos, kurie nepritaria jų sukurtam fundamentalistinio sunitų ar šiitų islamo prekės ženklui.“. Nusikaltimai siejami su religija, straipsniuose pakartotinai naudojant „Allahu akbar“ frazę „sukrėtė dar vienas įvykis, kai mačete ginkluotas vyras užpuolė dvi policijos pareigūnes pramoniniame Šarlerua mieste, šaukdamas „Allahu akbar““, kuriant įvaizdį, kad nusikaltimai vykdomi religiniais tikslais. Būtent, nemažai straipsnių **religinio-nusikaltimo** kontekste. Islamo religija rėminama kaip karo religija „Islamą nėra taikos religija. Islamas yra karo religija“, o musulmonų tikslas krauju ir ginklu plėsti savo ribas „Islamo pergalė leis musulmonams užkariauti visą pasaulį“. Nusikaltimų vykdymas pateikiamas religiniame kontekste, kad „<...> jų kova jiems garantuoja patekimą į rojų, aukščiausią kiekvieno musulmono siekį <...>“, taip pateisinant įvairius išpuolius. Dažnai priežastimi žudyti straipsniuose tampa atsivertimas į islamą „<...>kurį laiką prieš nužudymus žinojo apie Russello dalyvavimą neonacių pokalbių svetainėse, kur jis grasino žudyti žmones ir sprogdinti infrastruktūros objektus“. Straipsniuose rėminama ir tai, kad musulmonų vaikai jau nuo mažens yra mokomi terorizmo suvokimo ir, kad tai yra jų religiniame tapatume <...> viena mergaitė, paklausta, ką ji šiandien veiks, atsako, kad „susišprogdins Damaske“.

Musulmonai ir islamas neigiamai rėminami ir **moterų padėties** kontekste. Nurodoma, kad islamiškame pasaulyje moters paskirtis yra būti šeimoje ir „<...> moters darbas yra motinystė“. Taip pat moteris rėminama kaip seksualus, nuodėmingas objektas, kuris turi būti „apribotas“ „Reikia visas moteris apipjaustyti, kad ištvirkimo nebūtų Žemėje, kad seksualumo sumažėtų“. Aptariamas ir Artimųjų Rytų valstybių griežtas požiūris į moteris ir jų viešo gyvenimo ribojimas „Saudo Arabijoje iškart į akis krinta tai, kad absoliučiai visos (!) moterys, vyresnės nei dešimties metų, gatvėje vilki burkas, abajas ar hidžabus. Išimčių nedaroma jokios tautybės, tikėjimo ar klasinės padėties moterims <...> moteris, nevilkinti abajos, net neišleidžiama iš oro uosto tranzitinės zonos.“. Neigiamai žvelgiama į europiečių ir musulmonų santuokas „<...>santuokos su musulmonu – jau kitas dalykas, jos sukrečia ir labai dažnai sukelia mūsų, t.y. tautiečių, atmetimą ir pasmerkimą<...>“. Neigiamai rėminami ne tik musulmonai, už kurių išteklama, bet ir pačios moterys, kurios žiniasklaidoje rėminamos kaip priėmusios klaidingus sprendimus ir pasmerktos save kančiai „<...>į jas neretai žiūrima kaip į savo tautos išdavikes, išsižadėjusias vertybių, savigarbos, atsidavusias patriarchatui ir pasmerkusias tam savo dukras“. Moterų gyvenimas su musulmonais ar musulmoniškoje šalyje rėminamas kaip nelaimingas, apribotas ir pasmerktas kančiai bei šeimos išsižadėjimui.

Istoriniame kontekste musulmonai pateikiami kaip Europos užkariautojai, vedami ne tik religinių ambicijų, bet ir istorinės praeities „<...> daugybei musulmonų Europa yra pažadėtoji žemė ne tik dėl ekonominio gerbūvio, bet ir dėl istorinių ambicijų.“. Musulmonai rėminami, kaip norintys atsikovoti savo prarastas žemes „<...> Ispanija minima kaip galimas išpuolių taikinyš dėl istorinių priežasčių: šalies teritoriją 711–1492 metais valdė musulmonai.“, tokie faktai pateikiami, kuriant įvaizdį, kad į Europą musulmonai atvyksta vedami tikslo susigrąžinti savo žemes, ypač vykstant pabėgėlių krizei. Tokį rėminimą sustiprina ir musulmonų vartojamos frazės, pažadai „Šventojo Petro aikštėje atversime žmones į islamą. Pirmiausia turime susigrąžinti savo žemes, kurios iš mūsų buvo atimtos“, kurie kelia baimę Europos visuomenei.

Migracijos kontekste musulmonai rėminami kaip potencialūs teroristai, kurie pasinaudodami migracija patenka į Europą „<...> džihadistų idėjos kyla ne iš žemės, o formuojasi žmonių galvose, todėl, kai atvyksta žmonės, atkeliauja ir jų idėjos“. Apžvelgiama potenciali grėsmė ir Lietuvai „<...> kadangi mes dalinamės pabėgėlių našta, tai tas klausimas yra aktualus. Dėl to ir mūsų reikalavimai ir kriterijai buvo susiję terorizmo prevencija.“, migrantai stereotipiškai susiejami su terorizmu.

Kiti kontekstai, kuriuose minimi musulmonai susiję su diskriminacija, kurią patiria islamo religijos išpažinėjai, neigiamu europiečių požiūriu į musulmonus, taip pat Rytų – Vakarų santykiais „<...> islamas mūsų nekenčia“.

2 lentelė. Kontekstas, kuriame pateikiami musulmonai ir islamo religija

Kontekstas	Straipsnių skaičius
Religinis	23
Politinis	22
Kultūrinis	19
Nusikaltimai	18
Religinis-nusikaltimai	16
Moterų padėtis	9
Istorinis	3
Migracija	2
Kitos	4

3.6. Straipsniuose pateikiami islamo religijos ir musulmonų pavojingumo motyvai

Išanalizavus Lietuvos naujienų portalų straipsnius išryškėjo, kokie musulmonų pavojingumo motyvai yra aktualiausi bei kelia didžiausią baimę. Kaip viena didžiausių grėsmių išryškėja tai, kad islamo religija yra tapatinama su karo religija, o baimė keliamą rėminant islamą kaip potencialą **džihado grėsmę** Europoje „Šis džihadizmas traukia pasekėjus iš viso pasaulio ir yra pasirengęs smogti bet kurioje šalyje“. Musulmonai vaizduojami kaip „<...>ištroškusieji keršto“ ir palaikantys teroristinius išpuolius „Vieną kartą atėjau į musulmonų bendruomenės susitikimą, o jie džiaugsmingai plojo ir sveikino rugsėjo 11-osios įvykius“. Žiniasklaidoje europietis musulmonas, gyvenantis europietiškoje bendruomenėje pateikiamas kaip šventojo karo tikslais užsimaskavęs islamo religijos išpažinėjęs „Tamsiai apsirengusi figūra, apie neišvengiamai ateisiantį atpildą kalbanti su britišku akcentu, tapo naujojo globalaus džihadizmo simboliu“. Džihadizmas straipsniuose suabsoliutinamas ir pateikiamas, kad vyrauja kiekvieno musulmonų gyvenime ir yra skatinamas bei kyla iš religinės perspektyvos „Radikalūs dvasininkai skatina neapykantą kitokiems, baugina, kursto terorizmą ir siunčia žinutę: būkit su mumis ir būsit saugūs arba mirkit.“. Svarbiu aspektu tampa dažnai straipsniuose minima šariato teisė, kuriai turi paklusti visi „būkite kantrūs, broliai ir seserys, Dievas mato, kad ateis ta diena, kai islamo ženklai kabės Džochare, o visi paklus šariato įstatymui“ bei naudojami religiniai grasinimai, būtent, iš musulmonų perspektyvos „riedės galvos tų, kurie draudžia mūsų sesėms nešioti hidžabus, o broliams kerpa barzdas“, kurie kuria agresyvių ir pavojingų musulmonų įvaizdį.

Didžiausiais pavojus yra kuriamas per **terorizmo** prizmę. Musulmonai vaizduojami kaip karo religijos atstovai „nekliudomai buvo pakartotas rutininis masinių žudynių aktas, surengtas, atrodytų, iš pirmo žvilgsnio niekuo neišsiskiriančio „taikos religijos“ atstovo.“, o pati religija kaip neišsivysčiusi ir nepakitusi nuo kolonijinių laikų, kai viskas buvo sprendžiama ginklu ir krauju „mes, religinius karus XVIII a. pamiršusios krikščioniškosios Europos žmonės, nesuprantame, kad islamas iš esmės liko viduramžiška religija“. Pateikiama ir priešiška pozicija iš Rytų „<...> egzistuoja tik vienas tikras islamas, galima neabejoti, kad Vakarams jis tikrai nedraugiškas.“, kuria teigiama, kad islamo religijos išpažinėjai yra nusiteikę neigiamai prieš Vakarus, taip kuriant įvaizdį, kad terorizmas yra islamo religijos ginklas, kovojant prieš Vakarus. Prie musulmonų — teroristų įvaizdžio prisideda ir tai, kad straipsniuose pabrėžiamas itin stiprus musulmonų religingumas, kuris veda prie kovos prieš kitatikius „<...> kartais praleisdavo treniruotes, kad pasimelstų“. Atspindima ir visuomenės nuomonė apie musulmonus „pykčio ir nepagarbos nejaučiau, tačiau prisibijojau“, kuria kuriama visuotiška baimė islamo religijos atžvilgiu ir nurodoma, kad vis dėlto jų bijoti yra

priežastis. Įvairūs išpuoliai, kurie nėra patvirtinti bei neturima patikimos faktinės informacijos, kaltė yra stereotipiškai priskiriama musulmonams, kaip potencialiausiems teroristinių išpuolių kėlėjams „<...>teroro išpuolio versija negali būti atmesta”.

Pavojingumas kuriamas ir tuo, kad **islamo religija kelia grėsmę kultūriniam tapatumui**, islamas vis labiau plečiasi ir pačioje Europoje vis daugėja šios religijos išpažinėjų „<...>musulmonų skaičius Londone akivaizdžiai padidėjo. Iš musulmoniškų šalių atvykę imigrantai, kitaip nei vietiniai, augina daug vaikų. Mes, krikščionys, apsiribojam 2 ar 3 vaikais, o musulmonų šeimos turi po 5 ar daugiau, taigi, vien dėl to metai iš metų jų bendruomenė auga“. Nacionalistinių pažiūrų Europos visuomenė sunkiai priima kitos kultūros atstovus, kyla baimė dėl baltosios tautos nykimo grėsmės, tradicijų nykimo „Nyderlanduose jau tiek daug nekrikščionių ir nebaltųjų, kad šalies tradicijos netrukus bus prarastos.“. Išryškėja kitokios kultūros baimė, tolimas ir nepažintas kitoniškumas, kitoks ugdymas, kuris siejamas su grėsme „kitaip tariant, tas vaikas yra ugdomas ir auginamas visai kitaip nuo lopšio. O ten (Artimuosiuose Rytuose) yra taip, kad vaikas išbėga į kiemą ir, jei randa kokį pagalį ar gelžgalį, tai jam jis tampa pats geriausias žaislas“. Vyrauja supratimas, kad islamo religijos grėsmingumo suvokimas ugdomas nuo pat mažens, 15 metų kalama į galvą, kad kitatikiai yra blogi ir reikia juos žudyti. <...> Tokiu būdu formuojama vaiko pasaulėžiūra. Taigi, kitatikių žudymas pas juos yra normalu“, rėminamas priešiškus kitoniškumui ne tik iš vakarietiškos perspektyvos, bet ir Rytų.

Grėsmė pateikiama ir per tai, kad musulmonų migrant srautai į Europą rėminami kaip **islamiškos kultūros invazija**. Straipsniuose kuriama baimė per tai, kad musulmonai nepritaps prie vakarietiško kultūros, o norės integruoti savo musulmoniškas tradicijas „Skaičiuojama, kad jau šiame šimtmetyje kai kuriose buvusiose krikščioniškose Europos šalyse musulmonai sudarys daugiau nei pusę gyventojų. Logiška, kad tada jie pareikalaus to, ko norėjo britai Australijoje ar ispanai Amerikoje, – sukurti savo šalį su savo įstatymais.“. Taip kuriamas įvaizdis, kad musulmonų vienas iš siekių yra įkurti savo valstybę Europoje, tapti dominuojančia kultūra, pamažu silpstant europietiškajai.

Baimė kuriama ir per straipsniuose pateikimas **musulmonų savybes**. Musulmonai dažnai rėminami kaip kerštingi, neapykantos kupini rytiečiai „<...> tai buvo asmuo, persunktas neapykantos“. Straipsniuose pabrėžiama ir tai, kad musulmonai europiečiams pažįstami tik iš įsitvirtinusių įvaizdžių „mano mamytė arabus pažįsta tik iš prieškario šlagerio „Gražus Abdula – šaunus plėšikas“.“, kurie stereotipiškai musulmonus susieja su neigiamu kontekstu. Kuriamas įvaizdis, kad musulmonas neišsilavinęs, savo kultūroje užsisklendęs asmuo, kuris nepriima kitokių

tradicijų ir sunkiai integruojasi kitokiose vietose „<...>bando kalbinti ir vokiškai, ir angliškai, ir prancūziškai, rusiškai, tačiau kitų kalbų, nei arabų, ji nemoka.“. Žvelgiant iš žiniasklaidos perspektyvos musulmonai straipsniuose neretai sumenkinami, pateikiami žemesne rase „<...>viena vertus, Europą gali tūkstančiais kilometrų apgulti taborai klipatų, kuriuos reiks gelbėti<...>“, nevengiama „etikečių kljavimo“. Musulmonai dažnai rėminami kaip nuo civilizacijos nutolusi gentis „<...>visi gražiausi ir brangiausi dalykai, įskaitant vieną didžiausių civilizacijų žmonijos istorijoje, gali būti visiškai sunaikinti barbarų.“. Straipsniuose vaizduojama, kad tarp musulmono ir krikščionio vyrauja didžiulis kitoniškumas, kuris neleis skirtingoms kultūroms sutarti „<...>paprastas musulmonas nieko neišmano apie globalizaciją, sekuliarizaciją ar feminizmą „<...>tarp krikščionybės ir islamo tvyro didelė praraja<...>“ .Baimė keliama ir rėminant stiprų musulmonų religingumą „Religingų musulmonų vis labiau pastebima tarp jaunosios kartos atstovų, dažniausiai dėl nikabų, moterų veidą dengiančių šydu, dėvėjimo gatvėse ar kitose viešose vietose.“, dažnai religingumas tapatinamas su terorizmu, kuris vykdomas islamo šventojo karo vardu. Straipsniuose vyrauja stiprus etikečių kljavimas, musulmonai įvardijami kaip „babajai“ „<...>dirbantis 30-metis vyrukas („babajus“, bet labai normalus „babajus“), ieško lietuvių merginos<...>“, taip pat akivaizdus žmogiškumo sumenkinimas „<...>į telefono ekrane visu ūgiu pozuojančią, musulmonišką burką pasipuošusią žmogystą.“. Musulmonai įgauna ir „<...>diskutavo apie išpuolių prieš musulmonus planus, pastaruosius vadindami tarakonais.“ Baimę kelia ir tai, kad musulmonai yra vaizduojami kaip agresyvūs ir moterų negerbiančios „žvėrys“, kurie mėgaujasi smurtu ir visa tai daro dėl religijos „kol jis žalojo savo žmoną, kiti afganai egzekuciją tiesiog stebėjo.“. Pabrėžiamas itin aukštas vyrų statusas ir moterų žemos teisės „moteris turi klausyti vyro. Moteris neturi teisės išeiti iš namų neatsiklaususi savo vyro. Ji negali savo mamos aplankyti neatsiklaususi vyro“. Taip kuriama patriarchalinė sistema, kurioje vyras yra aukščiau moters ir su ja gali elgtis kaip nori „<...>ji buvo sumušta taip, kad kitą rytą į darbą ėjo, kaip pati prisipažino, cypdama iš skausmo.“.

Stipri baimė žiniasklaidoje kuriama ir per **dviejų civilizacijų priešišumą**. Europietiška kultūra, krikščionybė pateikiama kaip viršesnė nei islamo kultūra ir religija. Straipsniuose jaučiamos etnocentrizmo apraiškos, savo kultūros iškėlimas aukščiau kitos „Mes turėtume pripažinti savo kultūros pranašumą prieš tas, kurios pateisina žmonių žudymą Dievo vardu“. Musulmonai nėra laikomi lygerverčiais, kadangi į Europą dažnai atvyksta kaip migrantai, pabėgėliai, kurie tampa socialiai remtina grupe, todėl nėra priimama kaip lygiavertė grupė dominuojančiai. Išskiriami du pasauliai: musulmoniškas ir krikščioniškas, kurie žiniasklaidoje pateikiami kaip „jie“ ir „mes“ priešprieša „<...>musulmonų pasaulis yra nesuderinamas su

sukuliaria Europos bendruomene.”. Priešiškumas kuriamas ir tuo, kad Rytai nepriima ir smerkia vakarietišką modernizaciją, naująsias technologijas „Religiniai lyderiai smerkia technologijas iš Vakarų kaip mūsų moralinio supuvimo įrodymus, kurie nuodija ir jų jaunimo protus.”. Iš esmės, Vakarų ir Rytų priešiškumas yra įvardijamas kaip „<...> ne mūsų tarp Vakarų ir islamo, o „gėrio ir blogio kova“.”. Tokie kuriami įvaizdžiai sukuria visuomenėje nuomonę, kad islamas ir musulmonai, tai blogio nešėjai, grėsmė, o Vakarai ir krikščionybė, tai kas saugu ir patikima.

3.7.Tyrimo apibendrinimas

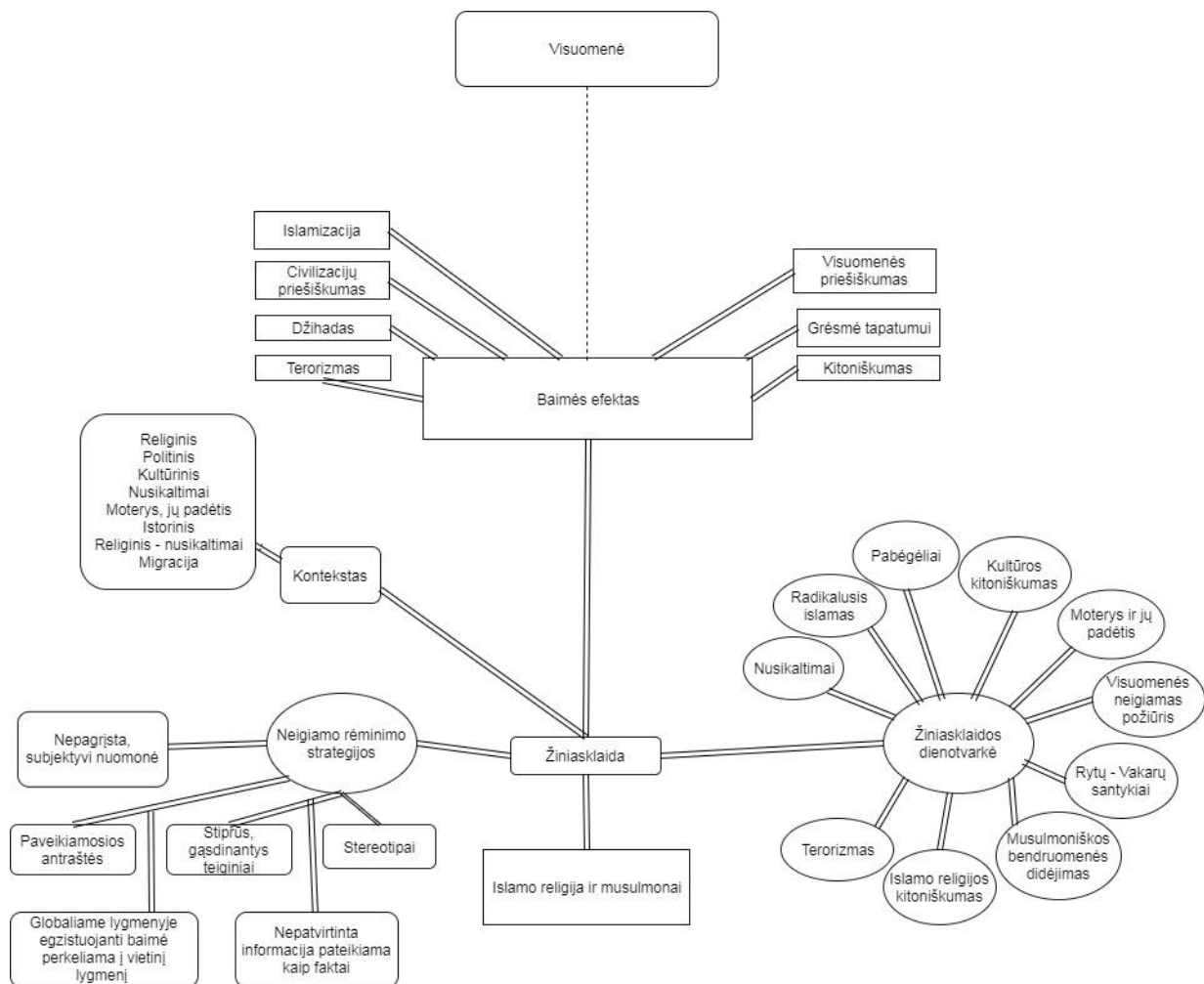
Atlikus Lietuvos naujienų portalų turinio analizę išaiškėjo, kad žiniasklaida kalbėdama apie islamo religiją ir musulmonus naudoja neigiamo rėminimo strategijas. Žiniasklaida pateikdama informaciją apie islamą ir šios religijos išpažinėjus naudoja paveikiamąsias antraštes, kurios skatina auditorijos susidomėjimą, kuris keliamas stipriais, gąsdinančiais teiginiais, būdvardžiais. Straipsniuose naudojami stereotipiniai išsireiškimai, kurie sieja musulmonus su terorizmu, kutūros kitoniškumu, vieno asmens savybė yra pritaikoma visai bendruomenei. Argumentacijai dažnai remiamasi visuomenės veikėjų, žurnalistų, politikų subjektyvia nuomone, kuri grindžiama ne asmenine patirtimi, bet medijų sudarytais vaizdiniais. Nepatvirtinta informacija pateikiama kaip faktai, kurie nėra pagrindžiami, o globaliame lygmenyje egzistuojanti baimė po teroristinių išpuolių, nusikaltimų perkeliama į vietinį Lietuvos lygmenį, nurodant potencialią grėsmę, kurios nėra.

Žiniasklaidos dienotvarkė nurodo ir temų svarbumą bei aktualumą, išskiria svarbiausias temas kalbant apie islamą ir musulmonus. Daugiausiai žiniasklaida informacijos pateikia islamo ir terorizmo tematikoje, taip kuriant islamo sąvoką tapačią terorizmui. Taip pat nemažai dėmesio skiriama islamo religijai, kuri rėminama kaip itin kitoniška ir priešiška krikščionybei. Nemažas dėmesys skiriamas pabrėžti musulmonų bendruomenių didėjimą Europoje, kuriant įvaizdį apie Europos islamizaciją. Neigiamai pateikiami Rytų-Vakarų santykiai, kuriais kuriama priešprieša tarp dviejų civilizacijų. Svarbią vietą žiniasklaidos dienotvarkėje užima nusikaltimų tematika, kurioje musulmonai siejami su žiauriais užpuolimais, moterų prievartavimu, smurtu šeimoje. Tematiškai dominuoja ir radikalusis islamas, kuris žiniaskladoje rėminamas kaip kraštutinių pažiūrų religija, kuri veda prie įvairių nusikaltimų, kurie demokratiškoje Europoje yra smerkiami. Tematiškai išskiriama ir moterų padėtis, vyrų dominavimas bei kultūros kitoniškumas, kuris neleidžia Europoje lengvai adaptuotis ir integruotis. Svarbia tema taip pat ir neigiamas visuomenės požiūris į musulmonus, kuriuo pateikiamos žmonių subjektyvios nuomonės, grįstos pažįstamų patirtimi arba stereotipiniais teiginiais. Taip pat pabėgėlių tematikoje žiniasklaida pateikia musulmonus kaip

priešus ir Rytų, kurie atneša didžiulę grėsmę Europai savo kitoniška kultūra, tradicijomis bei grėsminga religija.

Musulmonai ir islamas rėminami neigiamame kontekste. Daugiausiai straipsnių pateikiama religiniame kontekste, kuriame musulmonai vaizduojami kaip priešiškos ir grėsmingos religijos atstovai, vykdančys nusikaltimus dėl Alacho. Politinis kontekstas išsiskiria tuo, kad islamas rėminamas kaip politinė ideologija, kuri nesuderinama su demokratija. Islamas vaizduojamas ne tik kaip kultūrinė grėsmė, bet ir politinė, kurios ketinimai remiasi ne taikia politika, o kova su Vakarais. Kultūriniame kontekste pažymimas fizinis, kultūrinis, psichologinis, pasaulėžiūrų kitoniškumas bei nesuderinamumas. Daug straipsnių pateikiama nusikaltimų kontekste, kuris musulmonų tapatumą sieja su grėsme, neišsilavinimu ir tai, kad nusikaltimai vykdomi dėl religinių tikslų. Vyrauja ir moterų ir jų žemos padėties kontekstas, kuriame moterys pateikiamos kaip žeminamos, mušamos musulmonų vyrų, nelaimingos santuokos dėl kultūrinio ir religinio kitoniškumo. Istoriniame kontekste išryškėja, tai, kad šiandieniniam Rytų – Vakarų priešiškumui įtakos turi praeities nesutarimai bei vykę užkariavimai, dėl kurių viena ar kita pusė vis dar jaučia nuoskauda ir nori atsikovoti žemes ir dominuoti tam tikroje teritorijoje. Migracijos kontekste nurodoma, kad kartu su migrantais musulmonais į Europą atsikelia grėsmė, nesutarimai, baimė, problemos, kurias sukelia ne tik migrantai, bet ir kelia nesutarimus Europos bendruomenių viduje.

Žiniasklaida neigiamai rėmindama islamo religiją bei musulmonus ir nustatydamą, kokioms neigiamoms temoms daugiausiai verta skirti dėmesio sukuria baimės efektą, kuris paveikia visuomenę. Baimės efektas susideda iš to, kad visuomenė perima vaizdinius, kad islamo religija tolygi terorizmui, kuris vykdomas šventojo karo vardu prieš kitatikius. Taip pat žiniasklaidoje priešinant du pasaulius: europietišką ir rytietišką, sukuriama visuomenės žinojimas per konstrukciją „mes“ ir „jie“. „Mes“ nurodo saugumą, „jie“ grėsmę, kuri kyla europietiškam tapatumui, tradicijoms, kultūrai, saugumui. Neigiamai rėminamas Rytų kitoniškumas nurodo, kad musulmonai yra dehumanizuojami, kas neleidžia jiems sėkmingai integruotis į naujas europietiškas visuomenes. Baimė kuriama per islamizacijos grėsmę ir nurodomą Europos silpnėjimą bei nykimą, bei visuomenės nusistatymą prieš musulmonus, kuriems viso to kaltė yra priskiriama. Visuomenė perima žiniasklaidoje sukonstuojamą baimę, kurios pasekoje musulmonai ir islamas yra priimami priešišškai.

16 pav. Apibendrinamoji islamo religijos ir musulmonų neigiamo rėminimo ir baimės kėlimo schema Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje (sudaryta autorės remiantis tyrimu)

IŠVADOS

1. Išanalizavus mokslinę literatūrą apie islamofobijos sampratą ir neigiamo vaizdavimo kilmę paaiškėjo, kad priešiškus ir baimės Rytų kraštams kyla dėl islamofobijos ankstyvosios ir vėlyvosios fazės veiksmų. Ankstyvojoje fazėje atsiranda skirstymas „mes-savi“ (Europa) ir „jie-svetimi“ (Artimieji Rytai). Toks skirstymas kyla dėl Vakarų kolonijinių ambicijų, Rytai suvokiami kaip necivilizuotas, egzotiškas ir pavaldus regionas. Toks suvokimas atsiranda iš etnocentristinių ir eurocentristinių pažiūrų, dėl kurių Rytų civilizacija yra sumenkinama ir nepripažįstama kaip lygiavertė civilizacija europietiskajai tiek kultūriniu, tiek religiniu, tiek politiniu aspektu. Neigiamam Rytų kultūros suvokimui įtakos turi ir tai, kad Vakaruose Rytų civilizacija buvo romantizuojama ir visuomenei pateikiami stereotipiški, egzotiški barbarų įvaizdžiai, kurie likę iki šiol. Vėlyvojoje fazėje neigiamas vaizdavimas kyla dėl neigiamo ir paviršutiniško musulmonų vaizdavimo medijose bei jų tapatumo kūrimo per islamo religiją, kuri siejama su terorizmu ir grėsme.
2. Žiniasklaida pateikdama naujienas apie musulmonus ir islamo religiją jas atrenka, atsižvelgdama į tai, kas labiausiai sudomina ir pritraukia auditorijos dėmesį, kas neleidžia susiformuoti teisingam situacijos ar problemos vertinimui. Dažniausiai įvairiapusė informacija apie musulmonus gaunama iš užsienio žiniasklaidos, o Lietuvoje pateikiamos patrauklios, sensacingos temos, kurios leidžia žiniasklaidai suburti didesnę skaitytojų ratą ir išlaikyti bei kelti naujienų portalų reitingus. Pačios naujienos taip pat yra veikiamos žurnalistų, redaktorių subjektyvaus požiūrio, naudojama nepagrįsta, asmeninė visuomenės veikėjų nuomonė.
3. Tolimas Rytų kitoniškumas visuomenei dažniausiai yra pažįstamas per žiniasklaidą, kuri kalbėdama apie musulmonus ir islamo religiją naudoja stereotipinius supaprastintus įvaizdžius, taip visuomenei lengviau perimant informaciją. Stereotipiniai įvaizdžiai žiniasklaidoje apibūdina visą musulmonų bendruomenę, neišskiriant kiekvieno asmens individualumo, taip vyraujančius stereotipus apie musulmonus pritaikant visai islamiškai kultūrai. Visuomenė perima žiniasklaidos sukonstruotą socialinę tikrovę kaip realybę, kuria vadovaujasi susidurdama su islamo religija ir musulmonais. Žiniasklaida, pateikdama neigtyvų turinį ir vertinimą Rytų religijos, kultūros bei gyventojų atžvilgiu, formuoja išankstinį nusistatymą bei nepakantumą kitoniškumui.

4. Pateikiant naujienas apie musulmonus tampa svarbios žiniasklaidos rėminimo ir dienotvarkės nustatymo poveikio teorijos. Išanalizavus mokslinę literatūrą paaiškėjo, kad žiniasklaidos rėminimas suformuoja visuomenės požiūrį musulmonų atžvilgiu, kuris dažniausiai remiasi „etikečių kljavimu“, o žiniasklaidos dienotvarkė, skirdama daugiau dėmesio vienoms temoms, nei kitoms nurodo, visuomenei, kokios temos apie islamą ir musulmonus yra aktualiausios. Išanalizavus straipsnius paaiškėjo, kad islamo religija dažniausiai yra rėminama terorizmo, kitoniškumo ir nusikaltimų kontekstuose, skiriant šioms temoms daugiausiai dėmesio.
5. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad islamo religijos baimė keliama Lietuvos žiniasklaidai daugiausiai dėmesio skiriant terorizmo, nusikaltimų, kultūros ir religijos kitoniškumo, musulmonų bendruomenių didėjimo, radikalizmo, visuomenės neigiamo požiūrio, Rytų-Vakarų santykių temoms. Šiose temos rėminamos naudojant nepagrįstą nuomonės lyderių nuomonę, paveikiamąsias antraštes, gąsdinančius teiginius, visuomenėje įsitvirtinusius stereotipus. Taip pat naudojama nepatvirtinta informacija, kuri pateikiama kaip faktai, o globaliame lygmenyje egzistuojanti baimė perkeliama į vietinį Lietuvos lygmenį, taip rėminant musulmonus ir islamo religiją kaip artimą grėsmę.
6. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad žiniasklaidoje musulmonai yra rėminami kaip grėsmė Europos tautoms ir tapatumo išlikimui. Keliama baimė dėl musulmoniškų tautų invazijos ir dominavimo Europoje. Musulmonai vaizduojami kaip keliantys grėsmę europiečių gyvybei, kadangi jų dominavimas rėminamas per terorizmą ir įvairius nusikaltimus. Pavojingumo motyvai rėminami ir per asmenines musulmonų savybes, nes jie pateikiami kaip kerštingi, neapykantos kupini, savo kultūrą aukštinantys rytiečiai.
7. Dažniausiai Lietuvos naujienų portaluose apie musulmonus ir islamo religiją kalbama religiniame, politiniame, kultūrinio kitoniškumo ir nusikaltimų kontekste. Žiniasklaidoje musulmonų tapatumas siejamas su islamo religija, kuri rėminama kaip prievartos, smurto, terorizmo, grėsmės religija, o musulmonai Alacho pasiuntiniai, kurie atvyksta į Europą kova įtvirtinti ir plėsti savo politinių, kultūrinių, religinių pozicijų. Politiniame kontekste islamas rėminamas kaip politinė ideologija, kuri nesuderinama su Europos demokratine sistema. Kultūrinio kitoniškumo kontekste išryškinami fiziniai, kultūriniai, religiniai Vakarų ir Rytų skirtumai, musulmonai dažnai nužmoginami, lyginami su necivilizuotais barbarais, kuriems itin sunku integruotis civilizuotose Vakarų šalyse. Nusikaltimų kontekste musulmonai rėminami kaip nusikaltimų vykdytojai, kėlėjai, siejami su moterų prievarta ar smurtu prieš kitatikius dėl religinių sumetimų.

8. Žiniasklaida per neigiamą rėminimą ir skirdama dėmesį neigiamoms temoms sukuria islamo religijos ir musulmonų baimę visuomenei. Musulmonai visuomenei pateikiami kaip invazinė tauta, kurios siekis dominuoti Europoje, taip keliant grėsmę ir baimę europiečių tapatumo ir tautos išlikimui. Baimė kuriama ir priešinant Vakarų ir Rytų civilizacijas, išskiriant skirtumus tarp skirtingų tautų, kad Vakarai yra dominuojanti kultūra ir tauta, o Rytai yra civilizacija, kuri nutolusi nuo demokratiškų, šiuolaikinių sprendimų, pasaulėžiūros. Taip pat yra kuriamas priešiškas visuomenių įvaizdis tiek iš Rytų perspektyvos, tiek iš Vakarų. Baimė kuriama pateikiant islamo religiją kaip terorizmo, džihado sinonimą, taip sukuriant įvaizdį, kad islamas yra teroristų įrankis prieš taikius Europos gyventojus. Sukuriama baimė žiniasklaidoje yra perimama visuomenės, kuri skatina kultūrinės atskirtis ir priešiškumą prieš kitos kultūros atstovus, kurios pasekmės gali būti įvairios etninio nepakantumo formos.

REKOMENDACIJOS

Išanalizavus žiniasklaidos pateikiamą turinį apie musulmonus ir islamo religiją pateikiamos rekomendacijos Lietuvos interneto naujienų portalų redakcijoms:

1. Atsižvelgiant į tai, kad visuomenės žinojimas apie musulmonus ir islamą yra rėminamas per konstrukcijas „mes-Vakarai“, tai kas saugu ir „jie-Rytai“, tai kas grėsminga, siūloma vengti atskirtį keliančių junginių, taip mažinant Rytų ir Vakarų tarpusavio priešiško vaizdavimą. Rekomenduotina švelninti kultūrų kitoniškumo išskyrimą, vengti „etikečių klijavimo“. Svarbu turinyje mažinti etnocentrizmo ir eurocentrizmo apraiškas, kurios menkina Rytų civilizaciją ir jos gyventojus.
2. Internetinių naujienų portalų redakcijos turėtų atidžiau derinti straipsnių turiniuose pateikiamus visuomenės veikėjų pasisakymus, kurie turėtų būti pateikiami su patvirtintais faktais, o ne subjektyvia nuomone, kuri klaidina visuomenę. Straipsniuose turėtų būti daugiau islamo religijos ir Rytų kultūros specialistų pasisakymų.
3. Straipsniuose rekomenduotina neminėti galimos grėsmės Lietuvai, jeigu jos nėra. Stengtis Europoje vyraujančio chaoso neperteikti Lietuvos visuomenei per gąsdinančias antraštes, nurodant musulmonų invazijos grėsmę, kurios nėra. Svarbu išskirti ribą tarp emocionalaus ir racionalaus esamos situacijos vertinimo.
4. Rekomenduojama žiniasklaidai mažinti politinių teroristų grupuočių tapatinimą su islamo religija. Turinyje svarbu atskirti, kad teroristai yra organizacijos ar konkretūs asmenys, o ne islamo religija. Rekomenduojama atsižvelgti į sąvokų naudojimą, ypač radikalizmo, kadangi radikalūs gali būti žmonės, organizacijos, tačiau ne pačios religijos. Į tai svarbu atkreipti dėmesį, bandant išvengti faktų ir įvaizdžių iškraipymo.

Rekomendacijos valstybės ir kultūros organizacijoms:

1. Kultūros, valstybės organizacijos turėtų prisidėti prie kultūrinės atskirties mažinimo Lietuvos žiniasklaidoje. Organizacijos turėtų prisidėti prie žiniasklaidos turinio kūrimo, pateikdamos informaciją apie sėkmingą musulmonų integraciją. Pateikti šviečiamųjų straipsnių apie islamo kultūrą, religiją. Naudinga pateikti ir sėkmingas musulmonų integracijos istorijas Lietuvoje, kurti turinį apie totorių gyvenimą Lietuvoje ir sėkmingą prisitaikymą prie vakarietiškos kultūros.

2. Rekomenduotina šviesti Lietuvos visuomenę apie Rytų religiją, kultūrą ne tik per žiniasklaidos kanalus, bet ir kurti edukacines programas, išvykstatamuosius vizitus į mažesnius miestelius, siekiant supažindinti su Rytų kultūra, religija iš gerosios praktikos ir patirčių.

SAVOKŲ ŽODYNĖLIS

Islamas – monoteistinė religija, antra pagal dydį pasaulyje. Labiausiai paplitusi pietvakarių Azijoje ir šiaurės Afrikoje.

Islamofobija– baimė, kuri yra nukreipta į islamo religiją ir ją išpažįstančius asmenis. Taip pat išankstinis nusistatymas, neapykanta islamo kultūrai, politikai ir religijai.

Medija – komunikacijos kanalai perduodantys informaciją masinei auditorijai.

Musulmonas – islamo religijos išpažinėjas, tikintis Alachu ir pranašu Mahometu.

Socialinė tikrovė – žiniasklaidos konstruojama tikrovė, kuri visuomenei atrodo priimtina kaip suprantama realybė.

Stereotipas – per ilgą laiko tarpą visuomenėje įsivyravusi nuomonė, kuri dažniausiai paremta ne asmeniniu žmogaus pažinimu, bet kliaujantis tarpiniais objektais. Tas pats įvaizdis yra pritaikomas asmeniui ar asmenų grupei, neatsižvelgiant į individualumą ir išskirtinius bruožus.

Terorizmas – organizuotų grupuočių arba jų pasiuntinių įvykdomi išpuoliai siekiant ideologinių tikslų, norint įbauginti civilius gyventojus.

Viešoji nuomonė – visuomenėje vyraujanti labiausiai paplitusi nuomonė tam tikros problematikos atžvilgiu.

LITERATŪRA

1. Altheide, L. D. 2009. *Terror post 9/11 and the Media*. New York, Peter Lang.
2. Anwar, M. 2008. „Muslims in Western States: The British Experience and the Way Forward“, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 28(1): 125-137.
3. Beresnevičiūtė; Frėjūtė-Rakauskienė. 2006. „Etninė tematika ir nepakantumas Lietuvos žiniasklaidoje: dienraščio analizė“, *Etniškumo studijos*, 1: 19-44.
4. Berger, T.; Luckmann, P. 1999. *Socialinis tikrovės konstravimas: žinojimo sociologijos traktatas*. Vilnius, Pradai.
5. Besova, A. A.; Cooley, C.S. 2009. „Foreign News and Public Opinion: Attribute Agenda-Setting Theory Revisited“, *Ecquid Novi: African Journalism Studies*, 30(2): 219-242.
6. Blažytė, G. 2015. „Visuomenės nuostatos imigracijos atžvilgiu ir jų atsiradimo prielaidos“, *Etniškumo studijos*, 1: 107-134.
7. Buijs, J. F. 2009. „Muslims in the Netherlands: Social and Political Developments after 9/11“, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 35(3): 421-438.
8. Dearing, W. G.; Rogers, M. E. 1996. *Agenda-Setting*. London; New Delhi, Sage.
9. Dogan, R. 2015. „Global Terrorism and Islamic Radicalization: Analysis from Fethullah Gülen's Perspective“, *The International Journal of Religion and Spirituality in Society*, 6(1): 71-85.
10. el-Aswad, el-S. 2013. „Images of Muslims in Western Scholarship and Media after 9/11“, *Digest of Middle East Studies*, 22(1): 39-56.
11. Entman, M. R. 1993. „Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm“, *Journal of Communication*, 43(4): 51-58.
12. Frėjūtė-Rakauskienė, M. 2009. „Etninis nepakantumas Lietuvos spaudoje“, *Etniškumo studijos*, 1: 4-207.
13. Frėjūtė-Rakauskienė, M. 2012. „Lietuvos spauda ir visuomenės nuostatos apie rusų, ukrainiečių bei baltarusių etnines grupes ir naujuosius imigrantus“, *Etniškumo studijos*, 1(2): 71-102.
14. Gabriel, M. 2002. *Islam and terrorism*. Florida, FrontLine.
15. Gerhards, J; Rucht, D. 1992. „Mesomobilization: Organizing and Framing in Two Protest Campaigns in West Germany“, *American Journal of Sociology*, 98 (3): 555-595.
16. Grosfoguel, R. 2011. „World-Systems Analysis in the Context of Transmodernity, Border Thinking, and Global Coloniality.“ *Review*, 9(2): 167-187.

17. Harcup, T; O'Neill, D. 2001. „What is News? Galtung and Ruge revisited“, *Journalism Studies*, 2(2): 261-280.
18. Hoffman, H.E.; Glynn, J. G.; Huge, E. M.; Sietman, B.R.; Thomson, T. 2007. „THE ROLE OF COMMUNICATION IN PUBLIC OPINION PROCESSES: UNDERSTANDING THE IMPACTS OF INTRAPERSONAL, MEDIA, AND SOCIAL FILTERS“, *International Journal of Public Opinion Research*, 19(3):287-312.
19. Yusof, H.S.;Hassan, F.;Hassan, S.;Osman, N. M. 2013. „THE FRAMING OF INTERNATIONAL MEDIA ON ISLAM AND TERRORISM“, *European Scientific Journal*, 9(8):104-121.
20. Juraitė, K. 2000. „Žiniasklaida ir visuomenės susirūpinimas ekologinėmis problemomis“, *Filosofija, sociologija*, 4: 49-56.
21. Kabir, N. 2006. „Representation of Islam and Muslims in the Australian Media, 2001- 2005“, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 26(3): 313-328.
22. Kabir, N. 2006. „Representation of Islam and Muslims in the Australian Media, 2001–2005“, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 26(3): 313-328.
23. Kabir, N. S.; Hamid, O. M. 2015. „Muslims in Western Media: New Zealand Newspapers' Construction of 2006 Terror Plot at Heathrow Airport and Beyond“, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 35(4): 469-485.
24. Kaya, S. 2015.„Islamophobia in Western Europe: A Comparative, Multilevel Study“, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 35(3):450-465.
25. Kardelis, K. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*, 2006, Šiauliai: Liucilijus.
26. Lathion ,S. 2015. „Fight Islamophobia in Europe? Less Islam and Muslims and More Citizenship!“, *Islam and Christian–Muslim Relations*, 26(2): 133-144.
27. Lippmann, W. 1998. *PUBLIC OPINION*, New Brunswick; London, Transaction Publishers.
28. McCombs, E. M.; Shaw L. D. 1972. „The Agenda- Setting Function of Mass Media“, *The Public Opinion Quarterly*, 36(2): 176- 187.
29. McQuail, D. 2010. *Mass Communication Theory*. 6th ed. London, Sage.
30. Mengstie, S. 2011. „Constructions of “otherness” and the role of education: The case of Ethiopi“, *Journal of Education Culture and Society*, 2: 7-15.
31. Mythen, G.; Walklate, S.; Khan, F. 2009.,, ‘ I’M A MUSLIM, BUT I’M NOT A TERRORIST’: VICTIMIZATION, RISKY IDENTITIES AND THE PERFORMANCE OF SAFETY“, *BRIT.J.CRIMINOL*, 49: 736-754

32. Mucundorfeanu, M.; Vana, T.G. 2012. „AGENDA SETTING, FRAMING, PRINTING: MEDIA EFFECTS ANALYSIS IN ROMANIA“, *Revista de Management ci Inginerie Económica*, 11(2): 189-200.
33. Narayana, U.; Kapur, P. 2011. „Indian Media Framing of the Image of Muslims“, *MEDIA ASIA*, 38(3): 153-162.
34. Noelle-Neumann, E. 1974. „The spiral of silence: a theory of public opinion“, *Journal of Communication*, 24 (2): 43–51.
35. Nurullah, S. A. 2010. „Portrayal of Muslims in the media: “24” and the ‘Othering’ process“, *International Journal of Human Sciences*, 7(1): 1027-1044.
36. Ožalas, A. 2005. „Internetinė žiniasklaida masinės komunikacijos teorijų aspektu“, *INFORMACIJOS MOKSLAI*, 33: 138-149.
37. Petrušauskaitė V. 2013. „Etninės ir socialinės grupės Lietuvoje: visuomenės nuostatos ir jų kaita 2013 m.“, *Etniškumo studijos*, 2: 180-191.
38. Pilinkaitė Sotirovič, V., Žibas, K. 2011. „Etninės ir socialinės grupės Lietuvoje: visuomenės nuostatos ir jų kaita“, *Etniškumo studijos*, 1(2): 136-154.
39. Pruskus, V. 2010. „Stereotipai ir jų devizualizacija tarpkultūrinėje komunikacijoje“, *FILOSOFIJA, SOCIOLOGIJA*, 21(1): 29-36.
40. Rogan, G, R. 2006. „Conflict Framing Categories Revisited“, *Communication Quarterly*, 54(2): 157-173.
41. Saidas, W. E. 2006. *Orientalizmas*. Vilnius, Apostrofa.
42. Saleem, N. 2007. „U.S. Media Framing of Foreign Countries Image: An Analytical Perspective“, *Canadian Journal of Media Studies*, 2(1): 130-161.
43. Watson, J. 1998. *Media communication – an introduction to theory and process*. London, Palgrave Macmillan.

ILIUSTRACIJOS

Paveikslai

1 pav. Islamofobijos samprata ir sąajos	15
2 pav. Whito naujienų atrankos proceso modelis	19
3 pav. Autorės sudaryta schema islamo tematika pagal Whito naujienų atrankos proceso modelį...	19
4 pav. Pagrindiniai dienotvarkės nustatymo proceso komponentai.....	21
5 pav. Žiniasklaida ir viešosios nuomonės formavimas.....	26
6 pav. Apibendrinamoji žiniasklaidos kaip islamo baimės kėlėjos schema.....	29
7 pav. Apibendrinamoji žiniasklaidos kaip islamo baimės kėlėjos schema.....	31
8 pav. Straipsnių antraščių stiliaus pasiskirstymas Lietuvos naujienų portaluose.....	35
9 pav. Straipsnių antraščių ypatybių pasiskirstymas Lietuvos naujienų portaluose.....	36
10 pav. Straipsnių antraštėse keliami baimės aspektai.....	38
11 pav. Straipsnių pobūdis.....	39
12 pav. Straipsnių žanrai.....	41
13 pav. Straipsnių apimtis.....	44
14 pav. Straipsnių teminis lygmuo.....	53
15 pav. Straipsnių rėminimo būdas.....	54
16 pav. Apibendrinamoji islamo religijos ir musulmonų neigiamo rėminimo ir baimės kėlimo schema Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje.....	64

Lentelės

1 lentelė. Temų pasiskirstymas straipsniuose.....	51
2 lentelė. Kontekstas, kuriame pateikiami musulmonai ir islamo religija.....	59

PRIEDAI

1 PRIEDAS. TYRIMUI ATRINKTŲ STRAIPSNIŲ SĄRAŠAS

1. Urbonaitė-Vainienė, I., Samoškaitė E. 2015.01.14. „Dešimtys tūkstančių atsiverčia į islamą: ar tai Vakarų agonija“
<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/desimtys-tukstanciu-atsivercia-i-islama-ar-tai-vakaru-agonija.d?id=66892226>
2. ELTA. 2015.06.17. „Apklausa: britams islamas asocijuojasi su terorizmu“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/apklausa-britams-islam-asocijuojasi-su-terorizmu.d?id=68270864FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
3. lrt.lt. 2017.06.09. „Vakarai nieko neišmano apie radikalųjį islamą – ir tai turi keistis“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/vakarai-nieko-neismo-apie-radikaluji-islama-ir-tai-turi-keistis.d?id=74889352FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
4. Trimakas, R. 2016.06.16. „R. Trimakas. Islamas niekuo dėtas?“
<https://www.delfi.lt/archive/r-trimakas-islam-as-niekuo-detas.d?id=71568236>
5. Navys, A. 2015.11.27. A. „Navys. Nekaltas islamas“
<https://www.delfi.lt/archive/a-navys-nekaltas-islam-as.d?id=69651870>
6. Masiulis, K. 2016.04.04. „K. Masiulis. Islamo minkštoji galia daug stipresnė nei teroristų bombos“
<https://www.delfi.lt/news/ringas/politics/k-masiulis-islamo-minkstoji-galia-daug-stipresnei-teroristu-bombos.d?id=70890568FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
7. Delfi. 2015.11.18. „Islamo valstybės“ budelio gyvenimas ir mirtis“
<https://www.delfi.lt/vyriskai/skaitiniai/karo-laukas/islamo-valstybes-budelio-gyvenimas-ir-mirtis.d?id=69607366>
8. Delfi. 2015.11.08. „Islamo valstybė“: nukirsdintos galvos, fanatizmas ir sekso vergės“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/reuters-patvirtino-uzbekistano-prezidentas-i-karimovas-mire.d?id=72195838>
9. Paškevičiūtė, J. 2015.04.04. „Prieš „Islamo valstybę“ - vienas galingiausių ginklų pasaulyje“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/pries-islamo-valstybe-vienas-galingiausiu-ginklu-pasaulyje.d?id=67628202FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
10. Saldžiūnas, V. 2015.10.19. „V. Saldžiūnas. Vakarai kol kas bejėgiai prieš Islamo valstybės ambicijas“
<https://www.delfi.lt/archive/v-saldziunas-vakarai-kol-kas-bejegiai-pries-islamo-valstybes-ambicijas.d?id=69245996FirefoxHTML\Shell\Open\Command>

11. Delfi. 2016.02.18. „Islamo valstybės“ bausmė peržengė sveiko proto ribas”
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/islamo-valstybes-bausme-perzenge-sveiko-proto-ribas.d?id=70449442FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
12. Urbonaitė-Vainienė, I. 2015.11.17. „Atsakas „Islamo valstybei“: koks apsigavimas”
<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/atsakas-islamo-valstybei-koks-apsigavimas.d?id=69595582FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
13. Delfi. 2015.11.07. „Žiniasklaida: kartu su pabėgėliais į Europą prasmuko tūkstančiai „Islamo valstybės“ kovotojų”
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/ziniasklaida-kartu-su-pabegeliais-i-europa-prasmuko-tukstanciai-islamo-valstybes-kovotoju.d?id=68930198FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
14. Zingeris, M. 2015.09.11. „M. Zingeris. Europa atkeltais vartais ar islamo invazija?”
<https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/m-zingeris-europa-atkeltais-vartais-ar-islamo-invazija.d?id=68979868FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
15. BNS. 2016.06.06. „Orlando žudikas: Amerika ir Rusija, liaukitės bombardavusios „Islamo valstybę“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/orlando-zudikas-amerika-ir-rusija-liaukites-bombardavusios-islamo-valstybe.d?id=71571054FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
16. BNS. 2017.03.23. „Vokietijoje uždrausta viena islamo įstaiga dėl raginimų žudyti kitatikius“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/vokietijoje-uzdrausta-viena-islamo-istaiga-del-raginiu-zudyti-kitatikius.d?id=74148362FirefoxHTML\Shell\Open\Command>
17. Saldžiūnas, V. 2017.04.04. „VSD: Lietuvoje sulaikytas „Islamo valstybės“ rėmėjas, stebima dešimtys asmenų“
<https://www.delfi.lt/news/daily/medijos-karas-propaganda/vsd-lietuvoje-sulaikytas-islamo-valstybes-remejas-stebima-desimtys-asmenu.d?id=74248484>
18. Viluckas, T. 2017.11.07. „Tomas Viluckas: Europos saulėlydis ir islamas“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/tomas-viluckas-europos-saulelydis-ir-islam-500-849964>
19. Ramanauskas, P. 2017.04.04. „Kodėl pabėgėliai ir islamas atsidūrė LRT serialo „Giminės“ autorių taikinyje?”
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/kodel-pabegeliai-ir-islam-atsidure-lrt-serialo-gimines-autoriu-taikinyje-56-778284>
20. 15min. 2016.04.25. „Vokietijoje gyvenantis egiptietis rašytojas: „Islamą nėra taikos religija“

- <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vokietijoje-gyvenantis-egiptietis-intelektualas-islam-nera-taikos-religija-57-616823>
21. Viluckas, T. 2015.11.19. „Tomas Viluckas: Islame yra užkoduotas iracionalumo dėsnis“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/tomas-viluckas-islame-yra-uzkoduotas-iracionalumo-desnis-500-543707>
22. BNS. 2017.05.22. „D.Trumpas ragino Artimųjų Rytų valstybes išrauti su šaknimis „islamo ekstremizmą““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/d-trumpas-ragino-artimuju-rytu-valstybes-israuti-su-saknimis-islamo-ekstremizma-57-800900>
23. BNS. 2015.11.13. „Rytų Europą drebino demonstracijos prieš pabėgėlius: „Islamas bus Europos mirtis““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rytu-europa-drebino-demonstracijos-pries-pabegelius-islam-bus-europos-mirtis-57-527647>
24. 15min. 2015.12.10. „Buvęs Australijos premjeras Tony Abbottas: „Turi pasikeisti islamas, o ne mes““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/buves-australijos-premjeras-tony-abbottas-turi-pasikeisti-islam-o-ne-mes-57-553165>
25. 15min. 2016.01.21. „Saudo Arabijos muftijus: islamas draudžia šachmatus“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/saudo-arabijos-muftijus-islam-draudzia-sachmatus-57-570865>
26. 15min. 2017.02.21. „Turkijos mokyklos: daugiau R.T.Erdogano ir daugiau islamo“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/turkijos-mokyklos-daugiau-r-t-erdogano-ir-daugiau-islamo-57-756720>
27. BNS. 2016.04.18. „Politinę audrą Vokietijoje sukėlė politikai, pareiškę, kad islamas nesuderinamas su šalies vertybėmis“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/politine-audra-vokietijoje-sukele-politikai-pareiske-kad-islam-nesuderinamas-su-salies-vertybemis-57-613129>
28. 15min. 2015.06.10. „Čečėnų žinutė „Islamo valstybės“ teroristams: „Laukiame jūsų Grozne““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/cecenu-zinute-islamo-valstybes-teroristams-laukiame-jusu-grozne-57-508699>
29. BNS. 2017.01.14. „Ispanijoje ir Vengrijoje suimti penki ryšiais su „Islamo valstybe“ įtariamais asmenys“

- <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/ispanijoje-ir-vengrijoje-suimti-penki-ryisiais-su-islamo-valstybe-itariami-asmenys-57-740618>
30. BNS. 2015.10.15. „Turkijos premjeras susimovė – pareiškė, kad turkiškas islamas 360 laipsnių skiriasi nuo „Islamo valstybės““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/turkijos-premjeras-susimove-pareiske-kad-turkiskas-islam-360-laipsniu-skiriasi-nuo-is-57-534430>
31. 15min. 2017.01.16. „Sujudimas Austrijoje: kraštutiniai dešinieji siūlo drausti islamą“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/sujudimas-austrijoje-kraštutiniai-desinieji-siulo-drausti-islama-57-741350>
32. 15min. 2015.12.09. „Rusija išleido instrukciją, turinčią apsaugoti nuo „Islamo valstybės“ verbavimo“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/rusija-isleido-instrukcija-turincia-apsaugoti-nuo-islamo-valstybes-verbavimo-57-552449>
33. BNS, 15min. 2017.11.15. „Atsakomybę už išpuolį Londono metro prisiėmė „Islamo valstybė““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/londono-metro-traukinyje-nugriaudejo-sprogimas-kalbama-apie-chemines-medziagas-57-853828>
34. BNS. 2017.05.23. „Floridoje į islamą atsivertęs jaunuolis kaltinamas nužudęs du neonacius“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/floridoje-i-islama-atsivertes-jaunuolis-kaltinamas-nuzudes-du-neonacius-57-801444>
35. 15min. 2016.12.04. „Merginą įsimylėjęs amerikietis ruošėsi keliauti į Siriją ir prisidėti prie „Islamo valstybės““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/mergina-isimylejes-amerikietis-ruosesi-skristi-i-sirija-ir-prisideti-prie-islamo-valstybes-57-721542>
36. 15min. 2015.02.04. „Smūgis Vokietijos žvalgybai: išaiškintas joje dirbęs islamo radikalas“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/smugis-vokietijos-zvalgybai-isaiskintas-joje-dirbes-islamo-radikalas-57-719716>
37. lrt.lt. 2016.08.02., Prancūzijos valdžia ėmėsi reformuoti vyriausybės ir islamo santykius“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/prancuzijos-valdzia-emesi-reformuoti-vyriausybes-ir-islamo-santykius-57-663571>
38. tv3.lt. 2017.09.18. „Vokietijoje pristatyta antiislamiška programa: islamas nesuderinamas su demokratija“ <https://www.tv3.lt/naujiena/925836/vokietijoje-pristatyta-antiislamiska-programa-islam-nesuderinamas-su-demokratija>

39. Praninskas, A. 2015.02.07. „Islamas Prancūzijoje: skaičiai ir faktai“
<https://www.tv3.lt/naujiena/823919/islamas-prancuzijoje-skaiciai-ir-faktai>
40. Kazlauskaitė, I. 2015.11.03. „Politologas: islamas ir krikščionybė sugyventi negali“
<https://www.tv3.lt/naujiena/851167/politologas-islamais-ir-krikscionybe-sugyventi-negali>
41. tv3.lt. 2017.09.14. „Tuniso moterims musulmonėms – galimybė rinktis“
<https://www.tv3.lt/naujiena/925409/tuniso-moterims-musulmonems-galimybė-rinktis>
42. tv3.lt. 2017.03.06. „Islamas taps populiariausia religija daug greičiau, negu buvo manyta“
<https://www.tv3.lt/naujiena/902286/islamas-taps-populiariausia-religija-daug-greiciau-negu-buvo-manyta>
43. tv3.lt. 2017.08.03. „Norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis“
<https://www.tv3.lt/naujiena/920267/norvegu-nacionalistai-suzibejo-intelektu-supainiojo-autobusu-kreslus-su-burkomis>
44. 15min. 2015.02.04. „Pentagonas įvardino tris didžiausias grėsmes JAV: islamo radikalai, Rusija ir Kinija“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/pentagonas-ivardino-tris-didziausias-gresmes-jav-islamo-radikalai-rusija-ir-kinija-57-482949>
45. tv3.lt . 2017.08.27. „Per Europą sėlinantis džihadas“
<https://www.tv3.lt/naujiena/922513/per-europa-selinantis-dzhihadas>
46. tv3.lt . 2017.08.23. „Charlie Hebdo“ kritikuojamas dėl karikatūros apie teroro aktą Barselonoje“
<https://www.tv3.lt/naujiena/922643/charlie-hebdo-kritikuojamas-del-karikatuuros-apie-teroro-akta-barselonoje>
47. tv3.lt . 2017.08.13. „Pražūtinga Europos „savižudybė“: Lietuvai – liūdna žinia“
<https://www.tv3.lt/naujiena/921558/prazutinga-europos-savizudybe-lietuvai-liudna-zinia>
48. tv3.lt . 2017.08.03. „Kodėl musulmonai iš tikrųjų nevalgo kiaulienos?“
<https://www.tv3.lt/naujiena/920389/kodel-musulmonai-is-tikruju-nevalgo-kiaulienos>
49. tv3.lt . 2017.07.16. „Susituokė pirmasis gėjus musulmonas: patyčios, grasinimai ir pagaliau rasta meilė“
<https://www.tv3.lt/naujiena/918070/susituoke-pirmasis-gejus-musulmonas-patycios-grasinimai-ir-pagaliau-rasta-meile>
50. BNS. 2016.08.17. „Rusijos islamo atstovas šokiravo visuomenę savo pareiškimu“
<https://www.tv3.lt/naujiena/880433/rusijos-islamo-atstovas-sokiravo-visuomene-savo-pareiskimu>

51. BNS. 2016.04.07. „Teroras Banladeše: už žinutę „Facebook“ prieš islamą buvo žiauriai nužudytas studentas“
<https://www.tv3.lt/naujiena/866670/teroras-banladese-uz-zinute-facebook-pries-islama-buvo-ziauriai-nuzudytas-studentas>
52. tv3.lt. 2015.12.13. „Politologas Mindaugas Puidokas: kokį pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?“
<https://www.tv3.lt/naujiena/855022/politologas-mindaugas-puidokas-koki-pavoju-islamo-valstybe-kelia-europai-ir-lietuvai>
53. Praninskas, A. 2015.01.17. „Teroristų išpuoliai Paryžiuje kitu žvilgsniu“
<https://www.tv3.lt/naujiena/821522/teroristu-ispuoliai-paryziuje-kitu-zvilgsniu>
54. tv3.lt. 2016.11.27. „Kita islamą išpažįstančiųjų pusė: pusnuogės merginos, vakarėliai ir turtai“
<https://www.tv3.lt/naujiena/891580/kita-islama-ispazistanciju-puse-pusnuoges-merginos-vakareliai-ir-turtai>
55. lrytas.lt. 2017.05.23. „Algirdas Kaušpėdas: „Mūsų laisvė – pavojuje“
<http://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/2017/05/23/news/algirdas-kauspedas-musu-laisve-pavojuje-1339921>
56. lrytas.lt. 2017.04.03. „Nuo paprasto berniuko iki „Islamo valstybės“ kovotojo: „Nesu belgas, esu musulmonas“
<http://pasaulis.lrytas.lt/konfliktai-ir-saugumas/2017/04/03/news/nuo-paprasto-berniuko-iki-islamo-valstybes-kovotojo-nesu-belgas-esu-musulmonas-712009/>
57. lrytas.lt, ELTA. 2017.02.13. „Musulmonai sukilo prieš Valentino dieną: draudimai Pakistane, protestai Indonezijoje“
<http://pasaulis.lrytas.lt/marga-planeta/2017/02/13/news/musulmonai-sukilo-pries-valentino-diena-draudimai-pakistane-protestai-indonezijoje-640978/>
58. lrytas.lt. 2017.02.12. „Protestai nepadėjo: Iranas visas šachmatininkes apgobė skaromis“
<http://sportas.lrytas.lt/startai/2017/02/12/news/protestai-nepadejo-iranas-visas-sachmatininkes-apgobe-skaromis-649359/>
59. BNS, AFP, lrytas.lt. 2017.02.03. „Donaldas Trumpas ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje“
<http://pasaulis.lrytas.lt/konfliktai-ir-saugumas/2017/02/03/news/donaldas-trumpas-ragina-jav-ateiti-i-prota-po-ispuolio-paryziuje-661679/>
60. Drukteinis, G. 2017.01.06. „Saudo Arabijoje gyvenanti lietuvė – apie moterų teises, darbus ir užmėtymą akmenimis“

- <http://stilius.lrytas.lt/atvirai/2017/01/06/news/saudo-arabijoje-gyvenanti-lietuve-apie-moteru-teises-darbus-ir-uzmetyma-akmenimis-701960/>
61. BNS. 2016.03.15. „Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/toronte-du-zmones-subades-musulmonas-alachas-liepe-man-zudyti.d?id=70703640>
62. Delfi, BNS. 2015.07.17. „JAV ieško atsakymų, kodėl jaunas musulmonas paleido kulku seriją kariuomenės centruose“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/jav-iesko-atsakymu-kodel-jaunas-musulmonas-paleido-kulku-serija-kariuomenes-centruose.d?id=68506432>
63. Delfi. 2016.02.19. „V. Budraitytė: laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna“
<https://www.delfi.lt/veidai/eteris/v-budraityte-laimingu-santykiu-tarp-lietuviu-ir-musulmonu-nebuna.d?id=70454914>
64. Urbonaitė-Vainienė, I. 2016.02.01. „Z. Čepaitė: lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi“
<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/z-cepaite-lietuviams-musulmonai-baisus-kaip-ir-jiems-lietuviai-siaubingi.d?id=69651448>
65. Saulytis, G. 2015.07.26. „G. Saulytis. Kodėl krikščionys tampa musulmonais, o ne atvirkščiai? “
<https://www.delfi.lt/archive/g-saulytis-kodel-krikscionys-tampa-musulmonais-o-ne-atvirksciai.d?id=68539534>
66. Tiškevič, B. 2017.02.02. „Beata Tiškevič: Aš ištekėjau už musulmono“
<https://www.15min.lt/gyvenimas/naujiena/pokalbiai/beata-tiskevic-as-istekejau-uz-musulmono-1040-748742>
67. Limontaitė, S. 2016.01.04. „Musulmonas ieško žmonos: Lietuvės vilioja burkomis ir dukterų nuotraukomis“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/emigrantai/musulmonas-iesko-zmonos-lietuves-vilioja-burkomis-ir-dukteru-nuotraukomis-i-592-562913>
68. BNS, 2015.09.23. „Kalėjimo karceryje melstis negalėjęs musulmonas kreipėsi į lygių galimybių kontrolierių“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/kalejimo-karceryje-melstis-negalejes-musulmonas-kreipesi-i-lygiu-galimybiu-kontrolieriu-56-529673>
69. 15min. 2017.03.14. „Prieš rinkimus Nyderlanduose – svarstymai apie šalies musulmonus“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/pries-rinkimus-nyderlanduose-svarstymai-apie-salies-musulmonus-57-768702>

70. 15min. 2017.01.07. „Lenkijoje daugėja rasistinių išpuolių: mušami musulmonai, niokojamos kebabinės“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/lenkijoje-daugeja-rasistiniu-ispuoliu-musami-musulmonai-niokojamos-kebabines-57-737234>
71. 15min. 2016.01.20. „Britų teisėsaugą ant kojų sukėlė musulmonas berniukas, rašinėlyje parašęs, kad gyvena „teroristiniame“ name“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/britu-teisesauga-ant-koju-sukele-musulmonas-berniukas-rasinelyje-parases-kad-gyvena-teroristiniame-name-57-570275>
72. Limontaitė, S. 2015.12.07. „Didžiosios Britanijos lietuviai: „Musulmonai teroristų bijo taip pat kaip mes““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/emigrantai/didziosios-britanijos-lietuviai-musulmonai-teoristu-bijo-taip-pat-kaip-mes-592-549563>
73. Chradasevičius, S. 2017.08.29. „Į Vilnių atkeliavusiam žydai egiptietis bare smogė bokalu per galvą: „Nėra jokio Izraelio!““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nusikaltimaiirnelaimes/i-vilniu-atkeliavusiam-zydui-egiptietis-bare-smoge-bokalu-per-galva-nera-jokio-izraelio-59-846252>
74. 15min. 2016.10.15. „Kryžiuočiais“ pasivadinę amerikiečiai norėjo susprogdinti mečetę ir daugiabutį“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/kryziuociais-pasivadine-amerikieciai-norejo-susprogdinti-mecete-ir-daugiabuti-57-697581>
75. tv3.lt. 2015.12.27. „Musulmonas inžinierius kolegę į islamą bandė atversti... prievartaudamas 5 dienas“
<https://www.tv3.lt/naujiena/856405/musulmonas-inzinierius-kolege-i-islama-bande-atversti-prievartaudamas-5-dienas>
76. tv3.lt. 2016.12.13. „Yaya Toure – musulmonas, tačiau buvo nubaustas už vairavimą išgėrus“
<https://www.tv3.lt/naujiena/893357/yaya-toure-musulmonas-taciau-buvo-nubaustas-uz-vairavima-isgerus>
77. tv3.lt. 2016.02.07. „20-metės afganės kančios: musulmonas vyras kankino ir nupjovė nosį“
<https://www.tv3.lt/naujiena/860262/20-metes-afganes-kancios-musulmonas-vyras-kankino-ir-nupjove-nosi>
78. tv3.lt. 2015.08.10. „Religinis fanatizmas: musulmonas tėvas uždraudė gelbėti skęstančią dukrą“

- <https://www.tv3.lt/naujiena/842598/religinis-fanatizmas-musulmonas-tevas-uzdraude-gelbeti-skestancia-dukra>
79. tv3.lt. 2017.05.25. „Ar jau laikas užduoti klausimą: kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę? “
<https://www.tv3.lt/naujiena/911977/ar-jau-laikas-uzduoti-klausima-kada-europa-nustos-neigti-islamo-terorizmo-gresme>
80. tv3.lt. 2017.05.11. „Europa gali sulaukti smūgio bet kada: žudyti ruošėsi tas, kuris turėjo saugoti“
<https://www.tv3.lt/naujiena/910309/europa-gali-sulaukti-smugio-bet-kada-zudyti-ruosesi-tas-kuris-turejo-saugoti>
81. Pankūnas, G. 2015.11.20. „Teroristų ruošimas: jei sugebi laikyti rankose ginklą, gali žudyti kitatikius“
<https://www.tv3.lt/naujiena/852821/teroristu-ruosimas-jei-sugebi-laikyti-rankose-ginkla-gali-zudyti-kitatikius>
82. tv3.lt. 2015.11.17. „Kaune merginą užpuolęs užsienietis: greit Lietuvoje bus kaip Prancūzijoje“
<https://www.tv3.lt/naujiena/852541/kaune-mergina-uzpuoles-uzsienietis-greit-lietuvoje-bus-kaip-prancuzijoje>
83. BNS. 2015.11.20. „Paryžiaus mirtininkės sprogdintojos artimieji: ji plojo prie televizoriaus 2001-ųjų rugsėjo 11 dieną“
<https://www.tv3.lt/naujiena/852921/paryziaus-mirtininkes-sprogdintojos-artimieji-ji-plojo-prie-televizoriaus-2001-uju-rugsejo-11-diena>
84. Kazlauskaitė, I. 2015.11.02. „Santykių ekspertas: atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės“
<https://www.tv3.lt/naujiena/851029/santykiu-ekspertas-atvyksta-migrantai-lietuvaites-saugokites>
85. Petkevičiūtė, J. 2015.10.14. „Saudo Arabijoje naminukės užsimaniusiam 74-erių britui gresia viešas nuplakimas“
<http://www.tv3.lt/naujiena/849122/saudo-arabijoje-naminukes-uzsimaniusiam-74-eriu-britui-gresia-viesas-nuplakimas>
86. BNS. 2016.03.16. „Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/toronte-du-zmones-subades-musulmonas-alachas-liepe-man-zudyti.d?id=70703640>

87. delfi.lt. 2016.01.18. „Islamo specialistė atskleidė, kokia iš tiesų yra musulmono moteris“
<https://www.delfi.lt/klubas/tv/islamo-specialiste-atskleide-kokia-is-tiesu-yra-musulmono-moteris.d?id=70140128>
88. tv3.lt. 2017.07.27. „Perspėjo, kur ir kada pasaulyje gali kilti naujas karas“
<https://www.tv3.lt/naujiena/919615/perspejo-kur-ir-kada-pasaulyje-gali-kilti-naujas-karas>
89. tv3.lt. 2016.12.24. „Protu nesuvokiama: tėvai pasiuntė savo vaiką į mirtį“
<https://www.tv3.lt/naujiena/894348/protu-nesuvokiama-tevai-pasiunte-savo-vaika-i-mirti>
90. tv3.lt. 2016.08.19. „Prancūzijoje padurtas žydų rabinas: užpuolikas šaukė „Allakhu Akbar““
<https://www.tv3.lt/naujiena/880674/prancuzijoje-padurtas-zydu-rabinas-uzpuolikas-sauke-allakhu-akbar>
91. BNS. 2015.12.04. „Juodžiausias scenarijus tampa realybe: Kalifornijos šaulys – teroristų bendrininkas? “
<https://www.tv3.lt/naujiena/854280/juodziausias-scenarijus-tampa-realybe-kalifornijos-saulys-teroristu-bendrininkas>
92. ELTA, lrytas.lt. 2017.05.20. „MI5 aiškinasi, kodėl nebuvo užkirstas kelias išpuoliui Mančesteryje“
<https://pasaulis.lrytas.lt/konfliktai-ir-saugumas/2017/05/29/news/mi5-aiskinasi-kodel-nebuvo-uzkirstas-kelias-ispuoliui-mancesteryje-1466658>
93. Morozovienė, G. 2017.11.21. „Nuo musulmono pabėgusios lietuvės išpažintis – kaip košmaras“
<https://gyvbudas.lrytas.lt/likimai/2016/11/21/news/nuo-musulmono-pabegusios-lietuves-ispazintis-kaip-kosmaras-756507>
94. Kubilius, A. 2015.11.17. „A. Kubilius. Artimieji Rytai – pabėgėliai ir terorizmas: kas mūsų laukia ir ką turime daryti? “
<https://www.delfi.lt/news/ringas/politics/a-kubilius-artimieji-rytai-pabegeliai-ir-terorizmas-kas-musu-laukia-ir-ka-turime-daryti.d?id=69586958>
95. Delfi. 2015.11.15. „Kodėl nedrįstate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/kodel-nedristate-istarti-frazes-islamistu-terorizmas.d?id=69577524>
96. Sadauskas – Kvietkevičius, R. 2017.08.19. „R. Sadauskas-Kvietkevičius. Liūdnas teroristų likimas“
<https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/r-sadauskas-kvietkevicius-liudnas-teroristu-likimas.d?id=75522993>

97. Sinica, V. 2015.11.14. „V. Sinica. Jei pripažinsime ryšį tarp islamo ir terorizmo, teks pripažinti ir kitus dalykus“
<https://www.delfi.lt/archive/v-sinica-jei-pripazinsime-rysi-tarp-islamo-ir-terorizmo-teks-pripazinti-ir-kitus-dalykus.d?id=69572604>
98. lrt.lt. 2017.05.26. „Terorizmas: gyventi su tam tikru grėsės lygiu patogiau, nei imtis jį naikinti? “
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/terorizmas-gyventi-su-tam-tikru-gresmes-lygiu-patogiau-nei-imtis-ji-naikinti-57-803028>
99. BNS. 2017.03.07. „Vengrijos lyderis Viktoras Orbanas imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu““
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/vengrijos-lyderis-viktoras-orbanas-imigracija-vadina-terorizmo-trojos-arkliu-57-765150>
100. Voveriūnaitė, S. 2017.04.15. „Per Europą besiritanti terorizmo banga Lietuvą aplenks? “
<https://www.tv3.lt/naujiena/906825/per-europa-besiritanti-terorizmo-banga-lietuva-aplenks>
101. Pankūnas, G. 2015.11.19. „Gediminas Grina: Baltijos valstybės – ideali vieta slėptis teroristams“
<https://www.tv3.lt/naujiena/852771/gediminas-grina-baltijos-valstybes-ideali-vieta-sleptis-teroristams>
102. Butrimas, E. 2017.01.04. „Musulmonams nužudžius lenką šalyje kilo neramumai“
<https://pasaulis.lrytas.lt/ivykiai/2017/01/04/news/musulmonams-nuzudzius-lenka-salyje-kilo-neramumai-695430/>
103. Vinokuras, A. 2016.07.15. „Nekaltųjų kraujas. Ir vėl, ir vėl, ir vėl“
<https://pasaulis.lrytas.lt/rytai-vakarai/2016/07/15/news/nekaltuju-kraujas-ir-vel-ir-vel-ir-vel-1227664/>
104. Sabas, R. 2015.12.16. „Alacho vardu – grasinimas krepšinio teisėjui perpjauti nosį“
<https://sportas.lrytas.lt/krepsinis/2015/12/16/news/alacho-vardu-grasinimas-krepsinio-teisejui-perpjauti-nosi-2738683/>
105. Rubavičius, V. 2014.12.24. „V. Rubavičius. Civilizacijų kova – kuo atsakys Vakarai?“
<https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/v-rubavicius-civilizaciju-kova-kuo-atsakys-vakarai.d?id=73250136>
106. 15min. 2016.12.06. „Kodėl Artimuosiuose Rytuose nėra taikos? “
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/kodel-artimuosiuose-rytuose-nera-taikos-57-721202>

107. Janišius, G. 2016.09.19. „Armagedonas prasideda Artimuosiuose Rytuose“
<https://www.tv3.lt/naujiena/883273/armagedonas-prasideda-artimuosiuose-rytuose>
108. BNS, Delfi. 2017.06.20. „Išpuolis Briuselyje: bomba buvo galinga, bet nesprogo taip, kaip planavo teroristas“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/ispuolis-briuselyje-bomba-buvo-galinga-bet-nesprogo-taip-kaip-planavo-teroristas.d?id=74999824>
109. BNS, Delfi. 2016.08.04. „Londone – kruvinas išpuolis: subadyta moteris, dar penki žmonės sužeisti“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/londone-kruvinas-ispuolis-subadyta-moteris-dar-penki-zmones-suzeisti.d?id=71963046>
110. Saldžiūnas, V. 2016.07.15. „Apie tokį išpuolį buvo įspėję iš anksto: skambėjo raginimas automobiliais taranuoti minias“
<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/apie-toki-ispuoli-buvo-ispeje-is-anksto-skambejo-raginimas-automobiliais-taranuoti-minias.d?id=71813956>
111. BNS, Delfi. 2016.05.10. „Vokietijos geležinkelio stotyje įvykdytas kruvinas išpuolis“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/vokietijos-gelezinkelio-stotyje-ivykdytas-kruvinas-ispuolis.d?id=71225712>
112. BNS. 2017.05.24. „Teroro išpuolis Mančesteryje: pagrindiniai faktai“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/teroro-ispuolis-mancesteryje-pagrindiniai-faktai-57-802290>
113. 15min. 2016.08.06. „Išpuolis Belgijoje: „Allahu akbar“ šaukęs vyras mėgino sukapoti dvi policininkes“
<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/pasaulis/ispuolis-belgijoje-allahu-akbar-saukes-vyras-megino-sukapoti-dvi-policininkes-57-665679>
114. Delfi. 2015.11.20. „Islamo valstybės“ gretose kovojęs lenkas: „Nueisime iki Romos“
<https://www.delfi.lt/vyriskai/skaitiniai/karo-laukas/islamu-valstybes-gretose-kovojes-lenkas-nueisime-iki-romos.d?id=69629816>
115. Laučius, V. 2016.01.20. „V. Laučius. „Allahu Akbar!“ - ir jiems nėra ką atsakyti“
<https://www.delfi.lt/archive/v-laucius-allahu-akbar-ir-jiems-nera-ka-atsakyti.d?id=70155806>
116. Delfi. 2016.03.01. „Po makabriško vaiko nužudymo Maskvoje – nurodymai iš Kremliaus“
<https://www.delfi.lt/news/daily/world/po-makabrisko-vaiko-nuzudymo-maskvoje-nurodymai-is-kremliaus.d?id=70557264>

2 PRIEDAS. ANTRAŠČIŲ ANALIZĖ

Antraštės nr.	Antraštė	Antraštės stilius	Ypatybės	Keliamos baimės aspektai
1.	Dešimtys tūkstančių atsiverčia į islamą: ar tai Vakarų agonija	Paveikiamoji	Teiginys, retorinis klausimas	Vakarų silpnėjimas, mažėjimas, grėsmė išnykti dėl islamo
2.	Apklausa: britams islamas asocijuojasi su terorizmu	Informacinė	Teiginys, stereotipinis siejimas su terorizmu	Islamas ir terorizmas
3.	Vakarai nieko neišmano apie radikalųjį islamą – ir tai turi keistis	Įtikinamoji	Griežtas teiginys	Radikalusis islamas
4.	R. Trimakas. Islamas niekuo dėtas?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas. Retorinis klausimas	
5.	A. Navys. Nekaltas islamas	Paveikiamoji	Teiginys	
6.	K. Masiulis. Islamo minkštoji galia daug stipresnė nei teroristų bombos	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas. Lyginimas	Gąsdinancios sąvokos
7.	„Islamo valstybės“ budelio gyvenimas ir mirtis	Informacinė	Teiginys	Gąsdinancios sąvokos
8.	„Islamo valstybės“: nukirsdintos galvos, fanatizmas ir sekso vergės	Paveikiamoji	Stiprus, neigiami daiktavardžiai, būdvardis	Gąsdinancios sąvokos
9.	Prieš „Islamo valstybę“ - vienas galingiausių ginklų pasaulyje	Paveikiamoji	Teiginys	Gąsdinancios sąvokos
10.	V. Saldžiūnas. Vakarai kol kas bejėgiai prieš Islamo valstybės ambicijas	Įtikinamoji	Nuomonės naudojimas. Teiginys.	Vakarų silpnumas prieš Rytus
11.	„Islamo valstybės“ bausmė peržengė sveiko proto ribas	Paveikiamoji	Teiginys	Nepriimtos bausmės vakarams, kitoniškumas
12.	Atsakas „Islamo valstybei“: koks apsigavimas	Paveikiamoji	Teiginys	
13.	Žiniasklaida: kartu su pabėgėliais į Europą prasmuko tūkstančiai „Islamo valstybės“ kovotojų	Įtikinamoji	Teiginys	Stiprus teiginys dėl terorizmo grėsmės
14.	M. Zingeris. Europa atkeltais vartais ar islamo invazija?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas. Retorinis klausimas	Islamo dominavimas Europoje
15.	Orlando žudikas: Amerika ir Rusija, liaukitės bombardavusios „Islamo valstybę“	Skatinamoji	Raginimas	
16.	Vokietijoje uždrausta viena islamo įstaiga dėl raginimų žudyti kitatikius	Paveikiamoji	Faktas. Stiprus veiksmazodžiai	Kitatikių žudymas
17.	VSD: Lietuvoje sulaikytas „Islamo valstybės“ rėmėjas, stebima dešimtys asmenų	Paveikiamoji	Teiginys	Galimi teroristai Lietuvoje
18.	Tomas Viluckas: Europos	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas.	Islamo dominavimas Europoje,

	saulėlydis ir islamas			vakarų silpnėjimas
19.	Kodėl pabėgėliai ir islamas atsidūrė LRT seriale „Giminės“ autorių taikinyje?	Pramoginė	Retorinis klausimas	
20.	Vokietijoje gyvenantis egiptietis rašytojas: „Islamą nėra taikos religija“	Įtikinamoji	Nuomonės naudojimas. Neiginys	Islamą nėra taikos religija
21.	Tomas Viluckas: Islame yra užkoduotas iracionalumo dėsnis	Įtikinamoji	Nuomonės naudojimas. Teiginys.	Neigiamas islamo religijos vertinimas
22.	D.Trumpas ragino Artimųjų Rytų valstybes išrauti su šaknimis „islamo ekstremizmą“	Skatinamoji	Raginimas	Islamą ir ekstremizmas
23.	Rytų Europą drebino demonstracijos prieš pabėgėlius: „Islamą bus Europos mirtis“	Įtikinamoji	Tvirtas teiginys	Islamo dominavimas Europoje, vakarų silpnėjimas
24.	Buvęs Australijos premjeras Tony Abbottas: „Turi pasikeisti islamas, o ne mes“	Skatinamoji	Nuomonės naudojimas. Teiginys	Mes- Europa, jie -Rytai priešprieša
25.	Saudų Arabijos muftijus: islamas draudžia šachmatus	Pramoginė	Teiginys	Islamo religijos draudimai
26.	Turkijos mokyklos: daugiau R.T.Erdogano ir daugiau islamo	Paveikiamoji	Teiginys	Islamo dominavimas
27.	Politinę audrą Vokietijoje sukėlė politikai, pareiškę, kad islamas nesuderinamas su šalies vertybėmis	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas	Islamo kitoniškumas, nepritapimas Europoje
28.	Čečėnų žinutė „Islamo valstybės“ teroristams: „Laukiame jūsų Grozne“	Paveikiamoji	Kvietimas	Terorizmo pavojus
29.	Ispanijoje ir Vengrijoje suimti penki ryšiais su „Islamo valstybe“ įtariami asmenys	Informacinė	Teiginys	Islamą ir terorizmas
30.	Turkijos premjeras susimovė – pareiškė, kad turkiškas islamas 360 laipsnių skiriasi nuo „Islamo valstybės“	Paveikiamoji	Vertinimas, teiginys	Islamo religijos pavojingos atšakos
31.	Sujudimas Austrijoje: kraštutiniai dešinieji siūlo drausti islamą	Informacinė	Teiginys, draudimas	Religijos pavojingumas
32.	Rusija išleido instrukciją, turinčią apsaugoti nuo „Islamo valstybės“ verbavimo	Informacinė	Faktas	Islamą ir teroristinės grupuotės
33.	Atsakomybę už išpuolį Londono metro prisiėmė „Islamo valstybė“	Informacinė	Teiginys	Islamą ir teroristinės grupuotės
34.	Floridoje į islamą atsivertęs jaunuolis kaltinamas nužudęs du neonacius	Paveikiamoji	Teiginys, kaltinimas	Islamą ir nusikaltimai
35.	Merginą įsimylėjęs amerikietis	Pramoginė	Teiginys	Pavojingas atsivertimas į islamą

	ruošėsi keliauti į Siriją ir prisidėti prie „Islamo valstybės“			
36.	Pentagonas įvardino tris didžiausias grėsmes JAV: islamo radikalai, Rusija ir Kinija	Paveikiamoji	Teiginys	Radikalusis islamas
37.	Smūgis Vokietijos žvalgybai: išaiškintas joje dirbęs islamo radikalas	Paveikiamoji	Stiprus daiktavardžiai, faktas	Radikalusis islamas
38.	Prancūzijos valdžia ėmėsi reformuoti vyriausybės ir islamo santykius	Informacinė	Teiginys	Politinis nesuderinamumas
39.	Vokietijoje pristatyta antiislamiška programa: islamas nesuderinamas su demokratija	Įtikinamoji	Teiginys	Politinis nesuderinamumas
40.	Islamas Prancūzijoje: skaičiai ir faktai	Informacinė	Teiginys	Islamo dominavimas
41.	Politologas: islamas ir krikščionybė sugyventi negali	Įtikinamoji	Stiprus teiginys	Islamo ir krikščionybės priešprieša
42.	Tuniso moterims musulmonėms – galimybė rinktis	Informacinė	Teiginys	
43.	Islamas taps populiariausia religija daug greičiau, negu buvo manyta	Paveikiamoji	Stiprus teiginys	Islamo dominavimas
44.	Norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis	Pramoginė	Perkeltinė prasmė	Kultūriniai skirtumai
45.	Per Europą sėlinantis džihadas	Paveikiamoji	Apibūdinimas	Islamas ir džihadas
46.	„Charlie Hebdo“ kritikuojamas dėl karikatūros apie teroro aktą Barselonoje	Informacinė	Teiginys	Terorizmas
47.	Pražūtinga Europos „savižudybė“: Lietuvai – liūdna žinia	Paveikiamoji	Perkeltinė prasmė, teiginys	Europos silpnėjimas
48.	Kodėl musulmonai iš tikrųjų nevalgo kiaulienos?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	Kultūriniai skirtumai
49.	Susituokė pirmasis gėjus musulmonas: patyčios, grasinimai ir pagaliau rasta meilė	Pramoginė	Teiginys	Religijos išskyrimas
50.	Rusijos islamo atstovas šokiravo visuomenę savo pareiškimu	Informacinė	Teiginys, stiprus veiksmažodžiai	Religijos išskyrimas
51.	Teroras Banladeše: už žinutę „Facebook“ prieš islamą buvo žiauriai nužudytas studentas	Paveikiamoji	Faktas	Islamas ir nusikaltimai
52.	Politologas Mindaugas Puidokas: kokią pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, retorinis klausimas	Teroristinių grupuočių keliamas pavojus
53.	Teroristų išpuoliai Paryžiuje kitu žvilgsniu	Paveikiamoji	Teiginys	Teroristinių grupuočių keliamas pavojus
54.	Kita islamą išpažįstančiųjų pusė:	Paveikiamoji	Teiginys	Islamo religijos neigiama pusė

	pusnuogės merginos, vakarėliai ir turtai			
55.	Algirdas Kaušpėdas: „Mūsų laisvė – pavojuje“	Įtikinamoji	Teiginys, nuomonės naudojimas	
56.	Nuo paprasto berniuko iki „Islamo valstybės“ kovotojo: „Nesu belgas, esu musulmonas“	Paveikiamoji	Teiginys	Religinis fanatizmas
57.	Musulmonai sukilo prieš Valentino dieną: draudimai Pakistane, protestai Indonezijoje	Pramoginė	Faktas	Islamo priešiškumas vakarietiškomis tradicijoms
58.	Protestai nepadėjo: Iranas visas šachmatininkes apgobė skaromis	Pramoginė	Teiginys	Kultūriniai skirtumai
59.	Donaldas Trumpas ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje	Skatinamoji	Raginimas	Terorizmas
60.	Saudo Arabijoje gyvenanti lietuvė – apie moterų teises, darbus ir užmėtymą akmenimis	Paveikiamoji	Apžvalga	Moterų padėtis
61.	Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	Paveikiamoji	Teiginys	Islamas ir nusikaltimai
62.	JAV ieško atsakymų, kodėl jaunas musulmonas paleido kulų seriją kariuomenės centruose	Paveikiamoji	Teiginys	Islamas ir nusikaltimai
63.	V. Budraitytė: laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna	Įtikinamoji	Nuomonės naudojimas, įtikinimas	Kultūriniai skirtumai
64.	Z. Čepaitė: lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, priešprieša	Kultūriniai skirtumai
65.	G. Saulytis. Kodėl krikščionys tampa musulmonais, o ne atvirkščiai?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, retorinis klausimas	Islamo dominavimas
66.	Beata Tiškevič: Aš ištekejau už musulmono	Informacinė	Teiginys	
67.	Musulmonas ieško žmonos: Lietuvės vilioja burkomis ir dukterų nuotraukomis	Pramoginė	Teiginys	Kultūriniai skirtumai
68.	Kalėjimo karceryje melstis negalėjęs musulmonas kreipėsi į lygių galimybių kontrolierių	Informacinė	Teiginys	Islamo religijos dogmos
69.	Prieš rinkimus Nyderlanduose – svarstymai apie šalies musulmonus	Informacinė	Teiginys	Politinis nesuderinamumas
70.	Lenkijoje daugėja rasistinių išpuolių: mušami musulmonai, niokojamos kebabinės	Paveikiamoji	Teiginys	Visuomenės nusiteikimas prieš musulmonus
71.	Britų teisėsaugą ant kojų sukėlė musulmonas berniukas, rašinėlyje parašęs, kad gyvena „teroristiniame“ name	Pramoginė	Teiginys	Islamas ir terorizmas

72.	Didžiosios Britanijos lietuviai: „Musulmonai teroristų bijo taip pat kaip mes“	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas	
73.	Į Vilnių atkeliavusiam žydai egiptietis bare smogė bokalu per galvą: „Nėra jokio Izraelio!“	Paveikiamoji	Emocionalus teiginys	Islamas ir nusikaltimai
74.	„Kryžiuočiais“ pasivadinę amerikiečiai norėjo susprogdinti mečetę ir daugiabutį	Informacinė	Teiginys	Visuomenės nusiteikimas prieš musulmonus
75.	Musulmonas inžinierius kolegę į islamą bandė atversti... prievartaudamas 5 dienas	Paveikiamoji	Faktas	Islamas ir nusikaltimai
76.	Yaya Toure – musulmonas, tačiau buvo nubaustas už vairavimą išgėrus	Paveikiamoji	Teiginys, priešprieša	Islamas ir nusikaltimai
77.	20-metės afganės kančios: musulmonas vyras kankino ir nupjovė nosį	Paveikiamoji	Teiginys, faktas	Islamas ir nusikaltimai
78.	Religinis fanatizmas: musulmonas tėvas uždraudė gelbėti skęstančią dukrą	Paveikiamoji	Teiginys	Religinis fanatizmas
79.	Ar jau laikas užduoti klausimą: kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	Islamas ir terorizmas
80.	Europa gali sulaukti smūgio bet kada: žudyti ruošėsi tas, kuris turėjo saugoti	Paveikiamoji	Teiginys	Europos silpnėjimas
81.	Teroristų ruošimas: jei sugebi laikyti rankose ginklą, gali žudyti kitatikius	Įtikinamoji	Retorinis klausimas	Islamas ir nusikaltimai
82.	Kaune merginą užpuolęs užsienietis: greit Lietuvoje bus kaip Prancūzijoje	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, teiginys, lyginimas	Islamas ir nusikaltimai
83.	Paryžiaus mirtininkės sprogdintojos artimieji: ji plojo prie televizoriaus 2001-ųjų rugsėjo 11 dieną	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, faktas	Religinis fanatizmas
84.	Santykių ekspertai: atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės	Įspėjančioji	Nuomonės naudojimas, įspėjimas	Neigiami pateikiami migrantai, kaip pavojingi asmenys
85.	Saudo Arabijoje naminių užsimanusi 74-erių britui gresia viešas nuplakimas	Informacinė	Teiginys	Griežtos islamo dogmos
86.	Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	Paveikiamoji	Teiginys, nuomonės vartojimas	Islamas ir nusikaltimai
87.	Islamo specialistė atskleidė, kokia iš tiesų yra musulmono moteris	Informacinė	Teiginys	Moterų padėtis islame
88.	Perspėjo, kur ir kada pasaulyje gali kilti naujas karas	Paveikiamoji	Įspėjimas	
89.	Protu nesuvokiama: tėvai	Paveikiamoji	Teiginys	

	pasiuntė savo vaiką į mirtį			
90.	Prancūzijoje padurtas žydų rabinas: užpuolikas šaukė „Allakhu Akbar“	Paveikiamoji	Faktas	Islamas ir nusikaltimai
91.	Juodžiausias scenarijus tampa realybe: Kalifornijos šaulys – teroristų bendrininkas?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	
92.	MI5 aiškina, kodėl nebuvo užkirstas kelias išpuoliui Mančesteryje	Informacinė	Teiginys	
93.	Nuo musulmono pabėgusios lietuvės išpažintis – kaip košmaras	Paveikiamoji	Teiginys, palyginimas	Moterų padėtis
94.	A. Kubilius. Artimieji Rytai – pabėgėliai ir terorizmas: kas mūsų laukia ir ką turime daryti?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, retorinis klausimas	Artimieji Rytai- terorizmo ištakos
95.	Kodėl nedrįstate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas, kreipinys	islamas ir terorizmas
96.	R. Sadauskas-Kvietkevičius. Liūdnas teroristų likimas	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, teiginys	
97.	V. Sinica. Jei pripažinsime ryšį tarp islamo ir terorizmo, teks pripažinti ir kitus dalykus	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, teiginys	islamas ir terorizmas
98.	Terorizmas: gyventi su tam tikru grėsmės lygiu patogiau, nei imtis jį naikinti?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	
99.	Vengrijos lyderis Viktoras Orbanas imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu“	Paveikiamoji	Perkeltinė prasmė	Artimieji Rytai- terorizmo ištakos
100.	Per Europą besiritanti terorizmo banga Lietuvą aplenks?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	
101.	Gediminas Grina: Baltijos valstybės – ideali vieta slėptis teroristams	Įtikinamoji	Nuomonės naudojimas, stiprus teiginys	
102.	Musulmonams nužudžius lenką šalyje kilo neramumai	Informacinė	Faktas	Islamas ir nusikaltimai
103.	Nekaltųjų kraujas. Ir vėl, ir vėl, ir vėl	Paveikiamoji	Teiginys, pakartojimas	
104.	Alacho vardu – grasinimas krepšinio teisėjui perpjauti nosį	Paveikiamoji	Grasinimas	Islamas ir nusikaltimai
105.	V. Rubavičius. Civilizacijų kova – kuo atsakys Vakarai?	Paveikiamoji	Nuomonės naudojimas, retorinis klausimas	Rytų- Vakarų priešprieša
106.	Kodėl Artimuosiuose Rytuose nėra taikos?	Paveikiamoji	Retorinis klausimas	Neramumai Artimuosiuose Rytuose
107.	Armagedonas prasideda Artimuosiuose Rytuose	Paveikiamoji	Teiginys	Neramumai Artimuosiuose Rytuose
108.	Išpuolis Briuselyje: bomba buvo galinga, bet nesprogo taip, kaip planavo teroristas	Paveikiamoji	Teiginys	

109.	Londone – kruvinas išpuolis: subadyta moteris, dar penki žmonės sužeisti	Informacinė	Faktas	
110.	Apie tokį išpuolį buvo įspėję iš anksto: skambėjo raginimas automobiliais taranuoti minias	Paveikiamoji	Teiginys	
111.	Vokietijos geležinkelio stotyje įvykdytas kruvinas išpuolis	Informacinė	Faktas	
112.	Teroro išpuolis Mančesteryje: pagrindiniai faktai	Informacinė	Teiginys	
113.	Išpuolis Belgijoje: „Allahu akbar“ šaukęs vyras mėgino sukapoti dvi policininkes	Paveikiamoji	Faktas	Islamas ir nusikaltimai
114.	„Islamo valstybės“ gretose kovojęs lenkas: „Nueisime iki Romos“	Paveikiamoji	Teiginys, pažadas	
115.	V. Laučius. „Allahu Akbar!“ - ir jiems nėra ką atsakyti	Paveikiamoji	Emocionalus teiginys	
116.	Po makabriško vaiko nužudymo Maskvoje – nurodymai iš Kremliaus	Paveikiamoji	Teiginys	Islamas ir nusikaltimai

3 PRIEDAS. STRAIPSNIŲ TURINIO ANALIZĖ

Straipsnio pav.	Pobūdis	Teksto žanras	Straipsnio tonas
Dešimtys tūkstančių atsiverčia į islamą: ar tai Vakarų agonija	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	emocingas, „Vakarai net sudrebėjo iš netikėtumo: mus puola!“
Apklausa: britams islamas asocijuojasi su terorizmu	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas- neutralus
Vakarai nieko neišmano apie radikalųjį islamą – ir tai turi keistis	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	emocingas, „Paskui dar šoko praeivius negailėstingai badyti peiliais, sulig kiekvienu dūriu bliaudami, kad tai dėl Alacho.“ „Teisėtai įniršusi Theresa May, kaip ir dera šalies premjerei, pareiškė, esą jos vyriausybė imasi pagrindinio vaidmens tarptautinėje kovoje su pasaulyje išplitusia islamistų ekstremizmo ideologija ir siekia ją nugalėti.“ Ironiškas, „Paskui, pasidabinusi imamo-mėgėjo kepuraitė ir pasitaisiusi rožinius akinius, ji paskelbė, kad islamistų ekstremizmas yra ideologija, kurstanti neapykantą, sėjanti susiskaidymą ir propaguojanti sektantizmą.“
R. Trimakas. Islamas niekuo dėtas?	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	Ironiškas „Neklauskite, kuo šiuo metu užsiima vintažinių branduolinių užtaisų konstruktorius, nes tai „islamofobiška“.
A. Navys. Nekaltas islamas	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	Emocingas, ironiškas „Paskutiniame ISIL skaitinių apie terorizmą ir vahabizmą (vis tiek tas pats islamas) sąvade, kuris nemokamai platinamas ir bet kam prieinamas Europos Sąjungoje internetu (ach, ta

			žodžio ir religijos laisvė)"
K. Masiulis. Islamo minkštoji galia daug stipresnė nei teroristų bombos	Politikų pasisakymai	vetinamasis	Emocingas: „Milijardiniame musulmonų pasaulyje tai būtų tik menka bendruomenė, bet Lietuvai ji būtų labai didelė!"/ retorinis: „Kodėl teroro aktai iš viso vyksta, kodėl jie vykdomi Alacho vardu ir kokie tokių siaubingų nusikaltimų tikslai?"
„Islamo valstybės“ budelio gyvenimas ir mirtis	žurnalistų straipsniai	apžvalginis	techniškas
„Islamo valstybės“ nukirsdintos galvos, fanatizmas ir sekso vergės	žurnalistų straipsnis	apžvalga	techniškas
Prieš „Islamo valstybę“ - vienas galingiausių ginklų pasaulyje	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas
V. Saldžiūnas. Vakarai kol kas bejėgiai prieš Islamo valstybės ambicijas	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	Jaučiamas subjektyvumas
„Islamo valstybės“ bausmė peržengė sveiko proto ribas	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus
Atsakas „Islamo valstybei“: koks apsigavimas	žurnalistų straipsniai	analitinis	techniškas
Žiniasklaida: kartu su pabėgėliais į Europą prasmuko tūkstančiai „Islamo valstybės“ kovotojų	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas
M. Zingeris. Europa atkeltais vartais ar islamo invazija?	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vetinamasis	Ironiškas „Tūkstančiai sirų pabėgėlių Jordanijoje nustojo gauti money money <...>“
Orlando žudikas: Amerika ir Rusija, liaukitės bombardavusios „Islamo valstybę“	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas
Vokietijoje uždrausta viena islamo įstaiga dėl raginimų žudyti kitatikius	žurnalistų straipsniai	Informacinis	techniškas
VSD: Lietuvoje sulaikytas „Islamo valstybės“ rėmėjas, stebima dešimtys asmenų	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas

Tomas Viluckas: Europos saulėlydis ir islamais	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	ironiškas „<...>Mosulo ar Rakos apsiausčių veteranai galės toliau organizuoti skerdynes Europos gatvėse, po kurių Vakarų politikai darys šabloninius pareiškimus<...>“
Kodėl pabėgėliai ir islamais atsidūrė LRT seriale „Giminės“ autorių taikinyje?	žurnalistų straipsniai	apžvalga	neutralus-techniškas
Vokietijoje gyvenantis egiptietis rašytojas: „Islamais nėra taikos religija“	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	emocingas „O mes dabar norim iš tos pačios medžiagos, iš kurios radosi pilietiniai karai Artimuosiuose Rytuose, pasiūti integracijos rūbą? Tai – fatališka klaida!“
Tomas Viluckas: Islame yra užkoduotas iracionalumo dėsnis	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	Subjektyvus tonas: „<...>naivu būtų teigti, kad šių laikų konfliktą tarp vakarietiškos ir islamiškos civilizacijų sukėlė tik kažkokie gerai organizuoti teroristų tinklai, banditai, psichiniai ligoniniai.“
D.Trumpas ragino Artimųjų Rytų valstybes išrauti su šaknimis „islamo ekstremizmą“	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Rytų Europą drebindo demonstracijos prieš pabėgėlius:„Islamais bus Europos mirtis“	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Buvęs Australijos premjeris Tony Abbottas: „Turi pasikeisti islamais, o ne mes“	žurnalistų straipsniai	informacinis	Jaučiamas subjektyvumas
Saudo Arabijos muftijus: islamais draudžia šachmatus	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Turkijos mokyklos: daugiau R.T.Erdogano ir daugiau islamo	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Politinę audrą Vokietijoje sukėlė politikai, pareiškę, kad islamais nesuderinamas su šalies vertybėmis	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Čečėnų žinutė „Islamo valstybės“ teroristams: „Laukiame jūsų Grozne“	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Ispanijoje ir Vengrijoje suimti penki ryšiais su „Islamo valstybe“ įtariamais asmenimis	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Turkijos premjeras susimovė – pareiškę, kad turkiškas islamais 360 laipsnių skiriasi nuo „Islamo valstybės“	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Sujudimas Austrijoje: kraštutiniai dešinieji	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas

siūlo drausti islamą			
Rusija išleido instrukciją, turinčią apsaugoti nuo „Islamo valstybės“ verbavimo	žurnalistų straipsniai	informacinis	skatinantis „Tėvams, kurie pastebėjo šiuos požymius savo vaikų elgesyje, siūloma kreiptis į Antiteroristinį centrą.“
Atsakomybę už išpuolį Londono metro prisiėmė „Islamo valstybė“	žurnalistų straipsniai	Analitinis	emociingas: „Įėjau į stotį, o ant žemės buvo kraujo ir žmonės bėgo laiptais žemyn šaukdami „Bėkite!“ Žmonės ėjo iš stoties ir plūdo krauju“
Floridoje į islamą atsivertęs jaunuolis kaltinamas nužudęs du neonacius	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Merginą įsimylėjęs amerikietis ruošėsi keliauti į Siriją ir prisidėti prie „Islamo valstybės“	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Pentagonas įvardino tris didžiausias grėsmes JAV: islamo radikalai, Rusija ir Kinija	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Smūgis Vokietijos žvalgybai: išaiškintas joje dirbęs islamo radikalas	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Prancūzijos valdžia ėmėsi reformuoti vyriausybės ir islamo santykius	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Vokietijoje pristatyta antiislamiška programa: islamas nesuderinamas su demokratija	žurnalistų straipsniai	informacinis	emociingas
Islamas Prancūzijoje: skaičiai ir faktai	Visuomenės veikėjo pasisakymas	Analitinis	Retoriškas „Ar iš tiesų radikalusis islamas taip stipriai išsiskirojęs Prancūzijoje?“
Politologas: islamas ir krikščionybė sugyventi negali	žurnalistų straipsniai	Vertinamasis	Subjektyvus tonas: „<...> sugyvenimą tarp islamo ir krikščionybės rasti labai sunku“ „neigiami retoriniai klausimai: „Ir klausimas, kaip toleruoti netolerantiškus?“
Tuniso moterims musulmonėms – galimybė rinktis	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Islamas taps populiariausia religija daug greičiau, negu buvo manyta	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis	žurnalistų straipsniai	pramoginis	ironiškas „rimtu veidu pasiūlė „išvaryti iš šalies“ autobusų krėslus“
Per Europą sėlinantis džihadas	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	Intriguojantis
„Charlie Hebdo“ kritikuojamas dėl karikatūros apie teroro aktą Barselonoje	žurnalistų straipsniai	apžvalginis	Ironiškas „Islamas – taikos religija, ... amžinos (taikos, ramybės).“

Pražūtinga Europos „savižudybė“: Lietuvai – liūdna žinia	žurnalistų straipsniai	Analitinis	hiperbolizuotas „Jei dabar Europa braškėte braška nuo 1 mln. Migrantų<...>“
Kodėl musulmonai iš tikrųjų nevalgo kiaulienos?	žurnalistų straipsniai	apžvalginis	neutralus-techniškas
Susituokė pirmasis gėjus musulmonas: patyčios, grasinimai ir pagaliau rasta meilė	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Rusijos islamo atstovas šokiravo visuomenę savo pareiškimu	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Teroras Banladeše: už žinutę „Facebook“ prieš islamą buvo žiauriai nužudytas studentas	žurnalistų straipsniai	informacinis	techniškas
Politologas Mindaugas Puidokas: kokį pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?	interview	vertinamasis	Subjektyvus
Teroristų išpuoliai Paryžiuje kitu žvilgsniu	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	Ironiškas: „Žinoma, juk visi Prancūzijoje žino, kad pranašas – Mahometas. Juk yra tik vienas pranašas, argi ne?“
Kita islamą išpažįstančiųjų pusė: pusnuogės merginos, vakarėliai ir turtai	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Algirdas Kaušpėdas: „Mūsų laisvė – pavojuje“	interview	vertinamasis	emocingas
Nuo paprasto berniuko iki „Islamo valstybės“ kovotojo: „Nesu belgas, esu musulmonas“	žurnalistų straipsniai	apžvalginis	ironiškas: „Jeigu smerktume kiekvieną, kuris žudo žmones, pragaras būtų perpildytas“
Musulmonai sukilo prieš Valentino dieną: draudimai Pakistane, protestai Indonezijoje	žurnalistų straipsniai	pramoginis	emocingas: „Sakome „ne“ Valentinui!“ – skandavo 13-15 metų mokiniai, tarp kurių buvo daug musulmoniškų galvos apdangalų dėvėtojų mergaičių. “
Protestai nepadėjo: Irano visos šachmatininkės apgobė skaromis	žurnalistų straipsniai	pramoginis	intriguojantis „Teherane prasidėjusiame pasaulio moterų šachmatų čempionate visos dalyvės pakluso Irano tradicijoms ir sėdo prie lentų plaukus apsigobusios skaromis.“
Donaldas Trumpas ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje	žurnalistų straipsniai	pramoginis	Kritikuojantis
Saudo Arabijoje gyvenanti lietuvė – apie moterų teises, darbus ir užmėtymą akmenimis	Visuomenės veikėjo pasisakymas	Analitinis	Retoriškas: „Nors parduotuvėse jų galima rasti įvairiausių spalvų ir audinių, 99 procentai Saudo Arabijos moterų renkasi tik juodus apdarus. Kodėl? Nežino niekas.“
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
JAV ieško atsakymų, kodėl jaunas musulmonas paleido kulų seriją	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas

kariuomenės centruose			
V. Budraitytė: laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna	žurnalistų straipsniai	informacinis	Subjektyvus
Z. Čepaitė: lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi	žurnalistų straipsniai	Vetinamasis	Subjektyvus
G. Saulytis. Kodėl krikščionys tampa musulmonais, o ne atvirkščiai?	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	subjektyvus: „Neseniai viešojoje erdvėje susidūriau su gyva polemine diskusija, kurioje lietuvių moterys, ištekęsios už musulmonų, atskleidžia savo išgyvenimus<...> susidūrė su pažeminimu, smurtu ir džiaugiasi pasprukusi tarsi iš vergovės.“
Beata Tiškevič: Aš ištekejau už musulmono	žurnalistų straipsniai	vertinamasis	Emociingas: „<...> kaip ji drįsta su musulmonu draugauti!“
Musulmonas ieško žmonos: Lietuvės vilioja burkomis ir dukterų nuotraukomis	žurnalistų straipsniai	pramoginis	ironiškas: „<...> Shaahas kalbėjo tyliai, nelyginant kunigas išpažinties klausykloje<...>“
Kalėjimo karceryje melstis negalėjęs musulmonas kreipėsi į lygių galimybių kontrolierių	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutraulus-techniškas
Prieš rinkimus Nyderlanduose – svarstymai apie šalies musulmonus	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Lenkijoje daugėja rasistinių išpuolių: mušami musulmonai, niokojamos kebabinės	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Britų teisėsaugą ant kojų sukėlė musulmonas berniukas, rašinėlyje parašęs, kad gyvena „teroristiniame“ name	žurnalistų straipsniai	pramoginis	Emocijomis
Didžiosios Britanijos lietuviai: „Musulmonai teroristų bijo taip pat kaip mes“	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Į Vilnių atkeliavusiam žydai egiptietis bare smogė bokalu per galvą: „Nėra jokio Izraelio!“	žurnalistų straipsniai	informacinis	Emocijomis
„Kryžiuočiais“ pasivadinę amerikiečiai norėjo susprogdinti mečetę ir daugiabutį	žurnalistų straipsniai	informacinis	emociingas

Musulmonas inžinierius kolegę į islamą bandė atversti... prievartaudamas 5 dienas	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Yaya Toure – musulmonas, tačiau buvo nubaustas už vairavimą išgėrus	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
20-metės afganės kančios: musulmonas vyras kankino ir nupjovė nosį	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Religinis fanatizmas: musulmonas tėvas uždraudė gelbėti skęstančią dukrą	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Ar jau laikas užduoti klausimą: kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę?	žurnalistų straipsniai	Analitinis	ironiškas „Teroristas ir vėl pasirodė esantis „musulmonas, gimęs Didžiojoje Britanijoje, kuris radikalizavosi, tačiau tuo pat metu ir mėgavosi Vakarų visuomenės teikiamomis laisvėmis“
Europa gali sulaukti smūgio bet kada: žudyti ruošėsi tas, kuris turėjo saugoti	žurnalistų straipsniai	Apžvalginis	neutralus-techniškas
Teroristų ruošimas: jei sugebi laikyti rankose ginklą, gali žudyti kitatikius	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Kaune merginą užpuolęs užsienietis: greit Lietuvoje bus kaip Prancūzijoje	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Paryžiaus mirtininkės sprogdintojos artimieji: ji plojo prie televizoriaus 2001-ųjų rugsėjo 11 dieną	žurnalistų straipsniai	Analitinis	Vertinamasis
Santykių ekspertas: atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės	žurnalistų straipsniai	vertinamasis, „<...> iš šito atvykėlių srauto menkai tikiuosi gilaus išprusimo“	Retorinis, „Klausimas, ar jie atvažiuoja čia kurti šeimų, ar jie atvažiuoja kurti naujo gyvenimo?“
Saudo Arabijoje naminukės užsimančius 74-erių britui gresia viešas nuplakimas	žurnalistų straipsniai	pramoginis	neutralus-techniškas
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Islamo specialistė atskleidė, kokia iš tiesų yra musulmono moteris	žurnalistų straipsniai	pramoginis	Vartojami palyginimai: „Korane kaip tik labai griežtai pasakyta, kad moteris yra vyrui kaip dirva ir prie jos reikia prieiti pasiruošus“
Perspėjo, kur ir kada pasaulyje gali kilti naujas karas	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Protu nesuvokiama: tėvai pasiuntė savo vaiką į mirtį	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Prancūzijoje padurtas žydų rabinas: užpuolikas šaukė „Allakhu Akbar“	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Juodžiausias scenarijus tampa realybe: Kalifornijos šaulys – teroristų bendrininkas?	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas

M15 aiškinasi, kodėl nebuvo užkirstas kelias išpuoliui Mančesteryje	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Nuo musulmono pabėgusios lietuvės išpažintis – kaip košmaras	žurnalistų straipsniai	Vertinamasis	Emocingas
A. Kubilius. Artimieji Rytai – pabėgėliai ir terorizmas: kas mūsų laukia ir ką turime daryti?	Politikų pasisakymai	Vetinamasis	Raginantis, „<...> reikia užsidaryti, uždaryti sienas, neįsileisti jokių pabėgėlių, nes tik taip būsime saugesni.“
Kodėl nedrįstate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?	žurnalistų straipsniai	Analitinis	Vartojami palyginimai, „<...> radikalieji musulmonai, kaip drugeliai prieš liepsną, negali atsilaikyti tų pačių laisvų ir pasiturinčių Vakarų pagundoms“
R. Sadauskas-Kvietkevičius. Liūdnas teroristų likimas	žurnalistų straipsniai	Vetinamasis	Ironiškas: „Net aršiausi karštagalviai, po kiekvieno įvykio užliejantys naujienų portalus komentarais, ragindami uždaryti sienas ir ištremti iš Europos visus musulmonus į jų kilmės šalis, ko gero, pavargo ar išsekvojo visas savo pykčio atsarga“
V. Sinica. Jei pripažinsime ryšį tarp islamo ir terorizmo, teks pripažinti ir kitus dalykus	Visuomenės veikėjo pasisakymas	Vertinamasis	ironizuojama, taikos religija vartojama kabutėse „Tačiau kaip įmanomas toks masinis įtikėjimas islamu – „taikos religija“?“
Terorizmas: gyventi su tam tikru grėsme lygiu patogiau, nei imtis jį naikinti?	žurnalistų straipsniai	Analitinis	Teisiantis, „Antra, kai įsileidžiate daug imigrantų iš regionų, kuriuose paplitęs džihadas, įsileidžiate ir džihadą formuojančias kultūrines, religines ir politines pažiūras.“
Vengrijos lyderis Viktoras Orbanas imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu“	žurnalistų straipsniai	Vertinamasis	Subjektyvus
Per Europą besirinti terorizmo banga. Lietuvą aplenks?	žurnalistų straipsniai	apžvalginis	neutralus-techniškas
Gediminas Grina: Baltijos valstybės – ideali vieta slėptis teroristams	interviu	Vertinamasis	Subjektyvus, „Aš asmeniškai labiau linkęs būčiau tą musulmonišką žanrą irgi priskirti prie radikalų, kadangi, pažiūrėkime, kas vyko Prancūzijoje“
Musulmonams nužudžius lenką šalyje kilo neramumai	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Nekaltųjų kraujas. Ir vėl, ir vėl, ir vėl	Visuomenės veikėjo pasisakymas	vertinamasis	ironiškas, „Tai štai, tie „kovotojai už laisvę“ dabar automobiliais traukia Europos miestų gyventojus.“/ retorinis: „Kaip juos sukontroliuoti, išmokyti?“
Alacho vardu – grasinimas krepšinio teisėjui perpjauti nosį	žurnalistų straipsniai	pramoginis	ironiškas „<...> tamsaus gymio krepšininkai laksto po puikų parketą, laidydami nuolatinės replikas teisėjams ir bučiuodamiesi su priešininkais po šiurkštesnės pražangos. Nors nuolat dunda būgnai ir skamba arabiškos skanduotės<...>“
V. Rubavičius. Civilizacijų kova – kuo atsakys Vakarai?	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas

Kodėl Artimuosiuose Rytuose nėra taikos?	žurnalistų straipsniai	Analitinis	Nuteikiantis: „Net ir pagerinus moterų švietimą bei integruvus jas į darbo procesą, tuo būdu pristabdant gyventojų skaičiaus augimą (kam, suprantama, būtinos esminės reformos), suvaldyti šio „demografinio sprogimo“ jau nebus įmanoma.“
Armagedonas prasideda Artimuosiuose Rytuose	Visuomenės veikėjo pasisakymas	Vetinamasis	Retorinis: „Ar ateityje regionas sugebės brangiai parduoti dukart daugiau naftos?“
Išpuolis Briuselyje: bomba buvo galinga, bet nesprogo taip, kaip planavo teroristas	žurnalistų straipsniai	Informacinis	neutralus-techniškas
Londonė – kruvinas išpuolis: subadyta moteris, dar penki žmonės sužeisti	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Apie tokį išpuolį buvo įspėję iš anksto: skambėjo raginimas automobiliais taranuoti minias	žurnalistų straipsniai	Analitinis	neutralus-techniškas
Vokietijos geležinkelio stotyje įvykdytas kruvinas išpuolis	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Teroro išpuolis Mančesteryje: pagrindiniai faktai	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
Išpuolis Belgijoje: „Allahu akbar“ šaukęs vyras mėgino sukapoti dvi policininkes	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas
„Islamo valstybės“ gretose kovojęs lenkas: „Nueisime iki Romos“	žurnalistų straipsniai	Apžvalginis	Neutralus-techniškas
V. Laučius. „Allahu Akbar!“ - ir jiems nėra ką atsakyti	Visuomenės veikėjo pasisakymas	Vertinamasis	Ironiškas, „Europos civilizaciją reprezentuojančiose valstybėse policija bijo tramdyti miestų aikštėse moteris prievartaujančius ir grabinėjančius migrantus, panašius į Afganistano talibus ir Paryžiaus sprogdintojus, nes bijo būti apkaltinta rasizmu, homofobija ir kitais violetinių liberalų mėgstamais žodžiais.“
Po makabriško vaiko nužudymo Maskvoje – nurodymai iš Kremliaus	žurnalistų straipsniai	informacinis	neutralus-techniškas

Straipsnio pav.	Tema	Straipsnio problematika, jos priežastis	Kontekstas
Dešimtys tūkstančių atsiverčia į islamą: ar tai Vakarų agonija	Islamo religija, krikščionių atsivertimas į islamą	Greitas islamo religijos plitimas	Religinis
Apklausa: britams islamas asocijuojasi su terorizmu	Neigiamas požiūris į islamą ir musulmonus	Neigiamos asociacijos susijusios su islamo religija	religinis

Vakarai nieko neišmano apie radikalųjį islamą – ir tai turi keistis	Islamo religija.Radikalusis islamas	Radikalusis islamas nebepataisoma, susiformavusi politikos kryptis „Terminą „islamistas“ mes, vakariečiai, vartojame manydami, kad, kadangi tarp musulmonų yra ir tolerantiškų, provakarietiško žmonių, tai, vadinasi, pati islamo religija – arba bent kai kurios jos interpretacijos – nebūtinai turi gimdyti fundamentalųjį, pažodinį, viršenybę skelbiantį islamą. Toks manymas gali būti apmaudžiai klaidingas, teigia autorius, ypač atsižvelgiant į tai, kad jo pagrindu jau suformuluota ištisa ir, ko gero, nebeatitaisoma politikos kryptis."	religinis,„Tačiau jie visi nori šariato. Jei esi musulmonas ir tau svarbu, kad islamo teisė būtų viršesnė už, pavyzdžiui, Britanijos teisę, tuomet tavo pozicija jau nėra nuosaiki, net jei dėl to tu nesi pasirengęs mikroautobusu sutraiškyti minios nekaltų žmonių."/ radikalusis islamas
R. Trimakas. Islamas niekuo dėtas?	Islamas ir terorizmas	islamą pašėpiamas kaip „taikos" religija, ekstremizmas	Nusikaltimai
A. Navys. Nekaltas islamas	Islamas ir terorizmas	Politikų abejingumas terorizmo atžvilgiu	Religinis, nusikaltimai
K. Masiulis. Islamo minkštoji galia daug stipresnė nei teroristų bombos	Islamo religijos galia skatina terorizma	Griežtos islamo religijos taisyklės įtraukia tikinčiuosius, kurie tampa radikalų pažinčių	Religinis „islamo religija labai griežta, turi daug išorinių ir vidinių nuostatų bei reikalavimų, draudžia bet kokias abejones, todėl labai stipriai įtraukia tikinčiuosius. Dėl to musulmonai labai tvirtai suvokia savo tapatybę."
„Islamo valstybės“ budelio gyvenimas ir mirtis	Radikalusis islamas ir terorizmas	Islamo religija ir „islamo valstybės" egzekucijos	Religinis „Mohammedas buvo vienintelis musulmonas klasėje." Politinis: „Kol tavo raketas kris ant mūsų žmonių, tol mūsų peilis rėš gerklės tavo žmonėms“, - sakė Emwazis, kreipdamasis į JAV prezidentą Baracką Obamą viename iš žymiųjų vaizdo įrašų, kuriame užfiksuota, kaip jis nupjauna savo aukai galvą.
„Islamo valstybė“: nukirsdintos galvos, fanatizmas ir sekso vergės	Teroristinių grupuočių įtaką musulmonams	Islamas siejamas su šventuoju karu, religijos paskirtimi nešti smurtą, žudymą vardant religijos	Religinis, „Aš vaikštau gatvėmis (jis turėjo omeny Bahreino gatves) ir jaučiuosi, lyg būčiau įkalintas kameroje“, - pasakojo Abdelazizas sugrįžęs. Jis vis dar kalbėjo apie savo šventojo kario misiją: „Esu lyg surištas. Turiu nuojaustą, lyg mane nuolat kažkas seka. Šis pasaulis nieko man nereiškia. Noriu būti laisvas. Noriu grįžti atgal. Žmonės aukoja savo gyvybes, o tai ir yra garbingo žmogaus egzistavimo šioje žemėje tikslas“.
Prieš „Islamo valstybę“ - vienas galingiausių ginklų pasaulyje	Perimtos teritorijos iš ISIS	Smurtiniai išpuoliai	Nusikaltimai

V. Saldžiūnas. Vakarai kol kas bejėgiai prieš Islamo valstybės ambicijas	Radikalių islamo religijos grupuočių iškilimas ir dominavimo priežastys	Radikalusis islamas vartojamas kalbant bendrai apie visą islamą, neatskiriant teroristinių grupuočių.	Religinis „„Islamą nėra taikos religija. Islamas yra karo religija“, – tai yra ne islamo kritikų, mėgstančių sutapatinti visus musulmonus su teroristais, pareiškimas.“/„<...>dažniausiai suviliojami vieninteliu argumentu – vien jų kova jiems garantuoja patekimą į rojų, aukščiausią kiekvieno musulmono siekį.“/„Islamo pergalė leis musulmonams užkariauti visą pasaulį.“ Nusikaltimai: „2004 m. pasaulis pirmą kartą išvydo, kaip islamistai pjausto įkaitams galvas ir visa tai kruopščiai filmuoja.“ / Integracija: „Nenuostabu, kad Europos didmiesčių musulmoniškuose getuose be darbo, vilties ir ateities užaugę jaunieji musulmonai neretai labai greitai pasiduoda tokioms IV pagundoms.“
„Islamo valstybės“ bausmė peržengė sveiko proto ribas	Islamo valstybės narių žiaurumas ir egzekucijos	Islamo religijos griežtos dogmos, kurias perteikia isis	Nusikaltimai
Atsakas „Islamo valstybei“: koks apsigavimas	Islamo religijos ir krikščionybės palyginimas	Islamo religijos sumenkinimas, pateikimas kaip karo religija	religinis, „<...> liejama krauju pašlovinamas Dievas ir taip vykdoma jo valia.“
Žiniasklaida: kartu su pabėgėliais į Europą prasmuko tūkstančiai „Islamo valstybės“ kovotojų	Islamo valstybės teroristais pateko į Europą kaip pabėgėliai	Su pabėgėliais į Europą pateko tūkstančiai teroristų	Politinis: „„Mes norime sukurti kalifatą ne tik Sirijoje, bet ir visame pasaulyje“, – pareiškė jis ir prognozavo, kad išpuoliai bus nukreipti prieš Vakarų valstybių vyriausybes, o ne civilius asmenis.“
M. Zingeris. Europa atkeltais vartais ar islamo invazija?	Artimųjų Rytų pabėgėlių baimė Europoje	islamo invazijos baimė	Religinis „<...>įsileis tik krikščionybę išpažįstančius sirus.“
Orlando žudikas: Amerika ir Rusija, liaukitės bombardavusios „Islamo valstybę“	Musulmono įvykdytas išpuolis	Išpuolio įvykdytojo nusistatymas prieš Vakarus	Religinis
Vokietijoje uždrausta viena islamo įstaiga dėl raginimų žudyti kitatikius	Islamo religijos organizacijos uždraudimas	Islamo religijos organizacijos neigiamų idėjų skleidimas	Religinis
VSD: Lietuvoje sulaikytas „Islamo valstybės“ rėmėjas, stebima dešimtys asmenų	Terorizmo grėsmė Lietuvoje	Tarp pabėgėlių, kurie bus perkelti į Lietuvą gali būti potencialių teroristų	Religinis, nusikaltimai
Tomas Viluckas: Europos saulėlydis ir islamas	Islamo kultūros, religijos dominavimas Europoje	Vis daugiau musulmonų atsikeliančių į Europą gali pakenkti ar net sugriauti senąjį žemyną	Istorinis-karinis „<...>daugybei musulmonų Europa yra pažadėtoji žemė ne tik dėl ekonominio gerbūvio, bet ir dėl istorinių ambicijų.“
Kodėl pabėgėliai ir islamas atsidūrė LRT seriale „Giminės“ autorių taikinyje?	Musulmonų vaizdavimas seriale	Stereotipiniai vaizdiniai	Religinis kultūrinis

Vokietijoje gyvenantis egiptietis rašytojas: „Islamas nėra taikos religija“	Islamas - smurto religija	Islamas pateikiamas kaip smurto, nusikaltimo ir terorizmo religija	Religinis „Tačiau terorizmo ugnis jau degė, nes prievartos ideologijos būta nuo pat islamo pradžios“
Tomas Viluckas: Islame yra užkoduotas iracionalumo dėsnis	Islamas- nelogiška religija	Islamo- krikščionybės priešprieša	Religinis „Džihadistų gretos įvairiautės, jų varomoji jėga – islamo vertybės, kurias jie diegia bet kokia kaina. Džihadistai yra labai religingi žmonės ir jų poelgių motyvacija yra grynai religinė.“/Iracionali religija: „Kitaip tariant, Vakarų civilizacijos žmonės susiduria su mąstymu, kuris netelpa į racionalumo rėmus.“
D.Trumpas ragino Artimųjų Rytų valstybes išrauti su šaknimis „islamo ekstremizmą“	Islamas ir terorizmas	Raginimas kovoti prieš terorizmą	Vakarų- Rytų priešprieša „<...>islamas mūsų nekenčia“
Rytų Europą drebino demonstracijos prieš pabėgėlius: „Islamas bus Europos mirtis“	Musulmonų daugėjimas Europoje „Islamas bus Europos mirtis“	Islamo religijos, kultūros baimė tarp vakariečių „Jūs čia nelaukiami, tad keliaukit namo“ ir „Daugiakultūriškumas yra utopija, neatverkite sienų“.	Kultūrinis
Buvęs Australijos premjeras Tony Abbottas: „Turi pasikeisti islamas, o ne mes“	Neigiamas požiūris į islamą	Islamas ir terorizmas	Kultūrų gretinimas „Nėra jokio kultūrinio nejautumo reikalavime gerbti Australiją ir Vakarų civilizaciją. Kultūros nėra lygios“
Saudo Arabijos muftijus: islamas draudžia šachmatus	Islamo religijos draudimai	Islamo religija draudimai tikintiesiems	Populistinis „Praėjusio dešimtmečio pradžioje buvo uždrausti Pokemonai<...>“
Turkijos mokyklos: daugiau R.T.Erdogano ir daugiau islamo	Politika.Politzuotas mokymas Turkijos mokyklose	Sustiprintas Islamo religijos mokymas Turkijos mokyklose, politikos tikslais	moterų padėtis: „<...>viešai aiškina, kad moters darbas yra motinystė" išsilavinimas, „<...>vmėginimą vaikams įskiepyti konservatyvią religinę ideologiją<...>“/ religijos svarba: „mokiniai mokomi pagal valstybinę programą, tačiau papildomai jiems būna religinės pamokos.“
Politinę audrą Vokietijoje sukėlė politikai, pareiškę, kad islamas nesuderinamas su šalies vertybėmis	Religinis Kitoniškumas	Kultūriniai, religiniai skirtumai	Kultūrinis: „<...>reikalaus uždrausti tokius islamo simbolius, kaip minaretai ir mečetės, muziejaus kvietimą maldai, visą veidą dengiančius šydus.“
Čečėnų žinutė „Islamo valstybės“ teroristams: „Laukiame jūsų Grozne“	Islamo valstybės įsigalėjimas ir palaikančiųjų didėjimas	Isis ideologijos plėtra	Politinis
Ispanijoje ir Vengrijoje suimti penki ryšiais su „Islamo valstybe“ įtariamais asmenimis	Terorizmas Europoje	Dėl Isis skleidžiamos ideologijos prie grupuotės prisideda vis daugiau asmenų, kurie gyvena Europoje	istorinis: „<...>Ispanija minima kaip galimas išpuolių taikynis dėl istorinių priežasčių: šalies teritoriją 711–1492 metais valdė musulmonai.“
Turkijos premjeras susimovė – pareiškė, kad turkiškas islamas 360 laipsnių skiriasi nuo „Islamo valstybės“	Islamo religija	Islamo krypčių išskyrimas	Religinis-politinis „Vienas (IS) siekia pašalinti konkurentus, o kitas (turkiškasis) yra tolerantiškas ir tarnaujantis pavyzdžiu, kaip demokratija ir Islamas gali gyvuoti drauge“

Sujudimas Austrijoje: kraštutiniai dešinieji siūlo drausti islamą	Krikščionybės, islamo priešprieša	„<...>politikai reikalavo, kad musulmonams nebūtų išmokamos kalėdinės premijos, nes tai yra „prieš krikščioniškas tradicijas“.	Politinis<...>pareiškė, kad norėtų matyti islamo simbolius uždraustus taip pat, kaip Austrijos įstatymai draudžia fašistinę simboliką."/
Rusija išleido instrukciją, turinčią apsaugoti nuo „Islamo valstybės“ verbavimo	Islamo valstybės žmonių verbavimas	ISIS verbuoja žmones per religiją	religinis-politinis
Atsakomybę už išpuolį Londono metro prisiėmė „Islamo valstybė“	Terorizmas Europoje	teroristiniai išpuoliai vedami islamo religijos	Nusikaltimai
Floridoje į islamą atsivertęs jaunuolis kaltinamas nužudęs du neonacius	Nusikaltimai vardan islamo	Dviejų žmonių nužudymas, atsivertus į islamą	Religinis-nusikaltimai. Nors žudikas buvo neonacizmo pažiūrų, tačiau įvykdytos žudynės pabrėžiamos, kad galėjo įvykti dėl atsivertimo į islamą „kurį laiką prieš nužudymus žinojo apie Russello dalyvavimą neonacių pokalbių svetainėse, kur jis grasino žudyti žmones ir sprogdinti infrastruktūros objektus“.
Merginą įsimylėjęs amerikietis ruošėsi keliauti į Siriją ir prisidėti prie „Islamo valstybės“	Islamas ir terorizmas	Islamo tikėjimo priėmimas: „<...>nuo to laiko mergina pradėjo sparčiai keistis, tapo konservatyvesne visose gyvenimo srityse.“	religinis:<...>ne tik yra musulmonas, bet augo apsuptas islamo religijos. " Rytų-vakarų priešprieša: kalbama apie istorinius konfliktus Artimuosiuose Rytuose ir kad tai vyko dėl Vakarų visuomenės kaltės“
Pentagonas įvardino tris didžiausias grėsmes JAV: islamo radikalai, Rusija ir Kinija	Islamas ir terorizmo grėsmė	terorizmo grupuotė isis pateikiama kaip islamo religijos atstovė	religinis-politinis
Smūgis Vokietijos žvalgybai: išaiškintas joje dirbęs islamo radikalas	Islamo religija..Islamo radikalizmas	Nepatvirtinti vokiečio ryšiai su ISIS teroristų grupuotė	religinis-nusikaltimai. „Anot žiniasklaidos, įtariamasis iš dalies pripažino pareiškimus užsimindamas apie sprogdintojų atakas, vykdytas „Alacho vardu“.
Prancūzijos valdžia ėmėsi reformuoti vyriausybės ir islamo santykius	Islamo religija..Islamo radikalizmas	Griežtinama islamo organizacijų, mečečių patikra	religinis-politinis „Prancūzijos valdžia ėmėsi radikaliai reformuoti vyriausybės ir islamo santykius šalyje<...>“
Vokietijoje pristatyta antiislamiška programa: islamas nesuderinamas su demokratija	Islamo religija ir politika	Islamas nesuderinamas su demokratija	religinis-politinis „Islamas irgi yra politinė doktrina ir dėl to yra nesuderinamas su laisva demokratine tvarka“.
Islamas Prancūzijoje: skaičiai ir faktai	Musulmonų bendruomenės didėjimas Prancūzijoje	Didėjantis islamo religijos atstovų skaičius ir religinių papročių stiprėjimas: „<...>didėjantį musulmonų, pasninkaujančių ramadano metu, skaičių: jis išaugo iki 71 proc.“	Kultūrinis: „<...>kievienam musulmonui bent kartą gyvenime privalomą piligriminę kelionę į šventąjį Mekos miestą Saudo Arabijoje“
Politologas: islamas ir krikščionybė sugyventi negali	Musulmonų migracija į Europą	Didejantis musulmonų skaičius Europoje ir skirtingos kultūros nepritapimas	Kultūrinis: Sunki integracija „Nedarbo lygis musulmonų tarpe Vokietijoje yra keturis kartu didesnis nei vokiečių“
Tuniso moterims musulmonėms – galimybė rinktis	Moterų teisės Tunise	Panaikintas nuo senų laikų priimtas draudimas tuoktis tik su musulmonais	Moterų teisės: „<...>apgynusioms teisę į laisvę pasirinkti savo antrąją pusę“
Islamas taps populiariausia religija daug greičiau, negu buvo manyta	islamo religijos išpažinėjų skaičiaus didėjimas	„<...>tokios situacijos priežastimi gali tapti itin aukštas gimstamumas tarp musulmonų ir gana jaunas daugelio dabartinių islamo išpažinėjų amžius.“	religijos didėjimas „<...>o Europoje ne mažiau 10 proc. visų gyventojų išpažins islamą“

Norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis	islamo kultūra, apranga	Musulmonių dėvimos burkos suliginamos su autobusų krėslais	kultūrinis, kalbama apie burkas: „Tai atrodo tikrai baisiai ir turėtų būti draudžiama. Tu niekada nežinai, kas ten po juo yra. Gali būti teroristai su ginklais“
Per Europą sėlinantis džihadas	Radikalusis islamas	Islamo siejama baimė Europoje	Religinis-politinis: „Demokratija – tai išeitis“ – buvo atmestas, o vietoje jo pasirinktas kitas: „Islam – tai išeitis“. Vis daugiau šalininkų pradėjo rinktis idėją apie tai, kad visa ko pagrindas yra grįžimas į tolimą praeitį, protėvių išmintį, į pranašo dienas."
„Charlie Hebdo“ kritikuojamas dėl karikatūros apie teroro aktą Barselonoje	Islamas ir terorizmas	Neigiamai pateikiamas islamas	Religinis- nusikaltimai: „Sakyti, kad islamas yra taikos religija, tuo pačiu leidžiant suprasti, kad tai – mirties religija, labai pavojinga“
Pražūtinga Europos „savižudybė“: Lietuvai – liūdna žinia	Europos demografinis mažėjimas	Europai nykstant, įsigalės Rytų valstybės	Politinis, <...> nesunku įsivaizduoti, su koku milžinišku migracijos spaudimu susidurs Europa net ir tuo atveju, jei būtų priimtas politinis sprendimas paversti ją ekonominiams migrantams neįveikiama tvirtove."
Kodėl musulmonai iš tikrųjų nevalgo kiaulienos?	Islamas	Islamo religijos draudimai	kultūrinis-religinis, „Korane teigiama, kad musulmonai negali valgyti kiaulienos, kraujo, plėšrūnų nugalabytų gyvūnų (nebent jie aptinkami dar gyvi), kitoms religijoms paaugotų gyvūnų ir tų, kurie buvo paskersti ne pagal taisykles."
Susituokė pirmasis gėjus musulmonas: patyčios, grasinimai ir pagaliau rasta meilė	islamo religija	islamo griežtos tradicijos	religinis, „Islamo išpažinėjas užaugo Vakarų Midlandse ir dėl savo orientacijos buvo atstumiamas visos musulmonų bendruomenės."
Rusijos islamo atstovas šokiravo visuomenę savo pareiškimu	islam ir moterys	Musulmonių moterų apipjaustymas	moterys: „Reikia visas moteris apipjaustyti, kad ištvirkimo nebūtų Žemėje, kad seksualumo sumažėtų“
Teroras Banladeše: už žinutę „Facebook“ prieš islamą buvo žiauriai nužudytas studentas	Nusikaltimai	Dėl pasisakymo prieš islamą religiją nužudytas žmogus	Religinis-nusikaltimai
Politologas Mindaugas Puidokas: kokį pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?	Migracija	Pabėgėlių srautai Europoje	Politinis: konkurencija tarp Rytų - Vakarų: „Artimiesiems Rytams nepasisekė, nes jie tų išteklių turi labai daug, o norinčių juos valdyti taip pat netrūksta."
Teroristų išpuoliai Paryžiuje kitu žvilgsniu	Islamas ir terorizmas	Civilizacijų nesutarimai	Politinis (išskiriami mes ir jie): „Mes“ – tai jau ne politika, o civilizacija, kova su barbarizmu, globali dorovinė bendrija, kuri pateikia aiškius priklausomybės ir izoliacijos nurodymus <...> / „<...> pagilėjo priešprieša „mes ir jie“
Kita islamą išpažįstančiųjų pusė: pusnuogės merginos, vakarėliai ir turtai	Musulmonų gyvenimas	Musulmonų gyvenimas prieštaraujantis islamo taisyklėms	Kultūrinis: „Islamo religija nurodo, kad moterys turi prisidengti šydu, rengtis kūną dengiančiomis suknelėmis, o vyrai taip pat turi būti tvarkingi. Tiesa, alkoholiniai gėrimai šalyje uždrausti."
Algirdas Kaušpėdas: „Mūsų laisvė – pavojuje“	Alkoholio draudimas Lietuvoje	Alkoholio uždraudimas viešojoje vietoje	Religinis: „Kaip į mus žiūrės turistai? Sakys: kas čia per šalis, pusiau islamas ar kaip?“
Nuo paprasto berniuko iki „Islamo valstybės“ kovotojo: „Nesu belgas, esu	Krikščionio atsivertimas į musulmoną	Islamo tikinčiųjų radikalizavimasis	Religinis: „<...> islamas jam suteikė tikslą, griežtas moralines normas, taisykles."

musulmonas“			
Musulmonai sukilo prieš Valentino dieną: draudimai Pakistane, protestai Indonezijoje	Draudžiama Valentino diena	Užsrausta vakarietiška neislamiška šventė, Valentino dieną pavadino neislamiška. Jie ragino vietoj jos minėti Kuklumo dieną."	Kultūrinis „<...>tarp kurių buvo daug musulmoniškų galvos apdangalus dėvinčių mergaičių. "
Protestai nepadėjo: Iranas visas šachmatininkes apgobė skaromis	islamo kultūra, apranga	Šachmatų čempionete moterys buvo verčiamos dėvėti hidžabus	Kultūrinis, moterys: „Sportininkės, atstovaujančios savo šaliai tarptautinėse varžybose, neturėtų būti verčiamos dėvėti religinius simbolius, tokius kaip hidžabas. "
Donaldas Trumpas ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje	Islamas ir terorizmas	Islamas pateikiamas kaip terorizmo religija	Religinis-nusikaltimai: „<...>užpuolikas buvo adikalus islamo teroristas“
Saudo Arabijoje gyvenanti lietuvė – apie moterų teises, darbus ir užmėtymą akmenimis	Moterų padėtis Saudo Arabijoje	Žemos moterų teisės	Moterys: „Saudo Arabijoje iškart į akis krinta tai, kad absoliučiai visos (!) moterys, vyresnės nei dešimties metų, gatvėje vilki burkas, abajas ar hidžabus. Išimčių nedaroma jokios tautybės, tikėjimo ar klasinės padėties moterims <...> Moteris, nevilkinti abajos, net neišleidžiama iš oro uosto tranzitinės zonos."
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	Islamas ir nusikaltimai	Žudomi žmonės vardan Alacho	Religinis-nusikaltimai
JAV ieško atsakymų, kodėl jaunas musulmonas paleido kulų seriją kariuomenės centruose	Islamas ir nusikaltimai	Musulmono įvykdytas nusikaltimas	Religinis-nusikaltimai
V. Budraitytė: laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna	Krikščionių ir musulmonų santuoka	Skirtingos kultūros	Religinis, šeima
Z. Čepaitė: lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi	Musulmonų bendruomenės didėjimas	Musulmonų tradicijų, gyvenimo būdo perimimas	Kultūrinis: „Arabiški užrašai, jų stiliaus turgavietės, kuriose prekeiviai garsiai rėkia: „Pirkit bananus“, pigių padirbinių turgeliai. Musulmonai įveda savo tvarką ir kiek įmanoma pagal ją gyvena“
G. Saulytis. Kodėl krikščionys tampa musulmonais, o ne atvirkščiai?	Islamo religija. Islamas ir krikščionybė	Griežtos islamo taisyklės neleidžia atsivertimo į krikščionybę	Santuoka su musulmonu: „<...>santuokos su musulmonu – jau kitas dalykas, jos sukrečia ir labai dažnai iššaukia mūsų, t.y. tautiečių, atmetimą ir pasmerkimą."/ Rytų- vakarų priešprieša: „<...>tradicinė krikščionių evangelizacija musulmonams reiškia tik vieną – vakarietiško imperializmo brukimą."
Beata Tiškevič: Aš ištekejau už musulmono	Moters santuoka su musulmonu	Visuomenės neigiamas požiūris į musulmonus	Santuoka su musulmonu: „Į jas neretai žiūrima kaip į savo tautos išdavikes, išsižadėjusias vertybių, savigarbos, atsidavusias patriarchatui ir pasmerkusias tam savo dukras."
Musulmonas ieško žmonos: Lietuvės vilioja burkomis ir dukterų nuotraukomis	Musulmonų ir lietuvių santuoka	Musulmonai ieško lietuvių žmonių: „Kiti vyro laimikiai, kaip jis pats sakė, buvo „kito kalibro“.	moterys, santuoka, religija

Kalėjimo karceryje melstis negalėjęs musulmonas kreipėsi į lygių galimybių kontrolierių	Islamo religija. Musulmono problemos kalėjime	Nesudaromos tinkamos sąlygos išpažinti religijai	Religinis: „Kiek anksčiau šiais metais tas pats kalins skundėsi Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai dėl to, jog negali įkalinimo įstaigoje maitintis pagal religijos reikalavimus“
Prieš rinkimus Nyderlanduose – svarstymai apie šalies musulmonus	Musulmonų skaičiaus augimas šalyje	Didėjanti imigracija ir pavojus valstybės tapatumui	Islamas ir terorizmas: „Nėra abejonių, kad Nyderlanduose auga religinis šališkumas, kuriuo atsakoma į vis didesnį musulmonų migrantų skaičių. Be to, bijomasi teroristinių atakų.“
Lenkijoje daugėja rasistinių išpuolių: mušami musulmonai, niokojamos kebabinės	Visuomenės nusistatymas prieš musulmonus	Išpuoliai prieš musulmonus	Visuomenės nusistatymas prieš musulmonus: „Jie man šaukė „Osama Osama!“ Nelabai supratau, apie ką jie kalba. Paklausė, ar aš musulmonas. Kai patvirtinau, pradėjo mane mušti“ Religinis. „Pabrėžiama religija kad jie net nėra musulmonai, ir klausė, kodėl nukentėjo.“
Britų teisėsaugą ant kojų sukėlė musulmonas berniukas, rašinėlyje parašęs, kad gyvena „teroristiniame“ name	Islamas ir terorizmas	Musulmonas berniukas apklaustas už netinkamai pavartotą žodį	Religinis-nusikaltimai: „Dešimtmečio musulmonų berniuko šeima trečiadienį pareikalavo viešo atsiprašymo, kai britų pareigūnai apklausė jų vaiką po to, kai per anglų kalbos pamoką jis parašė gyvenęs „teroristiniame“ (terrorist), o ne „terasiniame“ (terraced) name.“
Didžiosios Britanijos lietuviai: „Musulmonai teroristų bijo taip pat kaip mes“	Visuomenės nuomonė apie musulmonus	Neigiamas nusistatymas prieš musulmonus „išpuoliai prieš Londono musulmonus lapkričio 17–24 dienomis įvykdyti 76 kartus.“	Politinis: „Islamofobai juos puldinėja, tačiau ir valdžia peikia islamą.“
Į Vilnių atkeliavusiam žydui egiptietis bare smogė bokalu per galvą: „Nėra jokio Izraelio!“	Nusikaltimai	Smurtavimas prieš žydą	Nusikaltimai: „Aš – iš Egipto!“ – savo „argumentą“ jam pateikė aršiai nusiteikęs arabas“
„Kryžiuočiais“ pasivadinę amerikiečiai norėjo susprogdinti mečetę ir daugiabutį	Nusistatymas prieš musulmonus	Neapykanta musulmonams „<...>pareiškęs, jog mėgautųsi musulmoną nušaudamas į galvą.“	Diskriminacija
Musulmonas inžinierius kolegę į islamą bandė atversti... prievartaudamas 5 dienas	Nusikaltimai	Agresija prieš moteris	Nusikaltimai, religija
Yaya Toure – musulmonas, tačiau buvo nubaustas už vairavimą išgėrus	Islamas ir alkoholio vartojimas	Futbolininkas kaltinamas alkoholio vartojimu, nors yra musulmonas	Religinis
20-metės afganės kančios: musulmonas vyras kankino ir nupjovė nosį	Islamo papročiai: „Mano motina ir tėvas, be mano sutikimo, atidavė mane tam vyrui. Jie sakė, kad daro tai dėl islamo, kad jis musulmonas ir man bus geras. Jis mane kankino šešerius metus“	Papročiai, kurie remiasi smurtu, nepagarba, agresija	Nusikaltimai, moterys: „<...>ją nuolat mušė ir kankino ne tik sutuoktinis, bet ir jo draugai bei giminaičiai.“
Religinis fanatizmas: musulmonas tėvas uždraudė gelbėti skęstančią dukrą	Griežtos religijos taisyklės	Dėl islamo nuostatų nuskendo mergina, uždraudus ją gelbėti	Religinis fanatizmas: „<...>tačiau jos tėvas uždraudė atskubėjusiems gelbėtojams ištraukti ją iš vandens. Musulmonas griežtai laikėsi Korano tiesų – jei dukrą būtų palietęs svetimas vyras, ji prarastų garbę<...>“

Ar jau laikas užduoti klausimą: kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę?	Islamas ir terorizmas	terorizmo šaknys „<...>siūloma valdžiai spręsti terorizmo problemą „ten, kuri yra jos šaknys, – musulmonų bendrijose, kurio gyvena izoliacijoje nuo didžiosios dalies visuomenės Mančesteryje, Paryžiuje ir Briuselyje."	Islamas ir terorizmas„Musulmonams teks prisiimti galutinę atsakomybę dėl radikalų atsiradimo jų terpjėje"
Europa gali sulaukti smūgio bet kada: žudyti ruošėsi tas, kuris turėjo saugoti	Radikalusis islamas	Atsivertimas į islamą: „Vėliau jis atsivertė į islamą ir radikalizavosi<...>"	nusikaltimai, religija: „Su Alaho pagalba ruošiausi atakai Evrė-Fovilio oro pajėgų bazėje"
Teroristų ruošimas: jei sugebi laikyti rankose ginklą, gali žudyti kitatikius	Radikalusis islamas	Musulmonų vaikai nuo mažens mokomi žudyti kitatikius	Artimųjų Rytų kultūra: „<...>vaikus moko naudotis šaunamaisiais ginklais, galima suprasti, jei suvoktume islamo šalių kultūrinį, socialinį kontekstą."/politinis: „Man į galvą ateina Sovietų Sąjunga. Juk mokyklose mokė apie karą, mokė, kaip ginklą naudoti, granatas mėtyti per fizinio lavinimo pamokas ir panašiai. "
Kaune merginą užpuolęs užsienietis: greit Lietuvoje bus kaip Prancūzijoje	Nusikaltimai	Azerbaidžaniečio grasinimai lietuvei	Nusikaltimai: „Maža to, jis išsitraukė peilį ir pagrasino ją nužudyti"
Paryžiaus mirtininkės sprogdintojos artimieji: ji plojo prie televizoriaus 2001-ųjų rugsėjo 11 dieną	Radikalusis islamas: „kurias ji dažnai dėvėdavo iki dramatiško atsigręžimo į radikaliosios pakraipos islamą."	Po atsivertimo į islamą pasukamą terorizmo link	Religinis
Santykių ekspertas: atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės	Santuoka su musulmonu	Kultūriniai skirtumai „Fiziologiškai – mergaičių apipjaustymai, psichologiškai – reikalavimas paklusti ir patikti vyrui, tai yra labai stipru. Tų šalių vyrija gali nepakęsti, kad mūsų moterys turi draugų vyrų."	Kultūrinis: „Atėjūnai iš tų šalių yra labai paklusnūs ir inertiški savo kultūros atžvilgiu, jie kartais prasišlenkia su elementaria psichine sveikata ar fiziologija."
Saudo Arabijoje naminukės užsimančius 74-erių britui gresia viešas nuplakimas	Griežti Artimųjų Rytų šalių įstatymai	Nusižengimai baudžiami fizinėmis bausmėmis	Kultūrinis-politinis: „<...>gerokai didesnė bausmė – net 350 kirčių – laukia 74-erių brito Karlo Andree. Jis bus plakamas už tai, kad Saudo Arabijos pareigūnai pensininko mašinoje rado naminio vyno butelių."
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	Nusikaltimai	Nusikaltimai vradan religijos	Religinis-nusikaltimai
Islamo specialistė atskleidė, kokia iš tiesų yra musulmono moteris	Moters padėtis islame	Rytų- Vakarų priešprieša „<...>europiečiai nesupranta islamo civilizacijos, kuriai visiškai svetimos mūsų vertybės"	kultūrinis: „Save gerbiančio religingo musulmono šeimoje moteris gatvėje privalo būti pasipuošusi džilbabu, hidžabu ir burka. Tai reikalinga tam, kad netrukdytų kitiems vyrams mąstyti ir dirbti."
Perspėjo, kur ir kada pasaulyje gali kilti naujas karas	Religinis karas	Nesutarimai dėl šventyklų	Politis: „Esant tiek daug arogancijos, (Izraelis) rizikuoja įžiebti religinį karą, nes nė vienas pasaulio musulmonas nepripažins Jeruzalės Al Aksos mečetės niekinimo“ „<...>žaidžia su ugnimi ir tiesiog įžiebs religinį karą, pakeis konflikto esmę nuo politinės iki religinės"

Protu nesuvokiama: tėvai pasiuntė savo vaiką į mirtį	islamą ir džihadą	Vaikai siunčiami į džihadą: „<...> matomas vyriškas, kuris dviems savo dukroms, septynių ir devynių metų mergaitėms, aiškina, kaip reikia vykdyti išpuolį, o vėliau jas apglėbia burką vilkinti moteris. "	Terorizmas: „<...> viena mergaitė, paklausta, ką ji šiandien veiks, atsako, kad „susisprogdins Damaske“.
Prancūzijoje padurtas žydų rabinas: užpuolikas šaukė „Allakhu Akbar“	Nusikaltimai	Įvykdytas nusikaltimas Alacho vardu	Religinis: „Strasbūre musulmonas užpuolikas, šaukdamas „Allakhu Akbar“ (Dievas visų didžiausias) peiliu padūrė vieną žydų kilmės vyrą.“
Juodžiausias scenarijus tampa realybe: Kalifornijos šaulys – teroristų bendrininkas?	Nusikaltimai	Nusikaltimai vradan religijos	Nusikaltimai
MI5 aiškina, kodėl nebuvo užkirstas kelias išpuoliui Mančesteryje	Islamą ir ekstremizmas	Pabrėžiama islamo religija „<...> papasakojo socialinis darbuotojas musulmonas“	Nusikaltimai
Nuo musulmono pabėgusios lietuvės išpažintis – kaip košmaras	Moters gyvenimas su musulmonu	Moters žeminimas	Moterys
A. Kubilius. Artimieji Rytai – pabėgėliai ir terorizmas: kas mūsų laukia ir ką turime daryti?	Rytų- Vakarų priešprieša	„Pabėgėlių krizė“ ir ją lydinti terorizmo banga dar labiau radikalizuos Europos politiką	Politinis „Geriau prarasti kelis šimtus milijonų ar milijardų eurų subsidijų, kurios tenka visiems Europos ir mūsų žemdirbiams, nei prarasti šimtus ar tūkstančius gyvybių teroristiniuose karuose.“/ „Pabėgėlių krizė“ ir ją lydinti terorizmo banga dar labiau radikalizuos Europos politiką<...>“
Kodėl nedrįstate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?	Rytų- Vakarų priešprieša	Rytų- Vakarų santykiai, „<...> Jie nekenčia ne pačios žmonijos, o Vakarų – dėl daugelio priežasčių, kurios tikrai neapsiriboja vien parama Izraeliui, naftos pirkimu iš turtais pertekusių šeimų ar pavienių atakų, Vakarų rengiamų prieš teroristų objektus.“	Terorizmas: „<...> be skrupulų žudo ir kankina kitų religijų atstovus ir tuos, kurie nepritaria jų sukurtam fundamentalistinio sunitų ar šiitų islamo prekės ženklui.“
R. Sadauskas- Kvietkevičius. Liūdnas teroristų likimas	Terorizmas Europoje	Rytų-Vakarų santykiai	Politinis: „<...> kvietimas išžudyti netikėlius krikščionis nėra tik kultūrinio savitumo nuspallvinta žodžio laisvės išraiška.“/
V. Sinica. Jei pripažinsime ryšį tarp islamo ir terorizmo, teks pripažinti ir kitus dalykus	islamą ir terorizmas	Musulmonų keliama grėsmė: „Paryžiuje gyveno pusė milijono, o Il de Franso regione (Paryžiaus apylinkės) – viso 1,5 mln. musulmonų. Kaip matėme, ir dešimties užtenka siaubui pasėti Paryžiaus gatvėse.“	Kultūrinis: „<...> kultūriniai ir religiniai skirtumai nėra bereikšmiai – jie lemia visuomenių stabilumą, sugyvenimą, o kraštutiniais atvejais kaip šis – ir jos narių gyvybes.“
Terorizmas: gyventi su tam tikru grėsme lygiu patogiau, nei imtis jį naikinti?	Imigracija ir terorizmas	Su imigrantais atkeliauja džihadas	Migracija: „Džihadistų idėjos kyla ne iš žemės, o formuojasi žmonių galvose, todėl, kai atvyksta žmonės, atkeliauja ir jų idėjos“/ Politiinis: „Jis ne tik ėmėsi karinių kampanijų pačiame Artimųjų Rytų centre, bet ir iš esmės pakeitė amerikiečių požiūrį į imigraciją ir įgyvendino keletą laikinųjų priemonių, kurios, pavyzdžiui, padėjo iš esmės sumažinti atvykstančių pabėgėlių skaičių ir įgyvendinti šaliai pritaikytas saugumo užtikrinimo priemones, kurių įgyvendinimas paskui buvo nutrauktas“

Vengrijos lyderis Viktoras Orbanas imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu“	Migracija	Kitokia kultūra Europoje	Kultūrinis: „Pas mus atvykstantys žmonės nori gyventi laikydamiesi ne mūsų kultūros ir papročių, o savo, tačiau gauti europietišką gyvenimo kokybę“.
Per Europą besirintanti terorizmo banga Lietuvą aplenks?	Radikalusis islamas	Terorizmo grėsmė Lietuvoje, atvykstant pabėgėliams	MigracijaL: „Bet kadangi mes dalinamės pabėgėlių našta, tai tas klausimas yra aktualus. Dėl to ir mūsų reikalavimai ir kriterijai buvo susiję terorizmo prevencija.“
Gediminas Grina: Baltijos valstybės – ideali vieta slėptis teroristams	Terorizmas	Su migracijos srautais atvykstantys potencialūs teroristai	Nusikaltimai
Musulmonams nužudžius lenką šalyje kilo neramumai	Musulmonų vykdomi nusikaltimai	Musulmonai gindami savo kebabinę nužudė žmogų	Kultūrinis: pabrėžiama tautybė: „kebabinės darbuotojų – šeimininkas alžyrietis bei kepėjas tunisietis.“
Nekaltųjų kraujas. Ir vėl, ir vėl, ir vėl	Kultūrinis ktoniškumas: „Tūkstančiai jaunų vyrų kankinami seksualinio troškulo, nesugebantys susivokti demokratinėje santvarkoje prieštaraujančioje jų primityviai vyro ir moters santykių kultūrai (nes niekas jų šito naujoje šalyje nemokė), kelia grėsmę civilizuotoms Europos bendruomenėms.“	Išskiriami mes krikščioniai ir jie-kitos religijos: „tas kaimynas ne musulmonas, ne judėjus, tas kaimynas – krikščionis.“	Religinis: „Jie tai daro kartais skatinami religinio fanatizmo, kartais dėl nenusisėkusio gyvenimo<...>“/„Galima kiek nori įvardinti terorizmo religinę prigimtį ir jo gimimo vietą. Šį kartą arabų šalys ir islamas.“
Alacho vardu – grasinimas krepšinio teisėjui perpjauti nosį	Sportas ir islamas	Agresyvūs musulmonai krepšinio aikštelėje	Kultūrinis: europiečių ir arabų žaidimo palyginimas
V. Rubavičius. Civilizacijų kova – kuo atsakys Vakarai?	Rytų- Vakarų priešprieša	Islamo valstybių žiaurumas lemia įsigalėjimą Europoje „<...> neišvengiamas yra Vakarų ir islamo civilizacijų susidūrimas, kurį skatina islamui būdingas žiaurumas ir agresyvumas kitatikių atžvilgiu, taip pat demografiniai veiksniai“	Politinis, <...> įsivyrėja Vakarų ir Islamo civilizacijų konfliktas.
Kodėl Artimuosiuose Rytuose nėra taikos?	Neramumai Artimuosiuose Rytuose	Vidiniai nesutarimai: „<...> susipriešinimą tarp sunitiško ir šiitiško islamo, abu jie reiškiasi radikalizuota forma.“	Politinis. „Europoje galioja principas visus valstybės piliečius traktuoti kaip lygiaverčius <...> Arabiškasis „valstybės piliečio“ atitikmuo „muvatin“ reiškia visai ką kita. “ Lyginami vakarai ir rytai
Armagedonas prasideda Artimuosiuose Rytuose	Artimųjų Rytų problemos	Del nepakankamų išteklių Artimųjų Rytų gyventojai emigruos į Europą, „Ar regione bus pakankamai išteklių išgyventi vis didėjančiai visuomenei? Labai tikėtina, kad alternatyva taps masinė emigracija į kitus kraštus, pirmiausia į turtingą ir senėjančią Europą.“	Politinis: „Naujas iššūkis yra žemos naftos kainos, kurios kaitina atmosferą ir tik skatina tarpusavio nesutarimus<...>“
Išpuolis Briuselyje: bomba buvo galinga, bet nesprogo taip, kaip planavo teroristas	Islamai ir terorizmas	Teroristiniai išpuoliai vardant religijos: „Nusileidau į žemutinį aukštą, kažkas šaukė. Tada jis sušuko „Allahu Akbar“ ir susprogdino lagaminą ant ratukų“	Nusikaltimai: „Rugpjūtį Belgiją sukrėtė dar vienas įvykis, kai mačete ginkluotas vyras užpuolė dvi policijos pareigūnes pramoniniame Šarlerua mieste, šaukdamas „Allahu akbar“.“

Londonė – kruvinas išpuolis: subadyta moteris, dar penki žmonės sužeisti	Islamas ir terorizmas	Atsivertimas į islamą veda prie terorizmo: „<...> buvo nužudytas dviejų į islamą atsivertusių britų per teroristine ataka pripažintą išpuolį"	Nusikaltimai
Apie tokį išpuolį buvo įspėję iš anksto: skambėjo raginimas automobiliais taranuoti minias	Nusikaltimai: „<...> vėliau į islamą atsivertęs ir teroristu tapęs Anwaras al-Awlakis, kuris ragino pasekėjus „smogti netikėliams paprasčiausiomis, būtiniomis priemonėmis, ten ir tada, kai to nesitikima“."		Nusikaltimai
Vokietijos geležinkelio stotyje įvykdytas kruvinas išpuolis	islamas ir terorizmas	Nusikaltimai vardan religijos	Nusikaltimai
Teroro išpuolis Mančesteryje: pagrindiniai faktai	Islamas ir terorizmas	Nusikaltimai vardan religijos	Religinis, akcentuojama religija: „<...> užaugęs labai religingoje musulmonų libiečių šeimoje<...>"
Išpuolis Belgijoje: „Allahu akbar“ šaukęs vyras mėgino sukapoti dvi policininkes	islamas ir terorizmas	Nusikaltimai vardan religijos	Nusikaltimai
„Islamo valstybės“ gretose kovojęs lenkas: „Nueisime iki Romos“	Religinis fanatizmas	Dėl religijos musulmonas pasiryžęs padaryti viską	istorinis: „Šventojo Petro aikštėje atversime žmones į islamą. Pirmiausia turime susigrąžinti savo žemes, kurios iš mūsų buvo atimtos“
V. Laučius. „Allahu Akbar!“ - ir jiems nėra ką atsakyti	Rytų-vakarų santykiai	Europos silpnėjimas	Politinis: „...<...> panašu, kad nebelieka nei tikros dešinės, kuri gintų savo kultūrą nuo barbarų, nei tikros kairės, kuriai rūpėtų socialinis teisingumas, o ne Afganistano papročių importas<...>"
Po makabriško vaiko nužudymo Maskvoje – nurodymai iš Kremliaus	Islamas ir nusikaltimai	Vykdomi nusikaltimai vardan religijos	Nusikaltimai

4 PRIEDAS. VIZUALIZACIJŲ POBŪDIS

Vizualizacija	Kiekis
Koliažas (islamo ir krikščionybės supriešinimas. Islamui parintka nuotrauka seno, tamsaus gymio, grėsmingų bruožų vyras, krikščionybei- jauno vaikinio, kuris mokosi tapti kunigu)	2
Isis nuotrauka su vėliavomis	1
ISIS Nuotrauka su vėliavomis, mašinoje apsiginklavus	1
Kario nuotrauka	1
Autoriaus nuotrauka (rimta, susirūpinusi veio išraiška)	1
Autoriaus nuotrauka. Sunerimusi veido išraiška	1
Nuotraukos. Vyras su peiliu, apsirengęs juodai, užsidėjęs veidą, egzekucijos nuotrauka. Šalia baltaodis vyras, kuriam ruošiamasi nupjauti galvą	3
Grėsminga Isis karių nuotrauka	1
Karinis lėktuvas	1
ISIS kovotojai prieš egzekuciją su parklupdytais įkaltais	1 (su priedašu isis įvykdė egzekuciją krikščionims)
Artimųjų Rytų karys su peiliu	1
Islamo valstybės kovotojas su vėliava ir plačia šypsena	1
Nuotrauka, kurioje ISIS kariai ir jų parklupdyti belaisviai	1
Nuotrauka kaip minia pabėgėlių keliauja geležinkelio bėgiais	1
Išpuolio vykdytojo nuotrauka	1
Musulmonė laiko plakatą su užrašu „tai ne mūsų kultūra“, vaizduojama besibučiuojanti pora	1
Isis teroristai laikantys pasus	1

Autoriaus nuotrauka	1
Musumonė moteris su burka	3
Isis kariai su vėliavomis	1
Autoriaus nuotrauka	1
Amerikos prezidento susitikimas su Artimųjų Rytų šalių vadovais, prabangi menė, didelį arabų portretai	1
Nuotraukos iš protesto prieš pabėgėlius: emocingas paardas, vėliavos, užrašai prieš musulmonus, emocingos išraiškos	10
Politiko nuotrauka	1
Musulmonai ir šachmatai	1
Nuotraukų albumas iš sukilimo Turkijoje, minios agresyviai nusiteikusių turkų, vėliavos, tankai, sužaloti žmonės. Mokyklos nuotrauka: susirūpinę veikai klasėje	103
Susirūpinę politikai	1
Koliažas: isis teroristai	2
teroristų nuotrauką su šaunamuoju ginklu, nutaikytu į įkaitą	1
Politiko nuotrauka	1
Politiko nuotrauka	1
mergaitės per parodą Rusijoje	1
Nuotraukos iš įvykdyto teroristinio išpuolio vietos, nukentėję žmonės, ašaros, baimė, policija, ugnegiasiai, trys video	42
Policijos nuotrauka ir žudiko profilio nuotrauka	2
Koliažas pagrindinių herojų ir isis simboliai	3
Vokietijos žvalgybos būstinės emblema	1
Musulmonų dalyvavimas katalikiškose mišiose	28
Ekspresyvi olicininko nuotrauka su ginklu	1
Besimeldžiantys musulmonai	1
Biblijos ir Korano nuotraukos. Nuotraukos iš konferencijos apie migraciją	18
Mmoteris jūroje su burka	1
šimtai musulmonų meldžiasi (masiškas)	2
Atsiliepimai iš „Facebook“ apie burkų palyginimą su autobuso sėdėmis	24
Teroristas ir ES vėliava	1
Gedinčių žmonių nuotrauka prie teroro akto vietos	1
Lietuvos kraštovaizdis	1
Kiaulienos mėsa	1
Kitos orientacijos musulmono vestuvių nuotraukos	23
Islamo atstovas ir Rusijos prezidentas	1
Policijos pareigūnas	1
ISIS teroristai	1
Kario nuotrauka	1
Koliažas: moteris su bikiniu, stiprieji gėrimai, baseinai	34
Dainininko nuotrauka	1
Musulmono nuotraukos	7
Plakatai iš protesto prieš Valentino dieną	6
Moterys su hidžabais	1
Politiko nuotrauka	1
Moteris su burka, lietuvės ir musulmono šeima	4
Peilio nuotrauka	1
Musulmono nuotrauka	1
Lietuvės ir tamsaus gymio vyro nuotrauka	1
Anglijos simboliai, musulmonų moterys, besimeldžiantys vyrai	4
Moterys su burkomis	1
Islamo mečetės fragmentas	1
Moteris su hidžabu	1
Kalėjimo celė	1
Tamsaus gymio migrantų nuotraukos, moterys su hidžabais	13
Nuniokotos kebabinės	2
Berniuko nuotrauka	1
Musulmonė laikanti rankoje užrašą su taikos balandžiu	1
Sumušto vaikinų nuotraukos	2

nusikaltelių portretai	1
Susigūžusios moters nuotrauka	1
Futbolininko nuotrauka	2
Video ir moters nuotrauka ligoninėje	1
Dubajaus papludimys	1
Terorizmo atakos nuotraukos, politiko nuotrauka, isis terorist7 nuotrauka	18
Miestas po terorizmo išpuolio, pareigūnai	14
Berniukas su šaunamuoju ginklu	1
Peilio nuotrauka, teroro atakų galerijos	1
Agresyvi moters nuotrauka	1
Poros nuotrauka, apklausa	2
Video	nėra
Peilio nuotrauka	1
Islamo specialistės nuotrauka	1
Liepsnojančio Izraelio nuotraukos	26
Musulmonai	7
Policijos pareigūnai	1
Policijos pareigūnai su ginkais	1
Policijos pareigūnai	1
Moters nuotrauka, kuri kenčia	1
Politiko nuotrauka	1
Vieta po išpuolio	1
Žurnalisto nuotrauka	1
Visuomenės veikėjo nuotrauka	1
Teroro aukų gėdėjimas	23
Migrantau veržiasi būriais į Europą	57
Teroro aktai Europoje, apmokyma kaip apsiginti nuo diversantų	97
stebėjimo nuotrauka: vyras stebi pro langą, šalia fotoaparatas	1
Nuotrauka su žvakutėmis	1
Visuomenės veikėjo nuotrauka	1
krepšinio švilpukas, kamuoliai	2
Politikų nuotraukos	2
Irako armijos kariai ir politikai	3
Išpuoliovietos nuotrauka, mergaitė prie vandens kolonos, moteris nešanti maistą	3
Policijos mašinos, policininkai	16
Policija prie sužalotų žmonių	14
nuotraukos ir koliažas. Greitoji pagalba, policija, sužeisti asmenys	5
Policijos uždvara nusikaltimo vietoje	1
Teroro akto nuotraukos: gėlės, bėgantys žmonės, žvakutės, policija	104
Policijos pareigūnas	1
isis kovotojas	1
žurnalisto nuotrauka	1
Nuotraukos iš nusikaltimo vietos, policija	23

5 PRIEDAS. KOMENTARŲ SKAIČIUS

Straipsnio pav.	Komentarų skaičius
Dešimtys tūkstančių atsiverčia į islamą: ar tai Vakarų agonija	361
Apklausa: britams islamas asocijuojasi su terorizmu	7

Vakarai nieko neišmano apie radikalųjį islamą – ir tai turi keistis	121
R. Trimakas. Islamas niekuo dėtas?	83
A. Navys. Nekaltas islamas	121
K. Masiulis. Islamo minkštoji galia daug stipresnė nei teroristų bombos	61
„Islamo valstybės“ budelio gyvenimas ir mirtis	5
„Islamo valstybės“: nukirsdintos galvos, fanatizmas ir sekso vergės	4
Prieš „Islamo valstybę“ - vienas galingiausių ginklų pasaulyje	266
V. Saldžiūnas. Vakarai kol kas bejėgiai prieš Islamo valstybės ambicijas	161
„Islamo valstybės“ bausmė peržengė sveiko proto ribas	228
Atsakas „Islamo valstybei“: koks apsigavimas	250
Žiniasklaida: kartu su pabėgėliais į Europą prasmuko tūkstančiai „Islamo valstybės“ kovotojų	614
M. Zingeris. Europa atkeltais vartais ar islamo invazija?	365
Orlando žudikas: Amerika ir Rusija, liaukitės bombardavusios „Islamo valstybę“	7
Vokietijoje uždrausta viena islamo įstaiga dėl raginimų žudyti kitatikius	
VSD: Lietuvoje sulaukytas „Islamo valstybės“ rėmėjas, stebima dešimtys asmenų	505
Tomas Viluckas: Europos saulėlydis ir islamas	209
Kodėl pabėgėliai ir islamas atsidūrė LRT seriale „Giminės“ autorių taikinyje?	0
Vokietijoje gyvenantis egiptietis rašytojas: „Islamą nėra taikos religija“	24
Tomas Viluckas: Islame yra užkoduotas iracionalumo dėsnis	551
D.Trumpas ragino Artimųjų Rytų valstybes išrauti su šaknimis „islamo ekstremizmą“	2
Rytų Europą drebino demonstracijos prieš pabėgėlius: „Islamą bus Europos mirtis“	21
Buvęs Australijos premjeras Tony Abbottas: „Turi pasikeisti islamas, o ne mes“	25
Saudų Arabijos muftijus: islamas draudžia šachmatus	0
Turkijos mokyklos: daugiau R.T.Erdogano ir daugiau islamo	0
Politinę audrą Vokietijoje sukėlė politikai, pareiškę, kad islamas nesuderinamas su šalies vertybėmis	0
Čečėnų žinutė „Islamo valstybės“ teroristams: „Laukiame jūsų Grozne“	4
Ispanijoje ir Vengrijoje suimti penki ryšiais su „Islamo valstybe“ įtariamais asmenimis	1
Turkijos premjeras susimovė – pareiškė, kad turkiškas islamas 360 laipsnių skiriasi nuo „Islamo valstybės“	Nėra
Sujudimas Austrijoje: kraštutiniai dešinieji siūlo drausti islamą	Nėra
Rusija išleido instrukciją, turinčią apsaugoti nuo „Islamo valstybės“ verbavimo	Nėra
Atsakomybę už išpuolį Londono metro prisiėmė „Islamo valstybė“	182
Floridoje į islamą atsivertęs jaunuolis kaltinamas nužudęs du neonacius	1
Merginą įsimylėjęs amerikietis ruošėsi keliauti į Siriją ir prisidėti prie „Islamo valstybės“	Nėra

Pentagonas įvardino tris didžiausias grėsmes JAV: islamo radikalai, Rusija ir Kinija	
Smūgis Vokietijos žvalgybai: išaiškintas joje dirbęs islamo radikalas	Nėra
Prancūzijos valdžia ėmėsi reformuoti vyriausybės ir islamo santykius	Nėra
Vokietijoje pristatyta antiislamiška programa: islamas nesuderinamas su demokratija	1
Islamas Prancūzijoje: skaičiai ir faktai	Nėra
Politologas: islamas ir krikščionybė sugyventi negali	4
Tuniso moterims musulmonėms – galimybė rinktis	Nėra
Islamas taps populiariausia religija daug greičiau, negu buvo manyta	Nėra
Norvegų nacionalistai „sužibėjo intelektu“: supainiojo autobusų krėslus su burkomis	Nėra
Per Europą sėlinantis džihadas	Nėra
„Charlie Hebdo“ kritikuojamas dėl karikatūros apie teroro aktą Barselonoje	Nėra
Pražūtinga Europos „savižudybė“: Lietuvai – liūdna žinia	14
Kodėl musulmonai iš tikrųjų nevalgo kiaulienos?	Nėra
Susituokė pirmasis gėjus musulmonas: patyčios, grasinimai ir pagaliau rasta meilė	Nėra
Rusijos islamo atstovas šokiravo visuomenę savo pareiškimu	2
Teroras Banladeše: už žinutę „Facebook“ prieš islamą buvo žiauriai nužudytas studentas	Nėra
Politologas Mindaugas Puidokas: kokių pavojų „Islamo valstybė“ kelia Europai ir Lietuvai?	2
Teroristų išpuoliai Paryžiuje kitu žvilgsniu	2
Kita islamą išpažįstančiųjų pusė: pusnuogės merginos, vakarėliai ir turtai	Nėra
Algirdas Kaušpėdas: „Mūsų laisvė – pavojuje“	Nėra
Nuo paprasto berniuko iki „Islamo valstybės“ kovotojo: „Nesu belgas, esu musulmonas“	Nėra
Musulmonai sukilo prieš Valentino dieną: draudimai Pakistane, protestai Indonezijoje	Nėra
Protestai nepadėjo: Iranas visas šachmatininkes apgobė skaromis	Nėra
Donaldas Trumpas ragina JAV ateiti į protą po išpuolio Paryžiuje	Nėra
Saudo Arabijoje gyvenanti lietuvė – apie moterų teises, darbus ir užmėtymą akmenimis	Nėra
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	36
JAV ieško atsakymų, kodėl jaunas musulmonas paleido kulčių seriją kariuomenės centruose	100
V. Budraitytė: laimingų santykių tarp lietuvių ir musulmonų nebūna	31
Z. Čepaitė: lietuviams musulmonai – baisūs, kaip ir jiems lietuviai siaubingi	738
G. Saulytis. Kodėl krikščionys tampa musulmonais, o ne atvirkščiai?	325
Beata Tiškevič: Aš ištekejau už musulmono	15
Musulmonas ieško žmonos: Lietuvės vilioja burkomis ir dukterų nuotraukomis	19
Kalėjimo karceryje melstis negalėjęs musulmonas kreipėsi į lygių galimybių kontrolierių	2
Prieš rinkimus Nyderlanduose – svarstymai apie šalies musulmonus	Nėra
Lenkijoje daugėja rasistinių išpuolių: mušami musulmonai, niokojamos kebabinės	14
Britų teisėsauga ant kojų sukėlė musulmonas berniukas, rašinėlyje parašęs, kad gyvena „terroristiniame“ name	Nėra
Didžiosios Britanijos lietuviai: „Musulmonai teroristų bijo taip pat kaip mes“	2
Į Vilnių atkeliavusiam žydai egiptietis bare smogė bokalu per galvą: „Nėra jokio Izraelio!“	14

„Kryžiuočiais“ pasivadinę amerikiečiai norėjo susprogdinti mečetę ir daugiabutį	Nėra
Musulmonas inžinierius kolegę į islamą bandė atversti... prievartaudamas 5 dienas	Nėra
Yaya Toure – musulmonas, tačiau buvo nubaustas už vairavimą išgėrus	Nėra
20-metės afganės kančios: musulmonas vyras kankino ir nupjovė nosį	Nėra
Religinis fanatizmas: musulmonas tėvas uždraudė gelbėti skęstančią dukrą	Nėra
Ar jau laikas užduoti klausimą: kada Europa nustos neigti islamo terorizmo grėsmę?	3
Europa gali sulaukti smūgio bet kada: žudyti ruošėsi tas, kuris turėjo saugoti	3
Teroristų ruošimas: jei sugebi laikyti rankose ginklą, gali žudyti kitatikius	4
	43
Kaune merginą užpuolęs užsienietis: greit Lietuvoje bus kaip Prancūzijoje	Nėra
Paryžiaus mirtininkės sprogdintojos artimieji: ji plojo prie televizoriaus 2001-ųjų rugsėjo 11 dieną	Nėra
Santykių ekspertas: atvyksta migrantai – lietuvaitės, saugokitės	Nėra
Saudo Arabijoje naminukės užsimanysiam 74-erių britui gresia viešas nuplakimas	Nėra
Toronte du žmones subadęs musulmonas: Alachas liepė man žudyti	
	36
Islamo specialistė atskleidė, kokia iš tiesų yra musulmono moteris	95
Perspėjo, kur ir kada pasaulyje gali kilti naujas karas	Nėra
Protu nesuvokiama: tėvai pasiuntė savo vaiką į mirtį	Nėra
Prancūzijoje padurtas žydų rabinas: užpuolikas šaukė „Allakhu Akbar“	Nėra
Juodžiausias scenarijus tampa realybe: Kalifornijos šaulys – teroristų bendrininkas?	Nėra
MI5 aiškinasi, kodėl nebuvo užkirstas kelias išpuoliui Mančesteryje	Nėra
Nuo musulmono pabėgusios lietuvišės išpažintis – kaip košmaras	Nėra
A. Kubilius. Artimieji Rytai – pabėgėliai ir terorizmas: kas mūsų laukia ir ką turime daryti?	2012
Kodėl nedirštate ištarti frazės „islamistų terorizmas“?	319
R. Sadauskas-Kvietkevičius. Liūdnas teroristų likimas	241
V. Sinica. Jei pripažinsime ryšį tarp islamo ir terorizmo, teks pripažinti ir kitus dalykus	491
Terorizmas: gyventi su tam tikru grėsmės lygiu patogiau, nei imtis jį naikinti?	3
Vengrijos lyderis Viktoras Orbanas imigraciją vadina terorizmo „Trojos arkliu“	Nėra
Per Europą besiritanti terorizmo banga Lietuvą aplenks?	3
Gediminas Grina: Baltijos valstybės – ideali vieta slėptis teroristams	Nėra
Musulmonams nužudžius lenką šalyje kilo neramumai	Nėra
Nekaltųjų kraujas. Ir vėl, ir vėl, ir vėl	Nėra
Alacho vardu – grasinimas krepšinio teisėjui perpjauti nosį	Nėra
V. Rubavičius. Civilizacijų kova – kuo atsakys Vakarai?	196
Kodėl Artimuosiuose Rytuose nėra taikos?	Nėra
Armagedonas prasideda Artimuosiuose Rytuose	Nėra
Išpuolis Briuselyje: bomba buvo galinga, bet nesprogo taip, kaip planavo teroristas	247
Londonė – kruvinas išpuolis: subadyta moteris, dar penki žmonės sužeisti	279
Apie tokį išpuolį buvo įspėję iš anksto: skambėjo raginimas automobiliais taranuoti minias	164
Vokietijos geležinkelio stotyje įvykdytas kruvinas išpuolis	137
Teroro išpuolis Mančesteryje: pagrindiniai faktai	Nėra
Išpuolis Belgijoje: „Allahu akbar“ šaukęs vyras mėgino sukapti dvi policininkes	Nėra
„Islamo valstybės“ gretose kovojęs lenkas: „Nueisime iki Romos“	6

V. Laučius. „Allahu Akbar!“ - ir jiems nėra ką atsakyti	361
Po makabriško vaiko nužudymo Maskvoje – nurodymai iš Kremliaus	245

6 PRIEDAS. PAGRINDINIAI STRAIPSNIUOSE MINIMI NEIGIAMAI ISLAMO, MUSULMONŲ ASPEKTAI, BRUOŽAI

- Islamas siejamas su terorizmu, pabrėžiama, kad gyventojai, pabėgėliai iš Artimųjų Rytų sutinkami neigiamai, nenorima jų priimti
- Neigiamai vertinamas ultūrų maišymasis Vakarų raginimą musulmonų migrantams susilieti su europiečių visuomene R. T. Erdoganas apibūdina kaip „nusikaltimą žmoniškumui“. „Jei jis teisus, sakdamas, kad egzistuoja tik vienas tikras islamas, galima neabejoti, kad Vakarams jis tikrai nedraugiškas.“ „Vakarų kalbos apie nuosaikųjį islamą yra tauškalai“, nes „islamą yra islamas, ir taškas.“
- Išpuoliai nebekelia nuostabos „2016-ųjų birželio 12 naktį JAV Floridos valstijos Orlando mieste nieko naujo neįvyko. Omaras Miras Seddique'as Mateenas viešai deklaravo savo ištikimybę Islamo valstybei ir iššaudė beginklius žmones.“ „Perkeltinė prasmė „Nekliudomai buvo pakartotas rutininis masinių žudynių aktas, surengtas, atrodytų, iš pirmo žvilgsnio niekuo neišsiskiriančio „taikos religijos“ atstovo.“
- Neišsilavinę: „Tarp dvasininkų atsiranda radikalų, kurie skatina neapykantą ir agresiją kitokiems, kurie traktuojami kaip netikėliai, o neraštingoje minioje tai suveikia kaip žiezirba popierių krūvoje.“ „Jie sunkiai integruojasi į kitokias kultūras ir net nedidelę grupę išlaiko savo kultūrą, paremtą religija
- Priešiškumas: „Kai kas teigia, kad praturtę musulmonai nebebus tokie religingi ir priešiški kitokioms kultūroms, bet Saudo Arabijos ar kitų turtingų šalių pavyzdžiai kelia abejonių.“
- Agresija, smurtas, žudymas: „Irako vyriausybės pajėgoms padėję šių kovotojų kaltinami pradėję siaubti ir taip jau nuniokotą miestą, daug nesiaiškindami žudyti įtariamus parama „Islam valstybei“ asmenis“
- Demonizuojama islamo grupuotė: „Todėl susidūrus su patologiniu žiaurumu, neretai kyla noras demonizuoti priešininką, priskirti jam biblinį, šėtonišką vaidmenį. O įdomiausia tai, kad pati IV pastarąjį vienos konflikto pusės vaidmenį Vakarų ir islamo civilizacijų susidūrimo kontekste prisiima itin noriai.“ Sumenkinama islamo religija: „Mes, religinius karus XVIII a. pamiršusios krikščioniškosios Europos žmonės, nesuprantame, kad islamas iš esmės liko viduramžiška religija.
- Neišsilavinusi tauta: „Vakaruose priimtini demokratiniai valdžios siekio būdai islamistams yra nepriimtini dėl religinių ar kultūrinių įsitikinimų, tačiau vien dėl šios priežasties valdžios siekis islamistams nėra svetimas.“
- Sumenkinimas: „Norint sunaikinti ambicingą perspektyvą islamo pasauliui siūlančią organizaciją, pirmiausia reikia pasiūlyti idėją, kuri užpildytų IV užimtą terpę – viskuo nusivylusių, žemesnės klasės religingų musulmonų širdis.“
- islamo valstybės vykdomos egzekucijos islamo vardu
- Supriešinimas krikščioniškosios ir islamiškosios vertbės „Pagarba asmens laisvei, kuri yra vedančioji krikščionybės mintis, yra absoliučiai nepriimtina islamui.“
- Sumenkinami Artimųjų Rytų gyventojai: „<...>viena vertus, Europą gali tūkstančiais kilometrų apgulti taborai klipatų, kuriuos reiks gelbėti<...>“
- Vakarų ir Rytų priešprieša „Tikrieji musulmonai niekada nesutiks su Vakarų purvinais papročiais“
- Europoje gyvenantys musulmonai prisideda prie ekstremistų: „<...>keli šios asociacijos nariai yra palikę Vokietiją ir išvyko į Siriją prisidėti prie ekstremistinių grupuočių.“
- Radikali islamo religija
- Musulmonai Europoje sulyginami su barbarais: „<...>visi gražiausi ir brangiausi dalykai, įskaitant vieną didžiausių civilizacijų žmonijos istorijoje, gali būti visiškai sunaikinti barbarų.“
- Pabėgėliai įvardijami kaip problemos: „<...>negalime ir neliksime nuošalyje, nes šitos problemos ir pas mus atkeliaus, ir mes turėsime kažką jas spręsti“, skirstoma į soc. Grupių prioritetus „Na, pas mus nėra tokios degančios situacijos, tačiau visi tyliai galvoja apie tai – kaip reikėtų priimti, kam skirti lėšų daugiau – ar našlaičiams, ar vietiniams, ar pabėgėliams.“
- Sumenkinami lyginant su vakariečiais: „<...>visagalybės fantazijomis mėginama kompensuoti musulmonų nevisavertiškumo kompleksą.“
- Neigiamai pateikiama islamo kultūra ir religija: „Tai ta pati dvasinė laikysena, izoliuojanti netikinčiuosius, diskriminuojanti moteris<...>“
- Pabrėžiamas neišmanymas, atsilikimas „<...>paprastas musulmonas nieko neišmano apie globalizaciją, sekuliarizaciją ar feminizmą.“ „<...>krikščionybės ir islamo tvyro didelė praraja<...>“ „Pagarba asmens laisvei, kuri yra vedančioji krikščionybės mintis, yra

absoliučiai nepriimtina islamui."/>, „Islame sunkiai suprantamos ir nepriimtinos tokios vakarietiškos vertybės kaip demokratija, sąžinės laisvė, pagarba asmens privatumui, žmogaus teisės, tolerancija ir pan."

- Priešprieša tarp vakarų ir rytų: gėris - blogis: „<...> tai, kas vyksta, yra ne mūsų tarp Vakarų ir islamo, o „gėrio ir blogio kova“.
- Europiečių pasisakymas prieš musulmonus: „Esame čia tam, kad vyriausybė išgirstų mūsų balsą ir atsisakytų bet kokių planų priimti musulmonus“
- Vakarietiškos kultūros išaukštinimas „Mes turėtume pripažinti savo kultūros pranašumą prieš tas, kurios pateisina žmonių žudymą Dievo vardu“
- Islamo religija rėminama, kaip draudžianti daugelį pramogų, laisvalaikio praleidimo būdų, vyrauja griežtos taisyklės „Tikriausiai žaidimas šachmatais bus laikoma nedidele blogybe, tokia kaip, pavyzdžiui, muzika."
- Žemesnė moters padėtis: „<...> buvo užkirtęs kelią daugeliui moterų siekti aukštojo išsilavinimo."
- Neigiamas požiūris į musulmonišką kultūrą Europos šalyse: „Nyderlanduose kraštutinių dešiniųjų politinė jėga taip pat teigia, kad jei per artėjančius rinkimus gautų valdžią, uždarytų mečetes, islamo mokyklas, nutrauktų Korano mokymą ir uždraustų moterims nešioti tradicinius galvos apdangalus."
- Išskiriamos dvi religijos: „Turėjo draugų ir tarp vietos musulmonų, ir tarp krikščionių."
- Terorizmo gaujos siejamos su religija: „Ta gauja turi tikrą evangelinį krūvį“,
- Islamas siejamas su išpuoliais „<...> visą pasaulį sukrėtęs dviejų jaunų islamistų išpuolis Prancūzijos šiaurėje, kur jų auka tapo bažnyčioje nužudytas 85-erių metų kunigas privertė šalį valdančius socialistus bent jau laikinai sustabdyti naujų islamo maldos namų statybas<...>"
- Nacionalizmas: „<...> nori uždrausti minaretus ir viešus kvietimus maldai iš mečečių, mokytojoms ir mokinėms neleisti rišti skarelių, ir uždrausti imamams vesti pamaldas kita kalba nei vokiečių."
- Stiprus religingumas: „Religingų musulmonų vis labiau pastebima tarp jaunosios kartos atstovų, dažniausiai dėl nikabų, moterų veidą dengiančių šydu, dėvėjimo gatvėse ar kitose viešose vietose."
- Sunkus pritapimas Europoje: „<...> tikintys musulmonai visada bus lojalūs iš šariato kylančioms normoms ir praktikoms, o ne liberaliosios demokratijos principams ir vakarietiškai teisinei sistemai"
- žemesnė moters padėtis: „<...> šalyje moterys vis dar diskriminuojamos, ypač su paveldėjimu susijusioje srityje".
- Rytų-Vakarų nesuderinamumas „<...> musulmonų pasaulis yra nesuderinamas su sukuliaria Europos bendruomene."
- Sunkiai integruojami „Ir didesnės migrantų priėmimo kvotos šiuo atveju nepadės: jų integracija – labai ilgas ir, kaip rodo praktika, ne visada sėkmingas procesas."
- Kitoniški religijos aspektai: „Islamą yra nesuderinamas su kiauliena"
- Konservatyvios musulmonų bendruomenės
- Islamas ir musulmonai įvardijami kaip priešas, Priešo įvaizdis buvo patikslintas<...>"/> necivilizuotiL, civilizacinė retorika vėl susigrąžino iš kovų su barbarais, keliančių grėsmę civilizuotų tautų egzistavimui, laikų kilusį savo dominavimą"
- Islamiškos šalys siejamos su terorizmu, Paskyros savininkas sako, kad myli savo šalį ir čia gyvena ne vien teroristai."
- Pašiepiamas islamas ir alkoholio draudimas
- Islamo- krikščionybės priešprieša: „Islamą, jo akimis, buvo aukščiau už krikščionybę. Vyrui tai reiškė žingsnį į priekį."
- Vakarietiško tradicijų smerkimas: „<...> smerkdami šią vakarietišką šventę"
- Griežtos religinės taisyklės moterims: „Pagal Irane galiojančius islamo reikalavimus moteris viešose vietose privalo pridengti savo galvą skara."
- Stiprus religingumas: „<...> kuris kartais praleisdavo treniruotes, kad pasimelstų."
- Nelaimingos krikščionių-musulmonų santuokos: „Visada anksčiau ar vėliau tai būdavo didelės ašaros, visada atimami vaikai ir dar noriu pasakyti, kad Lietuva žino labai mažai istorijų, nes jų yra tūkstančiai"
- Vakarietiško tradicijų nepriėmimas, „<...> arabai piktažiūrinėja, kai vaikšto trumpais sijonais, nes jiems atrodo nepadoru, bado akis<...>"
- Islamo nepažinta religija: „<...> važiuoti svetur ir kurti ateitį su kitataučiu, o juo labiau nepažįstamos religijos atstovu<...>"
- Neigiamas požiūris į musulmonus: „Nu gražūs vaikai, bet musulmonai...“
- Eتيكčių klijavimas: „<...> dirbantis 30-metis vyrukas („babajus“, bet labai normalus „babajus“), ieško lietuvių merginos<...>"/> žmogiškumo sumenkinimas: „<...> į telefono ekrane visu ūgiu pozuojančią, musulmonišką burką pasipuošusią žmogystą."
- Islamą išpažįstančių asmenų religingumas: „<...> anksčiau tirti kalinių skundai dėl to, jog jiems nesudaromos sąlygos maitintis pagal įsitikinimus ar religijos reikalavimus, kad jie negali bendrauti su islamo dvasininku (nors kitų religijų nuteistieji tokią galimybę turi)"
- Eتيكčių klijavimas imigrantams: „Taip, būtent čia Geertas Wildersas neseniai apibūdino šalyje gyvenančius marokiečius kaip „šiukšles“"
- Niekina islamo religiją išpažįstantys žmonės, visuomenė prieš juos
- Neapykanta imigrantams, nacionalizmo apraiškos „<...> nuolat reiškė savo neapykantą musulmonams, somaliečiams ir kitoms imigrantų grupėms."/>

- Straipsnyje pagrindinė mintis ne tai, kad futbolininkas vairavo išgėręs, tačiau tai, kad jis musulmonas ir vartojo alkoholį. „Praėjusiomis savaitėmis buvo daug nesupratimų, kodėl aš buvau baudžiamas už vairavimą išgėręs, jei esu musulmonas ir negeriu.“
- Nusikaltimai: „Kol jis žalojo savo žmoną, kiti afganai egzekuciją tiesiog stebėjo.“
- Žemas moters statusas: „Jeigu šeimoje gimsta mergaitė, tai ji yra tik prekė, už kurią galima gauti kažkiek avių, kupranugarių, tai yra kažkokį turtą ją parduodant į žmonas kam nors“
- Pabrėžiama religija: „Dar vienas incidentas vakar užregistruotas Prienuose. <...> Policijos pareigūnai teigė, kad neturi informacijos, jog padegimas susijęs su religija.“
- Tolima kultūra: „santykiai su musulmonais, anot V. Arvasevičiaus, yra sunkus darbas, kažkiek net primenantis ėjimą į mokyklą iš naujo.“
- Bausmės už nusižengimus: „Taisyklės yra visiškai aiškos. Kai ten lankaisi arba gyveni, nesiveli į jokių reikalų su alkoholiu. O jei veliesi, rizikuoji užsitraukti pačias griežčiausias bausmes.“
- Vyro viršenybė „Moteris turi klausyti vyro. Moteris neturi teisės išeiti iš namų neatsiklaususi savo vyro. Ji negali savo mamos aplankyti neatsiklaususi vyro“
- Niekinami vakarai: „Religiniai lyderiai smerkia technologijas iš Vakarų kaip mūsų moralinio supuvimo įrodymus, kurie nuodija ir jų jaunimo protus.“
- Musulmonai sukelia neramumus: „Ramiam Lenkijos mieste naujieji metai prasidėjo prieš musulmonus nukreiptomis riaušėmis.“
- Nusistatymas prieš Vakarus: „Vakarų visuomenės taip pat yra kaltos, nes remia savo vadovus, kurie žudo musulmonus“

7 PRIEDAS. PASTEBIMI ISLAMO, MUSULMONŲ KELIAMI BAIMĖS, PAVOJAUS MOTYVAI, ASPEKTAI

- „Ištroškusieji keršto iškart ėmė kaltinti islamą“
- Kai kurie islamistai yra žiaurūs džihadistai. Kai kurie palaiko žiaurius džihadistus, tačiau patys smurto neapraktuoja. Kai kurie gali nepritari smurtui (arba bent jau gali taip teigti) ir remti taiką, įtikinimais grįstą šariato įvedimo praktiką. Tačiau jie visi nori šariato. Jei esi musulmonas ir tau svarbu, kad islamo teisė būtų viršesnė už, pavyzdžiui, Britanijos teisę, tuomet tavo pozicija jau nėra nuosaiki, net jei dėl to tu nesi pasirengęs mikroautobusu sutraikyti minios nekalčių žmonių. Jei tau iš tiesų tai svarbu, A. C. McCarthy teigimu, tu esi musulmonas ekstremistas, t. y. islamistas. /Stiprios straipsnio skyrių antraštės „Be jūros rykliai neišgyventų“/ Kelių islamų nėra – islamas yra vienas
- „Akivaizdu, kad tai buvo asmuo, persunktas neapykantos“
- „Demokratinės laisvės ir tolerancija yra diametraliai priešingi islamo ideologijai.“/„Žmonės iš musulmoniškų kraštų plūsta į Vakarus, nes vertina turtingą gyvenimą, tačiau jie jo nesieja su liberalia demokratija ir tolerancija. Net trečios kartos imigrantai, baigę vakarietiškas mokyklas, pasirenka alternatyvias bendruomenes ir nepripažįsta juos svetingai priėmusių kraštų vertybių.“/ Didėjantis dominavimas Europoje: Skaiciuojama, kad jau šiame šimtmetyje kai kuriose buvusiose krikščioniškose Europos šalyse musulmonai sudarys daugiau nei pusę gyventojų. Logiška, kad tada jie pareikalaus to, ko norėjo britai Australijoje ar ispanai Amerikoje, – sukurti savo šalį su savo įstatymais.“/„Radikalūs dvasininkai skatina neapykantą kitokiems, baugina, kursto terorizmą ir siunčia žinutę: būkit su mumis ir būsit saugūs arba mirkit.“/„o lietuviai šalyje sudarys didžiąją dalį gyventojų, tol šalis bus Lietuva, bet jeigu dauguma taps nebe lietuviai, tai natūralu, kodėl ateiviai turėtų mokytis lietuviškai, integruotis ar saugoti svetimą kultūrą ir papročius?“
- Religija sulyginama su džihado grėsme „Šis džihadizmas traukia pasekėjus iš viso pasaulio ir yra pasirengęs smogti bet kurioje šalyje.“/ Neigiamai pateikiamos musulmonų bendruomenės Buvęs Vestminsterio universiteto studentas interviu „The Daily Mail“ pasakojo, kad šioje mokslo įstaigoje buvo sukurtos visos sąlygos suvešėti radikalioms pažiūroms: „Vieną kartą atėjau į musulmonų bendruomenės susitikimą, o jie džiaugsmingai plojo ir sveikino rugsėjo 11-osios įvykius“./Užsislėpę džihadistai Europoje tarp mūsų, Tamsiai apsirengusi figūra, apie neišvengiamai ateisiantį atpildą kalbanti su britišku akcentu, tapo naujojo globalaus džihadizmo simboliu.“
- Islamo grupuotės: „Paklajojęs po įvairias islamistines gruputes, jis prisijungė prie „Achrar aš–Šam“, o vėliau prie „Džebchat an-Nursa“ grupuočių, kurios, kaip vėliau paaiškėjo, priklausė „Al Qaeda“ struktūroms Sirijoje.“
- Eitikečių klįjavimas. Nors tekste kalbama apie šiitus ir jie kaltinimi miestų nuniokojimu, bet islamo prakaipa susiejama su džihadu, „o Irako pajėgų vadai aiškina, kad bėgdami džihadistai ėmė padeginėti namus ir smurtauti.“
- Kalbant apie islamo gruputes: „Tai nėra tiesiog gauja psichopatų, tai yra religinė grupuotė su kruopščiai apgalvotais įsitikinimais, tarp jų – apokalipsės motyvu“.
- Pamaldumas siejamas su radikalizmu: „IV kryptingai puoselėja savo barbarišką įvaizdį, tačiau sugeba ne tik neatstumti viso musulmoniškojo pasaulio, bet ir pritraukti naujų kovotojų iš, regis, radikalumu ar itin stipriu pamaldumu nepasižyminčių šeimų.“/ Žiaurių islamo dogmų

akcentavimas: Jei pagal griežtą VII a. islamo dogmų interpretavimą tokios bausmės yra leistinos, IV ideologai stebisi, kodėl jie, grąžinantys chaose ir skurde skendinčiam musulmoniškajam pasauliui kalifato tvarką, neturėtų naudotis leidžiamomis priemonėmis?"/

- „IV nariai mėto homoseksualus nuo stogų, uždaužo juos akmenimis, rykštėmis centriniuose miestų aikštėse plaka vakarietiškas vertybes išpažįstančius žmones. Islamo priešus jie gali nukryžiuoti, sudeginti ar atiduoti į vergovę."
- Islamo religijos agresyvumas, atsivertimas į kitą religiją draudžiamas „Kaip kalbėti apie atsivertimą, kai prie gerklės – peilis"
- Islamo tikėjimą išpažįstantys pabėgėliai reminami kaip teroristai, „<...> teroristų infiltravimas – tai keršto už oro antpuolius, kuriuos vykdo JAV vadovaujama tarptautinė koalicija, pradžia."
- Nepažinta tauta, žinoma tik iš stereotipinių vaizdinių: Mano mamytė arabus pažįsta tik iš prieškarinio šlagerio „Gražus Abdula – šaunus plėšikas“.
- Pabrėžiama, kad išpuolių vykdytojai yra musulmonai „<...> su šiuo 29 metų Amerikoje gimusiu musulmonu<...>"
- Islamo religija nepažįsta kitų religijų „<...> vadovaujantis imamas savo pamoksluose vis ragindavo žudyti kitatikius"
- Terorizmo grėsmė, Baiminamasi, kad kartu su prieglobsčio ieškančiais ir nuo karo bėgančiais asmenimis į Europą atvyks ir „Islamo valstybės“ fanatikai bei kiti teroristai."
- Musulmonų bendruomenės gali nustelbti vietinių, įtvirtinti savo įstatymus, kurie nepiimtini vakariečiams „<...> priimti milijoną migrantų, žemyno piliečių laisvės ribojimu, migrantų kvartalai, kuriuose gyvenama pagal šariatą."
- Europos islamizacija: „<...> Europos islamizaciją liudija, kad ir toks faktas – per pastaruosius penkis metus Vokietijoje salafistai išdalino 25 milijonus Korano kopijų." / Europos griūtis: „<...> Europos saulėlydžio pranašystės išsipildys."
- kultūriniai skirtumai „<...> bando kalbinti ir vokiškai, ir angliškai, ir prancūziškai, rusiškai, tačiau kitų kalbų, nei arabų, ji nemoka."
- Islamo religija ir terorizmas „,Tačiau tarp teroristų esama ne vien neturtingų, nuskriaustų žmonių, esama ir puikiai išsilavinusių, gerai uždirbančių.“ „Esama senų ir jaunų, afrikiečių, arabų, azijiečių, europiečių ir amerikiečių. Ir kas juos visus vienija? Ogi islamas.“ / Islamas reminamas kaip smurto religija
- „Islamas skirsto pasaulį į tikinčius ir netikinčius. Jis ne tik kad pateisina smurtą prieš netikinčius, bet ir skatina jį.“ „Nes islame ištis esama smurto potencialo, ir tas potencialas kasdien realizuojamas įvairiuose pasaulio kampeliuose.“
- Reminami kaip priešai „Ir jei slenkant šimtmečiams krikščionybė paliko kruvinus konfliktus praeičiai, tai islamiškame pasaulėvaizdyje krikščionio – priešo vaizdinys yra itin gajus iki šiol." / Siejami su krauju ir kardu, šventąja misija „Dabar XXI amžiuje islamo pasekėjai misija, migracija ir gimstamumu pasiekė tai, ko Mehmetas IV nepadarė kardu ir ugnimi. Kraujas jau liejasi didžiosiose Europos sostinėse, į kurių tokius priemiesčius kaip Sen Deni ar Molenbekas net policija nedrįsta žengti."
- Kitokia kultūra, nepažinti kitokie
- Stiprinamas islamo mokymas mokyklose gali užauginti naują džihadistų kartą „<...> mokyklos klasėse kabantys „kankinių“, žuvusių per pučą, portretai. Tai politizuota istorija<...>"
- Islamo dominavimas Europoje: „islamas nėra tokia religija kaip katalikybė ar protestantizmas, ir intelektualiniu požiūriu visuomet siejasi su valstybės užvaldymu“.
- Islamo įsiviešpatavimas: „Būkite kantrūs, broliai ir seserys, Dievas mato, kad ateis ta diena, kai islamo ženklai kabės Džochare, o visi paklus šariato įstatymui“ / grasinimai: „Riedės galvos tų, kurie draudžia mūsų sesėms nešioti hidžabus, o broliams kerpa barzdas“
- Domėjimasis islamo kultūra pateikiamas kaip verbavimą į teroristines gruputes: „Lankstinuke pasakojama apie įtartinus pasikeitimus, kuriuos galima pastebėti užverbuotų jaunuolių elgesyje – susidomėjimą religine literatūra, arabiškų žodžių vartojimas, islamo terminologija."
- Terorizmas priskiriamas islamo religijai: „Šis išpuolis tik sustiprino mūsų nusiteikimą tęsti ir sustiprinti tarptautinį bendradarbiavimą kovoje su islamistiniu terorizmu“
- Rodoma nepagarba islamui, skatina musulmonus ginti religiją net ir žudant: „<...> jaunuolis, kuris anksčiau buvo baltųjų viršenybės šalininkas, bet neseniai atsivertė į islamą, kaip įtariama, nužudė du buto draugus – dėl jų neonacistinių pažiūrų ir nepagarbos jo naujam tikėjimui<...>"
- Religijos pavojaus jausmas „Tai prasidėjo, kai ji tapo musulmone."
- Musulmonų bendruomenės didėjimas Europoje: „Vietos musulmonai, o jų Prancūzijoje yra net 5 mln.<...>"
- Kultūriniai skirtumai „<...> skiriasi požiūris į moterų teises, į šeimos sandarą, į įstatymų viršenybę"
- Islamas išstumia krikščionybę „<...> 2010-2050 laikotarpiu musulmonų išaugs 73 proc, o krikščionių tuo pat metu vos 35 proc."
- Burkų dėvėjimas „Norvegijoje šiuo metu svarstoma galimybė uždrausti visišką veido dengimą mokyklose. Daugelis partijų palaiko įstatymo projektą, kuris gali įsigalioti jau 2018-aisiais"
- Religijos pavojingumas: „<...> religiją, kuri apeliuoja į Koraną, iškelia būtinybę ginklu kovoti už islamo gynybą
- Islamo dominavimas „<...> manoma, kad maždaug 2070 m. islamas pralengs krikščionybę ir taps didžiausia pasaulio religija."

- Artimųjų Rytų teisinė sistema: „Saudo Arabijoje galioja teisės sistema, kuri yra beveik visiškai identiška DAESH, nes taiko tokias pat brutalias bausmes už tuos pačius nusižengimus ir kasmet įvykdo gausybę mirties bausmių – vien pagal prieinamus duomenis kas antrą dieną nukirsdinama po žmogų.“
- Agresyvumas, žiaurumas: „Bent keturi užpuolikai smogė mačete į galvą Nazimuddinui Samadui trečiadienio vakarą. Kai jis parkrito, vienas iš jų iš arti iššovė į jį iš pistoleto. Jis mirė įvykio vietoje“
- Griežtos islamo tradicijos: „<...>ne vien dėl baimės būti apkaltintai neištikimybėje ir užmėtyta akmenimis<...>“
- Didėjančios musulmonų bendruomenės: „<...>musulmonų skaičius Londone akivaizdžiai padidėjo. Iš musulmoniškų šalių atvykę imigrantai, kitaip nei vietiniai, augina daug vaikų. Mes, krikščionys, apsiribojam 2 ar 3 vaikais, o musulmonų šeimos turi po 5 ar daugiau, taigi, vien dėl to metai iš metų jų bendruomenė auga“/Kultūriniai skirtumai „<...>lietuvių ir musulmonų kultūros vienoje vietoje sunkiai išsitenka<...>“/„musulmonų kaimynystės baimė niekur nenuves, nors atidumo reikia“/ nepasitikėjimas „lietuviai turi tapti musulmonų draugais, kad žinotų ką šie galvoja
- Radikalūs, pavojingi, kerštingi: „<...>saugantis musulmonų radikalų keršto<...>“, „<...>buvęs musulmonas, nuvykęs į gimtąją Siriją, buvo sučiuptas, subadytas, peršautas, o ištrūko tik pats nušovęs vieną savo kankintojų.“
- Keliami grėsmė tapatumui: „Nyderlanduose jau tiek daug nekrikščionių ir nebaletų, kad šalies tradicijos netrukus bus prarastos.“
- Sąvoka musulmonas tapati grėsmei „Didelį susirūpinimą kelia tai, kad žmonių kasdieninis gyvenimas yra stebimas per saugumo prizmę ir jie yra laikomi potencialiais teroristais, o ne mokiniais“
- Visuomenės baimė: „Pykčio ir nepagarbos nejaučiau, tačiau prisibijojau“
- Agresyvumas: „Žydą užpuolė ne mūsų šalies chuliganai – turistų atakavo radikalai nusiteikę arabai.“
- Religinis agresyvumas: „Jis grasino ir toliau ją prievartauti tol, kol ji sutiks už jo tekėti po to, kai atsivers į islamą. Kitu atveju jis tvirtino galintis ją padegti arba pasmaugti.“
- Nepagarba moteriai: „Esą moteriai ne vieną dieną teko praleisti užrakintai tvarte su auginamais asilais.“
- Nesėkminga integracija „musulmonų integracijos nesėkmės – grėsmė visai Europai“
- Rytų-vakarų priešprieša: „Pas mus tėveliai nuo mažens vaikui perka vežimėlį, į jį prideda visokių spalvotų barškaliukų, žaislų. Kitaip tariant, tas vaikas yra ugdomas ir auginamas visai kitaip nuo lopšio. O ten (Artimuosiuose Rytuose – tv3.lt) yra taip, kad vaikas išbėga į kiemą ir, jei randa kokį pagali ar gelžgalį, tai jam jis tampa pats geriausias žaislas“/ugdoma grėsmė nuo mažens: „<...>islamo pasaulyje vaikai nustoja būti vaikais tada, kai jie sugeba rankose laikyti ginklą, kai sugeba juo naudotis.“/neigiamas požiūris į kitatikius: „15 metų kalama į galvą, kad kitatikiai yra blogi ir reikia juos žudyti. [...] Tokiu būdu formuojama vaiko pasaulėžiūra. Taigi, kitatikių žudymas pas juos yra normalu“
- Primityvūs, neišsilavinę žmonės, keliantis pavojų patiklims merginoms: „Vienas iš labiausiai įtikimų variantų yra tas, kad tai gali būti noras tenkintis, žadant, ką tikrai nori. Jeigu merginos grynai ieško santykių, joms šiek tiek trūksta savivertės, jos gali labai greitai pasiduoti tokiam paprastam ir primityviam „kabinimui“.“, „Vertėtų žinoti religinius tų žmonių įsitikinimus, juk musulmonų visai kitos pažiūros, tradicijos.“
- Smurtauojantys šeimoje: „<...>ji buvo sumušta taip, kad kitą rytą į darbą ėjo, kaip pati prisipažino, cypdama iš skausmo.“/„<...>jis buvo agresyvus, kėlė pavojų mūsų gyvybėms“
- Keliami baimę Rytų gyventojų atžvilgiu: „<...>kaip Lietuvą galėtų išnaudoti iš Rytų plūstantys, su teroristinėmis grupuotėmis siejami asmenys“
- Musulmonai kelia pavojų „Po pastarųjų incidentų policija laikinai nurodė uždaryti visas keturias musulmonų valdomas kebabines mieste.“
- Arabiškos šalys siejamos su terorizmu: „<...>įsileidus su nieko nepasitarus į šalį milijoną pabėgėlių iš arabų šalių, kur didžioji dalis nėra jokie pabėgėliai, teroristiniai išpuoliai neturi jokių šansų sumažėti“
- Agresyvumas, kerštingumas, Skirtingai nei Lietuvos ir kitų Europos valstybių krepšininkui, techninė pražanga arabui žaidėjui turi visiškai kitokį poveikį. Paprastai jo akys pasrūva krauju, jis pasiryžęs atkeršyti teisėjui už tokį „akiplėšišumą“
- Išpuoliai vykdomi vardan Alacho: „<...>vienas vyras, šaukdamas „Alahu akbar“ (arab. k. „Dievas yra didis“), Dižono mieste automobiliu tėsėsi į minią, sužeisdamas 13 žmonių.“
- Religinis fanatizmas: „<...>žūtų kaip kankinys, nes, kaip sakė pranašas Mahometas, tai yra geriausias būdas mirti. „Dievui atiduosiu tai, ką turiu geriausio“.